

In principio c. d. c. Non dixit in principio dixit deus: fiat celum et terra. sed dixit fiat lux: et facta est lux. quonia vniversaliter nomine celi et terre comprehendu erat qdqd fecit deus. Deinde p ptes explicandu quomodo fecit. Unde sequit. Dixit deus. Fiat. i. p verbu suu fecit. vel qz cu primu fiebat informis materia spūalis vel corporalis non erat dicendum: dixit deus fiat. incongruum em erat a deo dici fiat: qz formā verbi non imitat impfectio: nisi cu generis sui conuersione ad creatorē fit perfecta creatura. vt cum dicitur dixit deus fiat intelligam? cū ad se impfectionē creature reuocare. Cum ergo dicitur: In principio fecit deus celū et terrā. cōmemoratio filij fit: qz principiu est. Sz cū dicitur: dixit deus fiat. commemorat: qz verbū est. Per principium notat exordium creature existētis ab illo. per verbum impfectionē creature ab illo ad ipsum reuocare: vt formetur imitando formā verbi incommutabilem.

Qd em habet vitam informē verbum dei: cui est esse qd viuere imo idem viuere qd beate viuere. Creatura vero spūalis habet informē vitā: cui nō est hoc esse qd viuere nec viuē qd beate viuere. qz aūsa a sapiētia dei: stulte et misere viuūt.

In principi c. d. c. r. t. Creationē mūdi in sinuās scriptura: primo verbo gemitatē et omnipotentiā dei ostēdit. Quē em i principio temporū mūdi creasse: eundē ante tpa gemitatē significat extitisse. et quē in pōditōis initio celum et terrā creasse narrat. tanta celeritate opationis omnipotentē esse declarat: cui voluisse facere est. Bene ergo dicit: In principio c. d. c. r. t. Ut rōqz s. simul: quāuis vtrūqz simul ab homine nō dicat. Vn propheta. terrā in initio factā ostendit dicens: In initio tu dñe. t. f. r. c.

In principio c. d. c. et t. Celum nō visibile firmamentū. sed empirum. i. ignē. vel intellectuāle: qd nō ab ardore. sed a splendore dicit. qd statim repletus est angelis. Unde in iob: vbi eras cū me laudarent astra matutina rē. Et nota tria h cōmemorari elemēta. Noie celi aerē intelligi m. Noie terre ipsā et ignē q in ea latet. Quartū. i. aq i seqntibz fit mētio.

In prin. Alc. Filio. quo hūanato patuit qui esset celestes: q terreni. Celum. Creatura spiritalis ab exordio pfecta et beata. Terra. corporalis materies adhuc impfecta.

Celum. Informem materiam spiritalis vite: sicut in se potest existere nō conuersa ad creatorē in quo format. Terram corporalem. sine omni qualitate: que apparet in materia formata.

Scriptura aut. qui fecisti mundū de materia informi. Materia facta est de nichilo. Species mundi de materia informi.

Beda. Proinde duas res fecit deus ante omne tempus: angelicaz creaturā. et materiā informē: quāuis salomon dicat: Qui viuūt in gemitum: creauit omnia simul. Secunduz origenē tū informis materies antecedit formatā speciem. Itaqz mundū. et angelos. et animā. de nichilo fecit deus: hominē et creaturas ceteras de aliquo.

Beda. Septem sunt celi. quoz h sunt nomina. aer. ether. olympus. spaciū et ignē. firmamentū. celi angeloz. et trinitatis. Diez. aut dicit celum trinitatis primum. Secundum angeloz. Terciu firmamentū.

Distice. In principio c. d. c. r. t. eos. f. q celestis imaginē portauerit. et terrā. i. eos q postea supbiēdo terrā. i. tēni bois imaginē portauerit se fecerit reformes Terra erat ianis. qz deposuerat formā bonā. et vacua boni opū fructu. et tenebz erāt. veri. s. lumis puatō. sup faciē abissi. corda. s. supboz.

Terra aut er. ina. et ua. Be. Qd vel quale celū i principio cū terra factū est. ostendit. Hoc em de terra subdit. qd de celo intelligi voluit. Hoc enim superius celuz qd a volubilitate mundi secretū est: mox vt creatum est: sanctis angelis est impletum. quos in principio cum celo et terra cōditos testatur dñs dicens: Vbi eras cū me laudaret astra matutina: et

inbilarēt oēs filij dei: Astra matutina. eosdē angelos et filios dei vocat. de celo cū in quo posita sūt lumīaria. quomō vltū factū sūt: postea dicit.

Stira. Ina. et va. Inutilis. s. et infructuosa et incōposita. Oia em elemēta cōmixta et confusa. et totū hoc aeris spaciū aquis plenum. non quales nunc sūt: sed sicut nebule tenues erāt. quales adhuc supercelestes sūt.

Et tene. e. s. f. a. Ang. quia. s. nō erat lux. q si esset. enā superesset et superfunderet. qd fit in creatura spūali: cum puerit ad incommutabile lumen. qd deus est.

Be. Tenebz. e. s. f. a. Nō sūt audienti. qui respēdendo dicit deū prius creasse se tenebz qz lucem: quia nullas in aqua vel aere fecit tenebz sed distincto ordine puidentiē prius aqs cum celo creauit et terra: bas cū voluit lucis gratia venustauit.

Et notandū. q cum celo duo elemēta mūdi creata sūt. quibz alia duo inserta sūt. aqua. s. et terra: quibz insūt ignis et aer. Aq aut totā supficiē terre tāta altitudine tegebāt. vt ad illos vsqz locos pertingerēt: vbi nūc vsqz sup firmamentū partim residerēt. Ipsa aut terra et aqua informis dicuntur materia: qz omnia

q videntur. vel ex istis sumpserūt exordiu. vel ex nichilo. et priusqz in lucē venirent: nō erat vnde formā haberent.

Aug. Hystoice. Et spiritus domini ferebat super aquas. Siue totā corporalem materiā aquā appellauit. vt insinuaret vnde facta et formata sūt omnia: que ex humida natura per species varias in terra formari videmus. Siue spiritalē vitā ante puerionis formā quali fluitantē. Spiritus dei supferebat. qz subiacebat bonę voluntati creatoris: qd formandum et pfectiendū inchoauerat. Dicitū est etiā: Spiritus dñi. s. f. a. Ne faciēdo opera potē per necessitatē indigentē: qz p abundantia bñficiēte deo amare putaret. cōmode em prius insinuat aliquid inchoatum. cui superferretur: nō loco. sed omnia superante potentia.

Et spūs. d. s. f. a. Die. In hebreo habet merephet. i. incubabat vel ferebat. mox volucris oua calore animantis. Intelligimus ergo non de spiritu mundi dici. vt putant multi: sed de spiritus sancto. qui et ipse est oim viuificator: Si aut viuificator: et conditor. si conditor: et deus. Emitte em (ait) spiritum tuum et creabuntur.

Et spiritus. In quo subsistentes req̄scremus: statū eius viuificati et vnda baptisimi abluti.

Et spiritus. d. s. f. a. Sicut deus. s. et p̄ditor. p̄erat fluitanti et p̄fusa materiei: vt distingueret qn̄ vellet. Tota ergo trinitas hic opata intelligitur: deus. pater scilicet. Principiu. filius. Spiritus dei. spiritus sanctus.

Et spūs. s. i. Distice. Corda. s. fluctuātia. q mētis quietē amiserāt: qz cū spūs n̄ iniebat s; supferebat: q̄i potēs nāz a p̄fusiōe i meli? reuocare. Deinde p totū hui? scripture textū sex q̄sdā opostas etates videm. s. licet quali. primis limitibz distinctas: vt in septima quies speret. et eas h̄re similitudinē sex diez. quibz ea scā sūt: q̄ tēū fecisse scriptura memorat.

Primordiu em generis humani quo ista luce frui cepit: comparat primo diei quo lucē deo fecit. Hęc etas tanqz infātia est totū scēli. qd tanqz vnū hoies. p portione magnitudinis sue cogitamus. homo em cū primo nascit in lucē. infātia agit primā etatē: q̄ tendit ab adā vsqz ad noe generatōibz deē. diluuiū q̄i vesp̄a hui? diei ē: qz infātia n̄ra obliuiois diluuiū telet.

Dicit. d. s. f. l. Lux primo die facta. spiritalis vel corporalis intelligit. Si spiritalis. nō illa patri cōterna: per quā facta sūt omnia. Sed de qua dicit. prior omnū creata est sapiētia. i. intellectualis et angelica vita. q̄ informiter fluctuat: nisi ad creatorē conuersa. que potest esse prima creatura. et celum dicta. cū dicit. In principio c. d. c. r. t. Sed ad creatorē conuersa. atz dicit. Fiat lux: Et facta est lux. In qua luce spiritali forte

C. I. Tempus. vel ante cetera. vel in filio suo. In principio creauit. Pater. Stanquā omnium creator. s. i. spūales qui celestia meditatur. s. Scarna les. s. qui terrenum hominē necdū deposuerunt. s. i. spiritalē et corporalem creaturam. s. omnem. s. creaturā corporalem superiorem et inferiorem. s. nostre carnis s. corporalis substantia. De celum et terrā. Terra autē

quod excedit spacia nubilosu aeris. qui exalatoe terre aquas vaporaliter tra-

bit. et per subtiles minutias suspendit: et post coepulenti? conglobatas plu-

uialiter refundit. Si vero potest aqua. sicut videmus ad tantas minutias

peruenire. ut feratur vaporaliter sup aerem aquis naturaliter leuiore. cur

non credamus. et sup illud leuius celum: minutioribus guttis et leuioribus

immanare vaporibus: Sed quoquo modo ibi sint. ibi esse non dubitamus.

Beda. Fiat firmamentum in medio etc. Celi in quo fixa sunt sidera.

creatio describitur: quod constat esse in medio aquarum. Nam suppo-

sitione sunt ei aque in ae-

re et in terra: suppositi

tergo. et quibus dicitur

Qui tegis aquis su-

periora eius. In me-

dio ergo firmamentum

est sidereum celum: quod

de aquis factum esse

credi potest. Crystal-

lus enim lapis. cuius ma-

gna firmitas. magna

perspicuitas: et aqua

factus est. Si quem

mouet. quomodo aqua

nature fluidae et in

labiles sup celum pos-

sunt consistere. cuius figu-

ra rotunda videtur esse:

et quo scriptum esse

meminerit. Qui ligat aquas in nubibus suis. Qui enim infra celum ligat aquas ad

tempus vaporibus nubium retinetas: potest super celi speras ne labantur non vaporali

tenuitate. sed glaciali soliditate aquas suspendere. qui etiam terre molem ap-

pendit in nichilo. Quales autem et ad quid viles: nonit ipse qui condidit.

Et fecit. d. f. zc. Aug. Queritur quare cum dixisset fiat firmamentum

et factum est ita. postea addidit: et fecit deus firmamentum: cum in creatione

lucis additum non sit. In quo demonstratur primo die quo facta est lux:

conditione spiritualis creature. i. sanctos angelos per lucem significari. Ideo

non reperitur postquam dicitur facta est lux: quia non primo nouit rationalis cre-

atura formationem suam. et post formata est: sed in ipsa sua formatione co-

gnouit. Ceditio enim lucis in eis est prius in sapientia. post in conditione sua. il-

lic genita. hic facta. i. ex informi formata. Unde fiat lux: et facta est lux. ut

† Superiores. s. populos angelorum qui non inueniuntur in firmamento scripture. † Inferiores. s. populus hominum qui indigent.

† diuidat aquas ab aquis. Et

† scilicet. s. in cognitione angelorum.

† scripture. s. moraliter ut per ipsum firmame-

† tum scripture scilicet inter carnalia et spiritualia quasi

† fecit deus firmamentum: diuisit

† inter superiores et inferiores aquas discernat.

† s. vaporaliter immutatas. s. angelos.

† s. sidereum celum.

† aquas que erant super firma-

† mentum: ab his que erant sub fir-

† mameto. Et factum est ita. Uoca-

† uitque deus firmamentum celum.

† s. actualiter salicet.

† s. vaporaliter immutatas. s. angelos.

† s. sidereum celum.

† s. hominibus.

† s. sidereo celo.

† s. quod placuit in verbo placuit in opere.

† s. i. potens sit germinare.

Si stat: quomodo sidera in eo fixa circueunt? Sed firmamentum non propter

stationem: sed propter firmitatem. aut terminum aquarum intransgressibile

dici potest. Si autem stat: nichil impedit moueri et circuire sidera.

Moraliter. Secundo die factum est tanquam firmamentum disciplinam. quod

discernit inter carnalia et spiritualia: sicut inter inferiores et superiores aquas.

† Die secunda posuit firmamentum factas. s. scripturas in ecclesia. de quibus dicitur: Celi sicut liber plicabitur. Hoc firmamento discernit aquas superiores

† i. populum angelorum quibus non est necesse ut

† in lectore audiant dei

† verbum. Sed illud fir-

† mamentum posuit sup

† infirmitatem inferiorum

† populorum: ut suspicie-

† tes in eo cognoscant

† qualiter discernat in

† ter carnalia et spiritu-

† alia: quasi inter aquas

† superiores et inferiores

† Et factum est ue-

† zc. Dilige. Incipit

† mane secunde diei a

† noe. tanquam a puericia

† et tediis usque ad abra-

† am. aliis generatibus

† decem. Et bene com-

† parat secundo diei. quo

† factum est firmamentum inter

† aquas. Sicut arca

† noe inter aquas inferiores in quibus natabat: et superiores quibus compluebat.

† Hec etas non diluuium teletur. quia puericia nostra obliuione de memoria

† non teletur. meminimus enim nos pueros fuisse: infantes non meminimus. Huius

† vespera est profusio linguarum in eis qui turres faciebant: et fit mane ab abra-

† Sed nec etas secunda generauit populum dei: quia nec puericia apta est generatōi

† Dixit uero deus Long. zc. Aug. In hoc die factum videtur: ut duo

† terra inferiora elementa secernerent. De aeris in formatione intelligi potest:

† qui tunc primum notam nobis formam accepit: cum aqua que aeris et terre spacium oc-

† cupabat: in vna terre parte secessit. Ita in secundo et tercio die quattuor

† elementa in proprias formas videntur esse distincta. Et quoniam per enumerati-

† onem diei ex informibus formata numerantur: et ex corporali materia iam fa-

† ctum celum moyses dixerat: cuius multum a terrenis species distat: quod ex ea for-

† mandum in infima parte restabat. noluit insolitis verbis inserere: ut diceret

† fiat. quia infirmitate et informitati. primam suscepturam erat specie. ut his verbis

† congregentur aquae. et appareat arida: intelligamus huiusmodi duas proprias formas acce-

† pisse nobis notas et tractabiles: aquas. s. mobilem terram immobilem. Unde

† congregatur terra. et appareat aqua enim labilis et fluxa: terra stabilis et fixa.

† Congregatur aquae. Beda. Quae inter celum et terram vniuersa con-

† pletur: in vno loco congregantur: ut lux que peritro biduo aquas clara luce lu-

† strauerat in puro aere clarior fulgeat: et appareat terra. que latebat. et que aquas

† limosa erat: fiat arida. et germinibus apta. Si querat ubi congregatae sunt aquae

† que omnes partes terre usque ad celum tenebant: potuit fieri. ut terra subsidens

† decauas partes haberet. quibus fluiditates aquas reciperet. Potest etiam credi primarias

† aquas rarioras fuisse. que sicut nebula tegerent terras. huiusmodi congregatae esse spissatas

† Et uocauit. d. a. t. Aug. Prius ad distinctionem aquarum totam soli-

† diorem mundi partem terram appellauit dicens. In principio. c. d. c. r. t. Post-

† quam mundus iam formari incipit. et terre facies apparet. recedentibus aquis ad

† distinctionem partis que adhuc premebat. aquas portio quam arida esse licebat.

† terre nomen accepit: eo quod pedibus terat. congregationesque aquarum appellauit

† maria. Sic enim appellantur apud hebreos omnes congregationes aquarum. si-

† ue false: siue dulces. Et quia per continuationem omnium aquarum que in terris sunt.

† dixit eas congregatas in vno loco. nunc vocat pluraliter congregationes

† aquarum propter multitudinem sinuum earum.

† Beda. Cum multa esset esse maria in vno tamen loco dicit aquas congre-

† gatas: quia cuncta magno mari iunguntur. Si que lacus in semetipsis stricti vi-

† dentur. occultis tamen meatibus in mare reuoluuntur. fossos quoque puteorum

† hoc probant. quia omnis tellus per inuisibiles venas aquis repleta est: quibus

† et mari principium est.

† Et uidit deus. Beda. Non dum terra germinabat. nec aquae animantia

† vna produxerat. et tamen dicitur deus videre. quod esset bonum cedentibus aquis appa-

† ruisse arida. quod estimator vniuersitatis prouidens que sunt futura. quasi iam

† perfecta laudat. que adhuc in primo operis exordio sunt. quia apud eum rerum

† perfectio non in consumatione est operis: sed in predestinatione voluntatis.

† Germinet. t. zc. Aug. Aduertendum est moderatam ordinatōis quibus

distincta est creatura herbarum atque lignorum a specie terrarum et aquarum. ut in elementis numerari non possint. quia tamen fixa radicibus terre necantur. ad eundem diem voluit pertinere.

Herminet. t. zc. Beda. Patet in his verbis. quia nemo tempore mundus perfectus est et ornatus. in quo solent herbe virentes apparere. et ligna pomis onusta. Simulque notandum quod non prima herbarum germina. vel arborum genera. de semine prodierunt. sed de terra. quia ad vitam inuisionem proditoris apparuit arborum herbis compta. ne mouebatur vestita. quae sui generis ex se pomis produxerunt et semina.

Augustinus. Quenitur etiam de spinis et tribulis et quibusdam lignis infructuosus. cur. vel quando creata sunt. cum deus dixerit. Herminet terra herbarum. v. z. f. zc. Sed fructus nomine quedam utilitas signatur. Multae autem utilitates sunt manifestae vel occultae omnium quae terra radicibus alit. Possimus autem absolute respondere. spinas et tribulos post peccatum terram homini ad laborem peperisse. non quod alibi antea nascerentur. et post in agris quos homo coleret. et prius et postea in eisdem locis prius tamen non homini. sed post. Unde pariet tibi. i. ut tibi nasci incipiat ad laborem. quae ad pastum tantummodo alijs animalibus ante nascebantur.

Facientem semen. Beda omnia creata sunt perfecta. et homo perfectus etate erat. et arbores cum folijs et fructu. Unde dicitur hic lignum pomiferum. **Et promulit. t. zc. Greg.** Quod testatur hystoria. sic est veraciter factum. ut significaret aliud faciendum. Terra enim est ecclesia. quae verbi pabulo nos reficit. et patrocinij umbraculo custodit. loquendo pascat. opitulando protegit. ut non solum herbarum refectio. pferat. sed etiam arborum protectio.

Lignumque zc. Greg. Lignum secundum speciem suam. semen producit. cum mens nostra ex sui consideratione quod in alterum faciat colligit. et recti operis germen parit. Hinc quidam sapiens ait. Quod tibi non vis fieri. alijs non feceris. Et alibi. Quaecumque vultis ut faciant vobis homines. et vos eadem illis facite. Quasi speciem vestram alterutrum respicite. et ex vobismet ipsis cognoscite. quid oporteat vos alijs exhibere.

Sementem. Strabo. R. Sementis. frugum et arborum. Semen hominum et animalium. Seminum vel sementum cuiusque rei exordium. **Moraliter.** Tercio die. quo mentem suam ad ferendos bonorum operum fructus preparat homo. separata late ac fluctibus carnalium tentationum. tanquam aridam habet terram tentationibus separatis. ut dicere possit. Deus te seruo legi dei zc.

Et factum est vespere et mane. Ili. Distice. Mane tertijs diei incipit ab abraam. et succedit tertiaetas. similis adolescentie. et bene comparatur diei tertijs. quo ab aquis terra separata est. Ab omnibus enim gentibus quare error instabilis. et vanis simulacrorum doctrinis. tanquam ventis omnibus mobilis (quod maris nomine bene significatur) populus dei per abraam separatus est. tanquam terra cum apparuit arida. i. sitiens imbre diuinorum mandatorum. qui vnum deum colendo. tanquam irrigata terra ut fructus afferat. sanctas scripturas accepit et prophetias. Hec etas iam potuit generare populum deo. quare et tertiaetas. i. adolescentia. filios habere iam potest. Unde abraam dicitur. Patrem multarum gentium posui te zc. Hec etas porrigitur ab abraam. usque ad dauid. generationibus quattuordecim. Vespere in peccatis populi. quibus diuina mandata peribant usque ad saulis maliciam.

Beda. Die tertia congregavit aquas inferiores et salvas infideles. i. concupiscentiarum et tentationum fluctibus sese quatientes. et segregavit ab eis aridam. i. fideles. fontem fidei sitientes. Infideles vero coercent. ne iniquitatis suae fluctibus aridam. i. animam sitientem deum conturbent. sed liceat ei germinare fructus bonorum operum. et diligere proximum. ut habeat in se semen secundum similitudinem suam. ut scilicet ex sua infirmitate compatiatur alijs

† Sab aquis liberata. Sancta fructifera.

† S bonorum operum fructus.

† Terra herbarum virentem: et faciem

† tem semen: et lignum pomiferum

† † Svt ex sua infirmitate compatiatur indigentibus

† facies fructu iuxta genus suum:

† † Svt quo similia propagentur.

† cuius semen in semet ipso sit super

† † Svt factu. † Svt actualiter.

† terrarum. † Et factum est ita. Et promulit

† † Svt greg. pabulum verbi opera misericordie.

† terra herbarum virentem: et afferet

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† tem semen iuxta genus suum. Li

† gnumque faciens fructus: et habes

† vnumquodque sementem secundum speciem

† suam.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

† † Svt de tritico tritici. de legumine legumen.

indigenti. et producat lignum forte fructifera. i. beneficii. eripiendo oppressum. et pretendo ei protectionis umbraculum.

Fiant luminaria. zc. Aug. Quia visibili mundo duo dies sunt attributi. suppreme. i. in infime parti mundi. Visibilibus et mobilibus mundi partibus. quae intra mundum creantur. tres reliqui deputati sunt. Et quod celum prius factum. prius erat ornandum. quarto sunt sidera. quibus illustretur inferior pars. ne esset habitantibus tenebrosa. Infirmi quoque hominum pronisus est. ut circum eunte sole. die noctisque vicissitudine propter vigilandam et dormiendi vicissitudinem potirentur. Et ne nox idecora remaneret. sed luna et sideribus consolarentur homines. quibus opandi nocturna necessitas incumberet. et quaedam animalia sunt quae lucem ferre non possunt.

Et vidit deus quod esset bonum. Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Et factus est vespere et mane dies tertius. Dixit autem deus.

Fiant luminaria in firmamento caeli. et diuidant diem ac noctem.

Inferiorem in vnda labili: Superiorem in aura stabili. Illi natantibus hunc volantibus. Ex hoc elemento duo sensus animalibus dant. Olfactus vaporibus: Sensus explorandis liquoribus. Quia tactu aquas ventosque sentimus: hinc est: quod solida terra omnibus elementis miscetur, sed in his crassioribus sentitur amplius.

Sub firmamento. Est immenso interiacente spacio. Volant tamen aues sub sidereo celo: que super terram volant, sicut homines qui in terra sunt: sub celo esse dicuntur. Alia translato.

Secus firmamentum celi: quia vicina sunt etheri spacia huius aeris: que aues subuebit.

Augustinus. Notandum quosdam philosophos ita suam elementa distribuisse animalia: ut terrena dicerent non tamen que in terra repunt aut gradiuntur: sed etiam aues que in terra requiescunt. Aeria animalia demones esse. Celestia: deos: quorum nos parte luminaria partem angelos dicimus. Idem tamen aquas pisces: et generis sui bestias distribuunt: ut animalibus suis nullum vacet elementum.

Augustinus. Demones aerea dicuntur animalia: quoniam corpora aereoque natura vigent. Nec per mortem dissoluntur: quod sualet in eis elementum aptius ad faciendum: quam ad patiendum. Ad patiendum enim humor et humor ad faciendum aer et ignis. Transgressores vero angeli cum principe suo nunc dyabolo: tunc archangelo: si fuerint ante transgressionem suam in puriore aeris parte. Quidam enim nostri non putant eos celestes: vel supercelestes angelos fuisse: non mixti: sed post peccatum in hanc caliginem detrusi sunt: ubi tamen aer sit. Si saltem ante peccatum celestia opera gerebant. Neque hoc mixti est: sed conuersi sunt ex pena in aerea qualitate: ut possint ab igne: et elemento superioris nature pati. Caliginosa tamen aeris loca tenere tamen permitti sunt: qui eis quasi carcer sit usque ad tempus iudicij.

Et omne a. u. Ad differentiam hominis qui faciendus ad imaginem dei: est precepta seruaret: perpetua immutabilitate maneret. Cetera vero animalia sic facta sunt: ut alia alijs in alimoniam cederent: vel senio deficerent. Crescite et m. Ad vtriusque generis animalium de aquis factorum: id est pisces et aues pertinet: quod sicut omnes pisces non nisi aquis vivere possunt: ita plurimae aues que si in terris aliquando requiescunt: statim faciunt non tamen de terra: sed de mari viuunt: et libentius mari quam terra viuunt. Ad vero subijgit auesque multiplicentur super terram: ad vtriusque generis animalium: que sunt de aquis: vel de terra viuunt respicit: quod etiam aues que sine aquis non viuunt: que etiam in profundo sepe sicut pisces latent: non nunquam super terram egredi solent: maxime cum fecerit et nutriunt.

Mistice. Die quinta facta sunt in aquis reptilia animarum viuarum: id est homines in vitam renouati per sacramentum baptismi: facta sunt volatilia: id est anime volantes ad superna. Moraliter. Incipit pueta mens quinto die in actionibus turbulenti seculi: tanquam in aquis maris operari: propter utilitatem fraternae societatis: et de corporalibus agnitionibus: que ad mare: id est ad hanc vitam pertinent: producere animalia viuam reptilia: id est opera que sunt animis viuus: et cetos magnos: id est fortissimas agnitiones: quibus fluctus seculi dirumpunt et contemnunt: et volatilia celi: id est voces celestia predicantes. Et factum est. u. et m. Mistice. Mane transmigrationis in babilonia: cum ea captiuitate populus leuiter in peregrino ocio est collocatus: et porrigitur hec etas: usque ad aduentum christi: id est quinta declinatio: sed de iuuentute usque ad senectutem: nondum senectus: nec iam iuuentus: sed senioris etas: quam greci phibiten vocant. Nam senex apud eos non phibiten: sed geron dicitur. Et reuera sic ista etas a regni robore est inclinata et fracta in populo iudeorum: ut homo a iuuentute senior sit. Quae bene comparat diei quinto: quo facta sunt animalia in aquis: et volatilia celi: postquam inter gentes tanquam in mari viuere ceperunt: sedem incertam et instabilem habentes: sicut aues volantes. Ibi ceteri: id est homines magni: qui magis diuini fluctibus seculi: quam captiuitate seruire poterunt: nullo enim terrore ad ydolatriam reprobati sunt

† Syolantes ad superna. † Sproducti ex aquis. † Snon vsq ad firmamentum. † Svolatile super terram sub firmamento celi. † Smaximo vsq ad minimum. † Ssa sunt aquarum animata: que non reptando: sed natando: vel pedibus ambulando incedunt: sunt et volatilia que pennas habent: sed omnino volatu grandia: et omne animam viuente carent: ne aliquod genus pretermitti videretur: generaliter comprehendit omne genus: reptilium: et motabile: quae produxerant a que tatum: volatiliu: et que cantibus inhererent: sicut in species suas: et omne volatile ut conuerti plurima genera.

† S hoc ad vtriusque generis de aquis factum: et † Crescite et multiplicamini: et reple

Ubi aduertendum quod benedixit deus animalia dicens: Crescite et multiplicamini: quia gens iudeorum per gentes dispersa: valde multiplicata est. Huius diei: id est huius etatis quasi vespere est multiplicatio peccatorum in populo iudeorum: quod sic excecati sunt: ut nec possent christum cognoscere.

Producat. et. Post celum repletum sideribus et aerem volatilibus: qui propter viciniam celum nominat: post impletas animalibus suis aquas: que aeri vicine sunt: sequens erat terra animalibus suis impleri. Ipa enim cognationes

ad pisces: et ad aues pertinet. † S que vel de aquis vel de terra viuunt. † Sque aquas maris: et auesque multiplicentur super terram. Et factum est vespere et mane dies quintus.

† S Augustinus: quinta distinctio † S in fine partis ornamenta. Dixit quoque deus: Producat

† S caro abstinentis ab operibus malis: et S germina virtutum. † S Augustinus: vitam imitando sanctorum quasi promozum. Terra animam viuente in genere

† S humanos vsus inuancia: et S feruata res terrena: per que intelligant celestia: que vngue ledunt vel deite. † S Augustinus: ferocitate su perbientes.

† Sueda: ne homo vacua domum intraret. Factumque est ita. Et fecit deus

as et reptilia: sive domita: sive fera et agrestia.

Producat. et. Aug. Historice. Consequens erat: ut terra iam ornaretur suis animalibus. Ter dicendo iuxta genus suum: tria genera significat. Primo iuxta genus suum: quadrupedia et reptilia. Ubi potest intelligi: quod quadrupedia dixerit: quod sunt in genere reptilium: ut lacerti et bimodi. Ubi in re petitione quadrupedia nomina non iterauit: quod reptilium vocabulo ea intellexit. Ideo non simpliciter dixit: reptilia: sed omnia reptilia terre. Sunt enim et aquarum. Ideo omnia: ut comprehenderet ea que quattuor pedibus gradiuntur. Bestias de quibus item ait: iuxta genus suum: intellexit quidquid ore seuit aut vnguib: proter serpentes. Decora vero de quibus tercio dixit iuxta genus suum: que neutro ledunt: vel comib. Late pateat quadrupedum nomen: numero pedum potest facile dinosci. Et nomine pecorum et bestiarum omne irrationale animal solet comprehendendi.

In genere suo. Aug. De forsitan secundum genus dicunt: quod ita orta ut ex eis nascantur alia: et originis formam successione pseruent. De hoie autem h dicitur non est: quod vna fiebat: de que et femina scia. non enim multa genera hominum facta sunt: sicut herbarum et lignorum: ut dicitur secundum genus suum. ac si diceret generatim ut inter se similia atque in vna origine seminis primetia distingueret a ceteris. Aug. De quibusdam minutis animalibus questio est: vtrum in primis peditibus creata sint: an ex reproductis. Pleraque enim de humidoque corporum vicij vel exalationibus vel cadaueribus gignunt. Quaedam etiam de corrupto lignorum et herbarum et fructuum: et deus auctor omnium est. Potest autem dici: minutissima que ex aquis et terra nascunt: tunc esse creata: in quibus et illa intelliguntur que nascuntur ex eis que terra germinante orta sunt. Quae vero de corporibus animalium maxime mortuorum: absurdum est dicere cum animalibus ipsa creata esse: nisi quod potentialiter in ipsis et materialiter erant preseminata.

Aug. De venosis et pniciosis querit: vtrum post peccatum hominis ad vindictam creata sint: an potius creata immortia peccatoribus nocere ceperunt. Potuerunt ergo creata nil nocere: si causa non fuisset: vel terrendo puniendo rursus vicio: vel pbande et pficiende virtutis: que et exempla virtutis et patientie alijs danda: et homo tentatus certi sibi innotescit: et iure saltem illa turpiter per voluptate amissa: per doloris fortitudo est recuperanda. Bestie tamen bestias nocet: que peccatum non habent: ut nec vindicta dicat: nec tali exercitio recipiant virtute. Sed alie sunt cibo aliarum: nec ideo recte non essent quibus alie vescuntur. Habent enim omnia quod sunt mensuras: numeros: ordinemque suos: que cuncta merito considerata laudantur.

Aug. Illud etiam mouet. Si animalia noxia viuos ledunt penaliter: exercent salubritatem: aut ignoranter docent: cur in escas mortuos lacerant. Quasi quicquam interit: caro iam exanimis per quos iam transit: ear: que mirabili potentia est reformanda. Cuius hinc docet: propter inanes curas exanimatorum corporum suorum nulla genera mortuum esse horrenda.

operatur iusticiam. hic accipit potestatem piscium maris. et volatilium celi...

Et dominamini p. m. Qd prius qsi pfulendo dixerat te eis: nunc dicit impe...

Et factum est ita. Aug. Notandum qd vbi datur potestas homini...

Uditqz deus. c. q. f. zc. Aug. Queritur cu singillatiz cetera bona di...

Non simul in tempore sed in prescientia. creavit eos. Bndixitqz illis de...

Dixitqz Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super...

da ne dixeris. Tunc fit homo ad imaginem et similitudinem dei: sic in...

cunctis animantibus terre. Omni qz volucris terre. et vniuersis que...

bitur perfecti sunt celi et terra. et omnis ornatu...

bitur perfecti. f. c. et. t. Alc. Quomodo dici potest: quomodo...

igitur perfecti. zc. Al. Post illoz quasi sex diez opa valde bo...

tenebrati: quasi serpentes. vel supbia elati: quasi aues. In illa...

¶ Isti. Moraliter. Habet unusquisque nostrum in nostris opibus et recta vi tanquam distinctos istos sex dies: post quos debeat quietem sperare. Primo die lucem fidei: quādo primū visibilibus credit: propter quā fidem dominus visibiliter apparere dignatus est. Secundo die factum est tanquam firmamentum disciplinæ: quod discernit inter carnalia et spiritualia opera: sicut firmamentum inter inferiores aquas et superiores. Tercio die quo mentem suā ad proficuos bonorum operum fructus preparat et erigit: separata late et fluctibus temptationum carnalium: tanquam ardam terrā habet: mentē videlicet tanquam a perturbationibus maris: ut iam possit dicere: Venite servio legi dei: carne autem servio legi peccati.

Compluit deus 7c. Aug. Alia translatio. Consummavit deus die sexto opera que fecit: que nichil questionis affert: quia manifesta sunt que in eo facta sunt. Sed secundū hebraicam veritatem querendum est quomodo dicatur deus septima die opus suū complevisse: in quo nichil novum creasse dicitur. nisi forte ipsum tunc fecisse: et in eius factura opus complevisse dicitur: quod eo facto mensurā numerūque perfecit diebus: quorum circuitu omnia secula voluntur. nam in revolutōe idem est octavus qui et primus. Compluit igitur die sexta opus suū: addito: vij. quē sabbatū dicit et esse voluit et mystica per ceteris benedictione et sanctificatione donavit. Unde et dies iudicij: quia post septimam sabbati ventura est: octava in scripturis dicta est. quasi septē tantū precesserint. dies quoque resurrectionis dñi: cum post tot diebus ventura esset: octava dicta est. Potest dici complevisse te una die septima opus suū: quod ipsum benedixit et sanctificavit: opus enim est benedictio et sanctificatio: aliqd enim opis fecit salomon: cū templū dedicavit.

Die. In hebreo habet die septima. Artabimus ergo iudeos: qui de ocio sabbati gloriantur: quod iam tūc in principio sabbatū solum est: dñi deo operatur in sabbato complens opera sua in eo.

Compluit deus 7c. Aug. Querit vñ illi sex dies preterierunt: et addito septimo nunc per volumina temporum non re sed nomine repetantur. In toto enim tempore multi veniunt preteritis similes: nullus idem. Unde dubitatur: vtrū illi sex dies preterierunt: an istis visitatis quotidie transcurrentibus: illi manent in rebus conditionibus: ut non solū in tribus ante luminaria: sed etiā in reliquis tribus intelligamus die in specie rei que creata est: nocte in defectu vel privatione. cū scilicet amittitur species aliq̄ mutatioe que inest omni creature sine possibilitate: cū desit effectus: sicut in celestibus corporibus: sive actu: ut in terrenis et mortalibus. Vespera autem in omnibus perfectę conditionis terminus sit. Mane incipientis exordium: Omnis enim creatura certis initiis et finibus continetur. Sed sive hoc: sive aliud: sive aliud: probabili dicitur: perfecto numero diebus: i. senario: perfecit deus opera sua: que mensura: et numero diebus: et pondere disposuit: i. in se: qui est mensura: omni rei modum prefigens: et numeros preterens et speciem: et pondus: quia omnia ad quietē et stabilitatem trahit: omnia enim terminat: format: ordinatque. Vel sic disposuit omnia: ut haberent mensuram: numerū: et pondus: sicut dicit: de corporea in coloribus disposuit: non ut colores in se prius habuerint: sed ut ipsa colores haberent. Nec senarius numerus id perfectus est: quia sex diebus deus opera fecit: sed ideo perfecit opera sex diebus: quia senarius est perfectus. Sine his ergo perfectus esset: qui nisi esset perfectus: secundū eum perfecta non fierent.

Et requieuit deus. Beda. Non quasi operando lassus: sed ab universo opere requieuit: quod novā creaturā facere cessavit. Requiescere enim cessare dicit: ut in apocalypsi. Requie non habebat dicentia: sanctus: sanctus: sanctus: i. dicere non cessabant.

Beda. Altius quoque intelligitur requieuisse ab universo opere suo: non opus habuisse illis opibus: in quibus requiesceret: cuius requies in seipso vera est semper sine initio et fine: sed sola tonitantis causa fecisse opera: que in ipso requiescerent: humana vero indigentia quotidie laborat: ut in opibus suis requiescat. dicente deo: In sudore vultus tui: et post: Deus autem non habuit necesse in creaturis suis requiescere: sed creaturis rationalibus in se requiem dedit.

Aug. Et requieuit deus 7c. Non laboravit deus in operando: qui solo verbo fecit omnia: dicendo fiat. Nec homo dicendo fiat: laborat. Sed forte dicit laborasse cogitando quid fieret. A qua cura perfectis rebus: quiens se dicitur. Sed hoc sapere: respicere est. Deinde ergo requieuisse est creature rationali in se requiem prestisse: ut illuc: desiderio feramur: quo requiescamus: i. nichil amplius requiramus. Sicut enim facere dicit: quod ipso in nobis operante facimur: et cognoscere: cū cognoscimus: sic requiescere: cū eius munere requiescimus.

Aug. Non est mirum: si diem quo xps erat in sepulchro quieturus: hō modo pronuncians dixit: die septimo requieuit: teinceps operaturus orationes seculorum.

Aug. Potest autem intelligi: deum requieuisse a faciendis generibus creature: quod vitra nova non condidit: vsq̄ nunc tñ operat administrationem eorūdem generū: que tunc instituta sunt. Creatoris enim virtus causa subsistendi est omnis creature. Quod enim dicit: Pater meus vsq̄ modo operatur universe creature continuā administrationē ostendit. Die septimo requieuit: ut novā creaturam ulterius non faceret: sed vsq̄ nunc operatur: ut quod condidit: continere et gubernare non cesset.

Aug. Deus autem nec creando defessus: nec cessando refectus est. sicut per scripturā suā ad quietis desiderium nos hortat: dicendo se diem sanctificasse in quo requieuit. ceteros enim non legitur sanctificasse: tanquam apud ipsum plus quies quam operatio valeat.

Augustinus. Viciū quoque anime est: ita suis operibus delectari: ut potius in ipsis quam in se requiescat ab eis: cum in ipsa vel anima vel ratione aliquid melius sit quo fecerit: quam ipsa sint que fecerit. Ideo ostendit deus cum dicitur requieuisse: nullo opere sic delectatus: quasi faciendi eguerit. Vel minor: si non fecerit: vel beator: cū fecerit. Quod ex illo ita est: ut ei de beatitudine ipse aut nulli: quod ex ipso est quod beatus est. Se ipsum rebus quas fecit: diligendo preposuit. Ideo non sanctificans diem quo ea faciēda inchoavit: nec illum quo fecit ea: ne illis faciendis vel factis gaudium ei crevisse videretur: sed eū quo ab ipsis in se ipso requieuit: qui nunquam requiecamit. Sed eam nobis per diem septimū ostendit: significans eam non dari nisi perfectis: cui deputavit diem: qui perfectionē rebus omnium sequebat. Qui enim semper quietus est: tunc nobis requieuit: cum se requieuisse monstravit: et requiescit in nobis: cū in se requies tribuit. Requies ergo dei est qua nullius indiget bono: et ideo certa est nobis in illo: quia beatificamur bono quod ipse est: non ipse bono quod nos sumus: porro nec vllō preter se alio bono eget: qui bono quod fecit non eget. Hec est enim requies eius ab omnibus operibus que fecit: quia bono quod fecit non eget: nec egeret si non fecisset. Nam sic potest dici: nullis egens bonis: non a factis requiescedo: sed nulla faciendo. Sed facere si non posset nulla potentia esset. Si posset et non faceret: magna esset invidia. Sed omnipotēs et bonus: omnia valde bona fecit. Quia vero

† In semet ipso: quod post nichil novū fecit: suū. Et requieuit de die septimo

se ipso bono perfecte beatus est: a bonis que fecit in se ipso requieuit: ea re quie: a qua nunquam recessit.

Aug. Si autem diceretur requieuisse a faciendis: intelligeret tantum non fecisse. Si a factis: forte ipsis factis egere videret: nos autem non in nobis: sed in illo requiescamus: nec ita velimus similes esse deo: ut in nobis requiescamus: sicut ipse in se. Sed sicut non requieuit nisi in se ipso: quia beatus est se ipso: ita in ipso nos quieturos speremus: qui non nostro bono: sed ipso beati sumus.

Aug. In se autem requieuit deus semp. In diebus vero quibus rerum consummatio narratur: in septimo tantum requieuit: qui rerum sequitur perfectionē: a perfectis enim requiescit: qui perfectis non eget: ut beator sit.

Aug. Opera eius videmus bona: quietem vero eius post bona opera nostra videbimus. Ob quā significandaz vñ diem sabbati precepit observari: quod in tempore gratie oblatū est: in qua perpetuū observat sabbatum: qui spe futuri omnia bona operatur: nec in bonis operibus suis: quasi non acceperit: gloriatur.

Aug. Apud illum quieti eius nec mane nec vespera est: quia nec aperitur initio: nec clauditur fine. In perfectis autem operibus mane habet: et non vesperam: quia perfecta creatura incipit converti ad quietem creatoris: sed illa non habet finem sue perfectionis: et sic requies dei non ipsi deo sed rerum perfectioni inchoatur: et habet in eo mane: quod ab ipso perficitur: sed in suo genere tanquam vespera terminatur: quod in deo vesperam non habet: quod nichil erit perfectius ipsa perfectione.

Aug. In illis autem diebus: quibus omnia creabantur: vespera est terminus condite creature. Mane initium alterius condende: et sic quinti diei vespera est terminus condite in eo creature. Mane post ipsam initium faciende sexta die: qua condita: terminus est vespera: et quia nichil condendū restabat: ita post illam mane factum est: ut non esset initium alterius creature condende: sed quietis omnis creature in creatoris requie. Intelligitur enim completo sexto die post eius vesperam mane: quo significat initium manendi et quietendi: que quies dei nec initium habet nec terminum. Creature habet initium: sed non finem. Ideo enim septimus dies cepit a mane: sed nullo terminatur vespere. Si autem in ceteris diebus vespere et mane vices temporum

significat. qualia quotidie peraguntur: nichil prohibet septimum diem vespera maneq; concludi. Et mane post vesperam septimi diei sit initium octavi. de quo silendum fuit: quia idem primus ad quem reditur. Unde probabilius est. hos septem dies sub illorum nominibus sibi et succedentes tempora peragere. Illos autem primos inusitata nobis specie in ipsis rerum conditionibus explicatos permanere. qd de tribus fateri cogimur: qui conditi ante luminaria memorantur.

Aug. Queritur quomodo dicatur in die septimo in se ipso requiesisse deus. cui scriptam sit. et requieuit deus die septima quasi non in se ipso? Quid est ergo dies septimus? creatura. an temporale spacium? qd et ipsum creature temporali concreatum est. et sic creatura? Nulla enim tempora sunt: que a deo creata no sunt. Sed aut dies cu quib; et in quib; creaturis creati sunt: superius dictu est. S; septimu qn creauit? In ipso em nichil fecit: sed ab his q fecerat requieuit. Quomodo ergo requieuit in die que no creauit? Aut quomodo cu post sex dies creauit. cu sexto die oia consummauerit: nec aliquid in septimo creauerit? Forte vani tantu diem creauerit deus: vt ei repetitione multi preterirent. nec opus erat. vt septem crearet: quia illius quem creauerat septima repetitio hunc faciebat. Lucem enim discreuit a tenebris. diemq; vocauit: et tenebras nocte. Huius diei repetitionem scriptura appellat secundum diem. Deinde tertium. et deinceps vsq; ad sextu quo consummavit opera. Cuius repetitio septimi diei nomen accepit vel contraxit. et ita dies septimus. nullus dies. nulla creatura: nisi illa que prius condita. et dies vocata.

Nota

ab vniuerso opere qd patrarat. Et benedixit diei septimo. et sanctificauit illum: qd in ipso cessauerat.

Aug. Sed quomodo circuire poterat lux. ad exhibendam diurnam nocturnamq; vicissitudinem. non solum ante luminaria. sed ante factum firmamentum. immo ante speciem terre vel maris: que circuitum lucis admitteret? Hac difficultate compulsi supra diximus lucem factam prius esse spiritualis creature consummationem vel confirmationem. Noctem vero adhuc formandam in ceteris operibus materiam. que fuerat instituta: cu primo fecit deus celum et terram et omnia cetera.

Aug. Sed facilius est vt nos ignorare fateamur. quomodo lux. que dies dicitur. circuitu suo si corporalis est. vicem diei noctisq; egerit. Si spiritualis est. condendis omnibus presentata sit sui presentia diem. absentia noctem: Vesperam initio absentie. Mane initio presentie sue fecerit. qd contra naturam diuine scripture conemur. dicendo alium diem esse septimum: qd illius diei qua fecit deus. septima repetitionem. Alioquin aut non creauit deus diem septimum: aut septimus post illos sex. fallumq; erit eum sexta die consummasse omnia opera sua.

Aug. Sed quoniam lux corporalis anteq; fieret celum. quo circuitu noctem diemq; exhibuerit: non inuenimus: sic questionem terminamus. Lux prius creata non corporalis. sed spiritualis. sicut post tenebras facta id est. a sua informitate conuersa ad creatorem. ita post vesperam habet mane. cum post cognitionem proprie nature. qua non est qd deus. refert se ad laudandam lucem que est deus: cuius visione formatur. et quia creatura inferioris sine eius cognitione non fiunt: vnus dies vbiq; repetitur. cuius repetitione tot dies fiunt: quotiens distinguuntur rerum genera senarij pfectione terminanda. vt vespera priui diei sit sui cognitio: qua scit se non esse qd deus. Mane post vesperam quo clauditur dies vnus. et inchoatur secundus: conuersio eius. vt qd est creata ad laudem referat creatoris. et cognitionem creature percipiat de verbo dei: que post ipsam fit. i. firmamenti. qd in eius cognitione fit prius. cum dicitur. Et factus est ita. post in natura firmamenti. cum additur: et fecit deus firmamentum. Deinde vespera lucis huius. cum ipsum non in verbo dei sicut ante. sed in ipsius natura cognoscatur: que cognitio tanq; minor vespera dicitur. Postea fit mane. quo clauditur dies secundus: et incipit tertius. in quo itidem est mane. conuersio huius lucis ad laudem dei. quia fecit firmamentum ad percipiendam de verbo dei cognitionem post firmamentum faciende creature. Et sic cetera vsq; ad mane post vesperam sexti diei. Multum enim interest. inter cognitionem cuiusq; rei in verbo: et in ipsius natura. Unde h ad diem illud pertinet ad vesperam. Prolucet enim que in verbo conspicitur cognitio: et illa qua creatura in se ipsa noscitur recte vespera dicitur.

Aug. Quia vero angeli creaturam in se ipsa sic sciunt: vt preponant qd eam in veritate sciunt: per qua facta sunt omnia. per sex dies non nominatur: sed post vesperam et mane dies vnus. et sic p cetera. Diei ergo cuius vespera et mane secundu predictam rationem accipi potest. senaria

repetitione: facta est omnis creatura. factumq; est mane: quo finiretur diei sextus. et inciperet septimus sine vespera. qd dei requies non est creatura. qd per ceteros dies aliter in deo. aliter in se facta cognoscit. cui cognitiois quali decolor species vesperam facit. Non ergo forma opis dies. terminus vespera. et alterius operis initium mane debet intelligi. ne cogamur dicere preter sex dies septimi conditam creaturam: aut ipsum non esse creaturam. sed dies idem per omnia opera repetitur: no circuitu corporali. sed cognitione spirituali. cu angeli prius contemplatur creaturam in verbo dei. deinde in sua cognitione. et post in se ipsa: qd significat vespera facta. et hac cognitionem ad ipsi veritatis laudem refert: qd mane significat.

ab omni opere suo qd creauit deus. Et benedixit diei septimo. et sanctificauit illum: qd in ipso cessauerat.

Intelligitur etiam vt non creature. sed sibi requies dei diei septimi habuerit mane sine vespera. i. initium sine termino. Si em diceret. Requieuit die septimo. nec adderet ab opibus suis: frustra initiu quietis quereret. mus. no em incipit requiescere. Requies aut ab operibus et eo cetera est: ex quo illa perficit. Neq; em ab operibus suis cor. no egendo requieuisset. priusq; essent: quibus nec perfectis eguisset. et qd eis nunq; omnino egiuit: nec beatitudo qua eis non eget tanq; perficienda perficeretur. Ideo septima die nulla vespera accessit.

Aug. Nec putet quis qd de luce spirituali dictu est. et de die spirituali condito in spirituali et angelica creatura. de contemplatione qua habet in verbo dei. et de cognitione qua in se creatura cognoscit. eiusq; relatione ad laudem veritatis. non iam proprie. sed figurate et allegorice conuenire ad intelligendu diem vesperam et mane. Sed aliter qd in consuetudine huius corporalis lucis. non tñ hic tanq; proprie figurat. Vbi em ceteris lux: ibi verior dies. cur ergo no verior vespera. et verius mane?

Aug. Dies ergo ille primus angelica. i. creatura est presentata omnibus operibus dei hoc ordine presentie quo scientie. qua in verbo facienda presciet: et in creatura facta sciet. non per interualla temporu. sed prius et posterius habens in conexione creaturaz. in efficientia creatoris omnia simul cognouit. Sic em fecit deus futura. vt non temporaliter temporalia: sed ab eo facta current per tempora. Lux em creatura spiritualis omnibus operibus dei presentari potuit per senarij perfectione. atq; inde septimi requiem diei mane habere. non vesperam: vt no sit deo hoc requieuisse septima die. tanq; ipso egiuit ad requiem. sed qd in conspectu angeloz requieuerit ab omnibus operibus. no nisi in se ipso: qui non factus est. i. vt creatura angelica. que cognoscendis operibus in ipso et in illis tanq; dies cu vespera presentata est. nichil post omnia bona valde melius cognosceret. qd illum qui ab omnibus operibus in se ipso quiesceret. nullo cor. egiuitem quo sit beator. In qua cognitione non habente vesperam benedixit et sanctificari ob hoc meruit.

Beda. All. Vnde dicitur. Memento vt diem sabbati sanctifices. h aut benedictio et sanctificatio maiorem benedictione et sanctificationem significat. sicut em crebris victimis sanguis xpi semel fundendus significabatur: ita per requiem diei septime post opera sex diez sepe celebratam significabatur ille dies sabbati. quo xps semel in sepulcro quietus perfectis sexta die omnibus operibus. quibus mundu sex diebus perfectum restaurauit. In qua antiqui memor operis. saluatione mundi se perfecisse declarauit. Dixit em consummatu est. et inclinato capite. c. h. Hec sanctificatio et benedictio et requies post opera valde bona. significat nos post opera bona (que in nobis operatur ipse) peruenturos ad requie celestis vite. fructuosos eternam sanctificatione et benedictione. Ideo hec dies vespera habere no scribitur.

Iste sunt generationes. Be. Eos tangit q mundu sine initio diuit semper fuisse. Vel qui a deo factum putant: sed ex materia qua non fecerit: sed cogerna ei. In die quo fecit celum et terra etc. Diem ponit pro omni tempore. quo primordialis creatura formata est. non em in quolibet sex diez celum factum vel sideribus illustratu. et terra ab aquis separata. arboribus herbisq; constita. Sic aplos dicens. Ecce nunc dies salutis. significat totum tempus quo hic viuimus. Sed difficile est intelligere quomodo fecit deus in hac die. c. et t. et omne virgultum: nisi dicamus. qd in materia informi pariter omnis creatura formata est. iuxta illud: Qui viuunt in generatione. creauit omnia simul. Si ergo in hoc die tempus intelligimus. quo ante omnem huius seculi diem facta sunt omnia simul. Patet q herba et omnis arbor: in vna substantia casualiter facta sunt: priusq; visibiliter orientur et germinarent. Si vero huc diem pro illo tempore accipimus. quo mundus per sex dies ornatus est. possumus intelligere. quia protulit terra

herbam virentem non sicut modo cum irrigatione pluuiarum vel industria hominum multa procreantur sed aliter prima herbarum et arborum facta est creatio solo scilicet dei imperio sine pluuiis et ope humano. Unde sequitur. Non enim pluerat dominus deus super terram.

Distice. Iud. Iste sunt generatores ceterorum. Numerati sunt sex dies quibus vniuersitas seculi a capite usque ad finem quasi breuis imago figurata est. Unde pars libri liter generatores celi et terre dicta est. In hac vero conclusione multos dies dicitur quo fecit deus celum et terram. In quo tempus significatur. His ergo paucis verbis insinuata est omnis creatura ante peccatum anime. In celo et in terra omnis visibilis creatura. Rominis diei omne tempus quod simul facta sunt tempus et tempora. Rominis virgulti et herbe creatura inuisibilis propter vigorem vite immarcescibilem si non peccasset. Antequam oriret in terra in prius quod peccaret in terrenis cupiditatibus se subderet. Unde sequitur. Non enim pluerat deus super terram. Hec est non dicitur prophetis vel euangelicis nubibus umbre verbi misso animam vivere fecerat. Et hoc non erat qui operaretur. quod post peccatum homo laborare cepit in terra et necessarias habuit nutus illas: unde virgulti in anima virebat. Irrigabat eam fons vite in inundatio veritatis loquens in intellectu eius: ut pluuiis de nubibus non egeret antequam peccaret. Hic erat status hominis ante peccatum.

Augustinus. Alia translatio habet hic est liter creature celi et terre. Cum factus est dies fecit deus celum et terram et omne viride agri etc. Firmior: sit sententia qua dicitur vni diem fecisse deum: unde illi sex dies vel septem huiusmodi repetitione numerari potuerunt. quando scriptura concludit deus cuncta que ab initio hucusque dixerat ait: hic est liter creature ceterorum cum factus est dies. Non enim memorata sunt celi et terre sicut in principio antequam fieret dies: cum tenebre erant super abyssum. sed quomodo factum est celum et terra cum factus est dies iam distinctis sex generibus: quibus omnis creatura composita est in hanc speciem que mundus vocatur. hic ergo celum memoratur quod est firmamentum cum omnibus que in illo sunt et terra illa que cum abyssus vni obtinet locum cum omnibus que in ea sunt. Cum enim dicitur factus est dies sine superioribus necat: ut sit vna sententia: hic est liter creature celi et terre cum factus est dies sine inferioribus: ut sit plena sententia: Cum factus est dies fecit deus celum et terram. cogit sic intelligi. celum et terra quomodo facta sunt: cum factus est dies. Cum vero addit: et omne viride agri quod tercio die factum est: plane apparet illum esse diem vni quem fecit deus quo repetito factus est secundus et tertius dies: et ceteri usque ad septimum. Cum enim nomine celi et terre omnem creaturam vellet accipere: suppositum omne viride agri: ut hunc diem apertius significaret. Cum enim conditorum ordinem recolimus inuenimus viride agri tercio die creatum: ante solis presentiam dies quotidianus perageret. Quando etiam audimus cum factus est dies: fecit deus omne viride agri. admonemur ipsius diei: que siue corporalem lucem nobis incognitam: siue spirituales in societate angelica intelligimus. Item cum dicitur fecisse deum cetera etc. cum factus est dies: simul omnia fecisse signat: et cum sex diebus ordine creata memorantur: et nunc ad vnum reducuntur: hunc septies repetitum: et illam senariam vel septenariam repetitionem non intervallo temporis factam intelligimus. Scriptura enim altitudine superbos irridet: profunditate attentos tenet. magnos veritate: paruulos nutrit affabilitate.

Augu. In prima mundi conditione cum deus omnia simul creauit homo factus est qui esset ratio creandi hominis: non actio creati. Sed aliter hęc in verbo dei vbi ista non facta sunt: sed eterna. aliter in elementis mundi vbi omnia simul facta sunt futura. aliter in rebus que iam non simul: sed tempore suo queque creantur. aliter in seminibus in quibus rursus primordia les cause repetunt de rebus reducte que secundum causas quas primam condidit extiterant: velut herba ex terra. semen ex herba.

Omne virgultu etc. Augu. Intelligit terra causaliter produxisse herbam et lignum: producenti virtute accepisse. In ea enim tanquam in radicibus facta erant que per tempora futura erant. fecit ergo antequam essent super terram secundum formabilitatem materię: que formanda erat verbo eius. procedens

formationem non tempore sed origine.

Non enim pluerat etc. Augu. Quasi non fecit deus sic tunc sicut nunc cum pluit et homines opantur: et per moras temporum fiunt que non erant. cum fecit omnia simul. tempora enim non fuerunt ante creaturam: sed cum creatura et ipsa creatura. Quis enim si nullus esset vel corporalis vel spiritualis creature: quo presentis presentis futura succederent: tempus omnino non esset: nec creatura moueri posset.

Celi et terre quando create sunt.
I. De in tempore. I. Augustinus omnia visibilium materiam.

In die quo fecit dominus celum et terram et omne virgultu agri.
I. Somnum inuisibilem propter vigorem vite.

Et homo non erat qui operaretur.
I. Sapientie diuisus in quatuor partes virtutum vite. I. mundatio veritatis.

Et homo non erat qui operaretur.
I. Inspirans corda vtilia et honesta.

Et homo non erat qui operaretur.
I. Subendo volendo.

Formauit igitur dominus.
I. Formauit igitur dominus

malum herbarum vel lignorum: ut agant temporales numeros propriis naturis distributos. Primordia enim omnium seminum humida sunt: et ex humido concreta. Si dicat quantoliter fonte non posse faciem omnem terre irrigari: et si montes irrigaret diluuium esset. Respondetur quod vicissim fieri posset: sicut nilus plana egypti irrigat. Possunt et per vnum fontem intelligi multi fontes regiones proprias irrigantes. et omnis terre facies irrigata: sicut omnis vestis facies colorata. et si non continuatim sed maculatim ab hoc fonte que narratur per moras temporum fiunt: non simul. Cum ergo aliter sint creatura rationes in verbo dei aliter opera a quibus die septima requieuit. aliter que ex illis usque nunc opatur. vltimum vtrumque corporis sensu et consuetudine cognoscimus: duo remota a sensibus nostris et humane cognitionis vni prius autoritate diuina credenda: post per hanc que nota sunt vtrumque noscenda.

Formauit etc. Augu. Distice. Latior de homine figurate explicat narratio: ut querentes instruat et exerceat. hęc formatio non est noui operis inchoatio: sed diligens retractatio. Si hic hominem ex corpore et anima iam factum intelligimus: bene ista comitatio limus dicitur. Sicut enim fit limus comixtione pulueris et liquoris: sic anima corporis materia viuificando vnit nec patitur dissolui. Inspirauit in faciem eius spiritus vi. Si corpus tantum erat: hic animam corpori adiunctam intelligimus. Si vero homo factus iam corpus et anima erat: anime hac inspiratione sensus est additus: cum factus est homo in animam viuente. non quia illa sufflatio versa sit in animam viuente: sed operata est anima vi. Rendum tamen hominem spirituales debemus intelligere: sed animale: qui tunc spiritualis factus est: cum in paradisi beata vita est constitutus. Unde prius animales sumus: de illo post peccatum nati: donec per spirituales adam spirituales renascamur. Paradisi vero nomine beatitudo in qua homo positus est significatur. Sed quia in memoribus deliciofa quies hominum est: et corporeis sensibus de oriete lumine oritur: celumque consurgit: quod est superius corpore nostro atque excellentius his verbis spirituales deliciae: quas habet beata vita: explicant. Intelligimus autem gaudia nostra spiritualia significare omne lignum formosum: ad aspectum intelligentie: et bonum ad escam: que non corrumpit. ut est omnis ratio et virtus spiritualis: que cibus est anime. Productum est hoc lignum de terra: quia gaudium spirituale debet superesse terre. Lignum vite plantatum in medio paradisi: quia debet anima intelligere se ordinatam in medio rebus ut cum sub se habeat corporea creatura: super se tamen intelligat esse naturam dei: ut nec contemnat quod est: nec arroget quod non est.

Augu. Formauit igitur deus b. etc. Prius de limo terre formatum est corpus animale: quale nunc habemus: non spirituale: cum quali resurgemus. Unde queritur quomodo reformemur: si non ad hoc per christum reformamur: quod in adam fuimus. non autem immortalitatem perdidit: si prius animale fuerit: neque animale corpus erit: sed spirituale cum incorruptione induerit. Unde quidam putauerunt hominem corpore fuisse animale: sed mutatum cum in paradisu poneretur: sicut mutabitur in resurrectione. Sed si ita est frustra conamur paradisu et illas arbores et fructus secundum gestum proprie tatem accipere. Non enim cibi et arborum pomis immortalibus corporibus sunt necessarii. Ipsa quoque mors hominis quam peccato meruit: indicat cum non

Sed fons etc.
Bede. Huius fontis qualiscumque irrigatio iam terra herbis et lignis vestita superuenit. Fons vniuscuiusque dicitur: per aliquam in terra limbo unitate. vel singularis positus est per pluralem.

Sed fons etc.
Augu. Hic intinamare videtur que fiant seculi cuncti temporum interualla: et prima conditione vbi fiunt omnia simul. incipiens ab elemento: ex quo omnia nascuntur germina ani

malum herbarum vel lignorum: ut agant temporales numeros propriis naturis distributos. Primordia enim omnium seminum humida sunt: et ex humido concreta. Si dicat quantoliter fonte non posse faciem omnem terre irrigari: et si montes irrigaret diluuium esset. Respondetur quod vicissim fieri posset: sicut nilus plana egypti irrigat. Possunt et per vnum fontem intelligi multi fontes regiones proprias irrigantes. et omnis terre facies irrigata: sicut omnis vestis facies colorata. et si non continuatim sed maculatim ab hoc fonte que narratur per moras temporum fiunt: non simul. Cum ergo aliter sint creatura rationes in verbo dei aliter opera a quibus die septima requieuit. aliter que ex illis usque nunc opatur. vltimum vtrumque corporis sensu et consuetudine cognoscimus: duo remota a sensibus nostris et humane cognitionis vni prius autoritate diuina credenda: post per hanc que nota sunt vtrumque noscenda.

Formauit etc. Augu. Distice. Latior de homine figurate explicat narratio: ut querentes instruat et exerceat. hęc formatio non est noui operis inchoatio: sed diligens retractatio. Si hic hominem ex corpore et anima iam factum intelligimus: bene ista comitatio limus dicitur. Sicut enim fit limus comixtione pulueris et liquoris: sic anima corporis materia viuificando vnit nec patitur dissolui. Inspirauit in faciem eius spiritus vi. Si corpus tantum erat: hic animam corpori adiunctam intelligimus. Si vero homo factus iam corpus et anima erat: anime hac inspiratione sensus est additus: cum factus est homo in animam viuente. non quia illa sufflatio versa sit in animam viuente: sed operata est anima vi. Rendum tamen hominem spirituales debemus intelligere: sed animale: qui tunc spiritualis factus est: cum in paradisi beata vita est constitutus. Unde prius animales sumus: de illo post peccatum nati: donec per spirituales adam spirituales renascamur. Paradisi vero nomine beatitudo in qua homo positus est significatur. Sed quia in memoribus deliciofa quies hominum est: et corporeis sensibus de oriete lumine oritur: celumque consurgit: quod est superius corpore nostro atque excellentius his verbis spirituales deliciae: quas habet beata vita: explicant. Intelligimus autem gaudia nostra spiritualia significare omne lignum formosum: ad aspectum intelligentie: et bonum ad escam: que non corrumpit. ut est omnis ratio et virtus spiritualis: que cibus est anime. Productum est hoc lignum de terra: quia gaudium spirituale debet superesse terre. Lignum vite plantatum in medio paradisi: quia debet anima intelligere se ordinatam in medio rebus ut cum sub se habeat corporea creatura: super se tamen intelligat esse naturam dei: ut nec contemnat quod est: nec arroget quod non est.

Augu. Formauit igitur deus b. etc. Prius de limo terre formatum est corpus animale: quale nunc habemus: non spirituale: cum quali resurgemus. Unde queritur quomodo reformemur: si non ad hoc per christum reformamur: quod in adam fuimus. non autem immortalitatem perdidit: si prius animale fuerit: neque animale corpus erit: sed spirituale cum incorruptione induerit. Unde quidam putauerunt hominem corpore fuisse animale: sed mutatum cum in paradisu poneretur: sicut mutabitur in resurrectione. Sed si ita est frustra conamur paradisu et illas arbores et fructus secundum gestum proprie tatem accipere. Non enim cibi et arborum pomis immortalibus corporibus sunt necessarii. Ipsa quoque mors hominis quam peccato meruit: indicat cum non

moriturum si nō peccasset. Sed quomō sine morte mortalis? Aut quomō si corpus animale non mortalis? Unde putant eū non corporis mortem: sed anime peccato meruisse. credentes ppter corpus animale exiturum fuisse de hoc corpore ad requiem quā nunc habent sancti: et in fine seculi idem corpus immortale recepturum. Contra qd̄ apostolus. Corp⁹ qd̄ mortuū est ppter peccatum. et sic non moreretur etiā corpore si non peccasset. anima le tamē posset esse ante peccatum: et post vitam in paradiso iusticie. cū deus vellet fieri spirituale. Sed aiunt: Quomodo renouamur: si non recipim⁹ qd̄ perdidit homo primus? Recipimus qd̄ ammo do. et nō recipimus: Nō enim immortalitatem spiritualis corporis recipim⁹: quā nondū habuit homo: sed iusticiam. a qua p peccatū lapsus est homo. Renouabimur a vetustate peccati: non in corpus animale in quo fuit: sed in melius. i. spirituale. Renouamur mente secundū imaginē dei. que peccando est perdita. Renouabimur carne: cum h corruptibile et mortale induet incorruptionem et immortalitatem. in quā mutandus erat ad a. nisi mortem corporis animalis peccando meruisset. Non ait apostolus. corpus mortale ppter peccatū sed mortuum. Illud em̄ ante peccatum mortale et immortale. quia poterat mori et nō mori. Aliud est autē non posse mori: aliud posse non mori. Quodam modo creatus est homo immortalis: qd̄ erat ei de ligno vite. non de condicione nature. Mortalis erat condicione corporis animalis: Immortalis beneficio conditoris. Non em̄ immortale qd̄ mori omnino nō possit erit nisi spirituale. Ideo factū est per peccatū. nō mortale qd̄ erat: sed mortuum. qd̄ non fieret: nisi peccasset. animale est enim hoc corpus. sicut p̄mū hominis. Sed iam veterius: habet em̄ necessitatem moriendi.

Aug. Stola p̄ma aut iusticia ē. et q̄ lapsus ē. vel si corpale immortalitē ligē hanc amisit. cū peccando ad eā puenire non potuit. Sic ergo ad corpus animale habuit: non modo ante paradysum. sed et in paradiso. quous in interiori homine fuerit spiritualis. qd̄ amisit peccando. et meruit corporis mortem: qui non peccando mereretur in corpus spirituale mutationē.

Aug. Formauit zc. Videndū est vitum recapitulatio sit. ut dicatur quomodo homo factus sit: que sexta die factum legimus? An tunc cū fecit omnia simula et hominem i bis fecit. ut accessa teporis etiā h modo fieret quo in hac perspicua forma vitam gerit: si

† quantum ad corpus. † s. i. spiritum contem plateue virtutis dedit. † s. i. vita rationali amauit.
 hominē de limo terre. Et in spiraculum

cur fenum factum ante q̄ exortet. accedente tempore et fontis irrigatione exortum est: ut super terram esset.

Aug. Secundum recapitulationem prius videamus: Forte fact⁹ est homo die sexto. sicut ipse dies prius factus: sicut firmamentū. terra et mare que non sunt dicenda ante in primordiis iā facta latuisse: et post in hac faciem qua mundus est instructus accessu temporum tanq̄ exorta claruisse. Nec sidera in elementis prius facta et recōdita accessu temporis in has formas emicuisse: sed senario perfectionis creata simul omnia. cum fact⁹ est dies. Sic forte sexta die hac visibili forma de limo factus est homo: s. nunc non cōmemoratū est. qd̄ nunc recapitulando insinuat. Sed hoc scripturę congruere non videt. Scriptum est em̄ cum adhuc sexta diei opera narrarentur: Faciamus h. a. i. et s. n. Jam ergo de limo homo factus erat: et mulier ex ei⁹ latere. non em̄ sexta die factus masculus: et post accessu temporis femina. Inquit enim. Vasculū et s. c. e. Quomodo ergo iam in paradiso homine constituto (sicut sequit⁹) facta est mulier: Sed forte hoc p̄termisissimū scriptura recollit: Nam secundū hoc sexto die paradysus plantat⁹ est. vbi locatus homo. soporatus est: ut formaret⁹ eua. qua formata. euigilauit: nomenq̄ imposuit. Verba vero hominis cū animantibus vel cum mulieri nomen imposuit: vel cum dixit. ppter hoc relinquet. h. p. et m. nō nisi temporali mora fieri potuerunt. Non ergo hec facta sunt. sicut creata sunt omnia simul. Aut igitur nō omnia opa sex diez simul. sed per moras temporum facta sunt. Aut si simul facta sunt. secundū illud. Qui viuit in eternum. creauit omnia simul: non est dubium qd̄ homo de limo terre formatus est: ei⁹ formata vxor ex latere. non ad conditionem qua simul facta sunt omnia pertinere: sed ad eam que fit per tempora. qua deus nunc vsq̄ opat⁹. Ad his verbis innuit. plantauit deus paradysum in eden: et eiecit adhuc de terra omne lignū zc. Cum em̄ dicit adhuc. apit. qd̄ aliter nunc eijcit: aliter tunc. cū forte tercio die pduxit terra herbam viuentem zc. tunc. i. potentialiter et causaliter: sicut creantur omnia simul. nunc visibiliter temporis accessu. Quid dicat. nō omne genus ligni tercio die factum: sed aliqd̄ dilatatū qd̄ sexta die formaret⁹ cū factus est homo: et in paradiso positus. Sed frustra per singulos dies distincta sunt opa omnia. si remaneret permixtio vlla. Vasculus ergo et femina aliter sexta die. aliter nunc creati: nec em̄ tunc et non postea. aut postea. et nō tunc. nec alij postea. sed idem ipsi aliter tunc

aliter postea. s. visibiliter. non tamen de parentibus. sed ille de limo. illa de costa. tunc autem inuisibiliter potentialiter et causaliter: quomodo fuit futura non facta.

Beda. Formauit zc. Factura hominis. qui sexta die factus est. latius describit. qd̄ factus sit corpore. s. et anima. et corpus de limo. anima vero de nichilo deo inspirante creata est: et femina de latere dormientis. S. ne carnaliter putemus deū corporeis manibus formasse corpus: vel faucibus inspirasse animā vel vitam. Qd̄ em̄ dictum est. Manus tue. d. s. et. plas. me tropica locutio est. Spiritus em̄ est deus: nec limamenti membrorum compositus. Formauit ergo de limo homines. i. verbo suo de limo fieri iussit. Inspirauit in faciem eius spi. vi. Substantiam. s. anime et spiritus in qua viueret. creauit.

Aug. Querit vtrū deus repente hominem in etate virili fecerit: an perficiendo et etates augendo. sicut nūc format in matris utero: Sed quiddam horū fecerit. hoc fecit: qd̄ deū omnipotentē et sapientem decuit. Ita enim temporū leges generibus qualitatibusq̄ rebus distribuit: ut voluntas sua super omnia sit. Potentia em̄ sua numeros creature dedit: non ipsam eis aligauit. nec expectati sunt dies. ut virga moysi verteret⁹ in draconem. Nec talia contra naturas fiunt. nisi nobis. quibus aliter nature cursus immotuit. deo autē est natura qd̄ fecit. Sic adam in etate virili continuo factus est: que tamē fecit secundū causalem rationem in qua prius factus est. alioquin em̄ cum in sex diez opibus nō fecerat. Neq̄ em̄ contra dispositionē suā faceret: erat em̄ in prima causaz condicione. sic hominē fieri posse: sed non ibi erat necesse. Hoc em̄ non erat in condicione creature: sed in beneplacito creatoris: cui⁹ voluntas necessitas est. Nos autē in rebus temporaliter et ortis. scimus quid cuiusq̄ natura sit: qd̄ experimento accipimus. sed vtrū futurū sit. ignoramus. In natura iuuenis est ut senescat: sed vtrum in dei voluntate sit. nescimus. hoc enim necessario futurū est: qd̄ vult et p̄scit. Multa vero secundū inferiores causas futura sunt: sed in p̄scentia dei futura non sunt. Si autem ibi aliter sunt: potius futura sunt: sicut ibi

sunt: vbi p̄scit. qui nō potest falli. Futura em̄ senect⁹ est in iuene. Sed futura nō est: si ante moriturus est. Nam scdm̄ quas dā inferiores futuroz causas moritur⁹ erat ezechias: cui de⁹ ad

† s. totū quidē corpus animantē. sed hec pars se sibus ornata est ad inuēda supiora p q̄ ratione li ac naturaliter. inditū ē. ut sapiat q̄ sursum sur. raurit in faciem eius spiraculum

didit. xv. ānos. qd̄ ante oīa se factur⁹ esse p̄sciebat. Nō ergo fecit qd̄ futurum non erat. Hoc enim magis futur⁹ erat: qd̄ p̄sciebat. Secundū ergo inferiores causas iam finierat vitam. sed secundū dei voluntatem et p̄scientiam. qui ab eterno nouerat qd̄ facturus erat: tunc finiturus erat quando finiuit. Et em̄ oranti concessum est: et iam orando merit⁹ ille p̄sciebat: et ideo necessario futur⁹ erat.

Et inspirauit zc. Aug. Sine dubitatione flauit vel sufflauit dicendū est. non qd̄ faucibus sufflauit. vel hominis animā de sua substantia formauerit vel creauerit: sed flauit. i. flatū hominis. s. animam fecit. Flare em̄ est flatum facere. flatum facere. est animā facere. Unde omnē flatum ego feci. Queritur autē vtrū animā ex nichilo fecerit: an ex re que iam facta erat. s. anima non erat: Si em̄ dicimus deū aliquid ex nichilo nō creare. postq̄ omnia simul creauit: non credimus adhuc ex nichilo animas creare. S. si fuit materies vnde anima fieret. vel adhuc animę fuit: quid est ipsa: qd̄ nomen. quā specie. que vsum in rebus conditis tenet: viuit an non: Si viuit. quid agit: Quid in vniuersitate agit vel efficit. Beatam vitam gerit. an miserā. an neutraz? Vniuecat aliquid. an non: Si nulla vita erat quomodo erat future vite incorporea nec viua materia: aut fallū est: aut latet nimis. Si viuebat. nec beate. nec misere: quomodo rationalis erat? Si tunc rationalis facta est. cū ex illa materia natura humana anime facta est: irrationalis vita materia erat anime rationalis. i. humane. Quid ergo a pecoris anima distabat? Dicendū est ergo deū in illis primis operibus que simul omnia creauit: animā etiā humanam creasse: quā suo tempore corpori inspiraret. Qd̄ em̄ dictum est ad imaginē suā. in anima: masculū et femina in corpore intelligit. Credatur ergo hominem ita factū sextā die. ut corporis humani ratio causalis in elementis mundi. anima vero iam ipsa crearetur. sicut prius creatus est dies: donec eam suo tempore formato corpori insereret. Sed si iam facta erat anima: vbi ei melius esset q̄ ibi: Quare ergo innocenter viuens carni inserta est: in qua creatoris offenderet. et merito periret: Sed forsitan ad corpus regendū voluit inclinari: vbi et iuste et iniq̄e viuere posset. et qd̄ elegit. hoc habuit. vel de iusticia premiū: vel de iniq̄tate supplicium. Cur ergo nō credat qd̄ dei nutu ad corpus uenerit: vbi si obedire vellet. vitam eternam acciperet: penam si contemneret.

noto de 20

nota

nota

nota

scire create

Augu. Dicendum est animam non sic creatam: vt prescia esset opis futuri iusti vel iniusti. Non em̄ credibile est eam sponte inclinari ad corporis vitam. si se ita sciret peccaturam: vt supplicio puniretur perpetuo. hanc creaturam qui sic vult esse: contradicit dei bonitati. Qui vero nō vult eā pro peccatis perire luere: inimicus est veritati.

Aug. Non sunt audiendi qui putant animā esse partem dei: Si enīz h̄ esset: nec a se: nec ab alio recipi posset: nec ad malū faciendum vel patiēdum compelli: nec in melius vel deterius imitari. Flatus autē quo hominē anima vit factus est a deo: nō de deo. Nec flat? hominis pars ipsius est: quē facit nō de se ipso: sed acrio anhelitu assumpto et effuso.

teus vero potuit de nichilo viuā et ratio nobiles facere: qd nō potest homo. Quidā tñ estimant non tunc animatum hominem quādo deus insufflauit in eius facies: et factus est in animam viuētem: sed spiritum sanctum accepisse. Animā vero ex nichilo factam dubitare fas non est.

Aug. Queri solet: vtrum si velit incorporari: compellat? Sed melius traditur h̄ naturaliter velle: sic creati ut velit: sicut naturale nobis est vel le viuere. Male autē viuere non nature: sed voluntatis peruersē. Si quis autē nō vult eā existimare factam: nisi cū formato corpori est inspirata: qd respondeat cū queritur vnde facta sit: aut ex nichilo dicit deum fecisse aliquid post illā consummationē operis: aut de iam existente factam: et laborabit querendo quē illa natura sit: Qd si vitare voluerit: dicendo sexta die de limo terre factum esse hominem: sed recapitulando postea memoratum videat: quid de muliere dicat: qz masculinum et feminam fecit eos.

Aug. Sed forte anime sexta die facte: vbi imago dei relucet: vt postea corpora formarentur: sed h̄ credere scriptura nō permittit. tum ppter senariam perfectionē operis: tum qz sexus masculini et femineus in corpore tantum sūt. Si quis secundū intellectū et rationē vtrūqz sexum in anima vna accipiēdum putauerit: quid dicet de his que ad eam tempore illo data corporibus tantum congrua sunt. Si vero figurate acceperit: recedet a pprietate geste rei: que p̄ponenda est in huiusmodi.

Plantauerat autē d. zc. Bed. Ab illo principio plantauit paradysum: quo terra omnē remotis aquis herbas et ligna pducere iussit. In quo hominem sexta die formatū posuit: qui et si presentis ecclesie vel future patrie tipum tenet. Ad literā tñ intelligendū est esse locū amenissimum: fructuosis arboribus magnū: et magno fonte secundū. Qd dicimus a principio: antiqua translatio dicit ad orientem. Vnde voluit in orientali parte esse paradysum: longo interiacente spacio: vel maris vel terre: a regionibus quas incolunt homines secretum. vnde nec aque diluuij illuc peruenirent. Qualiter plantat? sit: exponit dices: pduxitqz dñs deus de humo omnē lignū zc. hoc eodem intelligit die factum: quo cuncta ligna fructifera deo iubente terra pduxit: sed hic repetit: vt qualis sit locus paradisi noscatur: et qz de ligno vite et scientie boni et mali erat specialiter dicturus.

Aug. Et plantauit d. p. in eden ad orientem zc. Tres generales sententie de paradiso sunt. Vna eorum qui corporaliter tantum intelligi volunt. Alia eorum qui spiritualiter tantū. Tercia vero eorum qui vtroqz modo paradysum accipiunt. Tercia michi placere fateor: vt homo factus ex limo: qd corpus humanum est: in paradiso corporali locatus intelligatur quomodo adam: si aliud significat: quia est forma futuri: in natura propria homo accipitur.

Aug. Plantauit autē dominus paradysum in eden: i. in delicijs. Deinde hoc recapitulat: vt ostendat quomodo paradysum deus plantauit. Et eiecit deus de terra omnē lignū zc. Jam em̄ tunc pduxerat terra omnē lignū: die s. tercio. Sed cū ex his generibz sunt ligna instituta in paradiso produxit in manifesto et in tempore suo: que iam causaliter tercio die terra produxerat.

Str. Quidam codices habent eden ad ortum. Et quo possum? conijcere paradysum in oriente situm. vbi cūqz aut sit: scimus eam terrenū esse: et interiecto oceano: et montibz oppositis: remotissimū a nostro orbe: in alto situm: pertingētem vsqz ad lunarem circulū: Vnde aque diluuij illuc minime perueniunt.

In quo posuit. Aug. Si quis putat animas corpore exatas locis corporalibz contineri: cum sint sine corpore: nō deerunt qui faueant: et diuitem sicutem in loco corporali fuisse contendāt: ipsamqz animam omnino corpoream ppter arentem linguā et stillam de lazari digito cupitam. S; melius est dubitare de occultis: qz litigare de incertis: diuites in supplicio pauperem in refrigerio esse non dubito. Sed quomodo intelligat flama inferni sinus abrag et huiusmodi: vix a mansuetis: a contentiosis nunqz inuenitur. Si autē cor

poralibz locis continentur: anime etiā corporalibz exate: potuit latro i paradysum induci: ubi fuit prius corpus primi hominis. Sapientia vero nō est corpus: et ideo nec lignū: s; potuit significari per lignū. Hoc quoqz addo quancqz corporalem: talem tñ cibum: illā arborem p̄stitisse: quo corpore hominis stabili sanitate firmaret. non sic ex alio cibo: sed non nulla inspiratione salubritatis occulta. Quāuis em̄ vsitatus panis plus habuerit: em̄ vna collirida de hōiem a fame qdraginta diebus literauit. Lignū etiā vite. Aug. De sapientia dicit: Lignū vite bis est: qui apprehenderit eam. Sed est hierlm eterna in celis: est et ciuitas illā significans condita in terris. Sara et agar sunt duo testamenta: due tñ mulieres erant. et cū xps per ligni passionē aqua spirituali nos satiet: erat tñ petra que ligno percussa aquam p̄buit. Aliud erat qd significabatur. sed ipsa corporaliter erant: et quando narrata sunt: non erat figurata locutio: sed rerum expressa narratio. Erat ergo lignū vite: sicut petra xps: nec sine misterijs spiritualiū rerum corporaliter p̄sentatis. voluit hominem deus in paradiso viuere. Erat in ceteris lignis alimentum: in illo sacramentum. Ipse etiā christus ouis est que immolat in pascha: cum illud non tantum dicendo: sed etiā faciendo figurabat. ouis em̄ vere erat: occidebat: māducabatur. non sicut vitalis saginatus reuertenti filio occasus: ubi em̄ narratio figurata: non figurata significatio gestor. Nō em̄ hoc euangelista: sed dominus narrat: qd narrauit euangelista. etiā factum est: dñm. s. talia dixisse. domini narratio parabola fuit: de qua nunqz exigit: vt ad literā nō stetur. Christus est lapis a iacob victus: et reprobatus ab edificantibus. Sed illud vere factum est: hoc in figura p̄dictum. Sic sapientia: i. xps lignū vite est in spirituali paradiso: quo milit de cruce latronem: h lignū vite est creatum in paradiso corporali: sicut dicit scriptura: que res suis te vobis gestas narrauit.

Bed. Lignū etiā vite zc. In altero hominis lignū obedientie: quā debebat. In altero sacramentū vite eterne: quā obediendo mereret. lignū vite dictum: qz diuinitus accepit: vt qui ex eo manducaret: corpus ei stabili sanitate firmaret. nec vlla infirmitate: vel etate in detrius vel in occasum laberetur.

Strabus. Lignū vite hanc naturaliter virtutē habebat: vt qui ex eius fructu comederet: perpetua soliditate vestiretur: nulla infirmitate: vel anxietate: vel senij lassitudine: vel imbecillitate fatigandus. Lignūqz scientie. b. et. m. Aug. Erat corporale: sicut alie arbores: nec cito noxiū: qui em̄ fecit omnia bona valde: nichil mali in paradiso statuit. Sed mala transgressio p̄cepti. Oportebat autē vt homo sub domino positus: ab aliquo prohiberet: vt esset merendi obedientia: que sola verissime virtus est rationali creature degenti sub potestate dei: sicut primū et maximum vicij tumoris: velle vti sua potestate: qd est inobedientia. nō em̄ erat: vnde homo se habere dominū cogitaret: nisi ei aliquid intereretur. Arbor ergo non erat mala: sed scientie dicta noscendi bonum et malum. qz post prohibitionem erat in illa transgressio futura: qua homo experiendo disceret: quid esset inter obedientie bonū et inobedientie malum. nec de fructu qui nasceretur inde: positum est nomen: sed de ipsa re que transgressio nem secuta est.

Mistice. Lignū scientie. b. et. m. Animę medietas et ordinata integritas signatur. Qd in medio paradisi plantatū: et scientie boni et mali dictū quia anima que debet in deum extendi: si deo deserto ad se conuersa fuerit: et potentia sua sine deo frui voluerit: p̄na sequente expiēdo discat: qd sit inter bonum qd deseruit: et malum quo cecidit: et hoc erit ei gustasse de ligno scientie boni et mali.

quē formauerat. Produxitqz deo de humo omne lignū pulchru visū: et ad vespandū suā ue lignū etiā vite i medio paradisi Lignumqz scientie boni et mali.

que formauerat. Produxitqz deo de humo omne lignū pulchru visū: et ad vespandū suā ue lignū etiā vite i medio paradisi Lignumqz scientie boni et mali.

limo illa re
quomodo fuit
anima est: lat
o anima vero
icentis. S; ne
rel fandi in
f. r. p. al. me
ntio: qz com
no fieri iussit.
vntus in qua
carit: an p̄f
Ded quiddā
uit. Ita enim
vntus sua su
ipiam eis al
nacōnem. P̄c
rhis immort
no factus est:
as est: alioqz
olūtiōne laz
olles: sed non
in tenēplaci
mpoualer et
nis: sed vni
vrum in dei
mit et p̄f
scōficia dei
fuit: sicut ibi
di p̄fcti: qui
est falli. Fuit
enim: est in u
Dol futuri nō
mōtūm
am scdm qual
uocōs futuroz
mōtūm? erat
as: cū de ad
fuit qd fuit
Secundū ergo
scdm et p̄fcti
sicut op̄an
que ille p̄fcti

Et fluvius egrediebatur. **Beo.** Ad irrigandū paradisum ligna-
pūtera 7 fructuosa. que omnē illam regionē decorabant: sicut nilus plana
egipti irrigat. Voluit em̄ deus in nostro orbe haberi similitudinem cele-
stis patrie. ad quā possidendā creati sumus: vt ad redeundum vicino nos
moneret exemplo. Cōstat aut̄ fluminū que de paradiso exire ferunt. in no-
stra terra notos esse fontes. **Phison** em̄ qui 7 ganges. in locis caucasi mō-
tis. **Beon** qui 7 nilus. non. pcul ab atblante: qui est fons africe ad occiden-
tem. **Tigris** 7 **eufrates** ex armenia. Ferūt
historici tigrin 7 eu-
fratem 7 nilū plerisq;
locis terre abluunt: et
paulopost emergētia
foliū agere cursum.
Aug. Alia trāslatio
Fons exit de eden. q̄
irrigat paradisū 7c
Hec flumina gentib;
per quas fluūt notissi-
ma sūt: duob; vetu-
stas mutauit nomia:
Beon em̄ nilus nunc
vocat. **Phison** gan-
ges. **Tigris** 7 **eufrates**
antiqua nomina
seruauerūt. debemus
hec prius ad litteras
accipere. nec figuratas
tm̄ locutionē putare
sed 7 res esse 7 aliqd
significare. S; alio-
rum fontes noti dicū-
tur: alioz omnino ig-
noti. Ideo non vidē-
tur ad litteras et vno
fonte diuidi: quia 7 locus ille paradisi remotus est a cognitione hōim: q̄
in quattuor partes aquarum diuidunt. S; flumina quoz fontes noti eē
dicuntur. sub terras eunt. 7 post longos tractus erumpunt: vbi tanq; suis
fontib; nota esse phibent. sicut sepe faciunt flumina. Exibat ergo fluminis
de eden. i. de loco relicta: 7 irrigabat paradisi ligna. s. pūtera 7 fructuosa.

Phison. Fluminis de paradiso egrediens. affluentia est eterne io-
cunditatis. de qua dicit. torrente voluptatis tue. p. x. Quattuor flumina
quattuor principales virtutes. **Phison.** qui mutatio oris interpretat. est
prudentia: que ad capacitātē auditorū mutat verba sua. Vnde omnibus
om̄ia factus sum. hic circūit terram: que habet optimū aux. i. viuendi di-
sciplinam a terrenis sordib; decoctam. que nitescit in aux optimū. nec fal-
sitate vincit. sicut carbunculus. nocte non obscurat. Habet quoq; species
vitę eterne. que virore p̄assū significat. ppter virore qui nō arefcit. **Beon**
interpretat hyatus terre. qui significat temperantiam: que illicitis morib;
resistit. qui ethiopiā circūit: q; tetros mores 7 incontinētia libidinis absorben-
do consumit. **Tigris** a nimia velocitate fortitudinem significat. qui vadit
contra assirios: q; impigū aduersus eos qui consilijs prudentie resistunt
exercet actionē. assirij em̄ sepe. p aduersarijs ponunt: q; isrlitas sepe expu-
gnauerunt. **Eufrates** frugifer interpretat. nec contra quos vadat dicitur
q; iusticia ad omēs anime partes pertinet. q; 7 ordo 7 equitas anime est:
qua sibi copulant prudentia. temperantia. fortitudo. Iustum est em̄ vt pri-
us sit anima: veritatem contemplando. temperans. concupiscentiā refre-
nando. fortis. aduersa tolerando.

Brego. Moraliter. Quattuor fluminib; de paradiso egredientib; ter-
ra irrogat. Solidum rationis nostre edificium prudentia. temperantia.
fortitudo. iusticia continent. q; his quattuor virtutib; tota boni opis stru-
ctura confurgit. Quattuor flumina paradisum irrigant: q; dū his quat-
tuo: virtutib; cor infundit: ab om̄i desiderio carnaliū estu temperat.
Euilath. Regio indie que post diluuiū possessa est ab euila filio ethan
filij beber patriarchę hebreoz.

Euilath. Interpretatur parturiens: quia aliquis loquens veritatem
magis parturit q̄ pariat.

Plinius. Dicit regiones indie p̄ceteris venis aureis abundare.

Bdellium. Secundū pliniū arbor est aromatica. magnitudine oleagina
quę lacrima lucida. gustu amara. boni odoris: s; odoratioz infusione vini

Onix. Est lapis preciosus. sic dicitur: q; p̄mixtū habet candorem ad
humani similitudinē vnguis. q; vnguis grece dicit onix. Antiqua trāsla-
tio habet carbunculū. 7 p̄assū. carbunculus est ignei coloris: 7 dicit illu-

† s. christus. s. affluentia interne iocunditatis
† s. paterno fonte.

Et fluvius egrediebatur de loco

voluptatis ad irrigandū paradisi

sum. Qui inde diuiditur in quat

tuor capita. Nomen vni phison

Ipsa est qui circūit omnem terrā

euilath: vbi nascitur aurum. 7 au

rum terre illi optimum est. Ibi

q; inuenitur bdellium. et lapis oni-

chinus. Nomen fluvio secundo

Beon: ipse est enim. qui circūit

terram.

strare tenebras noctis. **Prassius** est viridis. Vnde grece a porro. qd pra-
son dicitur: nomen accepit.

Tulit ergo d. d. zc. Aug. Dominem in paradiso positum iam dixit.

Quo recapitulat ad quid positus est: vt oparet zc. **Qd** est em̄ credibile
q; deo em̄ ante peccatū ad labōre damnauerit. sed videm? quosdā et vo-
luptate agricolare: que tunc amplior erat. cū nichil aduersi accidebat de
celo vel de terra. tederat aut̄ homini facultatē opandi q̄ntum volēdi sa-
tis esset: nō q̄ntum ir-
digentia cogeret. **De**
mina est enim. puidē-
tię opatio. **Natura**
lis 7 voluntaria **Ra**
turalis. per occultam
dei administrationē.
Voluntaria. per an-
geloz vel hominum
operatōz. **Secundū**
primā arbuta 7 ani-
malia habēt cōcipi 7
nasci. celestia 7 terre-
na ordinari. **Scdm̄**
illā sūt que interiori
7 naturali motu gerū-
tur. **Secundū** altera
habēt hoies docere.
discere. agricolare. et
hmōi. **In** humano
quoq; corpore natural
opatio agit. secundū
quā 7 humanū corp?
naturaliter sit. crescit
senescit. **Per** volun-
tariā vero curat. **Ani**
ma quoq; naturali-
ter viuūt. sentit. **Vo-**

luntarie discit. p̄sentit. **De** aut̄ om̄s creaturas bonas creat om̄s volunta-
tes iustas ordinat. **Credibile** est ergo hōim in padiso positū: ut operaret
nō laboriose. s; deliciose. 7 mentē prudētis magna 7 vtilia cōmoneret. **Et**
custodiret. s; est forte. vt qd faceret i terra p agriculturā: custodiret in se p
disciplinā. vt sicut ager obtparet colēt: ita ipse deo p̄cipienti. vt. s. sup̄to
p̄cepto obediēt: fructū. nō spinas inobediētē redderet. **S; q; h** noluit. si
milē sibi agz dānat? accepit: q; s. spinas 7 tribulos rēdidit. **Ut** custodiret
paradisi. ne cōmitteret vnde expelli deberet. **Vñ** accepit 7 p̄ceptum. quo
custodiret. i. quo seruato nō perderet. **Rem** em̄ suā nō custodisse dicit. qui
sic agit vt perdat. 7 si alijs sit salua. **S; p̄cipue** dicendū est. vt ipsūm hō-
minē oparetur deus 7 custodiret: oparetur homo terram. non vt faciat eā
esse terram. sed cultam 7 fructuosam. et deus hominem quem creauit vt ef-
fer homo. oparetur vt iust? sit: si ab illo per superbiam non discesserit. **Ini-**
tium enim superbię hominis est apostatare a deo.

Brego. In mox. li. xvij. Tulit ergo. d. d. h. 7 p. e. i. p. zc. **Pensan-**
dum est quia bona prodesse nequeunt: si mala nō cauentur. que surrepūt
perit enim omne quod agitur: nisi sollicitē in humilitate custodiatur. **Vñ**
de vt oparetur 7 c. zc. **Operatur** enim. qui agit bonum qd p̄cipitur. s;
quod operatur non custodit: cum hoc surrepūt quod prohibetur. **Vnde**
oportet semper bona agere. 7 nos ab ipsis bonis operibus caute in cogita-
tione custodire. ne si mentem eleuent. bona non sint: que non auctoz mili-
tant. sed elationi. **De** libris quoq; non canonicis. sed ad edificationem
editis testimonium proferimus. eleazar in p̄elio elephantum feriens strā-
uit: sub ipso vero occubuit. **Sunt** enim qui uicia superant: sed sub ipsis su-
perbiendo succumbunt.

Die. Et sumpsit dominus deus. h. 7 p. zc. **Pro** voluptate in hebreo
habetur eden. **Ipsi** ergo. lxx. nunc eden interpretati sunt voluptatem. **Si**
machus vero. qui paradisum florentem ante transtulerat: hic amēitates
vel delicias posuit.

Et posuit. e. zc. **Isid.** Distice. **Ex** eo qd additum est. 7 custodiret:
innuitur qualis operatio esset. quia in tranquillitate beate vitę vbi mors
non est. omnis operatio est custodire qd tenes. **Datū** est p̄ceptum: ut de
omni ligno paradisi fumerēt sed non de ligno scientię boni 7 mali. id est
non sic eo frueretur: vt integritatē nature sue vsurpādo vetiū violaret.

Preceptiq; ei. zc. **Aug.** **A** ligno prohibitus est. qd malū nō erat.
vt ipsa p̄cepti conseruatio bonum illi esset: transgressio malum. nec meli-
us considerat: q̄ntum malū sit inobediētia. cum ideo reus factus sit homo
quia prohibitus rem tetigit: quā si nō prohibitus tetigisset: non peccasset.

Tetros mores. s. 7 incontinētia libidinis.
terram ethiopię. **Nomen fluvio**
† s. nimia velocitate. hic est fortitudo. † s. con-
stantia contra aduersarios prudentie.
tercio tigris. ipse vadit. tra assi-

rios. fluvio aut quartus. ipse est
† s. frugifer. q; terrā facit fructiferam. **frugi-**
fer. nec dicitur quā terrā circūeat. q; in vicino ir-
rigat terras p̄missionis. et facile a populo qui
hec lecurus erat cognosca poterat.
† s. assumpsit carnem.
eufrates. Tulit ergo dominus

deus hominem. 7 posuit eū in pa-
† s. vt ex omnibus gentibus ecclesiam implet.
† s. homo ex voluptate paradisi. vel deus ho-
minem faciendo iustum.
radiso voluptatis: vt operaret 7
† s. homo paradisi ne amitteret. vnde quos dedi-
sti michi custodire.
custodiret illū. Precepitq; ei dicēs
† s. omni virtute ad beate viuendū vtete.
Et omni ligno paradisi comede-

re.

Et omni ligno paradisi comede-

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

re.

Si enim venenosam herbam phibitus tetigeris. pena sequitur: et si nemo phibisset. similiter sequeretur. Si vero phibetur res tangi. que non tangenti. sed phibenti obest: sicut aliena pecunia. Ideo phibitio est peccatum: quia prohibenti est damnosum. Sed cum tangit. quod nec tangenti obest. si non phibetur. nec auiliter si tangat. quare phibetur: nisi ut per se bonum obedientie. et malum inobedientie monstraret. Peccante autem tunc appetitum est: non esse sub dominatione dei: quando admissum est a quo debebat sola iussio dominantis deterreri. ut dei voluntas humane proponere tur: dominus iubet: quod iubet servus faciat. Magna est utilitas homini quod deo servit: qui iubendo utile facit. Grandi ruina patet voluntas propria: si dei voluntati se extollendo preponat. hoc expius homo didicit quod sit inter bonum obedientie: et malum inobedientie.

Aug. Queritur si viro soli. vel etiam femine precepit: Scriptum est: Precepit dominus ad eum dicens: Non dicitur precepit eis. Et subditur: Ex omni ligno paradisi comedite. non comedite. de ligno autem scientie boni et mali ne comedas: non dixit ne comedatis. Postea pluraliter alloquitur: In quacumque die comederis. et comederis. forte quod facturus erat mulierem: sic precepit. ut per viros ad mulierem perveniret. Unde apostolus. Si quid discere voluerint: domini viros suos interrogent.

Preceptis ei dicens. Et omni etc. Si querit quomodo ista locutionis sit: non proprie a nobis potest comprehendere. Certum est enim aut per suam substantiam loquitur: aut per creaturam subditam sibi. Sed per suam substantiam non loquitur nisi ad creandas omnes creaturas: et ad spirituales illuminandas. cum iam possumus capere locutionem que est in verbo dei. His autem qui capere non possunt: per creaturam loquitur: aut per spirituales sicut in extasi. vel in somnis. similitudine corporaliu re. aut etiam per corporale: dum sensibus corporis apparet aliqua specie vel insonante voce. Si ergo ad id poterat capere locutionem dei: quod per substantiam suam phibet angelis: mentem eius ad horam movit miro modo et ineffabili. Si autem adhuc necessaria erat factiois creature auctoritas: quia cognosceret iussione dei: sicut nobis. prophetarum et angelorum. Locutus est ei deus per aliquam creaturam vocis quas intelligeret. Postea vero audierunt voces dei in paradiso ambulantis: non per ipsam substantiam: sed per subditam sibi creaturam.

Aug. Querit quomodo loqui potuerit. vel loquentem intelligere. qui non didicerat inter loquentes crescendo. vel magisterio: Sed eos deus tales fecerat: qui possent loqui et discere ab alijs.

Aug. De christo dicit. Primum sciat puer bonum aut malum. contemnet malitiam: et eligat bonum: quomodo quod nascitur. aut premitur: aut eligit: hoc duo aliter sciunt per prudentiam boni. aliter per experientiam mali. per prudentiam boni malum scitur et non sentitur. tenet enim bonum ne sentiat malum. Per experientiam mali scitur bonum: quid enim amiserit. sentit: cui amisso bono male fuerit.

Puer ergo antequam sciret per experientiam bonum quo careret. aut malum. quod bono amisso sentiret. contempsit malum: ut diligeret bonum. i. noluit amittere quod habebat: ne sentiret amittendo. quod amittere non debebat.

De ligno a. s. b. et. m. Aug. Lignum ex eo quod secutum est. nomen accepit. Malum enim nisi experimento non sentiret: quia nullum esset nisi fecisset. quia malum natura non est: sed amissio boni sic vocata est. Si autem obediens essent nec contra preceptum peccassent: lignum tamen scientie boni et mali diceretur. quia si accideret: si usurparet. Sed inquit quomodo intelligeret homo lignum esse scientie boni et mali. qui visum malum nesciebat omnino. Sed ex contrarijs contraria noscuntur: ut ex plenitudine. inanitas. et auditum ex silentio iudicamus sic et vita que inerat. potuit cognosci privatio vite: que mors modo vocatur. Vita autem dulcis erat: quam amittere temerabat. nec peccatum persuaderet nisi quod ex illo non essent morituri prout diceretur. i. quod amabat non amissuri.

In quocumque enim d. etc. Non ait si comederis mortalis eris: sed morte morieris. Mortuus est enim homo in anima. cum peccavit. quod recessit ab illo deus. qui est vita anime. quam secuta est mors corporis. discedente ab illo anima que est vita corporis. que ad eum venit. cum presentem vitam finit. Potest ita intelligi. quod qui peccaverit: statim morte illa punitus sunt. et qua dicit. Inflexit ego homo. quis me liberabit te corpore mortis huius: et alibi corpus mortuum est propter peccatum. non ait mortale. sed mortuum. quibus mortale: quod moritur. non credendum est ante peccatum ita fuisse illa corpora sed licet animalia nondum spiritualia: non tamen mortua. que scilicet necesse esset

mori. quod in die resurrectionis factum est.

Morte. m. Duplex mors significat. Anime. deo discedente. qui est eius vita. Vel corporis quam in fine vite accepit. Sed statim necessitatem moriendi incurrit.

Dixit quoque d. d. etc. Aug. Vel forte in mente ipsi? boi dixit. sicut loquitur quibusdam sanctis in ipsis. vni audiam quid loquatur in me. d. d. aut aliquid ipsi homini per angelum facta est. revelatio. aut in somnis. aut in extasi.

aut aliter sicut prophetis. Vel per corpalem creaturam vox sonuit: sicut de nute. hic est filius meus dilectus. Sed si modum nescimus: tunc tunc dixisse non dubitamus. Si autem voce corporali. vel temporaliter expressa similitudine corporis dicit: non per substantiam suam. sed per subditam creaturam. Sicut visus est albo capite sicut lana. et inferius sicut auriscalcum. Intelligam ergo quid dixerit: quia adiutorium homini simile fuisse faciendum eterna veritas habet. et in illa audit qui potest cognoscere: quid quare creatus sit. Erat autem faciendum adiutorium propter filios creandos. sicut adiutorium femini terra est: ut virgultum ex vitroque nascatur. Unde crescite et multiplicamini etc. etc. Hec ratio coniunctionis nec post peccatum perit. secundum quam terra hominibus plena est. Emitti quidem de paradiso pervenerunt et genuerunt. Sed potuerunt in paradiso esse esse nuptie honorabiles et thorus immaculatus sine ardore libidinis. sine labore parandi. non ut morientibus patribus succederet filij: sed in aliquo formam statum manentibus. et de ligno vite vigore sumentibus. et filij ad eundem producerentur statum: donec impleto numero sine morte animalia corpora in alia qualitate transiret. in qua omnino regenti spiritui referuntur: et solo spiritu vivificante. sine corporeis alimentis viveret. Cur ergo non coierunt in paradiso: quod muliere creata: mox transgressio facta est: et eieci sunt de paradiso.

Dixit quoque dominus deus: Non est bonum esse hominem solum. faciamus ei adiutorium simile sibi.

Aug. forte temporalibus vocibus. vel ratio ipsa memorata est. que in verbo dei principali ter erat.

Aug. in homine suscepto ecclesia copulata est deo. femina ad procreandos filios.

Quantum enim fuerit inter eos factus et natus cayn: scriptura non exprimit. Vel quod deus nondum iusserat ut coirent. et poterat divina expectari auctoritas: ubi cupiditas non agebat. Deus autem non iusserat: quia calumnia eorum phibebat. unde ergo humanum mortale. propagandum erat. Si autem pariter filij cedere oportebat: ut per successiones certus numerus expleret. potuerunt genitibus filij: spectatque humani officij iusticia. ad meliora transferri. non per mortem. sed per aliquam mutationem. aut per illam summam: qua receptis corporibus fierent sancti. sicut angeli in celis. aut per aliquam inferiorem: quam haberet meliorem statum quam habet corpus. Vel quod per facta sunt viri ex limo terre. mulieris ex viri carne. Non enim putandum est. heliam esse sicut sancti erunt accepta retributione. Vel sicut homines. qui adhuc vivunt. Si quis autem putat. quod helias hoc mereri non possit: si uxorem duxisset. et filios procreasset. Credit enim non habuisse: quia scriptura non dixit. quibus de celibatu non dixerit aliquid. Enoch genitibus filij deo placens. non mortuus: sed translatus est. Similiter adam et eua transferri possent. Nam si enoch et helias in adam mortui. et gestantes in carne. per paginem mortis. unde credunt ad hanc vitam ut moriantur redituri. nunc tamen in alia vita sunt. ubi ante resurrectionem carnis. antequam corpus animale fiat spirituale. nec morbo. nec senectute deficient. quanto magis primis hominibus daretur. si non peccassent: ut in meliore statu filij genitibus cederent. unde de finito seculo cum omni posteritate in angelicam formam. non per mortem sed per dei virtutem mutarentur: facta est ergo mulier generandi causa: que non est subtrahenda. Apud deum enim excellit virginitas. quia cum ad implendum numerum sanctorum largissima suppetat copia: libido sibi non vendicat. quod iam suum sciens proles necessitudo non postulat. Infirmitas quoque prona in nimiam turpitudinis: excipitur honestate nuptiali. et quod sanis est officium: egrotis est remedium. Incontinentia quidem malum est: sed non ideo concubium non bonum: quo incontinentes copulantur. nec propter illud malum culpabile est bonum: sed propter hoc bonum veniale illud malum. Bonum enim nuptiarum non potest esse peccatum. hoc est fides. ples. sacramentum. Fides. ne propter vinculum coniugale cum altero vel altera coeatur proles. ut amater suscipiatur nutriatur: religiose educetur. Sacramentum. ut coniugium non sepetur: et dimissus vel dimissa nec causa proles alteri coniugatur. Hec est regula nuptiarum. qua nature fecunditas decoratur: incontinentie prauitas regitur.

Aug. Qui sentiunt ad gignendos filios in paradiso misceri non licere forte putant omne concubium peccatum esse. quod qui non faciunt. sed fecunditatem carnis propter successionem mortalitatis diuinitus datam sentiunt: primos homines concubere potuisse non consentiunt nisi post peccatum.

Nota vnde tracta Aug. Nota vnde tracta Aug.

Nota vnde tracta Aug. Nota vnde tracta Aug.

Nota vnde tracta Aug. Nota vnde tracta Aug.

Sed si recte possunt queri successores mortuis: rectius querunt loci vituris. Illi autem animales quidem sed non morturi nisi peccassent: accepturi angustiam formam celestemque qualitate. ubi peccauerunt: mox membris eorum egritudo letalis concepta est. et si enim nondum spirituale sed animale corpus erat: nondum huius mortis erat: de qua et cum qua nati sumus. Cur ergo non credamus illos ante peccatum genitalibus membris ad procreationem impare potuisse sicut ceteris: que in quolibet ope anima sine molestia illa et pruritu voluptatis habet? Cur etiam incredibile videtur deum fecisse talia corpora: ut si non peccassent: illis membris sicut pedibus impareret: nec cum ardore seminarent: vel cum dolore parerent? Sed post peccatum motus legis illius qui repugnat legi mentis: meruerunt: quam nuptie ordinant: continentia prohibet: ut sicut de peccato factus est supplicium: sic de supplicio fiat meritum.

Factam ergo viro feminam et viro: in eo sexu in ea forma: et ea distinctio ne membrorum qua femine notae sunt: que peperit cayn et abel. qui dubitat cogit omnia mutare que credimus. Quid autem iustius: hac pena quam non ad omnes nutu seruiat corpus quasi famulus anime: sicut domino noluit ipsa seruire? Sive vtrumque ex parentibus fiat corpus et corpore: anima ex anima: sine alio modo fiat anima.

Ad duxit ea etc. Non sicut venatores vel aucupes: nec inuisionis voce de nube facta est: qua rationales anime intelligere solent. hanc enim naturaliter non intelligunt bestie vel aues: sed per ministeria angelorum: qui capiunt in verbo eius: quid quando fieri debeat. Omnis enim anima etiam irrationalis mouetur iussu. Sed rationalis voluntatis arbitrio consentit: vel non. Irrationalis que hoc non habet pro suo genere iussu tacta appellatur. Cui autem iussa per angelos ministrantur: peruenit iussio dei non solum ad homines pecudes: aues: sed etiam ad pisces: sicut ad cetum qui glutinit ionam: nec solum ad ista maiora: sed etiam ad vermiculum. De piscibus non dicitur: quod eis adu imponit nomina: sed credibile est paulatim cognitis pro diversitate gentium imponita esse. Notandum autem quod non dicitur: Formatis volatilibus de aquis sed de terra: secundum vniuersalem appellatorem terre: qua dicitur: Deus qui fecit celum et terram etc. secundum quam: quecumque sunt de arida sive de aquis creata sunt: de terra esse creata intelligunt.

Die. Videtur prima lingua humano generi fuisse hebraeam: quia nomina que usque ad diuisionem linguarum in gentibus legitur: postat esse illius. **Appellauitque etc.** Aug. Distice. Significans gentes que saluę fierent in ecclesia per christum: nomen christi accepturas quod prius non habebant. unde: Vocabo seruos meos nomine alio. **Adam vero non i. a. etc.** Aug. Videndum est quomodo facta sit mulieris formatio: que iustice dicitur edificatio. Angeli nullam possunt creare naturam: ergo nec formare costam in mulierem: nec carnis supplementum in loco costę non quod nichil agat ut aliquid creetur: sed non ideo creatores: sicut nec agri colę segetum aut arborum. Solus enim deus: i. trinitas est creator. Facta est ergo femina a deo: etiam si costa ministrata sit per angelos: sicut vir factus ex femina nullo concubitu: cum semen abraę dispositum est per angelos in manu mediatoris. Sed queritur an ratio qua primis opibus deus concreauit id haberet: ut secundum ipsam ex viri latere feminam fieri necesse esset: an solum tantum ut fieri posset. Ut autem ita fieri necesse esset: non ibi iam conditum: sed in deo absconditum erat. omnis nature iustissimus cursus habet naturales leges: secundum quas et spiritus vite qui creatus est: habet appetitum suos quodammodo terminatos: quos etiam voluntas mala non possit excedere: et elementa mundi corporei diffinitam vim qualitatemque suam: quod quodque valeat: vel non: quid de quo fieri: vel non. Super hunc naturalem cursum creator: habet apud se posse de omnibus facere aliud quam eorum naturalis ratio habet: ut virga: si arida repente floreat: fructum gignat: et in iuuentute sterilis femina in senectute pariat: ut asina loquatur: et huiusmodi. dedit autem naturis deus: ut etiam ex his hec fieri posset: non ut in naturali motu haberent. Habet autem in se absconditas quorundam futurorum vel factorum causas: quas rebus conditis non inseruit: easque implet: non opere prouidentie quo nature subsistunt ut sunt: sed quo illas administrat ut voluit: quas ut voluit condidit. Omnia ergo que ad gratiam significandam: non naturaliter

motu rerum: sed mirabiliter facta sunt: eorum abscondite cause in deo fuerunt. Quorum vnum erat: quod mulier facta est de latere viri dormientis: que per ipsam firma facta: quod ex osse eius. Ille propter ipsam infirmus: quia non costa: sed caro suppleta. Non habuit prima reus conditio: quando sexta die dictum est masculum et femina sic fieret: sed ut fieri posset: ne contra causas que deus voluntarie instituit: mutabili voluntate aliquid faceret. Extalis ergo recte intelligitur ad hoc immixta: ut mens adque particeps angelice curę

Formatis igitur dominus deus de humo cunctis animantibus terre et vniuersis volatilibus cęli: adduxit ea ad adam ut videret quid vocaret ea. Omne enim quod vocauit adam anime viuente ipsam est

etiam poterat genus humanum liberare: nisi ipse. Unde nemo inuentus est dignus aperire li. et sol. sig. e. etc.

Distice. Ade vero etc. Facta est mulier in adiutorium viri: quod ad hoc erat quod fieret: ut non solum anima corpori dominaret: sed etiam virilis ratio subiugaret sibi animale partem suam: per quod adiutorium imparet corpori. Ad huius exemplum femina facta: quia ratio viro subiugatur: ut quod in duobus plantis apparet: in masculo et femina: in vno consideretur: ut appetitum anime per que de membris corporeis operamur: mens subiugatum habeat: i. iuste regat adiutorem suum. Demonstratur etiam homini quanto melior sit pecoribus: que adducta nominatim distinguit: et iudicio rationis discernit. Sed hic intellectus facilis. Ille vero difficilior: quo intelligit aliud esse rationale quod regit: aliud animale: quod regitur. In quo datum est ei irracionales motus discernere: et dominio rationis cooperare gratia subiugare.

Immisit. d. etc. Si. Distice. Non possunt hec corporeis oculis videri. Sed quanto quis a visibilibus ad secreta intelligentie quasi obdormiendo secesserit: melius et sincerius videt. Ipsa ergo cognitio qua cognoscit aliud esse rationem que imperet: aliud animalitatem que obtemperet: quasi effectio mulieris est de costa viri propter coniunctionem significandam. Et huic parti quisque dominet: et fiat quasi iugalis in se ipso: perfecta sapientia indiget: cuius contemplatio secreta est: et a sensu corporis remota: que per soporem intelligitur. Tunc enim ordinatissime caput mulieris est vir: cuius viri caput christus est. In loco costę carnem posuit: non ut caro carnalem concupiscentiam significet: sed affectum dilectionis: qua quisque animam suam diligit: et non est durus ut eam contemnat: quod diligit quisque cui preest. Vocauit ergo adam vxorem suam: tanquam potior inferiorum: et dixit: hoc nunc os ex ossibus meis etc. Os de ossibus: propter fortitudinem: et caro de carne: propter temperantiam. Hę duę virtutes ad inferiorem animi partem pertinent: quia prudentia rationalis regit. Unde hec pars anime virago dicta: tanquam a viro derivata. Quod autem sequitur: propter hoc relinquet homo patrem et matrem etc. prophetia est: ad sacramentum christi et ecclesie referenda.

Aug. Qui putant animam ex anima: sicut carnem ex carne fieri: dicunt deum vnam fecisse animam sufflando in faciem viri: ut ex illa ceterę crearentur: quoniam primo adam formatus est: deinde eua. Et vnde corpus et animam ille habuit: dictum est: sed non de illa que flatu dei sit animata: tanquam de viro vtrumque ductum sit: qui iam fuerat animatus. Sed si propterea putant animam mulieris ex anima viri: quia scriptum non est: quod eam deo sufflando animauerit: cur et viro animatam credunt: cum et hoc scriptum non sit: Si vero deus omnes animas sicut primam fecit: ideo de alijs scriptura tacuit: quia quod in vna factum est: de ceteris intelligi posset. Quasi si aliud fiebat in femina quam in viro: ut ex carne animata anima duceretur: non sicut viri: aliunde corpus: aliunde anima: quod aliter fiebat: scriptura tacere non debuit: ne ita factum putarem: sicut iam didicimus: quod ergo non dixit ex anima viri factam animam mulieris: innuit nichil aliud putandum quam de viro fuerat dictum.

Aug. Si queratur vnde accepit animam christus: mallem audire meliores et doctiores: tamen pro meo captu libentius respondeo non de adam quam de adam. Si vero non secundum animam: sed tamen secundum carnem dicimus leui fuisse in abraam: ibi erat christus: qui secundum carnem ex abraam: et

et intrans sanctuarium dei nouissima intelligeret. Vnde enigmatis prophetico spiritu extant: Hoc nunc os ex ossibus: m. et ca. d. e. m. que verba cum ad scriptura fuisse dicat christus in euangelio deum dixisse declarat: ut intelligamus per illa extantem adam diuinitatem hęc dixisse. **Ade non inue. a.** Nullus fidelis iustus christo equari potest: Preciosus enim forma per. f. bo. Nemo

Nota

ipse ergo decimatus est. que est ergo differentia sacerdotij christi & leuitici?
De leui decimatus est a melchisedech: Nisi qz necesse est aliquo modo
no fuisse ibi xpm. Nam secundum carnes ibi fuit: secundum animam non fuit.

Non est ergo anima xpi de traduce preuaricationis. Sed dicendum est.
quis nullius anima sit in lumbis patris secundum carnes: tamen in lumbis
abrae decimatus leui: christum no decimatum qz secundum ratione seminales
ibi fuit leui: qua ratione per concubitu venturus erat in matrem: secundum
quam no erat ibi
christi caro. quoniam
secundum ipsam fue
rit marie caro. leui ei
de carne concupiscentia
nascit. christus se
cundum carnalem so
lam substantiam. In
abrae decimabatur
qz curabatur non il
lud vnde curabatur
Sed si dicitur sic po
tuit esse secundum car
nem. & non decimari
ita secundum animam

Respondetur. Si po
tuit de anima fieri qd
de carne dictum est:
ira est de traduce aia
christi. vt labem pre
uaricationis no con
traxit. Si autem sine
reatu non posset inde
esse: non inde est. Ce
tere aut anime vtruz
de parentibus an de
super sint: vincat qui
poterunt: ego adhuc
inter utrosqz moueor
aliquando sic aliqui
autem sic. At omnia
paria vel pene paria
et utrosqz latere muni
menta rationum pronunciamus: nisi sententia eorum qui animas et patri
bus creari putant: de baptismo paruulorum preponderaret. de quibz quid
respondere possit: nondum michi occurrit.

Moraliter Regi in mox. lxxx. Immisit. do. d. so. zc. Culme con
templationis non attingimus: si non ab exterioris cure oppressione cesse
mus: nec nos ipsos intuemur. vt sciamus in nobis aliud esse rationale qd
regit: aliud animale qd regitur: nisi ad secretum silentij recurrentes: ab ex
teriori perturbatione sopiamur. Qd bene adam dormiens figurauit: de
cuius mor latere mulier processit. Qui enim ad interiora intelligenda ra
pitur: a rebus visibilibus oculos claudit. & tunc intelligit in se ipso aliud
esse qd regere debeat: tanqz vir. aliud qd regatur: tanqz femina.

Et edificauit zc. propter hoc relinquet. h. zc. Misce
Qd per historiam completum est in adam. per prophetiam significat chri
stum. qui reliquit patrem. id est. non sic apparuit hominibz. sicut apud pa
trem. Et matre. id est. sinagoge carnalem obseruantiam: de qua natus est
secundum carnem. et adhesit vxori. id est. ecclesie: ut sint duo in carne vna
est enim caput ecclesie: & ipsa corpus eius. qui soporatus somno passionis
vt ei coniunx. id est. ecclesia formaretur. Vnde ego dor. & so. f. zc. ergo for
mata est ecclesia de latere eius. id est. fide passionis & baptismi. quia de la
tere eius exiit sanguis & aqua. Factus est autem ex semine dauid secundum
carnem. tanqz de limo terre: cum homo no esset qui operaretur in ter
ra. quia nemo in virgine operatus est: de qua natus est christus. Fons ascē
debat et terra & irrigabat facie terre. Facies. i. dignitas terre. m. dñi. quā
irrigauit spūs: vt de limo tali ille hō fieret: qui pstruit est in paradiso. i.
in voluntate patris vt operaretur. & custodiret. impletet. f. & conseruaret.
preceptum enim nos accepimus in illo qui ait: Qd vni ex minimis meis. f.
michi fecistis. Lignum autem paradisi spirituales significat delicias. fru
ctus spiritus est gaudium. pax. & huiusmodi. Lignum scientie boni & mali
non debemus tangere. id est. de natura que nobis est media non debemus
superbire: ne recepti experiamur inter bonum & malum scilicet inter carbo
licam fidem & fallacias hereticorum. Ita enim peruenimus ad noticiam
boni & mali. Oporet enim hereses esse: vt qui probati sunt manifesti fiant
Serpens em hereticoz venena pesignat.

† Sicut scilicet. i. f. causa mysterij no de ter
ra plasmatur. mulier sicut vir.

in adam. Luncqz obdormisset tu
† Ecclesia in christo est foras. i. f. qz christus
pro ecclesia infirmus. f. Alii. posuit carnes pro
ea. f. christus moriendo pro ecclesia.

lit vna de costis eius: & repleuit
† Ecclesia templū dei est p sacramēta de eius
carnem pro ea. † Et edificauit dñs
latere ex euntia generata.

deus costam quā tulerat de adāz
† Sicut fident. i. f. ecclesia.

in mulierem: & adduxit eam ad
† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

adam. dixitqz adāz: Hoc nunc
† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

Erat autem uterqz nudus. Aug. Si dei verbis vel cuiuslibet. p
phete aliquid dicitur. qd ad literam absurdum videtur: & ideo figurate
dictum. ob significationem tamen dictū esse non est dubitandū. Corpora
vero duoz hominū in paradiso nuda erant. nec erubescabant: quia nullā
legem in membris senserant legi mentis repugnantem. que inobedientiam
secuta est. Nichil putabant velandum: qz nichil senserant refrenandum.

Si. Distice. Erat aut vterqz nu. zc. Nudi erant nec erubescabant
simplicitatem anime
& castitate significat
Vni viro x. cast. exhibi
tere christo. Timeo
autē ne sicut serpens
seduxit eam: ita cor
rumpantur sensus ve
stri zc. Serpens dia
bolum significat. qui
non est simplex. Vn
de sequitur. Serpens
erat callidior cunctis
a. in quo significatur
versutia ei. Para
dus vita beata in q
serpens no erat: quia
iam dyabolus erat.
Locutio ista tentatō
occulta: sicut accessit
ad iudam persuadēs
vt hiesum traderet.
qm intravit in cor ei
sed vir repellit. q pa
radisum incolit. f. p
mulierem decipitur:
quia ratio nostra no
ducitur ad consensū
nisi telectatio mota
fuerit in aliqua parte
anime. que debet ob
temperare rationi vt
viro rectori. nec alie

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

Ed et serpens
† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

† Sicut in. i. f. Quia in ceteris adiutorij si
mule sibi no inuenit. & qz no ex sua substantia. f.
ex aquis & terra eē nouerat. f. qz ecclesia corpus

Quis autem sanus dicat: melius non crearet quem presciebat et alteri iniquitate corrigi...

Aug. Sic autem mouent quidam quod deus adam tentari permisit: quia si non videant omnes dyaboli insidias...

Alc. Quasi cur fugitis scientiam latentem. Noua exquirite malis bonis scientiam penetra...

Lui respondit mulier. de fructu li...

Dicit aliquis. Si deus uellet: isti boni essent. Sed melius uoluit. ut quod uellent: essent...

Posset inquit uoluntatem eorum uertere in bonum: quod omnipotens posset. cur non fecit: quia noluit...

Cur precepit. Strabo. Ideo callidus hostis: interrogat hoc: et mandatum dei memorat: ne cum peccauerit: excusationem habeat quasi oblita.

Bregio. In mox. li. xliij. Cur precepit. Idem quotidie agit hostis humani generis. uerba dei de cordibus hominum molit euellere...

Aug. Querit. Cur deus hominem tentari permisit: quem de recipiendum esse prescierit: sed non esset laudabile homini si bene uirere possit...

Quidam alienare conant naturam dyaboli a creatura dei: et aliter dare ei principium contra deum: qui non intelligit omnem quod est bonus esse...

Aug. Nec putandum quod homo deiceretur: nisi precessisset in eo quaedam elatio comprimenda...

Hec questio de beata uita: utrum habuit eam: cum incertum sit an sit per mansura: an succedat miseria...

gandebat de premio future mutationis: sic ut nulla esset tribulatio: cui patientia militaret...

Non frustra putari potest ab initio temporis dyabolum cecidisse: nec cum sanctis angelis pacatum aliquando uixisse...

gnorum que sunt in paradiso uescimur: de fructu uero que est in medio paradisi: precepit nobis ne comederemus: et ne tangeremus illud: ne

quod in ueritate non stetit ex quo creatus est qui staret: si nolisset...

te sit incerti. Forte de dyabolo reuelare noluit: quid factum uel passum esset: ceteris uero reuelare uoluit...

Quid autem querendum est: utrum ab initio sua potestate delectatus discesserit ab illa societate et charitate bonorum angelorum...

Dicere autem de angelis quod in suo genere beati esse possunt: damnationis uel salutis incerti: quibus nec spes esset...

Aug. Sed non frustra putandum est ab ipso creatore: et ordio: ab initio temporis uel additionis sue cecidisse: et nunquam in ueritate stitisse...

Sed quod iniustum est: ut nullo merito hoc in aliquo deus damnet: quod creauit: non naturam: sed uoluntatem malam puniendam esse credendum est...

506.1

1202

Beu...

Uelle uoluntate...

Marginal notes on the right side of the page, including 'Dicitur de dyabolo' and 'Dicitur de angelis'.

inimicos. Sed ipse in initio: quia pcedit antiquitate et principatu malicie. Hoc autem per sanctos angelos facit: sicut creatas naturas amittit: subrens eis angelos malos: ut non quantum nituntur: sed quantum sinuntur possint sicut et homines malos. Quod ergo putat dyabolus nunquam in veritate stetit: nunquam beatam vitam duxisse: sed ab initio cecidisse: non sic accipere dicitur. Non enim cecidit si talis factus est: sed factus statim a veritate se auertit: propria potestate delectatus. Beate ergo vite dulcedinem non gustauit: quoniam non accepta fastidiuit sed nolendo accipere amittit. Sui ergo carnis sensus esse non potuit: quia sapientia pietatis fructus est. Continuo autem cecidit: non ab eo quod accepit: sed quod accepit: si subdiuoluisse. Quod autem esaias ait. Quomodo cecidisti lucifer qui mane oriebar: et eszechiel. Tu lignaculum similitudinis es. Quedam in eum: plura in corpus eius pueniunt.

Bre. Primum parente dyabolus tribus modis temptauit: gula: vana gloria: auaricia: et superauit gula.

Libum veritum comedendum suavit. Vana gloria cum dixit: eritis sicut dii. Auaricia cum addidit: scientes bonum et malum. Auaricia enim etiam altitudinis est: cum supra modum sublimitas ambit. vnde non rapina: ar est esse se equalem deo. Sed eiusdem modis a secundo victus est homine quibus primum se viciasse gloriabatur.

Bre. Tribus modis culpa peccat: suggestione: delectatione: et consensu. primo per hostem: secundo per carnem: tertio per ipsum. hostis enim praua suggerit: caro subicit se delectationi: tandem spiritus delectationi consentit. vnde et serpens praua suggestit. Sicut quasi caro delectationi se subdidit. Adhuc vero velut spiritus suggestionem et delectationem superatus: assensit. suggestio ne ergo peccatum agnoscamus: delectationem vincimus: consensu ligamur.

Eritis sicut dii etc. Strabus. Artificiali dolo verba componit: ut si per inobedientiam contemptum subuertere nequeunt: saltim in hoc quod fide corruerit: et ad ydolatriam suaserit: victorem se gloriatur. Si autem per inobedientiam contemptum seduxerit in utroque victor existat.

Mistice. Interrogata mulier respondit quid pceptum sit. At ille non morte. Sed enim dicitur. Patet his verbis per superbiam persuasum esse peccatum: quia dicitur est. eritis sicut dii. Scit enim dicitur: ubi notat tantum persuasum esse: ut sub deo nolent esse: sed in propria potestate: ne eius legem obtemperando seruant: qui innideret ne se ipsi regerent: non indigentes interno lumine eius: sed vtentes propria prudentia: quasi oculis suis ad videndum bonum et malum: quod ille prohibuisset. sic persuasum est: ut potestate suam nimis amarent. et quia pares deo esse voluerunt: medietate sua: qua deo subiecti corpora habebant subiecta: tanquam fructu arboris constituta in medio paradisi male vtentes: amiserunt quod accepant. quia usurpauerunt quod non accepant: et per suam potestatem deo non regente beati essent. Nullo enim regente per suam potestatem solus deus beatus est.

Vidit igitur etc. Quomodo videbant. si clausi erant oculi. Sed dicitur est: ut intelligam eos oculos aptos fuisse postquam de fructu comederunt: quibus se nudos videbant: et displicebat illi oculos astutis: quibus simplicitas displicet. Cum quis enim ceciderit ab intima luce veritatis: nichil est vnde superbia placere velit: nisi fraudulentis simulatibus. hinc enim proprio cris nascitur: in quo multum vident cordati: qui decipere potuerunt: que voluerunt.

Bre. Vidit igitur mulier etc. Re in lubrica cogitatione versetur non debemus intueri: quod non hinc concupiscit. ut enim munda mens in cogitatione seruet: a lasciuia voluptatis sue seruandi sunt: et reprimendi oculi: qui si quidam raptos ad culpam. Quod eua lignum tetigisset: nisi prius incaute respexisset. pensandum ergo: quantum ab illicitis visum debeamus restringere: qui mortaliter viuunt. sed etiam mater viuentium per oculos ad mortem venit: hinc sub iudice voce: quod exteriora videndo concupiscens bona interiora perdit.

forte moriamur. Dixit autem serpens ad mulierem: Nequaquam moriemini. Scit enim deus quod in quo cuiusque die comederitis ex eo: aperientur oculi vestri: et eritis sicut dii: scientes bonum et malum. Cuiusmodi deceptio mulieris carnalitate nra verbis serpens et per illam adam: id est spiritus: dicit igitur mulier quod bonum esset lignum ad vescendum et pulchrum oculis. aspectusque delectabile. et tulit de fructu eius: et comedit. de

terat) propheta dicit: oculus meus deperditur est anima mea. Concupiscens enim visibilia: inuisibiles virtutes amittit: et per oculum corporis protulit preda cordis. Ad custodiendam ergo cordis mundiciam: exterior quoque sensuum disciplina seruanda est.

Mist. Deditque viro suo qui comedit: et a sunt oculi etc. de quibus dicitur est. Tunc viderunt quod nudi essent: oculis scilicet pueris: quibus nuditas se simpliciter erubescenda videbat: ut ergo non essent simplices: fecerunt sibi succinctoria: per vana regentem: si simplicitate occultantes: de quibus erubesceret astuta superbia: folia ficus: puritatem significant: quam patitur animus cupit dicitur et delectatione mentendi. vnde falsi dicitur qui iocari amant: quia in iocis presidet simulatio. Cum ergo ambularet dominus in paradiso: id est ad eos iudicandos veniret: ante penam ambulabat: id est mouebat in eis dei presentiam: quia stabiles in precepto non erant. Ad auram post meridiem: vel secundum alios ad vespere: quia scilicet sol eis occideret: et lux interior veritatis: audierunt vocem eius et absconderunt.

Aug. Qui comedit et a sunt oculi etc. Ad concupiscendum: id est inuicem ad peccatum penam morte seque carnis conceptam: ut esset corpus non tantum animale: sed et mortis: in quo lex membrorum repugnat legi mentis. Non enim ceci erant facti: aut prohibitos fructus palpantes: decernerant: sed sicut in fractione panis aperti sunt oculi discipulorum: et cognouerunt que cognoscere non valebant: sic aperti sunt oculi eorum ad quod ante non parebant: quia anima rationalis bestialis motum in carne sua erubuit: et pudorem habuit: non solum quia sentiebat quod ante non senserat: sed etiam quia motus ille pudendus de transgressionem veniebat. Ibi enim sensit: ubi gratia nesciebatur: cum in nuditate nichil indecens pariebatur. Ibi completum est dicitur in voluntate: per teo meo virtute. Auertisti faciem tuam a me: et factus sum conturbatus. per hac conturbatio ad ficus vel ficulneque folia concurrerunt: et sibi succinctoria puerit et qui gloriosa reliquerant: pudenda tulerunt. Nec puto eos in folijs putasse aliquid quo congrueret tegi membra puritatis. Sed occulto instinctu ad hoc conturbationem impulsus sunt: ut talis pene significatio a nescientibus fieret: que conuinceret peccatores factos: et doceret scripto lectori.

Conseruunt folia Alcu. Quia gloria simplicis castitatis amiserunt: ad duplicem libidinis puritatem confugerunt. vnde. Cum esses sub ficu vidi te: et descendisti (sub audis) liberare te.

Aug. Et cum audissent etc. Ea enim hora tales conueniebant visitari: quia defecerant a luce veritatis. fortassis enim intrinsecus vel effabilibus vel ineffabilibus modis deus illis antea loquebatur: sicut angelis: immutabili veritate illustrans mentes eorum: ubi est intellectus: nosse sicut quecumque per temporis non sunt simul. forte in quibus sic eis loquebatur: et si non tanta principatione diuine sapientie: quanta capiunt angeli: per humano tamen modulo minus: sed in ipso genere locutionis: fortassis etiam illo qui fit per creaturam. siue in certis spiritus corporalibus imaginibus: siue ipsis sensibus corporis aliqua specie presentata ad videndum vel ad audiedum: sicut solet in angelis fieri: et in nube audiri. Quicquid tamen quod dei deambulantis voce audierunt: non nisi per creaturam factum est: ne substantia inuisibilis et ubique tota: que est patris et

quia per delectationes carnis concupiscencie ratio seducitur. dicitur viro qui comedit: et aperientur oculi amborum. Luce faciendo. fingendo. heretici fidei simplicitate esse nudos. opimenta mendacium que puritatem carnis et libidinis ardorem significant. erunt folia ficus: et fecerunt sibi succinctoria vel bracas. quibus se succingere: id est defendere querunt: per predicatorum. perizomata. Et cum audissent quia in eius precepto non steterunt: et non stantibus vel inhabitatis per subiecta creaturam. voce domini dei deambulantis eccia frigescente charitate: et luce declinante et appropinquatibus tenebris eorum. in paradiso ad auram post meridiem

sibi succinctoria: per vana regentem: si simplicitate occultantes: de quibus erubesceret astuta superbia: folia ficus: puritatem significant: quam patitur animus cupit dicitur et delectatione mentendi. vnde falsi dicitur qui iocari amant: quia in iocis presidet simulatio. Cum ergo ambularet dominus in paradiso: id est ad eos iudicandos veniret: ante penam ambulabat: id est mouebat in eis dei presentiam: quia stabiles in precepto non erant. Ad auram post meridiem: vel secundum alios ad vespere: quia scilicet sol eis occideret: et lux interior veritatis: audierunt vocem eius et absconderunt.

Ille se abscondit a conspectu domini: qui ipsum deseruit. et quod suum est amare incipit. iam habebat opimenta mendacium. Qui autem loquitur mendacium: de suo loquitur. Ideo ad arborem dicitur abscondere se: que est in medio paradisi: id est ad se qui infra teum et supra corpora ordinati erant. Ad se ergo se absconderunt: ut turbarent miseris erroribus: relicto lumine veritatis quod non erant ipsi. Particeps enim potest esse humana anima: sed ipsa veritas deus incommutabilis est super illam: ab ea quisquis auerius: et ad se puerus est: nec de rectore deo et illustratore: sed de suis moribus quasi liber exultat: tenebrat mendacio. Qui enim loquitur mendacium de suo loquitur et turbat: secundum illud. Ad meipsum turbata est anima mea.

Aug. Qui comedit et a sunt oculi etc. Ad concupiscendum: id est inuicem ad peccatum penam morte seque carnis conceptam: ut esset corpus non tantum animale: sed et mortis: in quo lex membrorum repugnat legi mentis. Non enim ceci erant facti: aut prohibitos fructus palpantes: decernerant: sed sicut in fractione panis aperti sunt oculi discipulorum: et cognouerunt que cognoscere non valebant: sic aperti sunt oculi eorum ad quod ante non parebant: quia anima rationalis bestialis motum in carne sua erubuit: et pudorem habuit: non solum quia sentiebat quod ante non senserat: sed etiam quia motus ille pudendus de transgressionem veniebat. Ibi enim sensit: ubi gratia nesciebatur: cum in nuditate nichil indecens pariebatur. Ibi completum est dicitur in voluntate: per teo meo virtute. Auertisti faciem tuam a me: et factus sum conturbatus. per hac conturbatio ad ficus vel ficulneque folia concurrerunt: et sibi succinctoria puerit et qui gloriosa reliquerant: pudenda tulerunt. Nec puto eos in folijs putasse aliquid quo congrueret tegi membra puritatis. Sed occulto instinctu ad hoc conturbationem impulsus sunt: ut talis pene significatio a nescientibus fieret: que conuinceret peccatores factos: et doceret scripto lectori.

Conseruunt folia Alcu. Quia gloria simplicis castitatis amiserunt: ad duplicem libidinis puritatem confugerunt. vnde. Cum esses sub ficu vidi te: et descendisti (sub audis) liberare te.

Aug. Et cum audissent etc. Ea enim hora tales conueniebant visitari: quia defecerant a luce veritatis. fortassis enim intrinsecus vel effabilibus vel ineffabilibus modis deus illis antea loquebatur: sicut angelis: immutabili veritate illustrans mentes eorum: ubi est intellectus: nosse sicut quecumque per temporis non sunt simul. forte in quibus sic eis loquebatur: et si non tanta principatione diuine sapientie: quanta capiunt angeli: per humano tamen modulo minus: sed in ipso genere locutionis: fortassis etiam illo qui fit per creaturam. siue in certis spiritus corporalibus imaginibus: siue ipsis sensibus corporis aliqua specie presentata ad videndum vel ad audiedum: sicut solet in angelis fieri: et in nube audiri. Quicquid tamen quod dei deambulantis voce audierunt: non nisi per creaturam factum est: ne substantia inuisibilis et ubique tota: que est patris et

filij et spiritus sancti corporalibus sensibus locali et temporalis motu appa-
nulle credatur.

Aug. Abscondit se. zc. Cui deus auertit intrinsecus facie. et homo
turbat. hunc similia amentie. nimio timore ac pudore occulto quoque infir-
mitate non quiescente. ut nescientes facerent. que aliquid posteris significaret.
propter quos hec scripta sunt.

Ad auram post meridiem. Unde hora nona christus spiritum emisit. qui
 sexta hora fuit crucifi-
 xus. ut eadem hora re-
 stitueret homo. qui de
 paradiso est cecidit.

**In medio pa-
radisi.** abscondit se
 qui ausus a precepto
 creatoris erroris sui et
 arbitrii voluntate vi-
 uit.

**Aug. Vocauit
 qd d. adam.** In
 crepando. si non igno-
 rando. et hoc ad signi-
 ficatorem pertinet. qui
 cut viro preceptum est
 datum. per que veni-
 ret ad mulierem. ita vir
 interrogat prior. pre-
 ptum enim a domino per vi-
 rum usque ad feminam.
 peccatum autem a dya-
 bolo per feminam usque
 ad virum. et hec signifi-
 cationibus plena sunt

non id agentibus in quibus facta sunt. sed de his id agente sapientia de i-
 nunc autem non significata referimus. sed gesta defendimus.

Vocem tuam. Aug. Dicit. Probabile est per congrua creatura sole
 re humanam formam hominibus primis apparere. quos tamen non permittit aduertere
 re nuditate in superna sustollens. nisi post peccatum. cuius pudendum in membris
 motu penali lege sensissent. Sic ergo affecti sunt. ut solent homines sub
 oculis hominum. quod erat pena peccati. enim. si. velle latere. quem nihil late-
 re potest. et carne occultare. cum corda inspiciat. Sed volentes esse sicut dii
 euauerunt in cogitationibus suis. et obscurati est cor. eorum insipientis. Sed
 deo auertente facie. stulti facti sunt. erubescere autem quidem erga seipsum. et sic
 cinctoria faciebant. sed magis ab illo etiam succincti videri verebatur. qui
 tanquam familiari temperamento per creaturam visibilem afferebat ad videndum
 velut humanos oculos. Sic enim apparebat. ut hominibus tanquam homo loqui
 retur. sicut abraham ad quercum mambry. hac amicitia pudore onerabat post
 peccatum. que ante dabat fiducia. Nec nuditate audebant ostendere talibus
 oculis. que displicebat et suis. Dominus ergo nolens peccatores punire nisi pe-
 na qua cogebant erubescere. quis inquit indicauit tibi quod nudus esses.
 nisi quod et. Inde enim mors concepta et dei sententia qui sic minatus fue-
 rat. fecit aduertere concupiscibiliter membra. vbi dicti sunt aperti oculi. et secu-
 tum est quod puderet.

Si. Vult. Vocem tuam. Respondet voce eius audita se occultasse.
 quia nudus erat. Jam stulte respondit. quasi deo nudus displiceret. que
 nudum fecerat. Sed quod cuique displicet. deo displicere arbitrat. Sublimi-
 ter vero intelligendum est quod dicit. Quis enim indicauit tibi. Nudus
 erat a simulatione. sed vestitus diuina luce. unde auersus. et ad seipsum con-
 uersus (quod significat de illa arte comedisse) nuditate sua vidit. et di-
 splicuit. quia non habebat aliquid proprium. et more superbie se non accusat quod
 mulieri consensit. sed in eam culpam refundit. et de astutia quam conceperat.
 in deum retorquet quod peccauerat. unde addidit. Mulier quam dedisti mihi. zc.
 proprium est peccatum. deo tribuere velle unde accusant. quod inde est. quia
 sic peccauit homo ut vellet esse par deo. liber. si. ut ille ab omni dominio.
 Quonia ergo in maiestate illi par esse non potuit. in peccato enim sibi conten-
 dit facere parem. imo cum vult ostendere nocentem. se autem innocentem. Mu-
 lier autem culpam refert in serpentem. quasi obtemperare coegisset. aut ipsa po-
 tuerit verba serpentis audire. et precepto non obedire.

Drego. Vocauit deus ad. Quia vidit in culpa lapsus iam sub
 peccato velut a veritatis oculis abscondit. quia tenebras erroris eius non
 approbat. quasi vbi sit peccator. ignorat. eumque vocat ac requirit dicens.
 Adam vbi es. dum vocat. significat quia ad penitentiam renocat. dum re-
 quirat in finem. quia peccatores iure damnatos ignorat.

Dixitq. adam. M. q. d. zc. Aug. non dicit peccauit. Superbia enim

† saueres se a veritate. † fratio. † spcupi
 scntia.

† abscondit se adam et vxor eius

† socii. s. deferentes. et qd fuit est amantes.

† felicia medietate in qua facti erant.

† a facie dñi dei in medio ligni pa-

† vt redeat p penitentiā. vocat. qz nō vult mor-
 tem peccatoris.

† radisi. Vocauitq. dominus deus

† s. verba increpantis et ad confessionem cogentis
 et non ignorantis. † quasi in quāta miseria.

† ada et dixit ei. adaz vbi es. qui ait

† Vocem tuam audiuim in paradiso. et tri-

† stulte quasi displiceret nudus qui talis fuerat
 factus. In non absconditur vt eius scelera domi-
 nus nō videre. sed vt se indignum eius aspectu
 ostendat. Artabantur enim duplici verecundia
 qz nunc primā obscenū motū in membris sentie-
 bant. et qz propter transgressionē hoc contigisse
 sentiebāt

† muli. eo quod nudus essem. et abscondi

habet confusionis deformitatem. non confessionis humilitatem. Ad hanc autem
 scriptum est. et interrogatōes ad hoc facte vt veraciter et vtiliter scriberentur
 vt sciamus quando superbi laborant hodie conantes malum in creatorē re-
 ferre. et si quid boni faciūt sibi tribuere. Mulier quā. d. m. s. zc. quasi ad
 hoc data sit. vt non ipsa obediret viro et ambo deo.

Dre. in moralibus li. iij. Mulier q. m. d. zc. Quattuor modis peccati
 perpetratur in corde. quattuor consumatur in opere. In corde suggestionē d

lectatione. consensu.
 et defensionis auda-
 cia. Suggestio fit p
 aduersariū. Delecta-
 tio fit per carnē. Lon-
 sensus p spūm. De-
 fensionis audacia per
 elationem. Culpa es-
 nim que terret men-
 tem debuit. extollit.

† s. i. quis te ad hanc infortitatem adduxit. ni-
 si q. preceptū meum non obseruasti.

† me. Cui dixit deus. Quis enim

† indicauit tibi quod nudus esses. ni-

† si quod ex ligno de quo tibi prece-

† peram ne comederes. comedisti.

† Non humiliter pntens. sed su perbe se excusās
 et in auctore mulieris culpam retorquens.

† Dixitq. adam. Mulier quā dedi-

† sti michi sociam. dedit michi de li-

† gno. et comedi. Et dixit dñs deus

† ad mulierem. Quare hoc fecisti.

† Similiter superbe se excusāt. et in pñtorem ser-
 penis tacet culpam.

† Quē respondit. Serpens decepit

† me. Quia spūs peccādo a veritate disiunctus. eo ipso in ruine sue audaciā
 nequius declinat. Adam p timore seipm abscondit. fugerat. sed tamē ti-
 mens timebat. Cui et ex peccato pena metuit. et amissa dei facies nō ama-
 tur. timor ex timore est nō ex humilitate. Supbit enim qui peccatū. si liceat
 impune nō deserit. Fide etiā quattuor modis peccatū consumatur. in ope
 prius latens culpa agit. Post etiā sine cōfusione apitur. De hinc in cō-
 luctudinē ducit. Ad extremū falsē spei seductione. vel obstinationē misere
 desperatōnis nutritur.

† Aug. Et dixit d. d. ad mulie. Nec ista confitetur peccatum. sed refert in
 alterū. in impari sexu. pari fastu. et bis tamē natus dauid dicit vsq. in fi-
 nem seculi. Ego dixi domine miserere mei. sana aīaz meā qz peccauit tibi.
 hoc ab istis dicendum fuit. sed nondū peccato et cōsiliū ceruices restabat. La-
 tores et dolores mortis. et cōtritiō seculi. et gratia dei que in tempore sub-
 uenit. docens afflictos nō de se presumere. Serpens recepit zc. quasi cu-
 iuslibet persuasio pñaleat dei precepto.

† Aug. Ser. rece. Quō bis verbis. s. Scit enim deus quod in quocūq. zc. cre-
 deret deū se a re bona et vtili prohibuisse. nisi in esset menti eius amor. ille p
 priū potestatis. et se supra presumptionē. que per temptationē fuerat con-
 uincenda aut pñenda. Deniq. nō contenta suatione serpentis aspexit li-
 gnum bonum esu. et decoris aspectu. nec credēs inde se posse mori. forte pu-
 tauit deū alicuius significatōis causa h. dixisse. Si manducaueritis. m. m.
 Ideo manducauit et dedit viro suo. fortassis cū aliqua suatione quā scri-
 ptura intelligendā reliquit. Vel fortassis nō fuit suaderi necesse cum eo ci-
 bo. non videret eam mortuā esse.

† Aug. Rotandū quod nō diabolus est pmissus scāz tentare nisi p serpentē
 nec virum nisi per feminam. Serpente enim velut organo vsus est. mouens
 naturam eius ad exprimentos sonos verborum et signa. quibus suam mōstra-
 ret voluntatem. In muliere vero que rationalis erat. non est ipse locutus
 sed persuasio eius. quibus instinctu adinuare interius. quod p serpentem gere-
 bat exterius. Serpens ergo nec verba intelligebat. nec rationalis est facta.

† Quod enim verbis maris serpentis trahunt. de latebris dyabolica vis est.
 quod permittitur ad primi facti memoriam. vt sciatur. quia sit eum hoc ge-
 nere familiaritas. Callidissimus dicitur est serpens. propter astutiā dyaboli
 Locutus est autem sicut asina balaam. Sed hoc dyabolicum. illud ange-
 licum. Boni enim et mali angeli similiter operantur. sicut moyses et magi
 pharaonis.

† Dic autem querendum est. vtrum ab initio sua potestate delectatus dis-
 cesserit ab illa societate et charitate bonorum angelorum. an in sancto cōtu fue-
 rit aliquādo angelorum iustus et beatus. Dicitur enim ideo cecidisse. quod inui-
 dit homini factio ad imaginem dei. sed inuidia sequitur superbiam. Inui-
 dendū enim causa est superbia. que est amor. propriū excellentie. Inuidia vero

Ad hanc autem scriptum est. et interrogatōes ad hoc facte vt veraciter et vtiliter scriberentur vt sciamus quando superbi laborant hodie conantes malum in creatorē referre. et si quid boni faciūt sibi tribuere. Mulier quā. d. m. s. zc. quasi ad hoc data sit. vt non ipsa obediret viro et ambo deo. Dre. in moralibus li. iij. Mulier q. m. d. zc. Quattuor modis peccati perpetratur in corde. quattuor consumatur in opere. In corde suggestionē dlectatione. consensu. et defensionis audacia. Suggestio fit p aduersariū. Delectatio fit per carnē. Lon sensus p spūm. De fensionis audacia per elationem. Culpa es nim que terret mentem debuit. extollit. † s. i. quis te ad hanc infortitatem adduxit. nisi q. preceptū meum non obseruasti. † me. Cui dixit deus. Quis enim indicauit tibi quod nudus esses. ni- si quod ex ligno de quo tibi prece- peram ne comederes. comedisti. † Non humiliter pntens. sed su perbe se excusās et in auctore mulieris culpam retorquens. † Dixitq. adam. Mulier quā dedi- sti michi sociam. dedit michi de li- gno. et comedi. Et dixit dñs deus ad mulierem. Quare hoc fecisti. † Similiter superbe se excusāt. et in pñtorem ser- penis tacet culpam. † Quē respondit. Serpens decepit me. Quia spūs peccādo a veritate disiunctus. eo ipso in ruine sue audaciā nequius declinat. Adam p timore seipm abscondit. fugerat. sed tamē ti- mens timebat. Cui et ex peccato pena metuit. et amissa dei facies nō ama- tur. timor ex timore est nō ex humilitate. Supbit enim qui peccatū. si liceat impune nō deserit. Fide etiā quattuor modis peccatū consumatur. in ope prius latens culpa agit. Post etiā sine cōfusione apitur. De hinc in cō- luctudinē ducit. Ad extremū falsē spei seductione. vel obstinationē misere desperatōnis nutritur. † Aug. Et dixit d. d. ad mulie. Nec ista confitetur peccatum. sed refert in alterū. in impari sexu. pari fastu. et bis tamē natus dauid dicit vsq. in fi- nem seculi. Ego dixi domine miserere mei. sana aīaz meā qz peccauit tibi. hoc ab istis dicendum fuit. sed nondū peccato et cōsiliū ceruices restabat. La- tores et dolores mortis. et cōtritiō seculi. et gratia dei que in tempore sub- uenit. docens afflictos nō de se presumere. Serpens recepit zc. quasi cu- iuslibet persuasio pñaleat dei precepto. † Aug. Ser. rece. Quō bis verbis. s. Scit enim deus quod in quocūq. zc. cre- deret deū se a re bona et vtili prohibuisse. nisi in esset menti eius amor. ille p priū potestatis. et se supra presumptionē. que per temptationē fuerat con- uincenda aut pñenda. Deniq. nō contenta suatione serpentis aspexit li- gnum bonum esu. et decoris aspectu. nec credēs inde se posse mori. forte pu- tauit deū alicuius significatōis causa h. dixisse. Si manducaueritis. m. m. Ideo manducauit et dedit viro suo. fortassis cū aliqua suatione quā scri- ptura intelligendā reliquit. Vel fortassis nō fuit suaderi necesse cum eo ci- bo. non videret eam mortuā esse. † Aug. Rotandū quod nō diabolus est pmissus scāz tentare nisi p serpentē nec virum nisi per feminam. Serpente enim velut organo vsus est. mouens naturam eius ad exprimentos sonos verborum et signa. quibus suam mōstra- ret voluntatem. In muliere vero que rationalis erat. non est ipse locutus sed persuasio eius. quibus instinctu adinuare interius. quod p serpentem gere- bat exterius. Serpens ergo nec verba intelligebat. nec rationalis est facta. † Quod enim verbis maris serpentis trahunt. de latebris dyabolica vis est. quod permittitur ad primi facti memoriam. vt sciatur. quia sit eum hoc ge- nere familiaritas. Callidissimus dicitur est serpens. propter astutiā dyaboli Locutus est autem sicut asina balaam. Sed hoc dyabolicum. illud ange- licum. Boni enim et mali angeli similiter operantur. sicut moyses et magi pharaonis. † Dic autem querendum est. vtrum ab initio sua potestate delectatus dis- cesserit ab illa societate et charitate bonorum angelorum. an in sancto cōtu fue- rit aliquādo angelorum iustus et beatus. Dicitur enim ideo cecidisse. quod inui- dit homini factio ad imaginem dei. sed inuidia sequitur superbiam. Inui- dendū enim causa est superbia. que est amor. propriū excellentie. Inuidia vero

odium felicitatis aliene. Qui em amat excellentiam. vel paribz innidet. q equantur. vel supioribz: quibus non equatur. vel inferioribz: ne coequen tur. Quando aut dyabolum superbia dececit: vt naturam sibi bonā pra ua voluntate peruerteret: scriptura non dicit. sed ex hac homini inuidisse ratio ostendit.

Alc. Peccatum angeli tacitum: hominis patefactum. quia illud inca rabile: hoc curatum.

Strabus. Vidit igitur. Aperte in ex cusabilis ostenditur: cui licuit sub tali deli teratione dolos inini mi aduertere.

Et ait. d. d. zc. To/ ta h sententia figura ta est. Vbi credendū tamen omnia dicta esse. Serpens nō in terrogatur quare fe cerit: qz non ipse pro pria voluntate z na tura fecit: sed de illo dyabolus z per illum z in illo. qui iam pro impietate z superbia eterno igni destinatus fuerat. Ad ipsum er go refertur qd serpen ti dicitur. z qualis hu mano generi futurus sit ostenditur.

Distice. Et ait d. d. a. f. Serpens nō interrogatus prior: ex cipit penam: qui nec cōfiteri potest. nec ha bet q se excus. **Sup** pectus. t. g. zc. Secū dum aliā editionem.

Pectore z ventre re pes. qd in colubio aduertitur: z ex ipso ad inimicum inuisibilem locutio fi guratur. In pectore superbiā significat: in quo impetus animi dominat. **Lamale** desiderium in ventre: qui mollior pars in corpore. z quia bis ser pit quos vult recipere. dicitur est: pectore z ventre repes. z t. co. cun. d. v. t. id est. omibz quibus habes potestatem ante vltimam iudicij penam. de hac em vita gaudet z gloriatur. **Et terram. c.** dupliciter intelligitur. Vel ad te pertinebunt. quos terrena cupiditate recipies. Vel terram tentati onis genus figuratur qd est curiositas. Qui em terram manducat. pfun da z tenebrosa penetrat: z tantū temporalia atqz terrena. Nō ponunt ini micij inter serpentem z virū. sed mulierem: qz a dyabolo nō tentamur. nisi per animalem partē. qz mulieris imaginem. z exemplū in vno homi ne ostendit. **Inter semen dyaboli z mulieris inimicij ponunt.** Semen dyaboli. praua suggestio. Mulieris. fructus boni opis quo suggestioni re sistit. Ideo obseruat plantam mulieris: vt si in illicita labat: delectatio il lam capiat. Illa obseruat caput eius: vt ipsum initium suggestionis ma le excludat.

Supra pe. t. g. zc. Die. Ventre. lxx. addiderunt: sed in hebreo habet pectus tantū: vt calliditatem z versutiam cogitationis. apiret. id est. z qz omnis gressus eius nequitiē est z fraudis.

Bre. In mox. li. xx. Pectore z ventre re. Malū luxurię aut cogitati one perpetrar. aut ope. Hostis em cū ab effectu operis expellit: secreta co gitationis polluere molit. **Ventre** repit: dū lubricus p membra humana si bi subdita luxuriā exercet in ope. **Serpit** pectore: dū polluit in cogitatioe s qz p cogitationē ad opa venit: pū pectore z post vtre describit re pe **Inimicijas** ponā inter t. zc. Bre. go. in mox. Caput serpentis cō terere. est initia suggestionis manu sollicitę cōsiderationis a cordis aditu extirpare. qui cū ab initio deprehenditur: pcutere calcaneo molit. qz quem prima tentatione nō pcutit: recipit in fine tendit. Si aut cor in tentatione corrupit sequentis actionis medietas z terminus ab hoste possidetur. qz totā sibi arbore fructū ferre cōspicit: quā veneni dente in radice viciavit.

Die. Ipsa seruabit ca. t. z tu seruabis ei? calcaneū. **Meli?** in hebreo habet. Ipsa conteret caput tuū: z tu conteres calcaneū eius. quia z nostri gressus ppediuntur a colubro: z dominus conteret sathan sub pedibz ei?

me. z comedi. Et ait dominus de? dyabolus qui occulte serpit: sicut em p serpe rem loquebatur. ita in serpente maledicatur. **ad serpentem. qz fecisti hoc: male**

dictus eris inter omnia animantia. f. supbia. qz in pectore impetus animi dicit. f. in quo doli. z insidie.

z bestias terre. Supra pect? tuū f. in hebreo habet asphar. i. fauillas vel pulue rem. f. peccatores. f. terrena opera.

gradieris: z terram comedes cun dum potestatem habes decipiendi.

ctis diebus vite tue. Inimicijas f. sparte animalē qua tentat. f. ecclesiā. f. genus humanum. f. spauam suggestionem. z omni iniquitatem. f. originale peccatum.

ponaz inter te z mulierē: z semē f. fructū qui est christus. f. fructū boni opis. f. ecclesiā. f. resurgente christo.

tuū z semē illius. Ipsa z teret f. qd est mors. vnde sup aspidē et ba. ambu sinitium suggestionis. f. vt capias eam. f. i. supplantabis christum vt moriatur.

Caput tuum: z tu insidiaberis f. si illicita labatur. vel fini cui marie insida tur dyabolus. f. hūlo. patet. f. que significat

calcaneo eius. Mulieri quoqz illam partem anime. que gaudet carnalitate.

dixit deus: Multiplicabo erum

Mulieri quoqz zc. Aug. **Histor.** Hec figurate z propheticē melius intelligunt. Sed quia dolor z gemitus parturientis de corpore mortis est: qz transgressione concepta est. refert z hec pēna ad pprietatē litterę. s qd dicitur est: Sub viri potestate eris: z ip. d. t. Videndū est quomodo pro prie possit accipi. Sic em z ante peccatū facta est: vt vir ei dominaretur. z ad eum conuersa seruiret. Sed potest intelligi hanc seruitutē potius esse conditionis qz dilectōis. vt etiā talis seruitus qua postea homines serui rent hominibz de pe na peccati orta repa tur. possunt igit cōm ges p charitatē serui re inuicē. s mulier in virum dominari si pmittit. qd nisi caue atur: repauebit na tura. z augetibz dpa.

nas tuas. z conceptus tuos. In difficultate vincende prauę psuetudinis.

dolore paries filios tuos. z sub frationis. f. per consuetudinē bonaz. f. vt spi ritus dominetur carni. f. vicia consuetudine pra ua cautiū obtpabis rationi. ne ad aliquā pernicio sam consuetudinem defluas.

virī potestate eris: z ipse domina

bitur tui. Adz vero dixit. qz au

disti vocem vxoris tue: z comedi

sti de ligno ex quo tibi pcepēra

ne comederes. Maledicta terra f. biero. nō ruris colendi. sed peccato. sicut in be breo habetur. f. sinuente veritatis.

in opere tuo. In laboribus co

medes ex ea cunctis diebus vite f. viciorum. f. punctiones tortuofarū questio num. et cogitatioes de. pūitione huius vite.

tue. Spinas z tribulos germina

bit tibi. z comedes herbas terre.

In sudore vultus tui vesceris f. t. donec finias hanc vitam.

pane tuo: donec reuertaris i terrā

rit. difficultatē z dolore passa. z bonā pepererit. cautiū obtempabit viro. i. rationi. z libentius seruiet iudenti. ne in perniciosam cōsuetudinē desu at. Sententiā vero in adam datam patet. qz nemo euadit. **Maledicta. t. in. o. t.** Hoc em ipm qz quisqz in hac terra natus difficultatem patit inue niendę veritatis: ex corruptibili corpore habet. Corpus em qd corrupit aggrauat animā. hinc dolores z tristitię. hęc profert homini terra. Spine z tribuli. punctiones tortuofaz. z cogitatioes de. pūitione hu ius vite. que nisi extirpata proiciant. suffocant verbū. ne in homine faci at fructum. hęc patit qui colit agrum suum: donec in terrā de qua sump est redeat. i. donec hanc vitam finiat.

Maledicta terra zc. Aug. **Histor.** Hos esse labores humani generis in terra nemo ignorat. z qz nō esset. si felicitas q erat in paradiso teneret. in dubitanter constat.

Strā. Terra maledicta nō adā. vt cuncti ppter quos h scripta sūt terre renē. ne similia faciētes sili pēna plecterent. Ipe vero cayn. qz primę pua ricatōi fraticidiū addidit maledictū. cū dicit. **Maledict? eris sup terrā zc**

Alc. Terrę maledixit nō aquis. qz hō de fructu terre ptra vititū mandu cauit. nō de aqs bibit. z in aqs erat pctm abluendū de fructu terre pctum

Malia quoqz terrestria pl? maledictōis habet: qz aqtilia. qz pl? vinit de maledicta. t. In rps p? resurrectōes d piscē māducauit: nō d terrestri aiali

Bre. In mox. **Maledicta. t. i. o. t.** De? maledict hōi peccati: z hō ma ledicere. phitel. s maledictū duobz modis d: aliud. pbat. aliud impba tur. aliud em ex iudicō iusticię. aliud ex linore vindictę. **Maledcū** in iudi cio iusticię est: maledicta. t. in. o. t. z qd abraā d: **Maledicā** maledicētibz tibi. De eo vero qd sit linore vindictę d: **Nolite** maledicere: z alibi. ma reg. d. n. p. **Viri** quoqz facti maledict nō desiderio vindictę: s vltōe iu sticię. Int? em sublime de iudiciū aspiciunt: z mala foris eturgētia q male dicto teat ferri pgnoscūt. z nō peccat: qz ab infno rei iudicio nō discor dant. **Hinc** petr? ait: **Pecunia. t. t. i. p.** qd em nō ait. est. s sit. nō indica tino s opratio mō se dixisse indicant. hinc belias **Si** hō rei sū. rescēdat ig. te. c. z plumat vos. quoz tū sūiaz rōe veritatis. platā erit? mōstrauit.

Simō em eterna dānatōe interijt: z duos quinqgenarios flama pūussit.

In laboribus zc. s. Spine antea erant. sed non vt labore homini

Adam vero zc. Aug. In paradiso virginitas extra nuptie...

Conceptit et peperit zc. Cayn z abel de vna matre...

C. III.

Dam vero S iam reus. Non in paradiso...

per deum. Rursumqz peperit fratrem eius abel...

Factum est aut post multos dies...

U. All. Duo filij ad e. duos populos exprimit...

Fuit abel p. o. zc. In quo significantur...

Factu est zc. Offert cayn de fructibus...

Abel quoqz ob. zc. Quia iustus in omnibus...

Et respexit d. a. zc. Diep. Unde hoc potuit...

set interpretatio theodocionis z inflamavit dominus...

Dixitqz d. a. e. quare concidit vul. zc. Diep. Nonne...

eius ad cayn vero z ad munera eius no respexit...

yn uehementer. z concidit vul. zc. Diep. Nonne...

eius. Dixitqz dominus ad eum: quare iratus es...

facies tua. Nonne si bene egeris...

recipies. Sinaut male statim...

peccatu tuum in foribus aderit...

Sed sub te erit appetitus eius: z tu dominaberis illius...

Nonne si bene egeris. Grego. In moralibus...

Nonne si bene egeris. Grego. In moralibus...

Et ait d. s. ad cayn ubi est abel...

qui agere dissimulat z recte offerens peccat...

U. Si recte offeras z no recte diuidas peccasti...

In foribus aderit. Al. i. in trantem te z exentem...

Dixitqz cayn. zc. Hiero. Subandis que locutus est...

U. Dixitqz cayn zc. Non acquiescit domino...

Et ait d. a. c. U. Interrogat d. s. cayn no ignarus...

Hande d. s. nimirum populi...

Dixitq; a. e. zc. Ihd. Sicq; arguunt in scripturis iudei. habet magna vocem languis chusti in terra. cu ipso accepto ab omibus gentib; respon detur amen. hanc exprimit ipse sanguis et ore fidelium: quos redemit

Uox sanguinis zc. Nunc igitur zc. Magna virt' iusticie que vin dicitam expetit pro sanguine innocentis.

Nunc igitur m. e. zc. Ra. Notandū q; in peccato adē terra maledi citur: q; sciens damnationē pūm; pūaricationis fratricidiū addidit.

¶ Ihd. Nunc igit m. e. zc. Per locū q in loco sunt significā tur. quasi maledict' eris ab his q; sūt sup terrā. qui apuerūt os suū in cōfessione pec catoz accipe sangai nem qui effusus in re missionē eoz de ma; nu psecutoris: qui no luit esse sub gratia. s; sub lege: vt esset ma ledictus ab ecclesia. q; intelligit z ostēdit eē maledictū. qui em ex opibus legis sūt: sub maledicto sunt.

¶ Cū operatus f. zc. Ad vocem nō ad intellectū fit relatio. q; aliter hic terra. ali ter supra accipit. ibi p ecclesia: hic p opa tione terrena quā ad huc iudē erercent. i. carnalis circumcisio. pascha. sabbatū. z si milia. q; habet oculi tam virtutē intelligē de gratiā dei. sed nō dant iudē fructum nolentib; transire ad xpm. Potest i terra caro chusti intelligi: in qua salutē nostrā iudē crucifigēdo sūt opati. Mortuus est em ppter delicta nra

z surrexit ppter iustificationē nostrā. que q; negauerunt: iustificati nō sūt Uagus et profugus zc. Ihd. Dispersus in gentib; profugus a bie/ rusalem. Lxx. gemens z tremens. Semens. dolore amissi regni. Tremens sub multitudine christiani populi: ne occideret. Maior est iniquitas mea zc. Culpā exaggerat: sed supbe confitē. nec veniā flagitat.

Maior est iniquitas mea. Ihd. Peccata peccatis adijciens despe rat: nec credit se veniā posse adipisci. que est blasphemia in spiritū sanctū que nō remittit in hoc seculo. nec in futuro. q; putat deū aut nolle dimitte re. aut nō posse. tanq; omnia aut nō possit. aut inuideat salutē.

¶ Non deū sibi iratū graue putat: s; timet ne inueniatur z occidatur. Omnis igitur qui zc. Sera. Quia ex tremore co; ponis z agitatione furiate mentis: quicūq; inuenerit me: cognoscat me reum mortis. Nequaq; ita fiet. Nō morieris cito. sicut vis. pro remedio tui crucia tus. sed puniet impsonaliter. i. punitio fiet de te septuplū. q; viues in cru ciatu vsq; ad septimā generationē: in qua a lamech occideris. ergo ois qui occiderit (sub audis) liberabit te ab illo cruciatu male consciētie. hic sē sus euidenti? pater: secundū lxx. omnis qui occiderit cayn septēz vin dictas exoluet. i. quicūq; te in septimā generatione occiderit: exoluet te a crucia tu p mortem. qui vsq; ad tempus illud reseruandus es in vita. nū ad pē nam. q; pena cito finiret. si cito interfectus esses. ita q; iud eos visibili morte puniret: septē vindictas ab eis auferret. quib; obligati sunt ppter reatum occisi xpi. q; miserias z dispersiones eoz leuiaret. quas patiunt.

¶ Omnis qui occi. ca. Lxx. Septem vindictas exoluet. aquila septem pliciter. simachus septuplū. theodocion p hebdomadē interpretat. in quo significat. q; diu z pfecte puniet. ne quis homicidiū audeat iterare.

¶ Die. Qui interfe. ca. s. p. Si quis te interfecerit: septuplū punietur. i. grauissima vltione puniet. nō debuit homo occidere eū: cui deus reserua

† s; hodie quoq; respondent iudei chustū se n e scire. frater tu? Qui respondit. nescio † s; essent quoquo modo iudei custodes chusti: si crederent et confiterentur. nunquid iustos fratris mei sum † s; q; confiteri noluit iusta increpatōe arguē. ego? Dixitq; ad eū: quid fecisti? † s; que ore fidelū ipso san. guine redempto rum expunitur. s; amen. s; euidētia patratū sceleris nō indiget clamore accusatoris † s; ore redem ptorum. Uox sanguinis fratris tui clamat † s; quasi homicidiū reat. is est in meo cō. pectu. † s; qui sciens reatū pūm; pūaricationis fra tricidū addidit. ad me de terra. Nūc igitur ma † s; ecclesiā. s; ab his qui sunt super terram. † s; in confessione peccatoz um. ledictus eris sup terraz. q; apuit † s; credendo. s; i. magne deuot. omis desiderio sanguinē chusti in salutē suscepit. † s; s; futurum in remissionē. os suum: z suscepit sanguinem † s; persecutoris qui vult esse sub lege vt sit maledictus † s; sterrenā operationē vt chustū in carnationem vel chustū carnem. fratris tui de manu tua. Cū opa † s; intelligentiā spiritalē vel iustificationē. tus fueris eam: nō dabit fructus † s; in gentibus † s; ab hierusalem. suos. vagus z profugus eris su † s; condēna. is se ipsum. per terraz. Dixitq; cayn ad dñm † s; culpā aggerat. supbe pntetur. nec veniā rogat. Maior est iniquitas mea. q; vt † s; tanq; indignū tuo conspectu. veniā merear. Ecce eijsis me ho

nit vitam. vel ad pnam ipsius. vel ad correctionē alioz.

¶ Ihd. Sed omis qui oc. ca. Per edipsim legendū. qui occiderit cayn. hic distinguendū. de hinc annectendū: Septuplū puniet. non cayn. nec occi sor. q; impsonaliter positū. vt eundē sensum habeam? que ptinent verba lxx. interptum. s; septem vindictas exoluet. Historialiter vsq; ad septē ge nerationes in dispersione victurus erat. que pna statim esset soluta: si tūc interfect' esset. ita qui iud eos visibili morte puniret. septem vindictas au ferret: quib; sūt obli gati pro morte chusti.

¶ Miserias em z disp sionem eoz leuiaret. quam in hoc tempore patiunt: qd septena rio voluit. z implet il lud: disperge illos in virtute tua.

¶ Hiero. De aquila posuit septem pliciter et simachus hebdo mada sine septimus vlciscet. maiores ita intellexerūt: q; cayn a lamech septima ge neratione est interfe ctus. Alij q; septem plenus numer' z pfe ctus est: ita dicunt q; q; occiderit cayn. ab ingenti pna z omni transenti supplicio li berabit eū. Alij de se ptē peccatis cayn va ria suspiciant. pūm; peccatū dicūt. q; non recte diuiserit. Secū dum q; fratri inuide rit. Tercū: q; volose egerit dicēs: transea mus in agz. Quar tū q; occiderit. Quī tum q; procciter ne gauerit. Sextū q; se dānauit. Maior em est iniq. m. q. vt. v. m. Septimus q; nec dā natis penitentiā ege rit.

¶ Inde dicūt illū a deo vsq; ad septimā generationem dilatatum: vt sal tem malis cōpulsus penitentiā ageret. z absolui mereretur.

¶ Posuitq; d. s. zc. Ihd. Cū omes gentes a romanis subiugate transie runt in rit' eoz. gens iudea sine sub gentib; sine sub chustianis regib; nō reliquit signū circūcisionis z carnalis obseruantię: quo distinguit a ceteris gentib; z quicūq; eos in regno suo cū hoc signo inuenerit: nō occidit. i. nō efficit vt nō sint iudē ab oibus pprio signo discreti. Quicūq; vero co rum transierit ad xpm. iam non inuenit cayn. nec erit a facie domini. nec habitat in terra naid. qd interpretatur cōmotio. vel instabilis z fluctuans z incertē sedis. qd patiunt. quicūq; exeunt a facie dñi. i. a misericordia dile ctionis ei? z habitant in pūrbatione carnali contra eden: qd interpretatur epulatio. vbi plantatus est paradysus.

¶ Habitauit profugus. Diez. lxx. Habitauit in terra naid. In he bzo nod dicitur. i. instabilis z fluctuans z incertē sedis. nō est terra naid. vt vulg' nostz putat. s; explet sūia dñi. dū hac atq; illuc vagus atq; pro fugus aterrat.

¶ Lognouit aut cayn. zc. Ihd. Figurate progenies impioz. in ipā mū di origine fundamentū querens in hac vita. ciuitatē extruxit: quā vocauit enoch. qd interpretatur dedicatio. q; in pūmordijs se dedicant: dum in hac vita q; ante est radicē cordis plantant: vt hic ad votū flozeant. z a futura gloria arefcent. Abraam vero in calulis habitabat. quia sancti hospites z peregrinos se esse cognoscunt. expectantes ciuitatem habentem fundamē tum: cui' artifex deus est.

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Lognouit aut cayn. zc. Ihd. Figurate progenies impioz. in ipā mū di origine fundamentū querens in hac vita. ciuitatē extruxit: quā vocauit enoch. qd interpretatur dedicatio. q; in pūmordijs se dedicant: dum in hac vita q; ante est radicē cordis plantant: vt hic ad votū flozeant. z a futura gloria arefcent. Abraam vero in calulis habitabat. quia sancti hospites z peregrinos se esse cognoscunt. expectantes ciuitatem habentem fundamē tum: cui' artifex deus est.

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

¶ Et edificauit zc. Aug. Queritur quib; adiutorib; eam edificauerit. si plures homines nō fuerint q; scriptura dicit. Sed sciendū est multo plu res fuisse tunc. q; diu viuendo plures poterant generare. nec miruz cū filij israhel p qdringētos ānos sic multiplicati legūt. ut nō possit numerari exercit'

Porro enoch zc. Hier. Non de omnibus his certa mysteria exal-
pantur. nec inueniuntur: nisi prius quedam radices historie iacerent: nec
de ramis arborum fructus legeres nisi truncos antea plantaltes.

¶ Notandum qd generationes ab Adam per Cayn vnderario ter-
minantur in quo transgressio signatur. Lamech namq septimus est.
cui tres filij z una filia addunt. vt vnderarius implcat. p. r. que pecca-
tum significatur. nam z a femina claudis generatio. q̄ inuiz p. peccati fuit
per quod voluptas
carnis q̄ resistit spūi.

¶ In noema vocatur
i. voluptas. In hac
progenie Lamech p̄
mus contra morē cō
tra naturā. per biga-
miam adulterii com-
missit.

Genuitqz Ada
Iabel zc. Hiero.
De bigamia nascit̄
Iabel habitans in
tentorijs. q̄ mutabi-
lia instabilitatez eo-
rum figurant. q̄ circū
feruntur omni v̄eto
doctrinē. Nascit̄ et
tubal. qui fuit in-
uentor musicę. d. qua
dicat̄ aures p. cano-
ra musica tentat. qd̄
p̄tinet ad voluptatē
auriū. Nascit̄ tubal
cayn. qui p. opa eris
concupiscentiā oculo-
rum inuitauit. z arte
ferraria crudelitatez
bellorū excitauit. p. cu-
ius forozem q̄ neoma
i. voluptas vocatur
carnis cōcupiscentia
signatur. Rotandū
q̄ he tropica locutōe
partim intelliguntur
p. nominū inter. p̄tati
ones. sic enoch z noe
ma. Partim p. hoim
actōes bonis moribz
obuiantē. sicut iabel
tubal. z tubalcayn.

¶ Et nomen f. e. t.
Ra. Hunc scribit̄ io-
sephus: musicā scri-
psisse in duabz colū-
nis. Una lapidea.
Altera latericia. qua-
rum altera nō dissol-
ueret diluuiio: altera
nō dissolueret incendio
que duo iudicia adā
ventura p̄dixerat.

Tubalcayn. Ra.
Qui secundum iosephum res bellicas exercuit. z decenter artem ferrariaz
docuit. quedā etiā que ad oculorū pertinent concupiscentiā inuenit.

Dixitqz lamech. R. Aiunt hebrei Lamech diu viuendo caliginem
oculorum incurrisse. z adolescentem ducē z rectorē itineris habuisse. ex-
ercens ergo venationē sagittam dixit quo adolescens indicauit. casusqz
cayn inter fructea latentem interfecit. z hoc est qd̄ dicit̄: occidi virum in
vulnus meū. i. vulnere qd̄ infixi. non bestiam sed hominem occidi. Vnde
z furore accensus occidi adolescentem.

¶ Occidi virum zc. Hiero. id est cayn in vulnus meum. quia pro illo
vulnerato. i. occidat. z adolescentulū i linore. m. qz p. illo quoqz dānator.

¶ Septuplū ultio. d. zc. All. Alc. Peccatū lamech (qui interpretatur
humiliatus) significat reiectionē humani generis. qd̄ p̄uaricante adam
conruit. nec per legem vel circūcisionem. nec per suam iusticiam surgere po-
tuit: donec post. lxxvij. generationes secundū lucam Christus in mundus
veniens: effusione sanguinis peccatū deleuit. Vnde non dico tibi septi. s̄
vltqz septi. s̄. hoc est iudeū recipiendū esse. post septuaginta septē vindictas. s̄
resipuerit: z chulsi indulgentiam quesierit.

¶ Septenan. vniuersitatē significat: p. que ducto vnderario. fit. lxxvij
in quo oioda trāsgressio signat̄. q̄ tñ in euāgelio p̄nitēti dimitti p̄cipit̄.

¶ Micro. Aiunt ab adam vsqz ad christum generationes esse. lxxvij
secundum lucam. Si
cut ergo septima ge-
neratione. peccatum
cayn solutū est. non
em. iudicabit de. bis
in idipsum. z qui se-
mel receperit in vita
sua nō coscē crucia-
tus patietur in morte
quos passus est in vi-
ta. ita z lamech. i. to-
tius mundi peccatus
xpi soluetur aduētū.
Referebat michi qui
dam hebreus. lxxvij.
animas esse de la-
mech. que omnes in-
teriere diluuiio.

¶ Cognouit quo-
qz adhuc zc. Per
seth. qui interpretatur
resurrectio. signatur
vita xpi et mortuis.
qd̄ in verbis matris
significatur. Posuit
michi dominus semē
aliud. q. d. ecclesia q̄
luctum p̄tulit: de mor-
tuo. gaudeo de resur-
scitatio.

¶ Quem uocauit.
zc. Enos interpretatur
homo qui cepit inuo-
care nomen domini.
qz p. mortē xpi quaz
significauit abel. z p.
resurrectionē quā si-
gnificat seth fit ho-
mo confitens domi-
num conditorem. et
vitę p̄dite reparatōe.

¶ Die. Quē uocauit
enos. Enos interpreta-
tur homo. qui cepit
inuocare nomē dñi.
sicut adam homo in-
terpretatur. ita etiā
enos iuxta hebraicā
veritatem. homo vel
vir. z pulcre qz s̄ vo-
cabulū habuit dicit̄
est. qz iniriū fuit tñ c̄
uocandi nomē dñi.

¶ Dic est liber he. Adā ad similitudinē dei fcs est. alij ad similitudinē adq. z
est q̄si p̄clasio a supioribz cū recapitulatōe. in die q. d. b. In die enī crea-
tus est: qz in claritate diuine p̄templatōis p̄stitutus. Ad similitudinē dei. qz
rōes ei dedit: qua intelligēdo bona z mala discerneret. intellecta diligeret
z dilecta obliuioni nō traderet. z in b̄ dei similitudinē retineret. S̄ postqz
p. inobediētā hāc similitudinē deleuit: factus terrenus terrenos generauit.
Vnde qualis: terrenus. tales. terreni.

¶ Uir aut adā zc. Hieroni. Sciendū qd̄ vsqz ad diluuiū vbi i nr̄is
codicibz dicit̄ qz. z qd̄ excurrit annoz genuisse quis dicit̄. In hebreo
habent. c. annos z reliquos qui sequuntur.
Et genuit zc. Quali z iste portauit imaginē terreni. qui pro abel iusto

mit: donec post. lxxvij. generationes secundū lucam Christus in mundus
veniens: effusione sanguinis peccatū deleuit. Vnde non dico tibi septi. s̄
vltqz septi. s̄. hoc est iudeū recipiendū esse. post septuaginta septē vindictas. s̄
resipuerit: z chulsi indulgentiam quesierit.

¶ Septenan. vniuersitatē significat: p. que ducto vnderario. fit. lxxvij
in quo oioda trāsgressio signat̄. q̄ tñ in euāgelio p̄nitēti dimitti p̄cipit̄.

¶ Micro. Aiunt ab adam vsqz ad christum generationes esse. lxxvij
secundum lucam. Si
cut ergo septima ge-
neratione. peccatum
cayn solutū est. non
em. iudicabit de. bis
in idipsum. z qui se-
mel receperit in vita
sua nō coscē crucia-
tus patietur in morte
quos passus est in vi-
ta. ita z lamech. i. to-
tius mundi peccatus
xpi soluetur aduētū.
Referebat michi qui
dam hebreus. lxxvij.
animas esse de la-
mech. que omnes in-
teriere diluuiio.

¶ Cognouit quo-
qz adhuc zc. Per
seth. qui interpretatur
resurrectio. signatur
vita xpi et mortuis.
qd̄ in verbis matris
significatur. Posuit
michi dominus semē
aliud. q. d. ecclesia q̄
luctum p̄tulit: de mor-
tuo. gaudeo de resur-
scitatio.

¶ Quem uocauit.
zc. Enos interpretatur
homo qui cepit inuo-
care nomen domini.
qz p. mortē xpi quaz
significauit abel. z p.
resurrectionē quā si-
gnificat seth fit ho-
mo confitens domi-
num conditorem. et
vitę p̄dite reparatōe.

¶ Die. Quē uocauit
enos. Enos interpreta-
tur homo. qui cepit
inuocare nomē dñi.
sicut adam homo in-
terpretatur. ita etiā
enos iuxta hebraicā
veritatem. homo vel
vir. z pulcre qz s̄ vo-
cabulū habuit dicit̄
est. qz iniriū fuit tñ c̄
uocandi nomē dñi.

¶ Dic est liber he. Adā ad similitudinē dei fcs est. alij ad similitudinē adq. z
est q̄si p̄clasio a supioribz cū recapitulatōe. in die q. d. b. In die enī crea-
tus est: qz in claritate diuine p̄templatōis p̄stitutus. Ad similitudinē dei. qz
rōes ei dedit: qua intelligēdo bona z mala discerneret. intellecta diligeret
z dilecta obliuioni nō traderet. z in b̄ dei similitudinē retineret. S̄ postqz
p. inobediētā hāc similitudinē deleuit: factus terrenus terrenos generauit.
Vnde qualis: terrenus. tales. terreni.

¶ Uir aut adā zc. Hieroni. Sciendū qd̄ vsqz ad diluuiū vbi i nr̄is
codicibz dicit̄ qz. z qd̄ excurrit annoz genuisse quis dicit̄. In hebreo
habent. c. annos z reliquos qui sequuntur.
Et genuit zc. Quali z iste portauit imaginē terreni. qui pro abel iusto

¶ Ite est liber
generationis adam
i tempore. i. qz in cla-
ritate p̄templationis p̄ditus
in die qua creatus
fuit. Intellectu. voluntate. z memoria.
deus hominem. ad similitudines
qz hoc in vtroqz sexu factū est.
dei fecit illum. Masculū z femina

creauit eos. z benedixit illis. z vo-
cauit nomen eorum adam: in die
qua creati sunt. Uir aut adam
cxix. annis: z genuit filiū ad yma-
ginem z similitudinem suam: vo-
cauitqz nomen eius seth. Et facti
sunt dies adaz postqz genuit seth
octingenti anni. genuitqz filios et
filias. Et factum est omne tempus
qd̄ vixit adam noningentitrigin-
ta anni: z mortus est. Uir quoqz

licet pleriqz hebreoz arbitrentur. qd̄ tñc primū in nomine domini. z in simi-
litudine ei fabricata sunt ydola. C. V.

¶ Dic est liber he. Adā ad similitudinē dei fcs est. alij ad similitudinē adq. z
est q̄si p̄clasio a supioribz cū recapitulatōe. in die q. d. b. In die enī crea-
tus est: qz in claritate diuine p̄templatōis p̄stitutus. Ad similitudinē dei. qz
rōes ei dedit: qua intelligēdo bona z mala discerneret. intellecta diligeret
z dilecta obliuioni nō traderet. z in b̄ dei similitudinē retineret. S̄ postqz
p. inobediētā hāc similitudinē deleuit: factus terrenus terrenos generauit.
Vnde qualis: terrenus. tales. terreni.

¶ Uir aut adā zc. Hieroni. Sciendū qd̄ vsqz ad diluuiū vbi i nr̄is
codicibz dicit̄ qz. z qd̄ excurrit annoz genuisse quis dicit̄. In hebreo
habent. c. annos z reliquos qui sequuntur.
Et genuit zc. Quali z iste portauit imaginē terreni. qui pro abel iusto

¶ Dic est liber he. Adā ad similitudinē dei fcs est. alij ad similitudinē adq. z
est q̄si p̄clasio a supioribz cū recapitulatōe. in die q. d. b. In die enī crea-
tus est: qz in claritate diuine p̄templatōis p̄stitutus. Ad similitudinē dei. qz
rōes ei dedit: qua intelligēdo bona z mala discerneret. intellecta diligeret
z dilecta obliuioni nō traderet. z in b̄ dei similitudinē retineret. S̄ postqz
p. inobediētā hāc similitudinē deleuit: factus terrenus terrenos generauit.
Vnde qualis: terrenus. tales. terreni.

¶ Uir aut adā zc. Hieroni. Sciendū qd̄ vsqz ad diluuiū vbi i nr̄is
codicibz dicit̄ qz. z qd̄ excurrit annoz genuisse quis dicit̄. In hebreo
habent. c. annos z reliquos qui sequuntur.
Et genuit zc. Quali z iste portauit imaginē terreni. qui pro abel iusto

¶ Uir aut adā zc. Hieroni. Sciendū qd̄ vsqz ad diluuiū vbi i nr̄is
codicibz dicit̄ qz. z qd̄ excurrit annoz genuisse quis dicit̄. In hebreo
habent. c. annos z reliquos qui sequuntur.
Et genuit zc. Quali z iste portauit imaginē terreni. qui pro abel iusto

repositus est. et interpretatione nominis xpm significat. Sed omnis prius potant imaginem terreni hominis: qm celestis. licet multi ante aduentu chusti p fidem eandem gratia habuerunt. qua saluant christiani.

Stra. Ferunt post mortem abel vouisse adam se vxore no vl tra cognituru. nec filium generaturu. Sed deo iulere fregit votum: vt dei fili? de eo nasceretur: et homo redimeretur. De stirpe em cayn nasci no debuit. Vn ante seth nullu legit genuisse. post cu vero dicit: qz genuit filios et filias.

Hec computatio genealogiaru quasi ramos spargit hystoria: de quibz suis locis colliguntur fructu mysterioz. Et notandum qz in generatõe seth nulla femina ponitur nominatim. sic in generatione cayn iusto em est omnia viriliter agere: nichil femineu: nichil fragile vsurpare. procedit em hęc generatio per denariu vsqz ad noe in quo pceptum si gaat impletio: sicut p videnariu in generatione cayn trasgressio.

In generatõe iustoz primus enoch ponitur: qui dedicatio interpretatur. qz re probi in pñenti vita spei suę radicem figunt. et ab amore immarcescibilis hereditatis arefcunt: de quibus dicit. vidi stultu firma radice: et maledicti pulcritudini ei? statim. In generatõe iustoz enoch ab ada septim? ponitur: qz h manentē ciuitatem si querit: sed expectati onem vsqz in fine tēporis extendit. qd septenaria reuolutione terminat. cu eternal octaua successerit. vñ iste enoch qui ponit septimus. et translatus est: qz deo placuit se primam requie significat: ad qua p hęc vita qui deo pseuerater adheret sine dilatõe trasfert.

Interpretatio quoqz nominu hui? generatõis idē liget. Adam interpretatur ho. vel rubra terra. Seth positio vl resurrectio Enos homo. Caynan lamentatio. Malalehel laudans deū. Jared roborat?. Enoch dedicatio. Mathusale mortis emissio. Lamech humiliatus. Noe requies. Procedēs ergo ho de terra resurgens a peccatis. erit homo innocens deū et deflens peccata pristina sicqz laudans deum. roboratus spiritu dei. dedicat in vitam. e. Atqz victor mortis deo subiectus. requiem possidet sempiternā. qua significat noe: qui

^{f. resurrectio. vel positio. i. homo.}
I seth. cv. annis: et genuit enos
Uixitqz seth postqz genuit enos octingēti septem annis: genuitqz filios et filias. Et facti sunt omnes dies seth nongētoz undecim annozum: et mortuus est. Uixit vero enos nonaginta annis. et genuit caynan. post cuius ortuz vixit octingēti quindecim annis: et genuit filios et filias. Factiqz sūt omnes dies enos nongētoz quinque annozum. et mortuus est. ^{f. lamentatio.} Uixitqz caynan. lxx. annis. et genuit malalehel. Et vixit caynan postqz genuit malalehel octingēti quadraginta annis. genuitqz filios et filias. Et facti sunt omnes dies caynan nongēti decem anni ^{f. laudans deum.} et mortuus est. Uixit aut malalehel seragintaquinque annis. et genuit iared: et vixit malalehel postqz genuit iared octingēti triginta annis et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies malalehel octingēti nonagintaquinque anni: et mortuus est. Uixitqz iared centumseraginta duobus annis: ^{f. roboratus.} et genuit enoch. et vixit iared postqz genuit enoch octingēti annis et genuit filios et filias. Et facti sūt

requies interpretat. et decimo loco numeratur. qz p impletionem mandatorum possidet regnu celoz.

Ambulauitqz cu d. x. M. Enoch septimus ab ada placens deo qui et translatus est. septimam requie significat. ad qua trasfertur qui tanqz sexta die. i. sexta etate seculi p xpi aduentu formatur. transactis autem sex milibz annis factio iudicio. et renouato celo et terra. trasferentur sancti in vitam eternā. Qu aut p seth ab ada vsqz ad noe denarius numerus insinuatur. complementu mandatorum in ecclesia in opibus figurat. cui numero si addatur vel adijcuntur duo filij noe medio repbato: duodenari? psumatur. qui i patriarcharum et aploz numero insignis habet. ppter partes septenarij altera p alteram multiplicata. nam ter quatermi ipm faciunt. **U**ixitqz mathusalem centū octuaginta septē annis. et genuit lamech. Et vixit mathusale postqz genuit lamech septingēti octuaginta duobus annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies mathusalem nongēti seraginta nouem anni: et mortuus est. Uixit autem lamech centū octuaginta duobus annis. et genuit filium: vocauitqz nomen eius noe dicens: Iste consolabitur nos ab operibus et laboribus manuz nostrarum in terra cui maledixit dominus. Uixitqz lamech postqz genuit noe quingēti nonagintaquinque annis: et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies lamech septingēti septuaginta septē anni

qui et translatus est. septimam requie significat. ad qua trasfertur qui tanqz sexta die. i. sexta etate seculi p xpi aduentu formatur. transactis autem sex milibz annis factio iudicio. et renouato celo et terra. trasferentur sancti in vitam eternā. Qu aut p seth ab ada vsqz ad noe denarius numerus insinuatur. complementu mandatorum in ecclesia in opibus figurat. cui numero si addatur vel adijcuntur duo filij noe medio repbato: duodenari? psumatur. qui i patriarcharum et aploz numero insignis habet. ppter partes septenarij altera p alteram multiplicata. nam ter quatermi ipm faciunt.

Alc. Enoch tanto tempore seruata morte. in quo ostenditur qz homo semp viuere: si no peccasset.

Uixitqz mathusalem x. Quere quomodo mathusalem secundū annoz computationem post diluuiū viuere potuerit. cu omis pter eos qui in arca ingressi sūt perierunt. Sed hanc questionē codicū mēditas peperit. nō solū em in hebreis alit inuenit. vep etiam in lxx. interpretatõe paucis codicibz septē annis ante diluuiū mathusalem defunctus reperitur.

Mathusale iuxta lxx. vltra diluuiū numeratur anni. inde est: qz significat christū. cui? vita nullam sentit etatem: vt in maioribus quoqz nō sensisse diluuiū videretur.

Et facti sūt o. d. x. Diez. Et fuerunt omnes dies mathusalem quos vixit anni nongēti seraginta nouem. et mortuus est. Iuxta diligentem supputationē. xiiij. annis post diluuiū vixisse refertur. Cum em esset. clxxij. annoz. genuit lamech. rursus lamech cu esset. clxxij. annoz genuit noe. et sunt vsqz ad diē natiuitatis noe a mathusalem. ccc. lv. Sexcentisimo autē anno vite noe diluuiū factum est. nongētesimo. s. lv. anno mathusalez. cu aut supra nongēti seraginta nouē annis vixisse dicitur. si patet eum quattuordecim annis vixisse post diluuiū. Sed octo annis tñ in arca saluz facti sūt. est

Et facti sūt o. d. x. Diez. Et fuerunt omnes dies mathusalem quos vixit anni nongēti seraginta nouem. et mortuus est. Iuxta diligentem supputationē. xiiij. annis post diluuiū vixisse refertur. Cum em esset. clxxij. annoz. genuit lamech. rursus lamech cu esset. clxxij. annoz genuit noe. et sunt vsqz ad diē natiuitatis noe a mathusalem. ccc. lv. Sexcentisimo autē anno vite noe diluuiū factum est. nongētesimo. s. lv. anno mathusalez. cu aut supra nongēti seraginta nouē annis vixisse dicitur. si patet eum quattuordecim annis vixisse post diluuiū. Sed octo annis tñ in arca saluz facti sūt. est

id est suprema hominum et animalium. ubi bicamerata et tricamerata in-
gebantur. inter apothecaria et bestiarum habitationem.

Aug. In prima habitatione in inferioribus semel camerata erat arca.
In secunda super inferiorem habitationem bicamerata. In tertia vero super
secundam tricamerata.

Aug. Dicunt alij in inferioribus duas fuisse mansuunculas. et sic arcam
fuisse bicameratam. harum inferior stercorea suscipiebat. secunda elcas. quae
apothecaria dicebat.

In superioribus trica-
merata erat. ubi ho-
mines et animalia con-
grua distinctione con-
tinebantur.

III. Arcam costru-
xit noe de lignis im-
putribilibus. et christus
ecclesiam de victuris in
sempiternum hominibus
que sicut arca natus
in fluctibus. Arca de li-
gnis quadratis. eccle-
sia de sanctis. quorum
stabilis vita ad omne
opus bonum parata.
sicut lignum quadratum
ab omni parte firmum
stat. Ex bitumine con-
glutinantur ligna in-
trinsecus et extrinsecus
ut et compage unita-
tis significet toleran-
tia charitatis. ne con-
cussa ecclesia ab his
qui intus sunt. vel ab
his qui foris. cedat
a fraterna iunctura.

Est enim bitumen feruentissimum et violentissimum gluten. et significat
dilectionis feruorem. vi magnitudinis ad tenendam societatem omnia
tolerantem. Quae series longa ad latitudinem. et decies ad altitudinem
humani corporis instar ostendit. in quo christus apparuit. Corpus longitudo
a vertice usque ad vestigium series latitudinem continet. quae est ab uno latere us-
que ad alterum. et decies altitudinem. quae est a dorso ad ventrem. quod cubitis
latitudo expanditur. latitudinem significat cordis. quae sit charitate spirituali
ubi charitas. dicitur in cor. v. p. f. f. quae quaequasi die post resurrectionem. christus
spiritum misit. quo corda credentium dilatavit. Trecentorumque cubitorum longitu-
do series quinquaginta continet. sicut sex etatis omne tempus seculi exten-
ditur. in quibus non destitit predicari christus. in quibus prophetis in sexta
euangelizatus.

Trecentorum cubitorum etc. **III.** Potest in trecentis cubitis lignum cru-
cis ostendi. huius enim numeri littera tau. crucis signum ostendit. quo socij pas-
sionis per baptismum effecti longitudinem vite eterne adipiscuntur. Altitudo
xxx. cubitis surgit. quae numerus decies habet longitudo in. ccc. cubitis. quia
christus est altitudo nostra. qui. xxx. annorum euangelium consecrauit. contestans
quod non venit legem solvere. sed adimplere. lex vero cum in decem preceptis agno-
scitur. in decies tricenis cubitis arcae longitudo perficitur. **Ubi et noe decem**
ab adam computat. Centenarius solidus quadratus tenario in se ducto
multiplicatus. significat electos per iustificationem preceptorum glorificandos.
Ubi homo qui habebat. c. oves. vna perdit. reliquit nonagintanone. et
quae iuit eam quae perierat. et inuenta. ut centenarium reformaret. reposuit. qui
triplicatus gratiam immortalitatis. a patre per filium et spiritum sanctum suscipit
apud eos. qui per gratiam trinitatis augentur. et qui ex centenario lapsi per agni-
tionem trinitatis eidem reformantur. latitudo quinquaginta cubitorum remis-
sionem significat. quae quinquagesimus annus. i. iubileus. seruos liberabat. pos-
siones restituebat. debitoribus indulgentiam dabat. exulibus patriam. christus er-
go in ecclesia sua quinquagesimum numerum collocavit in latitudine. nisi enim
peccatorum remissione non esset ecclesia per orbem dilatata non esset. tricenus
in altitudine numerus. simile tricentarius continet sacramentum. ad unum autem
summa reuocatur. quae vii. de. ex quo omnia. et vna fides. et unum baptismum.

Bre. Arca que trecentis cubitis fieri in longitudine iussa est. quinquaginta
in latitudine. triginta in altitudine. vno cubito summatam est. ecclesia
namque significat. que inferius ampla. superius angusta. quae ab ea latitudine
quam adhuc in membris infirmantibus habet. pariter angustata et in altum
perficiens. ad unum tendit. Ratio enim erigit. ut in arcae longitudine. omnes be-

extrinsecus. et sic facies eaz. **Tr**

geometricorum. quorum quisque sex cubitis huma-
ne manus impletur.

centorum cubitorum erit longi-

Arca in fundamento quadrata. inaequalis lon-
gitudinis et latitudinis fuit ab angulis in artum
conscendens. donec in cubito longitudinis et la-
titudinis summus perficeretur.

tudo arcae. quinquaginta cubito-

rum latitudo. et triginta cubito-

In hebreo. meridianum facies arcae. Sumachus
dilatatum arcae facies. i. fenestram. Fad emittit
dum coruum vel columbam. Hanc tradunt ut
rum altitudo illius. Fenestram
dei crystallinam fuisse.

facies in ea. et in cubito consumma-

In hystero in latere arcae. vulnus in latere christi
bis summatam eius. **Ubi autem**

Sex. bicamerata et tricamerata. **U**

arcae pones in latere dorsum. **U**

naacula et tristega facies in ea. **Ecce**

ego adducam aquas diluuij sup-

stie quadrupedia et reptilia in inferioribus fuerint. homo et volatilia in su-
perioribus. **Juxta** superiorem partem fenestra fuit in latere. de qua columba vel cor-
uum dimisit homo. Homo ergo et volatilia iuxta unum cubitum fuerunt.
In multis enim carnalibus suis ecclesia lata. in paucis spiritualibus angusta.
et quae ad unum hominem qui sine peccato est. colligitur. quasi in uno cubitu
summatam. **Videmus** multos in ecclesia supbire. lasciuire. et terrenis rebus in-
biare. irasci. et irari. et proximos ledere. **Sed** quae ecclesia tolerat eos ut con-

terram. ut interficiat omnem carnem

in qua spiritus vite est subter ce-

lum. et vniuersa que in terra sunt

De te et de familia tua conseruanda ad repara-
tionem humani generis.

consumentur. **Donamque** sedus

meum tecum. et ingredieris arcam

tu et filij tui. vxor tua et vxores fili-

orum tuorum tecum. **Et** ex cunctis

animantibus vniuersae terrae bi na-

induces in arcam. ut viuant tecum

masculini sexus et feminini. **De**

volucris iuxta genus suum. et

de iumentis in genere suo. et ex

ne peccato. ad quem et per quem omnes proficiunt. qui se peccatores nouerunt.
In cubito. c. f. e. Sic ecclesia in unitate collecta sublimatur atque perficitur.
Ubi quae non colligitur mecum dispergit.

Ubi autem. a. p. etc. Remo enim intrat ecclesiam nisi per sacramentum remis-
sionis peccatorum. quod de latere apto emanauit.

Lenacula et tristega etc. **Lxx.** Bicamerata et tricamerata. ex omnibus
em genibus vel bipitiam multitudinem congregat ecclesia. ex circumsione et per-
putio. vel triperitiam ex tribus filiis noe. quorum progenie repletur orbis.
inferiora autem arcae distincta sunt. quia in hac vita terrena est diuersitas
genium. In summo autem omnes sumant in unum. quae omnia et in omnibus christus.

Arca. Congrua arca in summo velut tecto quodam angusto cacuminata
est. ut imbrium minas diffunderet. et ima in aquis stabilitate quadrata per-
stans. nec impulsu vento. nec impetu fluctuum. nec inquietudine animalium
um que intus erant. inclinari posset aut mergi.

Bre. Arca in inferioribus ampla. in superioribus angusta. in summi-
tate ad unum cubiti mensura excreuit. Inferius enim quadrupedia et repti-
lia. Superius vero aues et homines habuisse creditur. **Ubi** lata. ubi bestiae
Ubi angusta. ubi homines. quae in carnalibus ampla. in spiritualibus angusta
Ubi enim bestiales tolerant. lati sinum laxat. ubi rationales habet. ad sum-
mum ducitur. Lata est quippe vita. que ducit ad perditionem. et multi vadunt
per eam. Angusta est porta. que ducit ad vitam. et pauci veniunt ad eam
Arca in summis angustatur. usque ad unum cubitum. quae in ecclesia. quanto san-
ctiores tanto pauciores. qui in summo ad illum perducuntur. qui solus ho-
mo. sine operatione sanctae naturae est. sic passer unicus in edificato. **Tanto** ergo
magis mali tolerant sunt. quanto plures sunt. quae in arcae tritura. pauca sunt
grana. que in horreis seruantur. grandes acervi palearum quae ignibus comburuntur.

Bre. Mora autem qui se ab amore mundi auertit in corde edificat ar-
cam salutis. habens in se longitudinem. i. trinitatis fidem. ac longitudinem
vite et immortalitatis. Latitudinem in charitate. qua potest benefacere etiam
inimicis. altitudinem in spe. qua se erigat ad celestia et summam actuum suo-
rum ad unum referat.

Et ex cunctis. a. etc. **Aug.** Querit de minutissimis animantibus. qua-
les sunt mures et stelliones. quales et muscae et scabones. scarabei et pulices
si numerus seruat. **Sed** que non de coitu generantur. sed de terre humo-
re vel cadaverum vel aliarum rerum corruptione nascuntur. non sunt neces-
se in arca esse. quod innuitur cum dicitur de volucris iuxta genus suum. et de
iumentis in genere suo. **Illae** quoque que in domibus versantur sicut pulices

uertant. quasi in arce
latitudine testis fuit
se dicant. **Videmus**
alios. aliena non rape-
illata iniuria equani-
miter tolerare. rebus
proprijs contentos esse
humiliter viuere. **Sed**
quae iam pauca sunt. angu-
statur arca. **Alios** vi-
demus etiam possessa re-
linquere. terrenis re-
bus nullum studium da-
re. inimicos diligere.
carnem domare. omnes
motus ratione premere
per celestem telidarium
preemplationis penna
subleuari. **Sed** quae val-
de rari sunt. iam arca iux-
ta cubitum ducit. ubi
homines et volatilia con-
tinentur. **Sed** quae nul-
lus sine peccato est.
nisi ille qui conceptus
est sine peccato. in uno
cubitu arca summa-
tur. quae unum est auctor
et redemptor ecclesie si-

mures musce; no fuit necesse secundu numer esse. que intelligunt tunc in tomib; plura fuisse. Que aut ex comixtione diuersi generis nascunt. sicut muli burdones. hmoi. no est dicendu in arca fuisse. Que aut in aquis et in terris conuenerunt viuunt. sic lures vituli marini extra arca habebat loculos pparatos. quibus se possent recipere velut in aridis. de auib; quoq; marinis et fluuialib; idem sentiendu. Qu cuncta animalium genera includuntur in arca. significat qd ex omnibus gentib; et nationib; congregatur ecclesia. sicut in dilco petri munda et immu da sunt animalia. sic in ecclesie sacramentis versant boni et mali.

Tolles igitur. et. Soler quere de animalib; qm putant velle carnib; vtz pte ter numer; ibi fuerint sine trasgressione ma vati q alioz alendo rum necessitas coegisset includi. vtz qd magis credendu est pter carnes alimeta ee potuerunt. q oibus conuenirent. Multa em animalia quib; caro ab e fructib; pomib; q; veltant. maxie fico et castancis. Potuit ergo vir iustus et sapiens. et diuinitus admonitus. q cuiq; pgrueret. alimoniam pter carnes repire. et condere. et oibus velsi cogit fames. et nichil e qd de suauet salubre facere no possit. qui etiā vt sine cibo viuere. diuina facultate donaret.

Et oibus a. m. t. et. Non gmina tum septenariu. i. xiiij sed tm septem vete mus accipe. Similit duo et duo no quat tuor. sed tm duo. masculu et feminam. Et notanduz q munda animalia impari numero. i. septenario in troducunt. Immu da vero pari. qz impar numerus virtutis speciem ptendit. par vero infirmitate. plura sunt munda. vt egressus noe de arca. haberet qd immolaret. et māducaret

Et oibus a. m. t. et. Non q plures sint boni q; mali. sed q; boni seruant vnitatem spiritus in vinculo pacis. qui septiformi opatione commendatur. Sapientie. intellectus. conscientie. fortitudinis. scientie. pietatis. et timoris domini. Vn quinquagenarius numerus ad aduentu spiritus sancti pertinet. in septies septē consumatur. qui sunt. xliij. vno addito. Vnde solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Mali vero in binario continentur. tanq; diuisibiles. et ad scismata faciles. Noe vero cu suis octauo numerat. qz in christo spes resurrectionis apparuit. qui octa uia die. i. post sabbati septima resurrexit. qui dies a passione tercius. in numero diez qui p omne tempus voluunt. et primus. et octauus.

Aug. Queritur vtz tam magna arca centum annis potuit fabricari a quattuor hominib; i. noe et filijs eius tribus. Sed si non potuit. non erat magnu alios fabros adhibere. q; nis opis sui mercede adepti. no curauerunt virum noe sapienter. an inaniter faceret. et in ea non intrauerunt. qz non crediderunt qd ille creditit.

omni reptili terre secundu genus suum. bina de omnib; ingredientibus. vt possint viuere. Tolles igitur tecum ex omnibus escis q mandati possunt. et comportabis apud te. et erunt tam tibi q; illis in cibum. fecit ergo noe omnia que pceperat ei deus.

Dixitq; dominus ad euz. Ingredere tu et omnis domus tua in arcam. te enim vidi iustum coram me in generatione hac. Ex omnibus animantibus masculi et feminae. De animalibus vero non mundis duo et duo. masculum et feminam. Sed et de volatilibus celi septena et septena. masculum et feminam. vt saluent semen suum super faciem vniuersę terre. Adhuc enim et post dies se-

ptem ego pluam super terram quadraginta diebus. et xl. noctibus: et delebo omnem substantiam quam super terram. duo et duo ingressa sunt in arcam ad noe. masculus et femina: sicut pceperat deus noe.

Et ingressus est noe et vxor eius et vxores filiorum eius. et ingressa sunt in arcam ad noe. masculus et femina: sicut pceperat deus noe. Et ingressus est noe et filij eius et vxores eoz. Et ingressus est noe et filij eius et vxores eoz. Et ingressus est noe et filij eius et vxores eoz. Et ingressus est noe et filij eius et vxores eoz.

Ego pluam etc. Quia omnis reatus contra decalogum committitur per vniuersum orbem. qui partib; quattuor diuidit. Quater vero decem xl. sunt. siue reatus contrahatur ex prosperitate. qd pertinet ad dies. siue ex aduersitate. qd ad noctes. in baptismo abluuntur.

Eratq; sexcentorum annorum etc. Quingentorum annorum erat noe cu pceperit ei dominus vt arcam faceret. et sexcentorum cu iam ingressus esset. Vn colligitur p. c. annos arca fabricata. Centu vero anni significant singulas etates seculi.

Unde sexta completis quingentis vsq; ad sexcentos significat manifestate euagelij ecclesie construi. Qui ergo vult vitam. sit li gnum quadratum. paratus ad omne opus bonu. et intret in fabricam sancta. Secid. quoz mensis sexcete sumi anni. significat senaria etatem. duo em menses sexagenario concludunt. A senario aut sexaginta nuncupant. et sexceti et sex milia et sexcenta milia. et deinceps in maioribus summis. du p eundem articulum numerus surgit. Qd vigesimus et septim. dies memoratur. ad quadraturam pertinet de qua supra scriptu est. Et hie apertus dicenduz. qz nos ad omne opus bonu paratos trinitas efficit.

Memoria qua deus recolimus. intelligentia qua cognoscim. et amore quo diligimus. tria enim ter et hie ter. sunt. xxvij. q est ternarius quadratus. Ingressus est noe etc. et vxor etc. Rab. Notanduz q seorsuz ingreditur in arca noe cu filijs suis et vxores eoz. seorsuz. Ideo distincte dicit Ingressus est noe et filij eius. et distincte addit. vxor ei. et vxores filioz eius. Dixit aut viri cu mulie

ribus egressi sunt. Sic em scriptum est. Egressus est noe et vxor eius. Et p. em amplectendi. et tempus abstinendi. Luce transissent etc. Quia in spe future quietis. qua significat septimus dies. baptizamur. omnis caro extra arcam diluuii consumpta est. qz extra ecclesia aqua baptismi quis eadem sit. non valet ad salutem sed ad perniciem.

Anno sexcentesimo. All. Notandum q sexcentesimo anno inunda uerunt aque diluuii. quia sexta etate mundi. primo commendatum est sacramentum baptismi. et hoc septima decima die secundi mensis. quia tenarius decalogum significat. Septenarius propter sabbatum septimam requiem significat. et quia in decalogo renuntiatio viciorum videtur. quia qz in baptismo iniiciatur propter eternam requiem. omnibus intus se abrenunciare profitentur.

Catharactę Fenestre. nubes. s. que sunt aperte. vt inde i. solite et maiores pluuie funderent. Catharactę vero pprie. hostia nili. sed abusive p omnib; fenestris ponuntur.

ribus egressi sunt. Sic em scriptum est. Egressus est noe et vxor eius. Et p. em amplectendi. et tempus abstinendi. Luce transissent etc. Quia in spe future quietis. qua significat septimus dies. baptizamur. omnis caro extra arcam diluuii consumpta est. qz extra ecclesia aqua baptismi quis eadem sit. non valet ad salutem sed ad perniciem. Anno sexcentesimo. All. Notandum q sexcentesimo anno inunda uerunt aque diluuii. quia sexta etate mundi. primo commendatum est sacramentum baptismi. et hoc septima decima die secundi mensis. quia tenarius decalogum significat. Septenarius propter sabbatum septimam requiem significat. et quia in decalogo renuntiatio viciorum videtur. quia qz in baptismo iniiciatur propter eternam requiem. omnibus intus se abrenunciare profitentur.

C De arca solet quæri vtrū tanta capacitate quanta describitur anima lia oia que ingressa dicuntur et eas eorum ferre poterit. Quod cubito geometrico soluit origenes asserens non frustra dictum esse moysen omni sapientia egyptio fuisse eruditum: qui geometriam dilexerunt et cubitum geometricum quantum sex nostros continere.

Bina et bina etc.

Aug. Precepit superius septena et septena de mundis duo et duo tolli de immundis. Quomodo ergo nunc dicit duo et duo intrasse sine de mundis: sine de immundis, sed hoc refert non ad numerum mundorum et immundorum: sed ad masculum et feminam. In omnibus enim duo sunt: masculus et femina. Notandum vero quod dicitur. In qua erat spiritus vite: non solum de hominibus sed et de pecoribus dicitur, quod quidam de spiritu facto voluit intelligi: quod scriptum est insufflant in faciem eius spiritus vite. Sed quidam dices habent melius statum vite.

Quadragesima

diebus. etc. Alci. Quadragesimo numero pluuia inundavit: qui tribulationem prout ostendit. Post xl. dies noe fenestras aperuit: significans ieiunantibus celum aperiri. In moyses belias et ipse saluator quadragesimo numero ieiunia consecrauit: tanquam tribus temporibus necessaria ante legem sub lege sub gratia.

Quindecim c. a

etc. Si terra olympi montis (ut tradit historia) potuit inuadere spaciis tranquillitatis aeris: ubi dicitur nec nubes videri nec ventus sentiri: cur non et aque crescendo. Septima vero requies cum octava resurrectione iungitur. Reddito enim corpore sanctorum requies non finitur: que post hanc vitam datur. Et totus homo non iam spes sed ipsa re corpore et spiritu perfecta et in omni tali salute renouatus in eternam vitam assumitur. hoc ergo in sacramento regenerationis nostre: in baptismo altum mysterium est: altum quod xv. cubitis excreuit aqua super omnem altitudinem montium. Septem enim et octo quindecim sunt. Septenarius quiete: octonarius significat resurrectionem. Hoc igitur sacramentum resurrectionis et

et facta est pluuia super terram quadraginta diebus et xl. noctibus.

In articulo illius diei ingressus est noe et sem et cham et iaphet filij eius in arcam: et vxor eius: et vxores filiorum eius cum eis. Ipsi et omne animal secundum genus suum. vniuersaque iumenta in genere suo. et omne quod mouetur super terram in genere suo. cunctaque volatilis secundum genus suum. vniuersaque aues. omnesque volucres ingressae sunt ad noe in arcam. bina et bina ex omni carne: in qua erat spiritus vite. Et que ingressa sunt masculi et femina introierunt: sicut precepit

ei deus. Et inclusit eum dominus in arca. Et factum est diluuium quadraginta diebus super terram. Et multiplicatae sunt aquae et eleuauerunt arcam in sublimem a terra. vehementer enim inundauerunt: et omnia repleuerunt in superficie terre. Porro ferebatur arca super aquas: et aquae preualuerunt super terram nimis. Operiti sunt omnes montes excelsi sub vniuerso caelo. Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quos operuerat. Consumpta est omnis caro que mouebatur super terram:

quod homo facere non poterat: ne aquae introiret deus exterius bituminavit.

antez deus noe. cunctorumque animantium. et omnium iumentorum que cum eo erant in arca. et adduxit spiritum super terram. et inuenerunt sunt aquae. et clausi sunt fontes abyssi. et catharactae caeli: et prohibite sunt pluuiae de caelo. Reuerseque sunt aquae de terra. cuntes et redeuntes: et ceperunt minui post. c. l. dies. Requieuitque arca mense septimo: vicesimaseptima die mensis super montes armeniae. At vero aquae ibant et decrescebant usque ad decimum mensem. Decimo enim mense prima die mensis apparuerunt cacumina montium

quietis. transcendit omnem sapientiam supborum: ut non possint indagare scientie sue altitudine resurrectionis quietem. et quia. lxx. a. vij. et lxxx. ab vij. nominatur. coniuncto utroque numero. cl. diebus exaltata est aqua: commendans et confirmans eandem baptismi altitudinem in consecrando nomine homine ad tenendam quietem et fidem resurrectionis.

Quindecim c.

Sunt qui putant nec terre quietate. nec altitudinem montium tantam ante diluuium fuisse. qualis et quantitas est hodie.

Deleta sunt etc. Alci. Ideo magis terrena animalia perierunt quam aquatilia. quod maledicta terra uiuunt. C. VIII.

Adduxit etc. Alci.

De illo spiritu intelligi potest. de quo dictum est. Spiritus dei ferebatur super aquas tunc ferebatur. ut congregatis in suum locum terra appareret. nunc adducit: ut ablatis aquis diluuii faciem terre reuelaret. Postest per spiritum ventum intelligi. iuxta illud. et stetit spiritus pedis eius. scilicet stans aqua recederet.

Reuerseque sunt.

etc. Alci. Videtur quod omnis flumini percursum per occultos meatus ad abyssum redeant. Iuxta illud ad locum suum vnde exeit flumina reuertentur.

Requieuit arca

m. etc. Ii. Septenaria requie significat. et quod perfecti requiescunt ibi. supra dicitur quod quadrature numero iteratur. Nam vicesima septima die secundi mensis commendat sacramentum. et iuxta vicesimaseptima die septimi mensis confirmatur: cum arca requieuit. quod enim promittitur in spe exhibetur in re.

Aug. Vtr post

c. l. dies facta sunt: aut per recapitulatores omnia memorata: que post. xl. dies pluuie ceperunt fieri: ut hoc solum ad. c. l. dies pertineat: quod usque ad ipsos montes aqua exaltata. aut de fontibus abyssi iam cessante pluuia. aut quod mansit in

volucrum. animantium bestiarum omniumque reptiliumque reptant super terram. vniuersi homines. et cuncta in quibus spiraculus vite est in terra: mortua sunt. et deleuit omnem substantiam que erat super terram. ab homine usque ad pecus. tam reptile quam volucres caeli: et deleta sunt de terra. Remansit autem solus noe: et qui cum eo erant in arca. obtinueruntque aquae terram centumquinquaginta diebus.

Recordatus est

antez deus noe. cunctorumque animantium. et omnium iumentorum que cum eo erant in arca. et adduxit spiritum super terram. et inuenerunt sunt aquae. et clausi sunt fontes abyssi. et catharactae caeli: et prohibite sunt pluuiae de caelo. Reuerseque sunt aquae de terra. cuntes et redeuntes: et ceperunt minui post. c. l. dies. Requieuitque arca mense septimo: vicesimaseptima die mensis super montes armeniae. At vero aquae ibant et decrescebant usque ad decimum mensem. Decimo enim mense prima die mensis apparuerunt cacumina montium

videtur quod flumini et riuorum decursus per venas terre ad matrem abyssum redeant.

altitudine nullo spiritu siccante. Cetera vero que dicta sunt non post. c. l. dies omnia facta sunt: sed commemorata. et ex fine. xl. diebus fieri ceperunt. Decimo enim m. Notandum quod decimo mense apparuerunt cacumina montium: que xv. cubitis excreuerunt aquae diluuii. quia sacramenta eterne

altitudine nullo spiritu siccante. Cetera vero que dicta sunt non post. c. l. dies omnia facta sunt: sed commemorata. et ex fine. xl. diebus fieri ceperunt. Decimo enim m. Notandum quod decimo mense apparuerunt cacumina montium: que xv. cubitis excreuerunt aquae diluuii. quia sacramenta eterne

desiderio:3 sumpsit exercet in puctu gra tis. z nisi h citi? diuige fortitudinis reprimat man? omne bonu natura culpa vorati p fundu. Neq; q plantat est aliqd. neq; q rigat: sed q tere. dat. reus. // C. // IX.

Crescite et multi plicamini. **D**o in eroze ceteris aialib? sponie in solatiu tras actz iudicte. z ne pau ci hoies a plurib? be stijs opprimant. z sci ant se irrationabilib? s no roabilib? dñari

Et terror ac t. **R**egi. Homo no ra tionabilib? s irroabi lib? s?at? est natura. ideo dicitur ei: vt ab aialib? no ab hoie ti meat. q; contra natu ra supbre. est ab eq? li velle timeri. Vnde antiq? pres no reges hoim: s pastores pe corum fuisse dicunt.

Dñs ergo hoies na tura eqles genuit. s p varijs meritis alijs alios dispensatio dei iusta. s occulta spon nit. vt humana for midine peccare metu ant. q; diuina iudicia no formidat. **D**o au tem sponiti ex h timo re supbiat: in quo no sua gloria. s subdito rum querat iusticia.

Do em hoib? sed be stijs dñant. q; ex qua pte bestiales sunt: ea formidini sbrati snt **M**anu ergo humilli me p sderationis pre mend? est tumor cla tionis. **S**i em apud semet ipsa mens te scederit d vertice cul minis: inueniet plani ciam naturalis equi tatis: ut no pesse gau deat: sed pdesse.

Carne cu. s. 3n. **D**ant eis cucta aia lia in esca. q; in uoca tione gentiu ad fide nulla distana est: qd in disco petri figura e **S**anguine maducare phibent: ne vita pu stina quasi suffocata in pscienia teneat: sed effundat p p fessionē

Eius carnum pcel sus videt post diluui um. pp infecunditatem terre. z hominis fragilitate. **E**cce ego statu. zc. Testamentu posuit deus inter se z homines. z

^{s corporali iudicio.} percutiam omnē animā sicut feci cunctis diebus terre. sementis z messis z frigus z estus estas z hy ems. nor z dies non requiescent

// C. IX.

Dixitqz deus noe z filijs ei?

z dixit ad eos: Crescite z multi plicamini. z replete terram. **E**t ter

ror ac tremor vester sit supra cun

^{s no hominibus s; irrationalibus preponitur homo.} ta animalia terre. z sup omnes

volucres celi: cum vniuersis que mouentur in terra. **O**mnes pisces

^{s potestati.} maris manui vestre traditi sunt:

et omne qd mouetur z viuut erit vobis in cibum. **Q**uasi olera vi

rentia tradidi vobis omnia: exce

^{s q; sedes anime in sanguine est.} pto q; carnem cum sanguine non

comedetis. **S**anguinem em ani marum vestrarum requira de ma

^{s fortia hominum.} nu cunctaz bestiaruz: z de manu

hominis. **D**e manu viri. z de ma

^{s omne hominem fratrem omnis hominis vult} nu fratris eius requiram animaz

^{intelligi: quia ex vno omnes} hominis. **Q**uicumq; fuderit san

guinem humanum: fundetur san guis illius. **A**d imagines quippe

dei factus est homo. **V**os autem

crescite z multiplicamini: z ingre dimini super terraz. z implete ea.

Dec quoq; dixit deus ad noe et ad filios eius cu eo: **E**cce ego sta

tuam pactum meum vobiscum. z cum semine vestro post vos. z ad

omnem animā viuentem que est vobiscum. tam in volucris q;

in iumentis z pecudibus terre. cunctisq; que egressa sunt de arca et vniuersis bestiis terre. statuas

pactum meum vobiscu. z nequa q; interficietur omis caro ab aqs diluuij: neq; erit deinceps diluui um dissipans omnē terrā. **D**ixitq;

deus: **D**oc est signum federis qd do inter me z vos: z ad omnē ani mam viuentem que est vobiscuz

in generationes sempiternas. **A**r cum meum ponam in nubibus:

z erit signum federis inter me et terram. **A**unq; obduxero nubib? celum. apparebit arcus meus in nubibus. et recordabor federis mei vobiscum. et cum omni ani ma viuente que carnem vegetat:

et no erunt vltra aque diluuij ad delenda vniuersam carnem. **E**rit

^{s ceruleo colore designans preteritū diluuium igneo futurum iudiciū.} arcus meus in nubibus. z vi

debo illum. z recordabor federis

sempiterni qd pactū est inter deū z animam viuentem vniuersę car nis que est super terram. **D**ixitq;

dominus ad noe: **D**oc erit signū federis quod constitui inter me z omnem carnē super terram. **E**rat

igitur filij noe qui egressi sunt de

^{s nomē vel nominatus s; scallidus s; lati eudo.} arca sem chaz z iaphet. **D**ozro

chā ipse est pater chanaan. **T**res isti sunt filij noe: z ab his dissemi natum est omne genus humanū

super vniuersam terrā. **L**epit aut

^{s schistus homo factus.} noe vir agricola exercere terrā.

^{s vinea dñi sabaoth. domus israel est.} et plantaui vineā. z bibes vinū

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

omnem animā viua: ne perdat cam di. u. uio. arcu. s. qui appa ret in nubib? q; nuq; nisi de sole repleret **A**li em non percunt diluuiio separi ab ec clesia. qui in pphetis z in oib? sanctis scri pturis tanq; i dei nu bib? agnoscut gloriā chisti: no sua q; runt **S**ed ne adoratores hui? solis iumescat sciant ita chistum si gnificari p sole: sicut p leonem. p agnum per lapidem. similitu dinis causa: no pprie tatis substantia.

Arcu meu. zc. **A**rcu. Arcu dedit de? in signū securitatis. **Q**ue hoies formidolo si timerent altero di luuiio teleri pluuiaz inundatōes sepe cer nentes. **H**ic celo pos itus est. vt ab oibus videri possit. z p qua cuq; tribulatione ad eū attollam? oculos cordis: q; habitat in celis. q; vero arc? no est: nisi ex radjs solis z humida nube. vide tur q; ante diluuium no fuissent pluuie. po terat aut et roie z sō tuz inundatione ter ra sccandari.

Stra. Arcus duos habet colores cerule um. z igneam. **Q**ui duo iudicia expmūt **V**nu aque qd pre riyt. **A**liud ignis qd ventuz credit in fine seculi. **V**ñ ceruleus color extrinsecus. **I**gne us no intrinsecus.

Erant igitur filij **D**iez. **S**epe. lxx. no valentes bet litteraz. q; duplicē aspiratio nem sonat: in grecuz vertere. chi grecū ad diderunt. docētes in hmoi vocabulis esse aspirandum. **V**nde cham transfulerūt. p eo q; est ham. a quo egiptus vsq; hodie li gua egiptiorum dici tur ham.

Bibes vinum **C**hristus quoq; ine briatus: duz passus. nudatus: dñ crucifi xus. **I**n tabernaculo suo. i. inter domesti

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

cos sanguinis sui. tūc nudata est mortalitas carnis: iudcis scandalū. gen tibus stulticia. ipsis autē vocatis iudcis z gentib? quasi sem. z iaphet. rei

Saba. Alia q̄ su perior: z differt i scri ptura. Illa em̄ p sa mech. hec per syn scri bit. vbi em̄ dicim̄ re ges. a. z. f. d. a. in be bigo habet saba z sa ba.

Nemroth. Qui vltra naturā celū pe netrare voluit: signi ficat dyabolum. qui ait. ascēdā sup̄ altra celi.

Nemroth. secunduz iosephū nona regna cupiditate z tyranni de arripuit. z fuit au ctōz edificandē turrif que tangeret celum. Ipse cepit esse potēs. vel gigas secundum alios. Sed antea gi gantes natos scriptu ra cōmemorat. Sed forte post diluuiū no uitas generis huma ni reparandi memo ratur. qz ipse cepit eē gigas sup̄ terrā.

Robustus ue nator. Alc. i. hom̄ opprēssor: z extincor. quos allerit. vt turrē contra tēū construe rent.

Babilon. Est con sulio. qz ibi facta est lingua z diuisio.

Assur. Imperiū as sūoz. qd̄ p̄mū fuit sub nino. qui edifica uit ninuen. q̄ ppter penitentiā pulcra ap pellatur.

At uero zc. dicit. Exceptis laabim a q̄ bus libies postea no minati sunt. qui p̄ phuthei vocabantur z cellum. qui postea pbilistim̄ dicti sunt. q̄s nos corrupte pa lestinos dicimus. ce terz fer gentes nobis ignote sunt. qz bello ethiopicō sberse. pos sederunt aut̄ terraz a gaza. vsqz ad extre mos fines egipti.

Luan. pbe. ca. h̄c noia ignorant. vel qz deletz sunt ge tes bello ethiopicō. vel qz ignorat q̄ no mina h̄c habeant.

De sem. De hoc nomissime loquit. qz ei generationē z ge nerationis lineam p sequitur.

Heber. Qui tñ quintus a filio noe sez

† Arabia † sethiopte vltima regio. filij regna saba. z dadan Por ro chus genuit nemroth. Ipse † post diluuiū † s vel gigas. † cepit esse potens in terra: z erat † sanimarū deceptor. qz cogebat homines ignē adorare. † s. i. no ignorante vel contra diūm. robustus venator: corā domino

fuit autem principium regni ei⁹ † confusio. † edissa mesopotamie ciuitas. † snubi.

Babilon. arach. et achath. et † Seleucia a seleuco rege aste nunc dicta. † babilonia: vbi putei bituminis.

Chalanne in terra sennaar. De † sennaar. † s. secundu hebreos. gius nunt filius beli edificauit z niniuen appellauit terra illa egressus est assur: z edi

ficauit ninuen. z plateas ciuita † s que hebraice robooth.

tis. z chale. Resen quoqz inter ni niuen z chale: hęc est ciuitas ma

gna. At vero mesraim genuit lu † hęc est libies: que prius pbur.

dim. z ananim. z laabim. neptu im. z phtusin. z chesluin alias

celluim: de quib⁹ egressi sunt phi † filius cham.

listim z caphurim. Chanaa aut † sa quo sydon ciuitas pbenicio.

genuit sidonez primogenitū suū † sbos populos expulit isrl de terra. pmissiof

terbeum. z iebuseum. z amorreū † shiero. hic condidit archas opidiū contra. tri polū. in rad. cibus lybani.

z gergeseū. z euenum. z aracheum † s qui ciuitatem propinquā predictę noie cyn edificauit. † sa quo aradu. qui aradū insulam tenuerant. † sa quo samaria.

cyneū. z aradiū. Samaritben † a syris. vel hebreis anthiochia: sicut apud vete res emath vocatur.

z amarbeum: z per hos dissemi nati sunt populi chananēoz. Sa

cti sunt termini chananēoz veni entibus a sidone iezaram vsqz ga

zam: donec ingrediaris i sodomā z gomozram z adamam z seboim

vsqz iefa. Hi sunt filij cham in co gnationibus z linguis z genera

tionibus terrisqz z gentibus suis

De sem quoqz nati sunt patres † simiois fratris.

omniū filiozum heber. fratre lia † sa quo belamite scilicet principes persidis.

pher maiore. filij sem belam et † sa quo assiri. † sa quo chaldei. † sa quo hidii. † sa assiri. quozū metropolis vanaicus.

assur z arfaxat z lud et aram. † sa qua terra vs: quā. h̄c. araxidem. i. australēz dicunt. vnde vir erat in terra vs. nomine iob. hic condidit tracontidem. z damascū. † sa quo armenii. hi ab eufrate flumio parēz aste vsqz ad indicū oceanū tenēt. † sa quo archarnanur. si ue acariū.

filij aram bus et bul et gether

† s. quo est messu. quos. h̄c. mosoch vocant. i. meones.

et mes. At vero arpharath genu it sala: de quo ort⁹ est heber. Na

tigz sūt heber filij duo. nomē vni † s. diuisio. † s. forte in diebus eius facta est lingua z diuisio. per quā z gentes diuise.

† phaleg: eo qz in diebus eius di uisa sit terra: et nomen fratris ei⁹

iectan. Qui iectan genuit elmo dad et saleph et asarmoth iare et

aduran et iazal z deda. hebal. et abimabel saba z iophir z euila z

iobab. Omnes isti filij iectan. Et facta est habitatio eoz de messa

pergentibus vsqz sephat montē orientalem. Isti sunt filij sem se

cundum cognationes z linguas et regiones in gentibus suis. Ne

familie noe iuxta populos et na tiones suas. Ab his diuise sunt

gentes in terra post diluuiū.

Rat autē ter † s. hebraice lingue. † labij vni. et sermo

num eozundem. Lungz profici † s. relicto vero sole.

scerentur de oriente. inuenerunt † s. qd̄ est fetoz. vel excussio dentium. quia here ticozum dogmata nō habent bonū chisti odorē sed fetozem. z dentes amiserunt: quibus cibos verbi dei molere debuerunt.

campum in terra sennaar. et ha bitauerunt in eo. Dixitqz alter ad

proximuz suum. Venite faciam⁹ lateres. et coquamus eos igni.

Dabueruntqz lateres pro saxis † s. qd̄ aquis dissolui non potest nec aliqua re: nisi menstruo sanguine postqz siccatum fuerit.

et bitumen pro cemento. Venite † s. quā deus nō ingreditur. † s. superbiā mū di. vel elationē hereticozū qui signenta sua eri gunt contra deum. vnde merito turris babel. i. confusio dicitur.

faciamus nobis ciuitatē. et tur † s. vt nō possit vltra pertingere diluuiū.

rim cui⁹ culmen ptingat ad celuz † s. celebre faciamus.

et celebremus nomen nostrum. † s. diuersitate erroris.

anteqz diuidamur in vniuersas † s. descendere dei est humanorū actuum atten dere prauitatem.

terras. Descendit autē dominus vt videret ciuitatez et turrim quā

strū qz bebrei dicitur ex illo appellati. vel qz pilluz genera tio ad abzaam trāsit. Quid ergo pbabili⁹ sit bebreos dici tāqz bebreos. vel tanqz abzaeos. merito que ritur.

Assur. Qui edifica uit ninuen.

Natigz sunt he ber zc. Heber trāsi tor. a quo bebrei. i. transitozes. Veri be bri sunt. qui de ppe sennibz ad futura: de caducis ad mansura transeunt.

De gentes a flu uio chono possederit omnem regionē que vocatur geria.

C. XI. Erat autē t. Aug. Dicitur est superius qz filij noe. vel filiozum eius distributi sūt p terras scdm linguas suas. Sz hic p reca pitulatōez postea cō memorat quod p̄ erat. Sz obscuritatē facit. qz eo genere lo cutiois ita cōterit. quasi de his narratō que postea facta sunt consequat.

Venite. Timebāt iterū diluuiū. ideo auctore nemroth vo luerunt sibi pstruere turrim. in qua dilu uii nō timerent.

Stulta z impia au dacia: vñ secuta vin dicta. z linguaruz di uisio.

Descendit. a. d. Quando sensibz hu manis se commodat vel opibus. Vñ vi di afflictionē populi mei. z descendi libera re eos. Et alibi descē dam z video vtruz clamorē ope comple ueint.

Esido. Distice Turris mundi super bia. vel hereticozum dogmata: q̄ moti ab oriente. i. vero lumie z venientes in senna ar. qd̄ est excussio tē tium) superbiā eri gunt dogmatis pra teum: volentes illici ta curiositate celi alti tudinem penetrare. Sz ab vnitare fidei z cō fessione fidei segrega ti diuersitate erroris

quasi dissonantia lingue ab invicem sepantur: quos armat contra deum perniciose plensio: diuidit erroris repentina confusio. Hos damnat trinitas et dispigit: in qua offenderunt. Un venite igitur dicitur et cetera. Varietate scilicet errorum vel scismatum: quoniam facta est linguarum diuisio. In sola domo hebreorum prima lingua remansit sicut in sola ecclesia que est domus christi unitas professionis et fidei.

Venite igitur dicitur ad angelos dixisse intelligitur. Vel secundum illud faciamus. h. ad ima. et si non. Quia singulari numero subiectum est: et diuisit eos sicut ibi: fecit deus ad ima. et si suam.

Progo in moysi. Venite dicitur his qui deo adherent. Venite: quia diuina contemplatione nunquam recedere: sed semper accrescere: et nunquam de recedere stabili motu est semper venire. Ascendit angeli creatoris aspiciendo. descendunt creatura illicite se erigente examine distinctionis promittendo. Dicere ergo descendam? et profundamur lig. e. est in se metipso quod recte agatur ostendere. et per vim interne visionis eorum mentibus exhibenda iudicia: occultis motibus inspirare.

Diuisit eos. Ale. In hac diuisione linguarum nichil nouum fecit deus: sed dicendi modos et formas loquarum diuersis gentibus diuisit. Un easdem sillabas. et eiusdem potestatis litteras aliter coniunctas in diuersis linguis inuenimus. et sepe eadez nomina vel verba aliud significatia. vbi dicimus in psal. In uirga ferrea: in greco habet enrad do sidera. igitur in latino sidera non ferrea significat: ut in greco si astra.

Sem erat. c. g. Bed. Magna que stio nobis nascit fin litteram. quomodo sem biennio post diluuium centum esse annorum dicitur: cum supra quingentesimo anno noe natus asseratur. et sexcentesimo anno eiusdem noe diluuium venisse legatur. Et ergo numerus temporum sibimet ipsi non repugnet. intelligendum est. aut noe duos plus

quam quingentos annos habuisse: quando natus est sem. aut duos minus ad sexcentos annos quando venit diluuium. aut sem habuisse centum et duos annos quando natus est arphaxat. Solet enim sic loqui scriptura non nunquam. ut si modicum suppositum. vel restituta plena rium tamen numerum et perfectum in composito sonet. videtur autem verisimile ut mea fert suspitio. quod cum natus esset sem duos super quingentos annos habuisse noe.

Vixit quoque phalech triginta annis. et genuit reu. Vixit quoque phalech postquam genuit reu ducentis nouem annis. et genuit filios et filias. Vixit autem reu triginta quingentis annis. et genuit saruch. Vixit quoque reu postquam genuit saruch ducentis septem annis. et genuit filios et filias. Vixit autem saruch triginta annis. et genuit nachor. Vixit quoque saruch postquam genuit nachor ducentis annis. et genuit filios et filias. Vixit autem nachor viginti nouem annis. et genuit thare. Vixit quoque nachor postquam genuit thare centum decem et nouem annis. et genuit filios et filias. Vixit quoque thare septuaginta annis. et genuit abraham. et nachor. et aram. Ne sunt autem generationes thare.

Thare genuit abraham nachor et aram. Porro aram genuit loth. Tuusque est aram ante thare patrem suum in terra natiuitatis sue in vr chaldeorum. Duxerunt autem abraham et nachor uxores. nomen uxoris abraham sarai. et nomen uxoris nachor melcha filia aram. patris melche. et patris iesche. Erat autem sarai sterilis nec habebat filios. Tulit itaque thare abraham filium suum. et loth filium aram filij sui. et sarai nurum suam uxorem abraham

et nachor. et sarai abraham. nondum enim in patris et neptes nuptie fuerant prohibite. que in principio etiam inter fratres et sorores sunt celebratae.

Tulit itaque. t. a. f. l. zc. Aug. Vixit facti sunt dies thare. cc. v. anni. et

nos quando natus est arphaxat. Solet enim sic loqui scriptura non nunquam. ut si modicum suppositum. vel restituta plena rium tamen numerum et perfectum in composito sonet. videtur autem verisimile ut mea fert suspitio. quod cum natus esset sem duos super quingentos annos habuisse noe. Neque falli dicit scriptura: quod quingentos annos habuit. etiam si quingentes et duos annos habuerit. quod numerus minor numerus intra maiorem pertinet. forte autem sancte scriptor historie diligenter hunc loco curauit explicare. dicendo sem biennio post diluuium centum fuisse annorum: quod se meminit annum natiuitatis eius. quasi ne gligentia annotasse.

Quisquam in tota hanc serie generationum ad didit mortuus est: sic in etate que precessit diluuium: quod nemo erat in tota hac prole na scenti. de quo et ceteris excepto dicitur posset sicut ibi de enoch ambulante cum domino. et non apparuit quod tulit eum deus. Thare genuit a. Aug. Non simul sed suis temporibus ex quo genere cepit. nec attendendum est in his ordo natiuitatis: sed significatio future dignitatis. in que excellit abraham. In vr chaldeorum. In hebreo in vr chaldeorum. In igne chaldeorum hic fabulantur hebrei. quod abraham in igne sit missus. quod igne noluit adorare. que chaldei colunt: et dei auxilio liberatus de ydolatrie igne effugerit. Un ad euz dicitur: Ego sum qui eduxi te de vr chaldeorum.

Arā patris melche. Id est patris vtriusque aram filius thare frater abraham et nachor. dual filias genuit melcham et sarai cognomento iescham. Melcham dicitur

mortuus in aran. prius dicitur qd cu esset thare. lxx. annoz genuit abram...

filij sui. z eduxit eos de vr chaldeozum: vt irent in terram chanaan...

De. XII. Irit aut do...

minus ad abram. Egrederere de terra tua. z de cognatione tua...

maledicam maledicentibus tibi: atqz in te benedicent vnuerse...

canit cu deus in terra hac. Notandū qd non dicit. z postq mortu' est pa...

agintaquinqz annoz erat abram cum egredere tur de aran...

venissent in ea. ptransiuit abram terram vsqz ad locum isychem...

naneus aut tunc erat in terra. Ap paruerat ei: z inuocauit nome...

ei. Et inde transgrediens ad mon occidente habens bethel. et ab...

orientem bayn. Edificauit quoqz ibi altare dno. z inuocauit nome...

Aliud autē longe prestantius nō de carnali. sed de spirituali semine quo...

bylmael de agar. et alij de cethura. et ex ysaac san: ad quos...

Strabus. Notandum qd ia egressus fu erat de terra sua: sed...

Reliquit terrā sps cognationem in dorū. z magnificat' est in populis gentiū...

Vertical marginal notes on the right edge of the page, including 'C. XIII' and other commentary.

promissionis: tetendit tabernaculum inter bethel et bayn. q. sancti fonte baptisimi regenerati in cursu huius vite circumspecti ad dei tabernaculum i. ecclesiam properant civitatem.

Dic ergo obsecro etc. Aug. Querit cur patriarcha voluit mentiri. ut diceret sororem suam. et non potius deo comisit. qui si vellet ei pudicitiam apud pharaonem conservare posset. Sed veritate voluit celari non tamen mendacium dici.

Facta est autem fames in terra. Descenditque abram in egiptum: ut peregrinaretur ibi. **Prævaluerat enim fames in terra.** Lunque prope esset ut ingrederetur egiptum. dixit sarai uxori suæ: novi quod pulchra sis mulier. et quod cum viderint te egiptii dicturi sunt: Uxor illius est. et interficient me. et te reseruant.

Dic ergo obsecro quod si soror mea sis. ut beneficit michi propter te: et vivet anima mea ob gratiam tuam. Lunque itaque ingressus esset abram egiptum: viderunt egiptii mulierem quod pulchra esset nimis. et nunciaverunt principes pharaoni. et laudaverunt illam apud illum. et sublata est mulier in domum pharaonis. **Abram vero bene usi sunt propter illam.** Fueruntque ei oves et boues et asini et asine et cameli et serui et famulique. Flagellavitque dominus pharaonem maximis plagis et domum eius propter uxorem abram sarai. Vocavitque pharao abram et dixit ei: Quid nam est hoc quod fecisti michi? Quare non indicasti michi quod uxor tua esset? quod ob causam dixisti sororem tuam esse ut tollerem eam michi in uxorem?

Sublata est in. Rab. Excusatur sarai. quod in domum pharaonis transfertur in vita. non solum in hoc quod non inquinat corpus. nec anima nisi mentis consensu. sed etiam in hoc quod conveniente et permittente viro suo factum est.

Aug. Apud pharaonem tandem potuit esse intacta. quia in bester legitur. quod puella non statim ad reges introducebatur. sed vno anno custodiebantur. et sex mensibus oleo mirrino ungebantur. et alijs sex mensibus in diversis odoramentis erant. Potuit ergo per has inducias temporis intacta manere. et interim bene usi sunt abram egiptii. donec pharao a deo flagellatus et cognosces quod esset uxor eius. redderet intactam.

C. XIII. Ascendit ergo abram. etc. **Dicit.** De egipto liberatus. bene ascensisse legitur. Sed quomodo potuit dives esse valde? Sed in hebraica veritate habetur gratis vehementer egipti enim pondere gravabatur. Et licet videatur esse divitibus auri et argenti. si autem egipti sunt. sancto viro graves sunt. **Rec.** ut in lxx. legitur. Abijt unde venerat in desertum usque bethel. Sed secundum hebreum: Abijt in itinere suo per austrum usque bethel. De egipto enim profectus est. non ut desertum peteret. quod in egipto reliquerat sed ut per austrum qui a quiloni contrarius est. veniret ad domum dei: ubi erat tabernaculum eius inter bethel et bayn. **In bethel etc.** Est autem bethel civitacula in duodecimo lapide ab helia ad dexteram euntibus neap olim. quod prius luza. i. amigdaluus vocabatur in tribu beniamin. Bayn vero in tribu iuda separata sacerdotibus. Bethel domus dei. Bayn oculus vel fons. bene ergo tabernaculum inter bethel et bayn figens: altare domini edificavit: quod sancti a mundi principe et seculi voluptatibus recedentes. abluti sacro fonte baptisimi cursus presentis vite prosperitate ducentes. et hostiam laudis et boni operis super altare fidei deo exhibentes. ad domum dei. i. ad celestem hierusalem feliciter tendunt. **Ne queso sit etc.** Nos quoque nihil commode. et charitati proponamus. sed per dexteram spiritus vel sinistram aduersitatis in pace et dilectione perseveremus. **Rixa inter pastores** loth et pastores abraham controuersia signat inter pastores catholicos. et subuersores hereticos. **Ubi et loth heresarchas signat.** qui declinans interpretatur. et circa iordanem. i. de seculis regionem sibi elegit. **Pastores et hereticos et scismaticos.** quod pulchra et declinatio peritur: nec in monte cum moyses ascendunt ad dominum. pacem et unitatem continententes: et optionem quo volunt eundi accipiunt. et gratiam fugientes: libero arbitrio se committunt. **Pastores vero abraham catholicos doctores significant.** qui hereticos etiam localiter fugiunt. secundum illud hereticus hominem post primam et secundam correctionem veniunt. et in terra chanaan et pherezim in terra. i. promissionis. quod inter catholicos et hereticos quoque sit regnum celo. et solet esse contentio. **Fratres enim.** i. in quibus modis dicunt fratres in sancta scriptura

et videatur esse divitibus auri et argenti. si autem egipti sunt. sancto viro graves sunt. Rec. ut in lxx. legitur. Abijt unde venerat in desertum usque bethel. Sed secundum hebreum: Abijt in itinere suo per austrum usque bethel. De egipto enim profectus est. non ut desertum peteret. quod in egipto reliquerat sed ut per austrum qui a quiloni contrarius est. veniret ad domum dei: ubi erat tabernaculum eius inter bethel et bayn.

Nunc igitur ecce coniunx tua: accipe eam et vade. Præcepitque pharao super abram viris: et deduxerunt eum et uxorem eius: et omnia que habebat.

Ascendit ergo abram de egipto. ipse et uxor eius et omnia que habebat: et loth cum eo ad australem plagam. Erat autem dives valde in possessione auri et argenti. Reversusque est per iter quo venerat a meridie in bethel. usque ad locum ubi prius fixerat tabernaculum inter bethel et bayn. in loco altaris quod fecerat prius: et inuocavit ibi nomen domini.

Sed et loth qui erat cum abram fuerunt greges ovium et armeta et tabernacula: nec poterat eos capere terra ut habitarent simul. Erat quippe substantia eorum multa: et nequibant habitare communitate: et catholicos et hereticos. Ubi facta est rixa inter pastores et scismaticos. quod pulchra et declinatio peritur: nec in monte cum moyses ascendunt ad dominum. pacem et unitatem continententes: et optionem quo volunt eundi accipiunt. et gratiam fugientes: libero arbitrio se committunt. Pastores vero abraham catholicos doctores significant: qui hereticos etiam localiter fugiunt. secundum illud hereticus hominem post primam et secundam correctionem veniunt. et in terra chanaan et pherezim in terra. i. promissionis. quod inter catholicos et hereticos quoque sit regnum celo. et solet esse contentio.

Fratres enim. i. in quibus modis dicunt fratres in sancta scriptura

in terra chanaan et pherezim in terra. i. promissionis. quod inter catholicos et hereticos quoque sit regnum celo. et solet esse contentio. **Fratres enim.** i. in quibus modis dicunt fratres in sancta scriptura

psecutione patitur. z sepe superantur.

Percusserunt

Die. Alia editio habet z ceciderunt gigantes i astaroth. cama im. z gentes fortes simul cu eis. z hoies in late civitate anqz sodomam pervenerunt.

Quattuor reges pfecti de babilone inter fecerunt gigantes. hoc est raphaim. Robu

stos quoz arabie et zuzim z em in civitate late que vsqz to die sic vocat. Luzzi

aut z em in terribiles z horrendi interstan tur pro quo lex ma

gis sensum sequetes gentes fortissimas po luerunt. z reuertetes

venerunt ad fontem iudicij. hoc est. ca des p anticipa tionē

dicitur: quia postea sic vocat. significat aut locu apud petra

qui fons iudicij no minatur. qz ibi pplm deus iudicavit.

Raphaim in a ze Nomina locoz et gentiu significat car nali ter viuētes. quol facile vicia vincit.

Debreo. Lxx. transfluviali. qz. i. de mesopotamia venies transito fluvio eu fra

te. sedem posuit in ter ra chanaan. Un ibs naue. Quid vultis

seruire dijs patz v stroz. qui sut tras flum en.

Quod cu audif. Ili. Similiter fides nostra cu firmata est spiritu principali qui

qz sensus corporis qi quinqz reges subijcit verbo dei triumphat de boie exteriori. Il

le in trecentis decem z octo aduersarios de bellavit: qz nos in sa cramento crucis. qua

ebau littera signifi cat. que trecenta signi ficat quinqz sensus car nales. nos antea va rris vicjs captiuates supam. Decē z octo

ex ternario z senario multiplicatus: fide m trinitatis z pfectoem significat opis: quibz virtutum contra vi

cia plena victoria perficitur.

Strabus. All. Bellu abrae cu quattuor regibz significat bellum vir

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

† Redempte fragilitate quaternari nuntur recesserunt ab eo. Igit anno quar vicia superare.

fratris abram qui habitabat i lo

domis. Et ecce vnus qui euaserat

nunciauit abram hebreo qui ha

bitabat in coualle manbre amoz

rei fratris eschol z fratris aner.

hi em pepigerat fedus cu abram

Quod cuz audisset abram captu

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

suos trecentos decem z octo. et

videlicet loth fratrem suum: nu

merauit expeditos vernaculos

tutum z vicior. Pa

ter ergo fidei z pama

via credendi. p fratre

suo loth dimicauit z

vicit. no in multitu

dine exercitus: sed in

trecentis decem z octo

expeditis vernaculis

Sic quisqz p anima

sua ptra spuales ne

quias bellum gerat

cum trecentis decem z

octo vernaculis. i. cu

auxilio sancte crucis

ebau em littera. q

habet figuraz crucis

ccc. exprimit.

Dan Ant vnus est

de fontibz iordanis.

Alter em ior vocat.

qd interpretatur riuus

duobz ergo fontibz

q no pcul a se distat

in vnu riuulu federa

tis iordanis appellat

At vero mel. zc.

Die. Dicit aut lex

brz esse sem filiu noe

z computatōe anno

ruz ostendit cu vsqz

ad ylaac uixisse. z om

nes primogenitos a

noe vsqz ad aarō pō

tifices fuisse. Salem

vero postea dicta est

birim. Aplis memo

rans melchisede. b. si

ne patre z matre re

fert ad xpm. z p eam

ad ecclesia gentiu. qz

gloria capitis ad me

bra refer. Qm bene

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

† Sciens ergo patriarcha: melius sacerdotium fuisse in populo gentiu qz leuiticum qd de ipso erat nascituz. z a meliore benedicendum: decimas

substantie post benedictione dedit melchisedech. sicut sacerdotibus benedi-

A filo sub te. Vir iust? manus suas excutit ab omni munere. in quo ostendit. qz bella a fi-

Qui uenerunt m. a. e. z. datur enim aliqui fides testionis infidelis.

Nis itaqz tr. Noli timere. Distice triphata mul-

Diritqz abram. Distice. Murmur a-

Suspice ce. z. Supius dixit. Ent semen tuu sicut arena-

Sume inquit uac. z. N. Vacca triennis plebs posita sub iugo le-

Distice. Murmur a-

Sume inquit uac. z. N. Vacca triennis plebs posita sub iugo le-

Sume inquit uac. z. N. Vacca triennis plebs posita sub iugo le-

Sume inquit uac. z. N. Vacca triennis plebs posita sub iugo le-

Sume inquit uac. z. N. Vacca triennis plebs posita sub iugo le-

rex sodomoz ad abra: Da mihi animas. cetera tolle tibi. Qui re-

spondit ei: Leuo manum meā ad dominū deum excelsū possesso-

rem celi z terre. qz a filo t subteg-

minis vsqz ad corrigiā caligē nō accipiam ex omibus que tua sūt.

Ne dicas. ego ditauī abram: ex-

ceptis his que comederunt iuue-

nes. z t partib' viroz qui uenerūt mecum. anēr. eschol. et manbz.

Isti accipient partes suas.

Isti accipient partes suas.

Isti accipient partes suas.

Isti accipient partes suas.

Isti accipient partes suas.

Isti accipient partes suas.

abram. z inde vsqz ad dauid. tanqz trimā etate: gens adoleuit: Per tur-

res tuas: sed qui egrediet de vte-

ro tuo ipsum habebis heredem. Eduxitqz eū foras. z ait illi: Su-

spice celuz z numera stellas si po-

tes. Et dixit ei: Sic erit semē tuū

Credidit abram deo: z reputatū

est ei ad iusticiam. Diritqz ad eū

Ego domin' qui eduxi te de t yr

chaldēozū: vt darem tibi terram

istam z possideres eam. At ille ait

domine deus. vnde scire possum

qz possessurus sum eam: Et respō-

dit dominus: Sume inquit i vac-

cam triennem. z t capram trimam

sup corpa diuisa: si gnificat demones: pa-

litū sibi d carnaliū di uisione qretes. abā

aves abiges. signifi cat multos carnales

merito sanctor in fi ne mundi literandol

Circa solis occasum pauoz irruit in abraz

z horroz magn' z te nebfosus inuasit eū.

qz circa finem scali magna pturbatō ab

antipso innadet san ctos. Vñ erit tribu-

lacio qualis non fuit ab initio. Cū ergo oc-

cubuisse sol zc. signi ficat post finem scali

futura diē iudicij. qñ p ignē separabuntur

boni a malis. Vacca trien. ca-

t. et a. an. t. Quia ab adaz vsqz ad noe

z inde vsqz ad abraz teinde vsqz ad da-

Vertical text in the right margin, likely bleed-through from the reverse side of the page.

ppletatur. nō q' egi/ p'is annis quadrin/ gentis seruiert: s' q' hic numer' in illa af/ flictione complet' est q' ab illo tempore cō putatur: q' ista abrae promittuntur.

Aug. Scito p'p' noscens zc. Non sic accipiendū est tanq' in illa durissima ser/ uitate quadringen/ tos annos populus tui fuerit. S' q' di/ ctum est in ysaac vo/ cabit' tibi semen. Ab initio natiuitatis ysa/ ac vsq' ad annum e/ gressions isrl' ex egi/ pto computant' anni cccc. v. Cum ergo te/ cccc. xxx. tetraeris/ xxv. qui sunt a p'mis/ sione vsq' ad natus/ ysaac. nō mirum est/ si quadringētos quī/ q' annos summa so/ lida voluit appellare scriptura. q' solet ita numerare tempora. vt qd' summa numeri paululū excreuit ant/ infra est: nō cōputet.

Qd' ergo q' ait i ser/ uitate redigent eos z affligent. ad. cccc. an/ nos referendū est: tā/ q' p' tot annos in ser/ uitate habuerint col/ S' referēdi sunt an/ ni. cccc. ad id qd' di/ ctum est: peregrinum futuz est semē tuū in terra non sua. Siue em̄ in terra chanaan siue in egipto pegri/ niuz erat anteq' here/ ditatē haberet et pro/ missione dei. qd' sc̄m est postq' ab egipto liberati sunt. Vt per hyperbaton sit ordo verborū. Sc̄do sc̄a/ as. q' peregrinuz erit semē tuū in terra nō sua quadringētis an/ nis. Illud aut' sit in/ terpositū. z subijciēt eos seruituti: z affli/ gent. ita vt ad qua/ dringētos annos h' interpositio nō ptine/ at. In extrema enim parte sume hui' id ē post mortē ioseph po/ pul' tui in egipto du/ ra seruitute afflictus est.

Generatione aut' quarta. zc. Hiero. Moyses vero alibi dicit quā ta progenie ascenderunt filij israel de terra egipti. sed quarta generatōne egressi sunt. Leni em̄ genuit chaath. chaath genuit amram. ille aaron. aaron eleazar. z ille genuit phinees. chaath cū patre suo leni ingressus est in egiptum. Eleazar vero cū aaron egressus est. A chaath vsq' ad eleazar.

Generatione aut' quarta. zc. Hiero. Moyses vero alibi dicit quā ta progenie ascenderunt filij israel de terra egipti. sed quarta generatōne egressi sunt. Leni em̄ genuit chaath. chaath genuit amram. ille aaron. aaron eleazar. z ille genuit phinees. chaath cū patre suo leni ingressus est in egiptum. Eleazar vero cū aaron egressus est. A chaath vsq' ad eleazar.

Generatione aut' quarta. zc. Hiero. Moyses vero alibi dicit quā ta progenie ascenderunt filij israel de terra egipti. sed quarta generatōne egressi sunt. Leni em̄ genuit chaath. chaath genuit amram. ille aaron. aaron eleazar. z ille genuit phinees. chaath cū patre suo leni ingressus est in egiptum. Eleazar vero cū aaron egressus est. A chaath vsq' ad eleazar.

Generatione aut' quarta. zc. Hiero. Moyses vero alibi dicit quā ta progenie ascenderunt filij israel de terra egipti. sed quarta generatōne egressi sunt. Leni em̄ genuit chaath. chaath genuit amram. ille aaron. aaron eleazar. z ille genuit phinees. chaath cū patre suo leni ingressus est in egiptum. Eleazar vero cū aaron egressus est. A chaath vsq' ad eleazar.

peregrinum futuz sit ^{populus israel.} semē tuū

in terra non sua: z subijcient eos ^{Extranei.} ^{Si in afflictione. cccc. anni complebuntur. vltima pte hui' temporis.} seruituti z affligent: quadringen

tis annis. ^{Uerū tamen gentē cui seruituri sūt ego iudicabo: z post}

hec egredientur cū multa substā ^{Alas magna.} tia. Tu aut' ibis ad patres tuos

in pace sepultus i senectute bona ^{SA chaat filio leni vsq' ad eleazar generatio nes quattuor. z ab abaz vsq' ad finces. i filii abrae.}

Generatione aut' quarta reuer ^{Vt iam debeant amittere terrā suam.} tentur huc. necdū em̄ implete sūt

iniquitates amozreoz vsq' in p'z

sens tempus. Cum ergo occubu ^{Tribulationē z angustā futurā significat.} isser sol. facta est caligo tenebro

sa. z apparuit ^{Judicium p. g. nem significat. quo separadē sunt mali a bonis} clibanus fumans et lampas ^{Ignis iudicij separabit bonos a malis.} ignis transiens inter

diuisiones illas. In die illo pepi

git dominus sedus cū abram di

cens: Semini tuo dabo terram

hanc a fluuio egipti: vsq' ad flu

uium magnum eufraten: Linqos

z cenezeos. z cethin onqos. z ethē

os. z pherezeos. raphaim quoqz

z amozreos: euqos z chananeos

z gergefēos. z gebuseos.

Ligitur sarai ^{gratia.}

vroz abrae nō genuerat ^{Qui libere seruirent deo.} liberos

sed habens ancillam egiptiacam

nomie agar. dixit marito suo: Ec

ce conclusit me dominus ne pare ^{datur locus carnali obseruantiē: quia nōdū venerat gratie tempus.} rem. Ingredere ad ancillam meā

si forte saltem ex illa ^{Michi adoptando.} suscipiam fi

lios. Cumqz ille acquiesceret deqz

canti. tulit agar egiptiam ancillā

suam. post annos decem qz habi

tare ceperant in terra chanaan. z

dedit eam viro suo vrozem: qui ^{videns multiplicatū israel secundū carnē.} ingressus est ad eā. At illa conce

pisse se videns: despexit ^{gratiā liberos parituram.} dominā

suam. Dixitqz sarai ad abram: ini

que agis contra me. Ego dedi an

cillam meam in sinum tuū. que

videns q' ceperit: despectui me

habet. Iudicet domin' inter me

et te. Cui respondit abram: Ecce

ait. ancilla tua in manu tua est:

eam sarai: fugam iniit. Cumqz in

uenisset illam ^{littere legis innitentem. i. sermōnis su is p'uatam.} angelus domini

iuxta fontem aque in ^{Consequenter egiptia in via sur que per he renium dicit ad egiptū. testinabat ire egiptum.} solitudine

que est i via sur in ^{In angustia.} deserto. dixit

ad eam: Agar ancilla sarai vnde

venis: et quo vadis: Que respō

dit a facie ^{quasi nolo subici gratie.} sarai domine meę ego

fugio. Dixitqz ei angel' domini:

Reuertere ad dominam tuam. z

humiliare sub manu ipsius. Et

rursū: ^{Ex persona dei loquitur angelus.} Multiplicās inquit mul

tiplicabo semen tuum: z non nu

merabitur p'z multitudine. ac de

inceps. Ecce ait concepisti z pari

es filium: z vocabis nomen eius

hismael: eo q' audierit dominus

generationes q' tuoz Quidā tñ ab amrā icipiūt. z ad pbinees pueniunt. Quia ve ro generatione egressi sūt. qz iudas genuit phares. phares genuit elrom. elrom genuit aram. aram genuit aminadab. ami nadab genuit naasō qui genuit salmon. Phares cū iuda pa tre suo ingressus est egiptū. Naasō p' cepit trib' iude in te serio subscribit' cui' filius salmon in ter ram. p'missionis intra uit. A phares vsqz naasō generationes quinqz. Quidam tñ ab elrom incipiūt: et ad salmon pueniūt.

C. XVI. Igitur sarai u. zc. Rab. Nō ē adul ter abram. si viuente vrozē ancillę iungit. qz nondū promulga ta erat lex euangelij vni' vrozis. z genus suum multiplicandū audierat: sed p' quā muli erē nesciebat. qz sarai sterilem nouer at. nec fuit in coitu libidinosa voluptas s' prolis habēde pia charitas. vroz quoqz hoc voluit z coegit q' filios habere nō pote rat. Ideo ex alia su scipere cupiebat: quē in locū p'rij adopta ret.

Ingredere ad ā zc. Hiero. Nota di ligenter. q' pcuratio filioz in heb' ego edi ficatio dicta est. Le gitur em̄ ibi Ingre dere ad ancillā meā. si quomodo edificet ex ea. forte hoc est qd' in exodo dicit: Be nedixitqz deus obste tribus z edificauerunt sibi domos.

Distice. Agar terrenā hierusalem si gnificat. in qua vet' lex carnaliter z serui liter exercebat. Sara vero gratiam nō. t. q' ciues superne hierim liberos parit S' gra

tia noui testamenti diu in manifesto non fuit. z veteri testamēto quasi an cille generandi licentiam dedit. seruos scilicet timore nō amore seruicētes: tanqz de semine abrae filios generans. quos ad vniuz dei culturā astrin geret. z ab ydolis quibus gentes similia sacrificia impendebāt renocaret. Sed cum populus ille de operibz carnis inflatus veniente christo gratiā refutaret. z in seruitute incredulus pduraret. p'ualente gratia sic afflic'

z attritus est: vt regnum z sacerdotiu perderet. Unde in solitudinem redactus sedulo scrutando z meditando fontem legis sitiens nichil inuenit nisi vt monente lege p moysen tanq per angelu lata ad gratiam redeat. z se subiciat.

Ra. Distice. De duq mulieres sunt duo testamenta. Agar vetus. qd in sinagoga iudaicu populu seruituti nutrebat obnoxii. Sara nouu qd populu christianu in libertate fidei generauit. Multiplicati sunt ancil le filij. vt no numera rentur pze multitudi ne: q supra arene co parantur. Ipse ergo plus ferocitate sua emulus z oibo bonis cotrarius. maxime cu christianuz populuz toto orbe inuidia sti mulate psequit: z lo ge latez dispersus. vagando z negociu do oibo est onerosus

Hic erit ferus homo. Vel rustice secundu alios. Hic. in hebreo habet pba ra. qd interpretatur onager. significat fe men eius habitatur i deserto. i. saracenos vagos incertis sedi bus. qui omis gentes quibz deserta ex late re iungit incurfantes impugnant ab oibo.

Uocauit aut a. Recte nome eius ita vocauit: qz gratiue consiluit miseris. z hu miles consolatur. Vn tu laboroz z dolorem consideras. z tibi re relictus est paup zc. Profecto b vidi po steriora videntis me

Tale est illud. vide bis posteriora mea. na facies no appare bit tibi. Qd em vide bit homo facie meaz z viuere. Illa em ma nifestatione sapientie dei nemo potest vide re. z viuere. Ipsa est species ad qua suspi rat qui deu diligit to to corde. tota anima tota mete. ad qua co templanda etiaz. pxi mum diligendo sicut se ipsuz. quatu potest edificat. Posteriora vero ei. i. incarnatio nem eius qua assump sit postremis tempo ribus nuc p fide z dilectionem desiderando contemplamur: in futuro eter na contemplatione fruemur.

Propterea appellauit puteu zc. Vt p hodie puteus agar te monstratur in deserto arabiz inter cades z barad. qui significat veteris le gis z noue scripturam. qua conditor noster vita viuentium spes morientiu um intuitu pie miserationis mortalibus dedit: vt edocti z a vicijs correcti dei visione perpetuo digni esse mereantur. // C. XVII.

Fedus. In hebreo tenit qd no testamentum sed fedus sine pactu sigz Nec ultra uoca. n. t. a. Hic. Dicunt hebrei qz deus ex nomine suo. qd apud illos tetragramaton est. e. litteraz abraze z sarg addiderit. diceba

† Seraliter viuentes prefigurans. † Agrestis rusticus. afflictionem tuam. Hic erit ferus † Impugnans domesticos fidei. homo. manus eius cotra omes † Resistendo infidelitatem. z manus omnium contra eum. z e † Qui de semine abraze. regione vniuersoz † fratru suoz z similitabit. figet tabernacula. Uocauit autē

agar nomen domini qui loque batur ad eam. Tu deus q vidisti me. Dixit eniz profecto hic vidi posteriora videntis me. Propte † Sicutus significans profunditate domine incarnationis in eternu manentis. † Sicutu dinem consilia conueruantis. rea appellauit puteu illu viuētis z videntis. Ipse est inter cades et barad. Deperitq agar abre

filium: qui vocauit nome ei hyl † Sqr uodum peruenere ad numeru celestium cuius recipit carnalem filium. mael. octoginta z sex annoz erat abra qn peperit agar hismaelem.

C. XVII. Distqua ue

ro nonaginta z nouem annorum esse ceperat. apparuit ei deus. di xitq ad eu. Ego dñs omnipotens ambula cora me: z esto pfectus Donamq fedus meū inter me z te: z multiplicabo te uehementer nimis. Cecidit abram pronus in

tur autē abram qd est pater excelsus. pstea dictus est abraam. qd est pa ter multarum. nam gentiuz in nomine non habetur: sed subauditur. Rec miranduz. qz cu apud grecos z nos. a. littera videatur addita. e. littera ad dita dicatur. Idioma em hebrez lingue. e. consueuit scribere z a legere. sic e contrario. e. pronunciare z a scribere.

Chanaan. Interpretatur motus eoz. cuius terra a fidelibus in pos sessionem accipitur: cum mens prius diuersis circumacta motibz in melius mutata. postmodum in relexis oculis in an teriora extenditur.

In possessione eterna. Aug. Scri ptura vocat eternuz cuius finis no consti tuitur. aut qd no ita fit: vt deinceps non sit faciendum qm pertinet ad curaz vel potestatem facientis. Unde seruet eternu qui paruo nesciet uti

Circūcidetur ex uobis o. m. Stra bus. Tribus de cau sis h picipitur abraze. Primo vt p obedi tiam mandati place at. per cuius puarica tionem adam displi cuerat. Secundo vt hoc signo a ceteris na tionibz discerneretur

Tercio vt in eo mem bro circūcisus quo li bido solet dominari castitatem sibi seruā dam. z impudiciatiz recidendā pgnoscerz. Carnē preputi. Rab. Stra. Circū cilio facta in vno mē bro significat circum cisionem spiritualem que in corde z in omi bus sensibus exhibē da est. Circūcidendū est cor. ne noxia cogi tenus. Oculi ne va nitatem videamus. Aures circūciden de sunt. i. obturande ne audiant sanguine Et sic in omibz sensi bus celebrāda est cir cumcisio.

Alc. Ideo autez abraze circūcisio com mendata est: vt sub lege esset. Sicut ada ne de ligno mandu caret. vt probaretur si hoc compleret an nū Credidit em abraaz filium se habituru in quo benedicent omis gentes. z in cui nepotibz ca stitatis z sobrietatis exemplar maneret. Unde ibi signū fidei accepit: vñ ysaac filius dei no carnis nasciturus erat. non truncata corporis parte de formior: sed fidei signo gloriosior. igitur pro deo aliquid perdere lucrum est: non damnum. Si adam pactū dei custodisset: abraam hoc pactū non suscepisset. Sed qz ille in hoc mēbro: culpam inobediētie prius cognouit tenuit vt iste in hoc mēbro signū obediētie secundo acciperet. vt ita ostē deretur obediētes quādoqz generare filios ad vitam: vnde olim pguari catores generant ad mortem.

All. Jam tūc. ppter futurā peregrinationē ne misceret semē ei gentibz

† In anteriora se extēdes. † Simutabiliter faciem. Dixitq ei deus: Ego sū z ponam pactum meum tecum: † S. prima via credendi. erisq pater multarum gentium. nec vltra vocabitur nomen tuum † S. pater excelsus. † S. pater multarū gentiū qz omes gentes in semine ei creduntur. Quia abram. sed appellaberis abraa in semine tuo. i. in christo omis gētes creduntur. Mutato affectu. mutatur nomen. qz patrem multaz gentiū pstitui te. faciamq te i. crescere uehemē tissime. z i. ponam te in gentibus regesq ex te egredientur. z statuā pactum meum inter me z te. z in ter semen tuum post te in genera tionibus suis federe i. sempiterno vt sim i. deus tuus z seminis tui post te. Daboqz tibi z semini tuo post te terram i. peregrinatōis tue omnem terram chanaan in posses sionem i. eternam: eroqz deus eoz

Dixit iteruz deus ad abraam: Et tu ergo custodies i. pactum meuz et semen tuum post te in genera tionibus suis. Hoc est i. pactum meum qd obseruabis inter me z vos z semen tuū post te. Circū cidet ex vobis omē masculinū. z circūcides carne i. preputij vñ

circumcisionis pactu datur in signu: qz significat natura renouatam p ha...

Masculus cuius preputii caro. In. Queritur quomodo pueri...

In testimonio: qz ego vester deus: z vos...

Et ait deus ad abraam: Sara vxor tua pariet...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

to nomimbus suis aperte anteqz nascerentur vocati sunt: bismael. ysaac...

Constituam pactum. m. i. zc. Pactum vero dni cum ysaac populo...

Super bismael quoqz exau. t. zc. Bismael populu iudeorum si...

bismael viu at coram te. Et ait deus ad abraam: Sara vxor tua...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

Et ait deus ad abraam: Et faciam illum cre...

In anno altero annus alter quo sa...

Tulit aut abraam zc. Non intendebat deus ut tantu prepu...

perat: sed etiā a pcessis: z tanqz virgo spōsa xpi pudicis virginibus floret...

Die. **S**tra. **Q**ueri solet quomodo fymine saluabant q̄ nō circūcidebant. **F**ide. s. z hostia z oblatōe: sicut ante circūcisionem vin sancti mūda bantur. **U**nde fide purificans corda eorum. // **C.** **XVIII.** **A**pparuit aut̄ ei. **D.** **I**si. **A**braam triplicem figurā gerit. **P**rimam saluatoris: qui relicta cognatione: venit in mundus. **A**lterā patris: qz filium vnicū immolauit. **T**ercia q̄ in hoc loco apparet sanctorū: qui aduentum xpi cū gaudio susceperūt. **L**aterna: culū abrag: burū significat: vbi p̄ tempore p̄phetę z aposto li habitauerūt: z xps adueniens: a creden tibus exceptus: ab incre dulis in ligno suspen sus est.

Tres viri. **A**ll. **T**res viri xpi p̄nū ciant aduentū. quem duo angeli comitan tur. **M**oyse secū dū quosdā z helias: vñ legillator: qui in lege aduentū dñi indica uit. **A**lter qui in fine ventur⁹ est secundū aduentū christi num ciaturus: z euāgeliz e⁹ p̄dicaturus. **T**ri trāfigurato domino in monte cū eo viden tur.

Tres vidit z vñ adorauit: saluatores salicet ostendens: cui us aduentum p̄sto labat. **U**n̄ abraā vidit diē meum: z gau lius est. **P**er quidit eñ mysteriū futuri sacra menti. **U**nde pedes eoz lauuit: vt in fine mundi: purificatōem lauacri futurā mon straret. **P**edes enim nouissima significāt.

Quos cū vidit. **B**reg. **M**oy. **A**bra am tribus angelis oc currit: quia vir z dñs dom⁹. s. spiritualis in tellectus: debet in cog nitōe trinitatis elan stra carnis excedere: z quasi habitatōnis infimę ianuam etire. **C**ura carnis quā sa ra ligat: foris ad ta ctantā nō appareat sed post tergū viri: i sub discretionē spūs solis necessarijs intē ta: nesciat procaciter terēgi: sed verecūde moderari.

Breg. **A**braam nō potuisset angelos videre: hospitiū suscipere: z cibos adhibere: nisi corpus ex aere assumpsissent. **N**ō eñ apparerent: non citos fumerent: nisi solidū corpus ex celesti elemento haberent. nec mir⁹ qd̄ mo do angeli: modo dñs vocantur: qz angeli vocātur qui exterius ministrāt: z dominas ostenditur: qui interius imperat.

Sz afferā. **A**d hospitalitatis officia reuertit q̄ etiā angelis exhiberi pos sunt: cū ex elementis corporeā formā assūmūt qd̄ abraā intelligēs: teitate in vnitāte adorabat: z dispensatōi angelicę in forma visibili ministrabat.

Tria sata. **H**ec in typum ecclesie dicant. q̄ te tribo mundi partibus in vnitāte fidei p̄gregata ē: z quasi panis sine fermēto igne spūs decocta est.

Sara. **S**tra. **S**atum gen⁹ est mensura: tria sata: tres filios noe signifi cāt: ex quibz omne genus disseminatū est. **S**ignificatur ergo ecclesia vel

carnem p̄p̄tū sui: z hismael fili i s nō pertingens: s. ad expletionē legis z euā gelii: que quaternariū numero figuratur.

Us eius t̄redecim annos imple uerat tempore circūcisionis sue.

Eadem die circūcisus est abraam z hismael filius eius: z om̄s viri domus illius: tā vernaculi q̄ em p̄ticij: z alienigenę pariter circūci si sunt.

Apparuit aut̄ ei dominus in conualle mambre z sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso seruoze diei. **L**ungz eleuasset oculos: apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

stantes prope eum. **Q**uos cum vidisset: t̄currit in occursum eoz de ostio tabernaculi sui z adora uit in terra: z dixit: Domine si in ueni gratiā in oculis tuis: ne trās eas seruum tuū: sed afferam pau xillum aque: z lauētur pedes ves tri: z requiescite sub arbore. **D**o namqz buccellā panis: z confor tetur cor vestrum: postea trāsibi

euangelica doctrina: per totum mundum disseminanda: z in tribo mundi partibus: asia: africa: z europa: multiplicanda.

Tria sata. **D**e quibus sara subcinericeos panes facit: tres filios signifi cant noe: ex quibz om̄e genus hominū natum est: qui diuine trinitati cre dentes aqua baptismatis: p̄ sarā: i. ecclesiā conspersi sunt: z in vñū panem corporis xpi redacti. **H**ec sunt tria sata farine: q̄ mulier in euāgelio ferme tavit. **A**zimi sunt panes: qz sine fermēto malicię z languore nequitię: z fer uore puerle doctrine oportet esse credentiū vnitatem.

Subcinericeos. **S**ubcinericij sunt ut p̄ penitentiā delicto rum spūsancti vapo re decocti: elca deo ac ceptabilis efficiant. **T**itulū tenerri mum. **V**itulus te ner z saginatus xpi corp⁹ est: qd̄ p̄ salute mundi ad arborē cru cis immolatum est. **H**ic est vitulus qui p̄ digo filio occidit. **B**utirū et lac zc. **E**n carne vituli ap posuit: qz lac veterem legem signat. **U**nde Lac potū redi vobis nō elcā zc. **T**radide rat cū illis legis mā datum: quasi lac de iberibz duax tabula rum exp̄sum: hoc est testamentum fidei: qz nondū poterat euā gelicę doctrine soli dam elcā sumere.

Butirū vberri mū z pinguisimū euā gelicū est testimoniū qd̄ velut oleū fidelibus in signū datur. **V**it ulū cum lacte z buti ro apposuit: quia nec corpus dñi sine lacte legis: nec h̄ sine euā gelio esse potest. **S**ub arbore autē sederunt in dominicę passionis signū: cui p̄ dicatores sunt. **E**cce in taberna culo zc. **S**trabus. **A**braam foris cū an gelis: Sara in taber naculo est: qz fortius z doctus est aperte p̄ dicare: exemplis istra ere. **I**nfirmoz z infir

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**bi est sara vxoz tua? **I**lle respondit: **E**cce in tabernaculo est. **L**ui dixit: **R**euertens venia ad te tempore isto vita comite: et habebit filiū sara vxoz tua. **Q**uo audito: sara risit post ostiū taber

re. **L**ūqz comedissent: dixerūt ad eum: **U**

Erant aut am zc. Senioz etas minor est qz seniu. z si senes appellent...

naculi. Erant autem ambo senes quibus deficientibus mulier parere desinit...

Uoluptati o d. Regi morali. Lure carnis. cu sepe dicitur vt de le minime flum...

Num celare poterit abraham que gesturus sum? cum futurus sit in gente magnaz...

Num celare poterit abraham que gesturus sum? cum futurus sit in gente magnaz...

Num celare poterit abraham que gesturus sum? cum futurus sit in gente magnaz...

Num celare poterit abraham que gesturus sum? cum futurus sit in gente magnaz...

Num celare poterit abraham que gesturus sum? cum futurus sit in gente magnaz...

Sepe aut sic minando dicimus. Videamus si no tibi facio. z si no poter...

Grego. Mor. Peccatu vero cu voce culpa est in actione. Peccatu vero cu clamore...

Clamor sodomoz z gomozcoz multiplicatus est. z peccatu eozu...

Clamor sodomoz z gomozcoz multiplicatus est. z peccatu eozu...

Clamor sodomoz z gomozcoz multiplicatus est. z peccatu eozu...

Clamor sodomoz z gomozcoz multiplicatus est. z peccatu eozu...

Clamor sodomoz z gomozcoz multiplicatus est. z peccatu eozu...

Clamor sodomoz z gomozcoz multiplicatus est. z peccatu eozu...

Clamor sodomoz z gomozcoz multiplicatus est. z peccatu eozu...

no ante credam. qz probemus. Et ecce p angelos ad cognosc...

Si fuerint. l. zc. In. Quinquagenarius numerus a quo vsqz ad. r. descendit...

Loquar ad d. zc. Regi. mora. Sacti quanto magis diuinitatis interna prosp...

Bre. mora. Quosdam p tumorem census no eleuat. sed per misericordie opera...

Quidam dum se terrenis abundare conspiciunt. veras diuitias no requirunt...

Vertical text in the left margin, partially cut off.

Egressus itaqz zc. Hiero. In sequētibz filie loth virgines fuisse leguntur. r ipse ad sodomitas dicitur. Ecce due filie mee q̄ nō cognouerūt virum zc. Nūc autē dicitur habuisse generos. Sz quidā arbi trantur eas q̄ viros habuerunt in sodomis perisse: r q̄ virgines erāt cū patre exisse. Sed hebraica veritas habet. Egressus est loth r locutus est ad sponfos qui acceperunt erāt filias eius. Virgines ergo filie necdū fuerant matrimonio copulate.

Lungs esset mazz. Ili. Loth frater abraham iustus r hospitalis in sodomis significat corpus christi. qd̄ in omnibus factis inter impios genuit: quorū factis nō consentit: r a quorūz permissione liberabitur in fine seculi. illis dānatis supplicio ignis eterni.

In monte. s. r. f. Strab. Mons altitudinem virtutum significat. ad quā angelus hortatur. sedm illud. Si vis pfectus esse. vade r vede oīa que habes r zc. Quis vero uiderit se nō posse ascendere: meli⁹ est ut i segor: i. in parua remaneat. contentus laicali r cōmuni vita q̄ montē virtutis arripiat: r ad scularia redeat. Virginitas alt⁹ mons est ad quā angel⁹ hortatur. Si quis videt se nō posse cōscendere: maneat in segor: i. in legitimo cōiugio. qz meli⁹ est mediocri bono vti q̄ p abupta libidinis precipitari. Vñ ppter fornicationē vnusqu. sz vxorem habeat.

Nec possum i monte. s. Perturbatus nō credebat dño. que in angelis agnoscebat. sicut perturbatus filias prostituebat.

Est ciuitas hic zc. Ili. Sodoma interpretatur cecitas: r exprimit mūdā desideria. Altitudo montiū speculatio pfectoz. Sz qz multi mundi illecebras fugiunt: tñ in actione positi. cōtemplationis apicē subire nequeunt. Exiit loth a sodomis: s. ad montana non puenit. Vñ loth ait. Est ciuitas hic iuxta zc. Juxta dicit: r tñ ad salutē mūdā. qz actiua vita nec a mūdā curis ex toto discreta: nec a gaudio eterne salutis est aliena.

Ad quā possum fugere. Qui ad contemplatiuā ascendere nō sufficiunt. ad actiuā vitam confugiunt in qua saluentur.

Dre. Mora. Arentē sodomā fugere est incedia carnis declinare. Altitu

Ascendit. Cecitate a minimo vsqz ad maximum: ita vt ostium inuenire nō possent. Dixerunt autem ad loth

Dabes tuorum quempias generum aut filios aut filias? Omnes si voluissent cū eo a malis longe fieri.

qui tui sunt educ de vrbe hac. de lebimus em locum istum: eo qd̄

increuerit clamor eorū coram domino. qui misit nos vt perdam⁹ illos. Egressus est itaqz loth. r locutus est ad generos suos. qui acceperunt erant filias eius. r dixit:

Surgite r egredimini d loco isto quia delebit dominus ciuitatem hac. Et visus est eis quasi ludēs loqui. Lung esset mane. cogebāt

cum dicentes: Surge tolle vxorem tuam r duas filias quas habes. ne r tu pariter pereas in sce

rum aut filios aut filias? Omnes si voluissent cū eo a malis longe fieri. qui tui sunt educ de vrbe hac. de lebimus em locum istum: eo qd̄

manum vxoris. ac duarum filiarum eius. eo qd̄ parceret domin⁹ illi. eduxeruntqz eum. r posuerūt

extra ciuitatem. Ibi locuti sūt ad eum dicentes: Salua animā tuā. Noli respicere post tergus. nec stes in omni circa regione: sed in monte saluuz te fac. ne r tu simul

percas. Dixitqz loth ad eos: Quęso domine mi: quia inuenit seru⁹ tuus gratiam coram te. r magnificasti gloriā r misericordias tuam quā fecisti mecū. vt saluares

percas. Dixitqz loth ad eos: Quęso domine mi: quia inuenit seru⁹ tuus gratiam coram te. r magnificasti gloriā r misericordias tuam quā fecisti mecū. vt saluares animam meā. nec possum in mō te saluari. ne forte apprehendar me malum: r moriar. Est ciuitas

hic iuxta ad quam possum fugere parua. r saluabor in ea. Nūqd̄ nō modica est. r viuet anima mea. Dixitqz ad eum: Ecce etiā in hoc suscepi preces tuas. vt non subuertam vrbe pro qua locutus

est super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

super sodomā r gomozram. super aris illuc. Idcirco vocatus est nomen vrbis illi⁹ segor. Sol egres sus est super terrā. r loth ingressus est segor. Igit domin⁹ pluit

do montiū mūdā contemp⁹. Vel in mōte sūt q̄ carnali copule inherēt. s. nisi cura sciendi plus nulla soluntur voluptate carnis. Sz qz multi carnis scelera deserūt nec tñ in pugio carnis positi. vsus solū modo debiti iura cōseruāt. Exiit loth a sodomis. sed nō mor ad montana puenit: qz damnabilis vita relinquit. sed adhuc cellitudo pugalif cōtinētie subtilit nō tenet. Est in medio segor: q̄ fugientē infirmū saluet: qz cū p in cōtinētiā miscēt puges. lapsus scelex fugiunt: r cū venia saluant. r q̄si parua ciuitate inueniūt: in q̄ ab ignibz defendunt qz pugalif vita non virtutibz mira est: s. tñ a supplicis secura. Vñ est ciuitas h zc. Vita suā pinge. q̄ in pua ciuitate custo diūt: qz p se assiduis oratōibz intercedūt. Vñ ad loth dicitur. Ecce in h suscepi p. r qz cū deo oratio fundit: talis vita pugio nō damnat. Vnde Nolite fraudare inuicem zc. Igitur d. p. s. zc. Dreg. Sulphur. fetor carnis. Ignis ardor carnalis desidia. r cū dñs carnis scelera punire decreuit. set. qualitate vltiōis innotuit macula criminis. Sulphur em flet. ignis ardet. qui ergo ad pueria desideria carnis fctore arserant. iure sulphure r igne perierūt. vt ex iusta pena discerent: qd̄ iniusto desiderio fecissent.

Nota. Notanduz qz primos peccatores aqua diluuij exterminauit. q̄ similiter offenderāt deū. p̄cupiscentia carnis Sodomite vero grauiori supplicio ignis. s. r sulphuris. diluuij perierunt. Licet em illi mensuram excederent: quasi naturaliter peccabant. Ili vero contra naturam. Ideo grauiissimi supplicij exemplo damnati sunt.

Universos habitatores. Alc. Infantes cū parentibz in sodomis cremati sūt: vt posset aduerti impijssimū facinus sodomitaz. ne de origine eoz aliqd̄ remaneret vestigiū. Et prouisū est illis. ne diu viuetes sequant exempla patz: r leui⁹ punirent. Parentes quoqz tam pro se q̄ p eis rei sūt. Dors em filioz. crimē est parentū. Ideo futuri sūt accusatores eoz. Est etiā qualescūqz beneficiū non reum esse. qui gloriosus non est. p̄cedit em pauperem non esse: qui rex esse non potest.

Respicens uxor eius. Ili. Uxor eoz genus figurat qui gratia

vocati retro aspiciunt. et ad ea que reliquerant redire contendunt. De quibus dicitur: Nemo ponens manum in aratro et respiciens retro. apertus est regno dei. Ideo prohibetur illis retro aspiceret. In quo ostenditur non esse redeundum ad veterem vitam. his qui per gratiam regenerati. ultimum cupiunt euadere incedendum. Pro: respiciens in salem versa est. exemplum facta. et per dumentum unde alij fallantur. Unde xps ait: Memoretis uxoris loth. ut nos. si tanquam sale condiret. ne negligentes essemus. sed prudenter caueremus.

Lum eim subuer.

Innuunt scriptura magis meritis abrahe deum liberasse loth: ut intelligamus iustum esse dictum quodam modo. Maxime: quod colebat unum verum deum. et compatione sodo: morum. inter quos uiuens ad simile scelus flecti non potuit.

Recordatus a.

Pater meritis abrahe loth fuisse liberatum quem scriptura appellat iustum. Et sciendum quod iustus erat. non sic abraham. sed compatione sodomitarum.

Ascenditque

Sic coniugati de humilitate actus. aliqui ascendunt ad altitudinem contemplationis.

Ascenditque loth

de segor etc. Hieronymus: Querebat cum primum montis fugerit segor. huiusmodi. et eam in qua habitaret liberari uoluerit. Rursus de segor ad montem transierit. Respondendum: vera esse hebreorum de segor coniectura. quod frequenter terremotibus obruta. primum bale et post salis dicta sit. tunc inuenerit loth dicens: Si ceteris stantibus ista terra subuersa est quanto magis in communi ruina non poterit liberari? hanc occasionem infidelitatis causa inuenerit fuisse. Qui enim ceteras uiderat subruere. hanc stare. sequi dei auxilio erutum de eo quod sibi per se audierat ambigere non debuit.

Dixitque maior

ad minorem etc. Hieronymus: Quod per occasionem dicitur filiarum quod genus humanum defecisse putauerunt. ideoque cum patre accubuerunt. Quod autem excusat patrem quod sequitur. et nesciunt quod dormissent cum eo. cum surrexissent ab eo. appungunt desuper hebrei obelo. quasi suspensum. quasi incredibile sit: quod rex natura non capiat coire quepiam nescientem.

Strabus.

Loth inexcusabilis est. primo quod angelo non credidit. deinde quod inebriatus est. et fuit peccati causa peccati.

Die.

Sic praua suggestio et delectatio. ut incesse mulieres insidiant continentibus. ut accepta occasione torpentes uino fallacie imbuant. et a statu rectitudinis quasi ignorantes deiciant.

per reliquias combustionis impuratur non terram regionis illius. Ad id quod bis memoria inuersionis. ad exemplum correctionis.

ascendentem fauillam de terra que

fornacis fumum. Lum enim subuerteret dominus ciuitates regionis illius. recordatus est abrahe: et liberauit loth de subuersione urbiu in quibus habitauerat. Ascenditque

loth de segor. et mansit in monte:

duo quoque filie eius cum eo. Timuerat enim manere in segor. Et mansit in spelunca ipse et duo filie eius cum eo. Dixitque maior ad minorem: Pater noster senex est. et nullus uirorum remansit in terra. qui possit ad nos ingredi iuxta morem uniu

uersę terre. ueni inebriemur euz

uino: dormiamusque cum eo: ut ser

uare possimus ex patre nostro semen. Dederunt itaque patri suo bi

bere uinum nocte illa. et ingressa est

maior. dormiuitque cum eo. At ille non

sensit. nec quando accubuit filia

nec quando surrexit. Altera quoque

die dixit maior ad minorem: Ecce

dormiui heri cum patre meo. de

mus ei bibere uinum etiam hac no

cte. et dormies cum eo. ut saluemus

semē de patre nostro. Dederuntque

etiam et illa nocte patri suo bibere

uinum. Ingressa quoque minor filia dor

miuit cum eo. et nec tunc quidem sen

sit quando concubuerit. vel quan

do illa surrexit. Conceperunt ergo

duo filie loth de patre suo. Depit

que maior filium: et uocauit nomen

eius moab. ipse est pater moabit

tarum usque in presentem diem. Mi

nor quoque peperit filium. et uoca

uit nomen eius ammon. i. filius

populi mei. ipse est pater ammo

nitaram usque hodie.

De abraham in terram australem. ha

bitauit inter cades et sur. et pere

grinatus est in geraris. Dixitque

de sara uxore sua: soror mea est.

Misit ergo abimelech rex gerare

et tulit eam. Uenit autem de ad abime

lech per somnium nocte et ait illi:

Ueni inebriemur etc. Al. Didicerant duo filie loth consummatio

nem mundi futuram per ignem. Sed tanquam puella non profecta. neque sciebant quod sor

domitis igne vastatis. multum spacium integrum remaneret. et suspicatas sunt ta

le aliquid factum. quale in temporibus noe audierant. et ad reparandum genus

humanum suspicatas se esse cum patre. Et quibus grande crimen concubitus

patris. grauior uidebatur impietas. si seruata castitate spem posteritatis de

lerent. Ideo consilium inuenit. et patris melitiam uel rigorem uino molliuit: et

lingulis singulis noctibus suscipiunt ab

ignorante conceptum nec repetunt.

Dederunt itaque etc. Hi. Loth in hoc loco legem significat

quam quidam ex illa per creati et sub illa positi male intelligendo quod

dammodo inebriantur ea que non legitima uide do. infidelitatis opera

pariunt. Bona est enim lex. si quis ea legitime utatur.

Conceperunt ergo duo filie etc. Hiero. Moab interpretatur ex patre. et totum nomen et bimologiam habet

Ammon uero cuius quasi causa nominis redditur. filius generis mei. siue ut melius est in hebreo. filius populi mei. sic deriuatur. ut ex parte sensus uois. ex parte ipse sit sermo

Ammon enim a quo ammonite. uocat populus meus.

C. XX.

Lades. Fons iudicij. sur angustia. qui bus figurat patientia

Dixitque de sara etc. Aug. Querit soror quomodo in illa gra te abraham. per sara pul

critudine piclaturum muerit. Sed forme il lius uis miranda est que adhuc amari po terat.

Isido. Dixitque de sara etc. Tacuit uxore rem. dixit sorores. ne ipse occideret. et illa captiua ab alienigenis possideret. certus quod a teo inuolata ser uaret. sicut apud pharaonem. Unde abimelech somno comonitus intactam reddi dit. Abraham christi. sara significat ecclesiam. que in hac peregrinatione inter alienigenas. sine macula uiuit et ruga. in gloria christi uiri sui. cuius pulcritudo honor christi. cuius pulcritudini reges offerunt munera. sicut abimelech sara. Plus in ea admiranda forme decus quod amare potuit non violare. Est enim ecclesia christi uxor in occulto. abscondito quippe secreto inheret anima dei uerbo in carne uia. Hoc magni coniugij sacramentum in christo et in ecclesia apostolus commendat. Regnum uero terrenum quod reges significant qui non permittunt violare saram: non expertum est ecclesiam esse coniugem christi. nisi cum violare tentauit. Diuino enim testimonio per fidei martiri cessit. correptusque

cte. et dormies cum eo. ut saluemus

semē de patre nostro. Dederuntque

etiam et illa nocte patri suo bibere

uinum. Ingressa quoque minor filia dor

miuit cum eo. et nec tunc quidem sen

sit quando concubuerit. vel quan

do illa surrexit. Conceperunt ergo

duo filie loth de patre suo. Depit

que maior filium: et uocauit nomen

eius moab. ipse est pater moabi

tarum usque in presentem diem. Mi

nor quoque peperit filium. et uoca

uit nomen eius ammon. i. filius

populi mei. ipse est pater ammo

nitaram usque hodie.

De abraham in terram australem. ha

bitauit inter cades et sur. et pere

grinatus est in geraris. Dixitque

de sara uxore sua: soror mea est.

Misit ergo abimelech rex gerare

et tulit eam. Uenit autem de ad abime

lech per somnium nocte et ait illi:

Ueni inebriemur etc. Al. Didicerant duo filie loth consummatio

nem mundi futuram per ignem. Sed tanquam puella non profecta. neque sciebant quod sor

domitis igne vastatis. multum spacium integrum remaneret. et suspicatas sunt ta

le aliquid factum. quale in temporibus noe audierant. et ad reparandum genus

humanum suspicatas se esse cum patre. Et quibus grande crimen concubitus

patris. grauior uidebatur impietas. si seruata castitate spem posteritatis de

lerent. Ideo consilium inuenit. et patris melitiam uel rigorem uino molliuit: et

lingulis singulis noctibus suscipiunt ab

ignorante conceptum nec repetunt.

Dederunt itaque etc. Hi. Loth in hoc loco legem significat

quam quidam ex illa per creati et sub illa positi male intelligendo quod

dammodo inebriantur ea que non legitima uide do. infidelitatis opera

pariunt. Bona est enim lex. si quis ea legitime utatur.

Conceperunt ergo duo filie etc. Hiero. Moab interpretatur ex patre. et totum nomen et bimologiam habet

Ammon uero cuius quasi causa nominis redditur. filius generis mei. siue ut melius est in hebreo. filius populi mei. sic deriuatur. ut ex parte sensus uois. ex parte ipse sit sermo

Ammon enim a quo ammonite. uocat populus meus.

C. XX.

Lades. Fons iudicij. sur angustia. qui bus figurat patientia

Dixitque de sara etc. Aug. Querit soror quomodo in illa gra te abraham. per sara pul

critudine piclaturum muerit. Sed forme il lius uis miranda est que adhuc amari po terat.

Isido. Dixitque de sara etc. Tacuit uxore rem. dixit sorores. ne ipse occideret. et illa captiua ab alienigenis possideret. certus quod a teo inuolata ser uaret. sicut apud pharaonem. Unde abimelech somno comonitus intactam reddi dit. Abraham christi. sara significat ecclesiam. que in hac peregrinatione inter alienigenas. sine macula uiuit et ruga. in gloria christi uiri sui. cuius pulcritudo honor christi. cuius pulcritudini reges offerunt munera. sicut abimelech sara. Plus in ea admiranda forme decus quod amare potuit non violare. Est enim ecclesia christi uxor in occulto. abscondito quippe secreto inheret anima dei uerbo in carne uia. Hoc magni coniugij sacramentum in christo et in ecclesia apostolus commendat. Regnum uero terrenum quod reges significant qui non permittunt violare saram: non expertum est ecclesiam esse coniugem christi. nisi cum violare tentauit. Diuino enim testimonio per fidei martiri cessit. correptusque

Ueni inebriemur etc. Al. Didicerant duo filie loth consummatio

nem mundi futuram per ignem. Sed tanquam puella non profecta. neque sciebant quod sor

domitis igne vastatis. multum spacium integrum remaneret. et suspicatas sunt ta

le aliquid factum. quale in temporibus noe audierant. et ad reparandum genus

humanum suspicatas se esse cum patre. Et quibus grande crimen concubitus

patris. grauior uidebatur impietas. si seruata castitate spem posteritatis de

lerent. Ideo consilium inuenit. et patris melitiam uel rigorem uino molliuit: et

lingulis singulis noctibus suscipiunt ab

ignorante conceptum nec repetunt.

Dederunt itaque etc. Hi. Loth in hoc loco legem significat

quam quidam ex illa per creati et sub illa positi male intelligendo quod

dammodo inebriantur ea que non legitima uide do. infidelitatis opera

pariunt. Bona est enim lex. si quis ea legitime utatur.

Conceperunt ergo duo filie etc. Hiero. Moab interpretatur ex patre. et totum nomen et bimologiam habet

Ammon uero cuius quasi causa nominis redditur. filius generis mei. siue ut melius est in hebreo. filius populi mei. sic deriuatur. ut ex parte sensus uois. ex parte ipse sit sermo

Ammon enim a quo ammonite. uocat populus meus.

C. XX.

in posterioribus munere honoravit: quia in prioribus corrupe non valuit. Quod enim in uno rege prius et posterius figuratum est: hoc in isto regno uno prioribus et posterioribus regibus impletum est.

Quis vult sit ecclesia occultat alieni generis: non cuius soror quod intellectu difficile est: quomodo anima humana verbo dei conpulset. Cui ille sit deus. hec creatura: secundum hunc sponsus et sponsa. et vir et uxor. Quod vero cognatione fratres sint christus et omnes sancti gratia divina non consanguinitate terrena. hoc est: de patre non de matre. et afabilius dicitur: et capcuis auditur. Inter se enim sancti omnes per eandem gratiam fratres. Sponsus autem cetero rum societate nullus illos est.

Dicit ecclesia soror christi de patre non de matre: nec terrena generatio que euacuatur gratia celestis que eterna est cognatio commendatur. qua accepta mortales non erimus sed filii dei. Regis enim hanc gratiam de sinagoga matre christi secundum carnem: sed de deo patre percipimus. Vnde Polite vo care pie super terram. Vnus est enim pater vester qui in celis est.

Dixitque ad eum. Aug. Quod dicit abimelech per sara. Et peperit tibi ne peccares in me. advertendum est deum fecisse. quoniam admonuit uxorem esse abrahe: quam putabat sororem. Et notandum quod in deum peccat: quia talia committunt que putant homines: vel non esse peccata: vel leuia haberi: tanquam in carne peccata.

Alias autem uere. Hier. Quia in hebreo habet herera vere soror mea est: filia patris mei sed non filia matris mee et sonat magis quod soror abrahe fuerit. In excusatione eius dicitur: non dum tales nuptias lege prohibitas.

Filia patris. Alia translatio apertius a patre et non de matre: erat enim filia aran fratris abrahe: soror loth.

Tulit igitur. All. Abraam significat christum. Sara ecclesia. Abraam honorat propter sarae pulcritudinem: et christus propter ecclesiam. Vnde mirabilis deus in sanctis suis. Dabatur sara virum: sed latebat. Dabatur ec-

Admonendo dicit: ut caueat: non affirmado. En mozieris propter mulierem quam

tulisti. Dabet enim virum. Abimelech

vero non tetigerat eam. Et ait

domine num gentem ignorantem

et iustam interficies. Nonne ipse dixit

michi: Soror mea est: et ipsa

ait: frater meus est. In simplici

tate cordis mei: et mundicia ma-

num meorum feci hoc. Dixitque ad

eum deus: Et ego scio quod simplici

corde feceris: et ideo custodiui te

ne peccares in me: et non dimisi

te tangere eam. Nunc igitur redde

uxorem viro suo: et orabit pro te

quod propheta est: et uiues. Si autem

nolueris reddere: scito quod morte

mozieris tu et omnia que tua sunt.

Statimque de nocte consurgens

abimelech: vocauit omnes seruos

suos: et locutus est vniuersa verba

hec in auribus eorum. Timueruntque

omnes viri valde. Uocauit autem

abimelech etiam abraam.

et dixit ei: Quid fecisti nobis?

Quidquid hoc factum commisit in eis respicit: qui veritate suppressit: parum enim distat: virum factum quid peccauimus in te: quod induxi

sum super me et super regnum meum

peccatum grande. Quare non debuisti

facere fecisti nobis. Rursusque

expostulans ait: Quid vidisti ut

hoc faceres? Respondit abraam

ecclesia christum: qui in seculo non videtur: in celo receptus.

Postquam autem dicit: Postquam sermo dei repulsus est a iudea: omnis fides

les soror christi et fratres. Vnde: Quicumque fecerit voluntatem patris mei

qui in celis est ipse frater meus: et soror et mater.

Ubi cumque tibi placuerit dicit: Qui aliquo terrore principum credere distulerant: eis deus intentibus ad ecclesiam que christi soror et uxor est: se se committunt: et per omnes mundi partes gloria christi et ecclesie dilatauerunt.

Mille argenteos dicit: Quasi iocando loquitur: quia illa dixit fratrem suum esse qui maritus erat: et hor

tatur ut in posterum hoc meminerit: ne deinceps simile impiorum deprehensa incurrat.

Mille argentei dantur christo: cum eloquio doctores mundi de gentili conuersatione ad fidem christi tendendam: et predicandam assumunt. Mil

lenarius enim ex tenario quadratus: stabilem et solidam designat euangelice predicatio nis doctrinam.

Drante autem a: Drante filio patrem sanatur infecunditas mundanorum principum et subditorum populorum.

C. XXI.

Uisitauit autem dicitur: Circumcisionis figura multiformis est. Si gnaculum enim est secundum apostolum iusticie fidei abrahe et semini eius.

Et indicium castigationis eos qui ad hoc lementem et fidem pertinere rent. Et prophetia nascituri de hoc semine saluatoris: quod nos in presenti per baptismum ab omni peccato mundaret: et in futuro post resurrectionem ab omni mortis corruptione liberaret. Octonarius autem resurrectio nis glorie conuenit Dominus enim octa

uo die id est post septimam sabbati resurrexit: et nos post sex etates huius seculi: et septimam sabbati id est quietem animarum: que interim in alia

vita geritur: quasi octauo tempore resurgemus ab omnibus carnalis concupiscentie: corruptionibus et vicijis (in quibus luxuria maxime regnat) expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Expoliati.

Circumcidit eum zc. Strab. Circumcisio cu ob multas causas pcepta sit specialiter figuram christi pterdit. qui nos p baptismu veteri homine exuit. z in futuro post resurrectione circumcidet omnem mortalitate z corruptionez. Quia aut octava die circumcisus est ysaac: designat octava seculi etas. quando generalis resurrectio sanctorum celebrabitur.

Creuit igitur zc. Creuit qui ascensiones in corde dispones. ad solidu doctrinae abu peruenit. Unde crece: z manducabis me.

Aug. Creuit igitur zc

Nec die natiuitatis nec circumcisiois filij sui. s; in die ablactationis conuiuij fecit: q; debet magnus esse gaudiu spiritual' etatis. quando talis fact' est homo. qui pascat solido cibo. nec eis similibus quib; dicitur: Lac vobis potu de di no escam.

Lugz vidisset sara. Hier. Dupliciter b exponit. vel q; ydo lis ludos fecerit. Iux illud. Sedit popu? manducare z bibere. z s. l. Vel q; aduersum ysaac. quasi maioris etatis loco sibi primogenita vendi cauerit: qd sara audi ens no tulit.

Eiice ancilla zc. Querit cur ante sara voluit de ancilla filiu suscipere aut cur cu matre nuc iubet ex pelli? Qd no facit zelo accensa. sed pphetie mysterio copulsa. Agar em scdm aplm i seruitute genuit carnalez populu. Sara vero spiritual' z liberu. qua libertate xps nos liberauit. Significabat ergo hoc mysterio prior' populu z in seruitute generatu no manere in domo sarae. i. ecclesie in eternu nec esse hered' vel co sortem christianoru.

nec cum filio nobili. i. populo fideli. regnu glorie possidere. Dure accepit zc. Aug. Querit quare contristatus sit abraam. cum b ppheta fuerit. qua ipse magis q; sara nosse debuit. S; ex reuelatoe b dixit sara qd sibi prius fuerat reuelatu. Ille vero paterno affectu comotus est. cui dominus postea reuelauit. Vel forte ambo prius nescierit quid esset: z p saram nesciente pphetizatu est. cu muliebri animo mota est. prop' ancillae superbiam.

Quia semen t. Aug. Notandu q; z bismael a deo semen abrae dicit' est. qd ap'ls ait. no filij carnis. sed filij promissionis estimabunt in semine. Sed hoc pprie ad ysaac pertinet. qui no filius carnis sed promissionis. et semen spirituale ex promissione est no ex carne.

Tollens panem zc. Cum ergo abraam egeret agar tollens panem in humeris imposuit z. v. a. zc. Exiens agar infantem humeris imposuit q; peccator popu? insipies cervic' matris synagoge grauauit dicens: Sa quis eius super nos z. f. n. Panes aut significant q; vetus sacerdotium panes ppositionis portaret secū z vesceret. Vter vero aque que deficit. in daica purificatio defectura. vel doctrina carnalis in pelle mortua clausa. i. in carne veteris hominis pvaricatiois sententia damnata. que nec refri gerat nec sanat. sed est tepida. vomitu facit. Errat agar in solitudine cu filio. z synagoga p orbem cu populo. expulsa a terra sua sine sacerdotio et

Inouissimis temporib; nat' est de virgine xps. Cocepitq; z pepit filiu i senectute

sua: tempore quo pdixerat ei de

Uocauit aut abraam nomen filij sui que genuit ei sara ysaac. z cir-

cumcidit eu octauo die. sicut pceperat ei deus: cum centum esset

annoz. Hac quippe etate patris natus est ysaac. Dixitq; sara. Ri-

sum fecit michi deus. z quicumq; audierit. corridebit michi. Rursu

q; ait. Quis audietur s credere?

Abraam q; sara lactaret filiu que peperit ei iam seni. Creuit igitur

puer: z ablactat' e. fecitq; abraam grande conuiu' in die ablactationis eius. Lugz vidisset sara

in vtre. Abiecit puerum. subter vnam arborem q; erat ibi: z abiecit

se e regione. pcul quantuz cantur.

Abiecit puerum zc. Hiero. Qd sequit' z piecit pueruz subter vnam abietem. z abiens sedit contra longe quasi iactus sagitte. dixit em no vi-

debo morte parvuli mei. z sedit contra eu. z statim iungitur. exclamauitq; puer z fleuit. z audiuit dominus voce pueri de celo vbi erat. z dixit angelus ad agar. nullu moueat. In hebreo em prius hoc scriptum est. non vi-

debo mortem pueri mei zc. Ita consequenter legitur. q; agar sedit contra puerum. z leuauerit vocem z fleuerit: z exaudiuit deus voce parvuli. Fle-

te em matre. z mortem filij prestolante. deus exaudiuit puer. que pollicit' erat futuruz in gente magna. Mater em no sua morte. sed filij deplorat.

Aug. Queritur quomodo mater puerz annoz amplius. x. v. sub arbore piecerit. Videt em dici q; cu portauerit. sed intelligendu est ab animo. p-

iectum esse. tanq; mortuz. secundu illud. Proiectus sum a facie oculoꝝ tuoz. Usualiter quoq; aliquis proijci dicitur ab eo cu quo erat. ne ab il-

lo videat. aut cu illo maneat. Subaudiendu est aut matre a filio disces-

sisse. pueru quo abierit ignorante. z ne filium deficientem videret. in silua latuisse. Quid aut miru puer in illa etate. z diu no visa. z tanq; perdita matre in tali loco fleuisse. Postea dicit' accipe puer. no vt eum quasi ia-

centem de terra tolleret. sed vt ei se comitem iungeret. z manu teneret. sicut sepe faciunt cuiuslibet etatis ambulantes.

sacrificio. z viam q; est xps ignorat. Filius sibi perit. s. populus. nulla spiri- tualem habens purificatione. Filium sibi mortem sub arbore proijcit. z monstrante angelo fontem aspicit. q; quida de populo sub umbra ligni crucis refugium peturi sunt.

Aug. Sumpsit panem z. v. a. zc. Querit quomodo imposuit in humeris pueru tam grand'. Na qui fuerat anteq; esset nat' ysaac tredecim annorum. circumcisus cu esset abraam nonagintanouem. z natus sit ysaac cen-

tenario patre. Lude bat aut bismael cum ysaac. qn sara como-

ta est. utiq; cu gradi- usculo. qui iaz fuerat ablactatus. profecto plusq; x. vi. annorum fuit. qn cum matre ex-

pulsus est: S; vt b q; cu parvulo lusit. p recapitulationem di-

ctum accipiam. an- teq; ablacter' ysaac. etiaz sic amplius q; tredeciz annoz puer-

humeris matris non potuit imponi. s; sub audiendu est. dedit puer suu zc.

Imposuit scapule eius. Hiero. Quando ysaac natus est. xii. annoz erat bismael: z post abla-

ctatione ei' cu matre expellit. apud hebreos varia opinio est: alijs asserentib; quin-

to anno ablactatois tempus statutu. alijs duodecimo. Ros igitur vt breuiore eliga-

mus etatem. post. x. z. vii. annos supputamus bismael cictu esse cu matre. nec con-

uenire ia adolecetes matris sedisse cervicibus. Vex est aut il-

lud hebrez ligne ydioma: q; omnis filius ad comparatione pa-

rentu infans vocetur z parvulus. Rome quoq; usq; hodie omnes filij infantes vo-

cantur. Abiecit puerum zc. Hiero. Qd sequit' z piecit pueruz subter vnam abietem. z abiens sedit contra longe quasi iactus sagitte. dixit em no vi-

debo morte parvuli mei. z sedit contra eu. z statim iungitur. exclamauitq; puer z fleuit. z audiuit dominus voce pueri de celo vbi erat. z dixit ange-

lus ad agar. nullu moueat. In hebreo em prius hoc scriptum est. non vi-

debo mortem pueri mei zc. Ita consequenter legitur. q; agar sedit contra puerum. z leuauerit vocem z fleuerit: z exaudiuit deus voce parvuli. Fle-

te em matre. z mortem filij prestolante. deus exaudiuit puer. que pollicit' erat futuruz in gente magna. Mater em no sua morte. sed filij deplorat.

Aug. Queritur quomodo mater puerz annoz amplius. x. v. sub arbore piecerit. Videt em dici q; cu portauerit. sed intelligendu est ab animo. p-

iectum esse. tanq; mortuz. secundu illud. Proiectus sum a facie oculoꝝ tuoz. Usualiter quoq; aliquis proijci dicitur ab eo cu quo erat. ne ab il-

lo videat. aut cu illo maneat. Subaudiendu est aut matre a filio disces-

sisse. pueru quo abierit ignorante. z ne filium deficientem videret. in silua latuisse. Quid aut miru puer in illa etate. z diu no visa. z tanq; perdita matre in tali loco fleuisse. Postea dicit' accipe puer. no vt eum quasi ia-

centem de terra tolleret. sed vt ei se comitem iungeret. z manu teneret. sicut sepe faciunt cuiuslibet etatis ambulantes.

Eraudiuit autem puer exclamans et deus exaudivit eum: et monstrante angelo illa fontem aspexit. pro illis dicitur qui ad christum convertuntur et refectores peccata exaudiuntur. apertis oculis cordis vident fontem aque. christum qui ait: Qui sitit veniat ad me et bibat. Angelus beliam significat per quem populus creditur est. Vnde ecce ego mittam vobis heliam qui puerat cor da patris in filios.

Angelus domi. Ili. Vnde qui loquitur ad agar. prius angelus. postea dominus scriptura pronunciat filium dei fuisse credendum est: qui per legem et prophetas locutus est qui per obedientiam patris voluntatis angelus vocatur. secundum naturam deus.

Eodem tempo. Angl. Queri potest quando cum abimelech pactum fecit abraham: et dicitur est puteus quem fodit. puteus iuramentis. quomodo congnat veritati? Agar enim de domo abrahe cum filio expulsa. iuxta puteum iurationis (sic dicitur est terrarum. quod longe post dei factum ab abraham. Ibi enim abimelech et abraham iuraverunt. Agar cum filio pro? expulsa. Forte iam factus fuisse intelligendum est. sed per recapitulationem memoratum quod egit abraham cum abimelech. nisi forte qui librum postea scripsit. ex puteo iurationis regionem appellaverit. in qua errabat. quasi errabat illa regione in qua factus est puteus iuramenti. quasi postea factus sit. Longe tamen ante etate scriptoris sic dicebat puteus. cum liber scriberet nomen tenens antiquum quod imposuerat abraham. Nec mouere debet quod puteum quem foderat abraham. nesciebat agar. si ante est fossus quasi illa expulsa. Fieri enim potuit. ut pecorum suorum causa longe a domo puteum foderet. quem illa nesciret.

Jura etc. Sepe qui foris sunt fidelium conversatione inducti eisdem considerant sociari. et eorum exemplis ad melius informari: ut et sibi consulant et proximorum saluti.

Idcirco vocatus est etc. Duplex causa est. cur appellatus sit in hebreo

potest arcus iacere. Dixit enim: Non videbo morientem puerum. Et sevens contra. leuauit vocem suam et deus exaudivit eum. et fleuit. **Eraudiuit autem deus vocem pueri.** Vocauitque angelus domini agar de celo dicens: Quid agis agar? Noli timere. **Eraudiuit enim deus vocem pueri de loco in quo est.** Surge et tolle puerum et tene manum illius: quia in gentem magnam faciam eum. **Aperuitque oculos eius deus. quia vidit teum aque. abijt et impleuit venter eius.** **Deditque puerum bibere: et fuit cum eo.** **Qui creuit et moratur est in solitudine: et factus est iuuenis sagittarius.** **Habitauitque in deserto pharan.** **Et accepit illi mater suam vxores de terra egypti.** **Eodem tempore dixit abimelech. et phicol princeps exercitus eius ad abraham: Deus tecum est in vniuersis que agis. Jura ergo pro dominum ne noceas michi et posteris meis stirpique mee: sicut iuxta misericordiam quam feci tibi facies michi. et terram in qua versatus es aduena. Dixitque abraham: Ego iurabo. **Et increpauit abimelech propter puteum aque. quem vi abstulerant serui illi****

us. Responditque abimelech: Ne sciu quis fecerit hanc rem? Sed tu non indicasti michi: et ego non audiui preter hodie. **Tulit itaque abraham oues et boues et dedit abimelech. Percusseruntque ambo seipsum. Et statuit abraham septem agnas gregis seorsum. Cui dixit abimelech: Quid sibi voluit septem agnas istas. quas stare fecisti seorsum? At ille: septem inquit agnas accipies de manu mea: ut sint in testimonium michi quonia ego fodi puteum istum. **Idcirco vocatus est locus ille: berfabee: quia ibi vterque iurauit. et inierunt seorsum pro puteo iuramenti.** **Surrexit autem abimelech et phicol princeps exercitus eius: et reuersi sunt in terram palestinorum.** **Abraham autem plantauit nemus in berfabee. et inuocauit ibi nomen dei eterni: et fuit colonus terre philistinorum diebus multis.****

Que postquam **gesta sunt tentauit deus abraham. et dixit ad eum: Abraham abraham Ille respondit: Assum. Ait illi: Tolle filium tuum quem diligis ysaac**

berfabee. **Vel quia septem agnas accepit abimelech de manu abrahe. septem enim dicuntur fabee. Vel quia ibi iurauerunt. fabee enim significat iuramentum. Si ante hac causam supra h nomen legimus: proleptim dicitur est. sicut bethel et galgala. quae antequam haberet hec vocabula: aliter vocabantur. Notandum et prioribus et presenti loco. quod ysaac non sit natus ad quercum mambre. vel in aulon mambre (aulon hebraice. latine quercus) ut in hebreo habetur. sed in geraris. vbi berfabee usque hodie oppidum est. quod pro uincia ante non gran de tempore. ex diuisione ne prelidium palestine salutaris dicta est. vbi habitauit abraham in terra palestinorum diebus multis.**

Abraham autem prope. Angl. Abraham si cut stephanus dicit. non acceperat hereditatem ibi. nec spacium pedis. Sed intelligenda est hereditas quam deus gratis daturus erat. non precio empti. Intelligit autem spacium circa puteum ad illud emptionis pactum pertinere: in quo fuerant septem agne date. quando abimelech et abraham sibi iurauerunt.

Que postquam etc. Angl. Jacobus dicit quod nemo tentat deum sed virtualiter tentare pro eo quod est phare dicimus. Jacobus autem dicit de ea tentatione qua quisque peccato implicat. Vnde forte tentauerit vos is qui tentat. Alibi enim scriptum est: Tentat vos deus. ut sciat si diligatis eum id est. vos scire faciat. Vires enim dilectiois sue homo ignorat: nisi expimento cognoscat.

Tolle filium tuum etc. Alc. Non statim inissus est abraham filium occidere: sed triduo ad immolandum ducere: ut longitudine temporis tentatio auerteret. pro triduo enim crescentibus curis paterna viscera cruciantur. et plixto spacio. pater filium intuetur. cum eo sumit. tot noctibus pendet puer in amplexu patris. cubat in gremio. et per singula momenta in paterno affectu dolo: occidendi filium accumulatur. **Que diligis etc.** Ex charitatis admonitione et nominis recordatione. tentatio cumulat et patrem affectus mouetur. et ex memoria promissionis: quod

dictu est in ysaac vocabitur tibi semen. tanq[ua]m si ille occideretur: tota spes promissionis frustraretur.

Vade i terram zc. Hiero. Auit hebrei hunc montem esse. in quo postea templu[m] edificatu[m] est in area om[n]e ierusal[em]. Vn[de] in paralipomeno. Legunt edificare templu[m] mense secundo. secunda die mensis. in monte moria. qui idcirco illuminans interpretatur. et lucens: quia ibi est dabitur hoc est oraculu[m] dei. et lex. et sp[irit]us. qui homines docet veritatem. et prophetias inspirat

Asinum suu[m] zc.

Asinus. insensatam stulticia[m] iudeorum significat. q[ui] portabat om[n]ia sacramenta et ne sciebat.

Die aut[em] t. Hiero.

Notandu[m] q[uo]d de generariis vsq[ue] ad monte[m] moria. i. sedes templi iter triu[m] dierum sit. et abraam illuc die tercio peruenisse dicitur. Vale ergo putant. abraam illo tempore habitasse apud queruz mambre. cu[m] inde ad monte[m] moria. vix vnus diei plenu[m] iter sit.

Triduum quo venerunt ad locu[m] sacrificij.

tres etates significat ante lege[m] ab abraam vsq[ue] ad moysen.

Sub lege a moysen vsq[ue] ad iohannes. Inde vsq[ue] ad dominu[m] et quidquid restat. tertia dies est gratie. in qua tertia etate sacrificiu[m] completu[m] est xpi

Expectate hic zc.

Ecceitas ex parte contigit in israel. hoc est. cu[m] asino. vt plenitudo gentiu[m] intraret hoc est. postq[ua]m adorauerimus. Vbi sacrificiu[m] crucis per gentes fuerit predicatu[m]. Hec est vbi plenitudo gentiu[m] intraverit reuertemur ad vos. hoc est. et sic ois israel saluus fiet.

Duo serui dimissi nec p[er]ducti ad locu[m] sacrificij.

indigi sunt q[ui] seruiliter viuentes. et carnaliter sapietes. no[n] intellexeru[n]t humilitate[m] et passionem xpi. Duo quide[m] q[ui] in duas p[ar]tes diuidendi. q[uo]d factu[m] est peccante salomone. q[ui] diuisus est popul[us] loco regni. no[n] errore impietatis. quib[us] dicitur aduersatrix israel. et p[re]uaricatrix iuda.

Ego et puer zc.

Alc. Indubitan[te] animo mactare filiu[m] volebat. Laudandus in constantia offerendi. et in fide suscitandi. Sciebat eni[m] certissime deum fallere non posse. et licet puer occideretur. promissione[m] tamen dei saluam permanere. Vnde ap[osto]lus. Fide abraam no[n] hesitauit. cum vnicu[m] offerret. in quo acceperat repromissione[m]. credens: quia et a mortuis potens est suscitare deus.

Dixit aut[em] abraam.

Isi. Abraam vnicu[m] filiu[m] ducens ad immolandum. deum patrem significat. Abraam senex filiu[m] suscepit. deus aut[em] non senescit. sed promissio de christo q[uo]dammodo senescit. quando natus est. Inchoauit ab adam quando dictu[m] est. Erunt duo in carne vna: et completa est sexta etate seculi. Senectus sare in plebe dei. hoc est in multitudine. prophetarum. hoc idem significat: quia in fine temporum ex plebe sanctorum animarum natus est christus. Sterilitas eius significat. q[uo]d in hoc se-

Vade i terram visionis. atq[ue] ibi offeres eum in holocaustum super vnum montiu[m] que[m] monstrauero tibi. Igitur abraam de nocte co[n]surgens strauit asinum suu[m]. duosq[ue] pueros et ysaac filiu[m] suu[m]. Luncq[ue] concidisset ligna in holocaustu[m]: abiit ad locu[m] que[m] preceperat ei deus. Die aut[em] tercio eleuatis oculis. vidit locu[m]. p[er]culum. Dixitq[ue] ad pueros suos: Expectate hic cu[m] asino: ego et puer illuc usq[ue] properates. Cum i adoraue rimus reuertemur ad vos. Tulit quoq[ue] ligna holocausti. et imposuit super ysaac filiu[m] suu[m]. Ipse vero portabat in manibus igne[m] et gladium. Luncq[ue] pergerent duo simul. dixit ysaac patri suo. Pater mi. At ille respondit: Quid vis fili. Ecce inq[ui]t ignis et ligna. Vbi

Abraam: Deus prouidebit sibi vitam holocausti filii mei. Pergebant ergo pariter. veneruntq[ue] ad locu[m] que[m] ostenderat ei deus. In quo edificauit altare. et desuper ligna composuit. Luncq[ue] alligasset ysaac filiu[m] suu[m]: posuit eu[m] in altare super struem ligno[rum]. Extenditq[ue] manu[m]. et arripuit gladiu[m]. vt imolaret filiu[m]. Et ecce angel[us] d[omi]ni de celo clamauit dicens: Abraam. Qui respondit: Assum.

Dixitq[ue] ei: Non extendas manum tuam super pueru[m]. neq[ue] facies illi quicq[ue]. Nunc cognoui q[uo]d timeas dominu[m]. et no[n] peperceris filio tuo vnigenito propter me. Leua uisus tuos: et vide. Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

culo spe salui facti sumus. et in christo tanq[ua]m in ysaac om[n]es nati sumus. que[m] partu[m] ecclesia in fine temporum. non natura. sed gratia procreauit. Sicut eni[m] abraam vnicu[m] et dilectum filiu[m]. victimam deo obtulit. sic deus pater vnigenitum filiu[m] pro nobis tradidit. et sicut ysaac ligna portabat. quib[us] imponendus erat: sic christus crucem. in qua figendus erat.

Luncq[ue] alligasset zc. Ysaac ligatis pedibus altari superponitur. et xps cruci affigitur. sed q[uo]d figuratu[m] est p[er] ysaac. translatus est ad arietem. quia christ[us] ouis. Ipse eni[m] filius quia natus. ariet[us] q[ui] immolatus. In veprib[us] heret ariet[us]: cruce[m] cornu[m] habet. Si ei duo ligna co[m]pingantur: crucis species red dicitur. Vn[de] cornua in manib[us] eius. Cornibus ergo herens ariet[us]. christus crucifixus est. Vepres aut[em] spine iniqui. q[ui] dominu[m] suspenderit. Inter spinas eni[m] peccator[um] suspensus est. Vn[de] hieremias. Spinis peccatorum suorum circumdedit me populus hic. Alij hunc arietem in veprib[us] ligatum. christus ante immolatione[m] spinis coronatum intelligunt

Non peperceris filio tuo vnigenito propter me. Aug. Quid no[n] peperit abraam filio suo p[ro]pter angelum. Sed in angelo figuratus est dominus. q[ui] deus est. et magni co[n]silio angelus. erat eni[m] in angelo deus. et eius p[er]sona loquebatur. hoc magis in sequentib[us] apparet cu[m] dicitur: et vocauit angelus domini abraam secundo de celo dicens. Per memet ipsum iuravi dicit dominus. Non enim facile inuenitur. christum patrem dominum dicens. re. tanq[ua]m suu[m] dominum. presertim ante incarnationem. Na[m] secundum carnem h[oc] congrue dicitur. secundu[m] quia in psalmo dicitur. domin[us] dixit ad me zc. Quid aut[em] dicitur est dicit dominus domino meo. ad prophetam hoc refertur. qui loquitur. sicut illud. pluit dominus a domino. id est. dominus noster. scilicet filius a domino nostro patre scilicet.

Arietem. Alc. Ariet[us] qui pro ysaac immolatus est. non putatiuus: sed verus est. Ideo magis putatur angelum eum aliunde attulisse: q[ui] ibi de terra post sex dierum opera procreasse.

Arietem inter vepres h[oc] zc. Hiero. Aquila veprem vel spinetum posuit. et vt verbi interpretatio est condensa. et inter se complexa. virgulta. Vnde simachus eadem opinione ductus ait: et apparuit ariet[us]. post hec retentus in rete[m] cornibus. Sed. lxx. et theodocio. videntur melius interpretari: qui ipsum nomen sabeth posuerunt. In virgulta sabeth cornibus suis. Etenim sicron siue rete[m] q[uo]d aquila posuit. et simachus per sin litteram scribitur. hic vero samech littera posita est. Vnde patet non interpretationem stirpium condensarum. et in modum retis inter se virgulta con-texta verbum sabeth. Sed nomen sonare virgulti. quod ita hebraice dicitur.

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Et ait: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis? Respondit: Quid vis?

Explanatio... Hiero... Aug... etc.

Appellavitq; nomen zc. **D**icitur pro eo qd hic habetur videt: in hebreo videbit scriptu est. b apud hebreos exiit in puerbu. vt in angustis pstituti. z dei optantes auxilio subleuari. dicant in monte dñs videbitur. i. si aut abraç miser? est: miserabit nostru. Vñ z in signu dati anetis: solent cornu clangere.

Peracto sacrificio dicit abraç. In semine tuo benedicetur omnes gentes. Qd factu est. cuz aries dicit. Foderunt manus meas z pedes meos zc. Peracto em sacrificio dicit. Conuertent ad dñm vniuersi fines terre. z adorabunt in conspectu tuo zc. Immolato ergo ariete. vocauit abraç am nomen loci illius dñs vidit. i. videri fecit. p incarnatione. s. Melcha. **D**icitur Melcha uxor nabor filia aram. nat? est bus. z cuius stirpe iob descendit. sicut scriptu est. Vir erat in terra bus nomine iob. Vale igitur estimant quidaz iob te genere elau esse. qd em in fine eius libri habet. q. de syro sermone translatus sit. z quartus ab elau. z reliqua que continentur ibi in hebreo no habentur. Secund? natus e melcha buz et cui? genere balaam diuinus. sicut hebrei tradunt. qui in iob dicitur beliu. primu vir sanct? z pphetes dei. postea p inobedientiam z desideriu muneru. du israeli maledicere cupit: diuini vocabulo nuncupatur. Vñ irat? est beliu filius barathel buzitel zc. Chamuel xpo pater est damasci. Ipa em vocat aran. que hic pro syria scripta est. z ipso nomine legitur in Esaiã.

Peracto sacrificio dicit abraç. In semine tuo benedicetur omnes gentes. Qd factu est. cuz aries dicit. Foderunt manus meas z pedes meos zc. Peracto em sacrificio dicit. Conuertent ad dñm vniuersi fines terre. z adorabunt in conspectu tuo zc. Immolato ergo ariete. vocauit abraç am nomen loci illius dñs vidit. i. videri fecit. p incarnatione. s. Melcha. **D**icitur Melcha uxor nabor filia aram. nat? est bus. z cuius stirpe iob descendit. sicut scriptu est. Vir erat in terra bus nomine iob. Vale igitur estimant quidaz iob te genere elau esse. qd em in fine eius libri habet. q. de syro sermone translatus sit. z quartus ab elau. z reliqua que continentur ibi in hebreo no habentur. Secund? natus e melcha buz et cui? genere balaam diuinus. sicut hebrei tradunt. qui in iob dicitur beliu. primu vir sanct? z pphetes dei. postea p inobedientiam z desideriu muneru. du israeli maledicere cupit: diuini vocabulo nuncupatur. Vñ irat? est beliu filius barathel buzitel zc. Chamuel xpo pater est damasci. Ipa em vocat aran. que hic pro syria scripta est. z ipso nomine legitur in Esaiã.

Peracto sacrificio dicit abraç. In semine tuo benedicetur omnes gentes. Qd factu est. cuz aries dicit. Foderunt manus meas z pedes meos zc. Peracto em sacrificio dicit. Conuertent ad dñm vniuersi fines terre. z adorabunt in conspectu tuo zc. Immolato ergo ariete. vocauit abraç am nomen loci illius dñs vidit. i. videri fecit. p incarnatione. s. Melcha. **D**icitur Melcha uxor nabor filia aram. nat? est bus. z cuius stirpe iob descendit. sicut scriptu est. Vir erat in terra bus nomine iob. Vale igitur estimant quidaz iob te genere elau esse. qd em in fine eius libri habet. q. de syro sermone translatus sit. z quartus ab elau. z reliqua que continentur ibi in hebreo no habentur. Secund? natus e melcha buz et cui? genere balaam diuinus. sicut hebrei tradunt. qui in iob dicitur beliu. primu vir sanct? z pphetes dei. postea p inobedientiam z desideriu muneru. du israeli maledicere cupit: diuini vocabulo nuncupatur. Vñ irat? est beliu filius barathel buzitel zc. Chamuel xpo pater est damasci. Ipa em vocat aran. que hic pro syria scripta est. z ipso nomine legitur in Esaiã.

herentem cornibus. Quem assu mens obtulit holocaustu p filio

Appellavitq; nomen loci illius **S**ubiq; dñs videt. sed vidit dixit pro apparuit. i. videre fecit. vt illud. nunc cognoui q; timeas dñm. i. cognosci feci. p efficientem em significatur dominus videt. vnde vsq; hodie id qd efficitur. sicut pigrū frigus dicitur: eo q; pigrus facit.

Dicitur in monte dominus videtur **R**epliat. ppheta vctura de christo. s. magis consili. vel ipse angelus in psona dei loquebatur. s. Chaluus.

Vocauit autē angelus dñi secundo abraam de celo dicens: **S**q; maiorē nō habui. s. q; immutabiliter a deo statutum est.

Per memet ipsum iurauit dicit **Q**uia pater filiu tradidit. dedit ei nomen qd est sup omne nomen. vt in eius no dominus: qz fecisti rem hanc. et nunc omne genua flectatur.

Non peperisti vnigenito filio tuo propter me: benedicā tibi. z multiplicabo semen tuū sicut stellas **S**piruales pauciores. fulgentes. s. israel dei tiplicabo semen tuū sicut stellas. s. israel secundū carnē. qz erant z degeneres futuri. z de bona oliua in olestrū transiuri. s. plures carnales steriles.

Celi. z velut arenam q̄ est in litore maris. Possidebit semen tuū **S**q; descendit christus infernū spoliaturus. s. scatez abuntur. i. baptizabuntur.

Portas inimicorū suorū. z benedicentur in semine tuo. **S**predestinati de oibus gentib; s. in fi

Terre: quia obedisti voci meę. **R**e ne mundi fides de gentib; ad iudeos reuertetur uersus est abraā ad pueros suos. **T**unc concorditer viuunt in ecclesia.

Abierūtq; bersabee simul. z habitauit ibi. **D**is itaq; gestis nunciatur. **Q**ue soroz sare. saram duxit abraaz. melchā vero nachoz.

Aratum est abraam. q; melcha quoq; genuisset filios nachoz fratri **S**q; vltibus de cuius stirpe iob. vnde vir erat in terra bus. nomine iob. s. de quo dicitur terra bus. secundū illud vir erat in terra bus. s. s. a quo buzites dicitur. que hebrei putant balaam fuisse.

Suo. **H**us primogenitum. z buz fratrem eius. z chamuel patrem syrozu. z caseth z azau. **P**heldas

Quoq; z iedlaf. z batubel de quo **S**pro qua rememorata est genealogia. quam dicitur erat ysaac. nec mirū si non hec omnia mysticos sensus gerunt. qz nec omnes rami arboris fructum ferunt.

Nata est rebecca. **O**cto istos genuit melcha nachoz fratri abraā.

Concubina vero illius nomine roma. pepit tabeç. z gaon. z thaaf z maacha.

Vixit autem **C**entenarius. z vigintiseptē solidi sunt. z quadrati. quib; signat integritas vite sancto rū. ante hū? vite exitum.

sara centumvigintiseptem annis z mortua est i ciuitate arbec. que est hebron in terra chanaan. **T**enitq; abraam vt plangeret eam.

Lunq; surrexisset ab officio funeris. locu? est ad filios beth dices **A**duena sum z peregrinus apud vos. **D**ate michi ius sepulcri vobiscum: vt sepeliam mortuu meum. **R**esponderūtq; filij beth dicentes: **A**udi nos domine. prin-

ceps dei es apud nos. in electis sepulcris nostris sepeli mortuu tuum. nullusq; te prohibere poterit: quin in monumēto eius sepelias mortuu tuū. **S**urrexit abraā z adorauit populum terre. filios videlicet beth. dixitq; ad eos: **S**i placet anime vestre vt sepeliam mortuum meum. **A**udite me. z intercedite pro me apud ephron filium seoz: vt det michi speluncas duplicem. quā habet in extrema parte agri sui. **P**ecunia digna tradat michi eam corā vobis in possessionē sepulcri. **D**abitabat autē ephron in medio filiorum beth.

Responditq; ephron ad abraaz cunctis audientibus qui ingredi ebantur portam ciuitatis illi? dicens: **N**equaq; ita fiet domine mi sed magis ausculta quod loquor: **A**grum trado tibi. z speluncam q̄ in eo est presentibus filijs populi mei. sepeli mortuum tuū. **A**dozauit abraam coram populo terre. z locu? est ad ephron circūstante

C. XXIII. **E**t mortua est in e. a. **D**icitur. **Q**ue est in valle. hoc in autentis libris nō habetur. **A**rboch paulatin a legentib; ac scribentib; corruptus est. **Q**ueq; putandum est. lxx. nomen ciuitatis hebraice barbare atq; corrupte. aliter q̄ in suo dicit trāstulisse. **A**rboch enim nichil omnino significat sed dicit arbee. id est quattuor. qz ibi abraam ysaac z iacob. cōditus est z adam primus. sicut i libro ihu aperte demonstrat.

Surrexit abraā zc. **A**ug. **Q**ueritur quomō abraam adorauit populum terre. cū scriptu sit dominiū deū tuū adorabis. et illi soli seruias. **S**ed nō est in pcepto dicitum dñm deū tuum adorabis solū: sicut dicitur est: z illi soli seruias. **T**alis em seruitus soli deo debetur. que grece latreosif dicitur. **V**nde damnatur ydolatre hāc seruitutem. s. ydolis exhibentes. **N**ec moueat q; alibi prohibet angelus hominem se adorare: z admonet vt deus potius adoratur. **T**alis em apparuerat: qui pro deo adorari poterat: z iō adorator coringend? erat.

Quod cum au dis. Hiero. in hebreo sic...

Confirmatus est. Greg. mora. Inuit sepulcrum...

Spelunca du. zc. Et circa ea ager...

plebe: Quoeso ut audias me. Da bo pecuniam pro agro...

Gen. XXIII. Hec. Rat abraaz

senex dierumq multorum. z do minus in cunctis benedixerat ei...

Dixitq ad seruum seniozem do minus in cunctis benedixerat ei...

mus sue qui preerat omnibus q. Non super qz caro...

chananorum inter quos habito sed ad terram cognationeq mea...

in terram hanc: nunquid reduce re debeo filium tuum...

dicens: Semini tuo dabo terraz hanc. ipse mittet angelum...

luc. Posuit ergo seruus manum sub femore abraam...

luz decem camelos de grege do mini sui...

nachoz. Luz camelos fecisset ac cubere extra oppidum...

ostendit: ut tanto citius ad sequendum deum inuident...

figurati: qui a lena in dextra transfertur.

Gen. XXIII. Done manu. zc. Greg. All. Da nuz sub femore...

Ut no accipias. Greg. All. Ysaac d filia...

Decem camelos. Tales secum debet habere sermo...

Ex oibus bonis. Grego. All. Quia bis que de domino...

colligunt que vel quibus verba comitantur: et de quibus auditoribus fiducia certitudinis assumant.

Igitur puella dicitur. Aug. Querendum est quid differat illi te augurationes a petitione hac: qua petit seruus ut sibi ostenderet de ipsa futuram vocem ysaac: a qua petenti bibere diceretur bibe: quin et camelis tuis. Et aliud est petere quod ipso miraculo signum sit. Aliud obsequare quod ita sunt ut mira non sint: sed a coniectura suspitione vanitate intertentur. Et hoc ipse quod mix aliqd postulet quo significet quod quod vult nosse: ut audiendum sit. non parua questio est. Et non quod prout quo dicuntur qui non recte faciunt tentare rem. Un non t. d. d. t. Suggestebatur enim xpo tanquam homini: ut aliquo signo exploraret: quod apud rem posset. quod vicio se fit. Ab h aut discernit quod gedon fecit imminere pugne periculo. Consultatio enim illa magis quam tentatio rei fuit. Un achaz timet signum petere: ne videat rem tentare: cum h dicitur p. pphetam moneret. forte est: mas q a ppha exploraret: ut pcepti memor est: quo tentare rem prohibetur.

Inclina. Humilia seculari facundia ad hauriendum pphetia sermonem: ut voluntate tua persuasione me inclinem. Daurillu. a. m. Greg. All. Dis predictor aiaz auditoris fuit: ideo seruus petit rebecca potum tribuit. qz elector ecclesia testis deno predictorum et virtute lue fidei satis facit. Que enim deum que audit pphetia: predictor aqua refectio onis et refrigerij offert. Et notandum quod by dia ab humero iclinans posuit: qz illa cofessio placida est: q a bono ope pcedit. U aqua pbit: qz in co

† Sexta etate. † Opportunitate qua videat animos flexibiles ad disciplina accipiendam. aque vespere: eo tempore quo so-

lent mulieres egredi ad hauriendum aquam. Igitur puella cui dixero inclina hydriam tuam ut bibam. et illa responderit bibe. quin

z camelis tuis potum tribuam. ipsa est qua preparasti seruo tuo ysaac: et per hoc intelligam quod feceris misericordiam cum domino meo abraam.

Necdum intra se verba compleuerat. et ecce rebecca egrediebatur filia batuel filij melcheg

vrozis nachor fratris abraam. habens hydriam in scapula sua puella decoza nimis: virgoq pulcherrima et incognita viro. Descendit ad hauriendam fontem vite. derat aut ad fontem et impleuerat hydriam aqua: ac reuertebatur.

† Sicut tempus doctrine et tempus vocationis. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

† Sermo diuinus. † Sermo diuinus. † Sermo diuinus.

carneales fidelibus con- iuncti. dñi spūalia do- na conspicit: admi- ratōne suspēsi. si nō vltz ad opa. tñ vltz ad fides suscipiendā p̄dicationē admittūt dñi em̄ bonos miracu- lis fulgere cōsiderāt. que te p̄teritate au- diunt. non recusant: q̄m̄s ecclēsiā moribz nō sequentes. in car- nali opatione rema- neant.

Habebat autē re- becca fratrem zc. Quia sunt carneales fidelibus cōiuncti. quo- rum familiaritate ali- quādo ad audiendū verbū prodēt: z vi- dentes dona dei col- lata fidelibus mirātur z verbū corde percipi- unt. qd̄ bonis moribz implere nō satagunt. **Nō comeda zc.** Regi. Quia sūt qui doctores et tempora- libz stipendijs retine- re parati sunt. Sz il- li. nisi p̄i obtineant gerna: recipe nolunt. Si em̄ in animabus fructū nō inueniunt: sumere stipendia cor- poribz p̄tēnt. pedes nō lauāt: qz laboris desiderū nulla cōso- latione releuant.

Et adiurauit zc. Aug. Sentētia ē ca- dem. verba nō om̄ia vltz ipsa. vel ita dicta sunt qd̄ p̄pter eos di- cendū. qui euangeli- stis calumniant. qz i- aliquibz verbis non omnino conueniunt cū res z sententię ee- dem. hunc em̄ libuz vnius scripsit. qui ea q̄ supradixit cū man- daret abraam. vel re- liqua ponere potuit. si ad rem pertinere iu- dicaret. cum veritas narrationis nō exigit nisi vt rez sententiā ramz veritas sit: qui bus voluntas (p̄pter quā intinandā ver- ba fiunt) satis appa- reat.

Veni ergo ad f- Hier. In hebr̄o scri- ptū est. Ecce ego stās sup fontem aq̄. z erit adolēcentula q̄ egre- dietur ad hauriēduz zc. Pro adolēcentu- la. in hebr̄o legitur

^{Verba ser- uitati hoim. t̄ s̄ Officiū implet hospitalitatis ne non recepto verbo. excutatur puluis in teiti as z senu z aquam ad lauandos monium castati laboris.} destravit camelos. deditqz pale- as z senu z aquam ad lauandos pedes camelorum: z virozum q̄

cum eo venerāt. Et appositus est

in conspectu eius panis. Qui ait

^{Non querit que sua sunt. nō vult merere car- nalia. nisi primitus seminauerit spūalia.} Non comeda. donec loquar ser- mones meos. Respondit ei: lo-

am sum. z domin⁹ benedixit do-

mino meo valde. ^{Comendatio p̄sone. sicut allud. Paul⁹ seru⁹ b̄iesu ch̄risti.} Magnificatus

est. z dedit ei oues z boues.

^{Simplices. t̄ p̄udentes.} z argentum z aurum. z seruos et

ancillas. z camelos z asinos. Et

peperit sara vxoz domini mei fili-

um domino meo in senectute sua.

^{In vitima etate mundi.} Deditqz ei omnia que habuerat.

Et adiurauit me dominus meus

^{Dec superius exposita sunt.} dicens: Non accipies filio meo

vxozem de filiabus chananeozū

in quozum terra habito: sed per-

ges ad domum patris mei. z de

cognatōe mea accipies filio meo

vxozem. Ego vero respondi dño

meo: Quid si noluerit venire me-

cum mulier? dominus ait in cu-

ius conspectu ambulo. mittet an-

gelum suum tecum. z diriget viā

tuam. accipiesqz vxozez filio meo

de cognatione mea z d̄ domo pa-

tris mei. Innocens eris a male-

dictione mea. cum veneris ad p̄-

p̄nquos meos: z non dederint ti-

bi. Veni ergo hodie ad fontem

aque. z dixi: Domine deus domi-

ni mei abraam si direxisti viā me-

am in qua nunc ambulo. ecce sto

iuxta fontez aque. z virgo q̄ egre-

dietur ad hauriendam aquā au-

dierit a me. Da michi paululum

aque ad bibenduz ex hydria tua

z dixerit michi. z tu bibe. z came-

lis tuis hauriam: ipsa est mulier

quā p̄parauit dominus filio do-

mini mei. ^{Miraculū narrat. vt qui nō credunt verbo. miraculo credant.} Lū hęc tacitus mecum

voluerem: apparuit rebecca veni-

ens cuz hydria quā portabat in

scapula: Descenditqz ad fontem z

hausit aquam. Et aio ad eaz: Da

michi paululum bibere. Quē fe-

stinans deposuit hydriam de hu-

mero. z dixit michi: Et tu bibe: et

camelis tuis potuz tribuā. Bibi:

z adaquauit camelos. Interroga-

niqz eam. z dixi: cuius es filia?

Quē respondit: filia batuelis suz

filij nachoz: quem peperit illi mel-

cha. Suspendi itaqz in aures ad

ornandam faciem eius: z armil-

las posui in manibus eius. Pro-

nusqz adorauit dominum benedi-

cens domino deo dñi mei abraā

qui perduxit me recto itinere: vt

sumerem filiam fratris dñi mei fi-

lio eius. Quamobrem si facitis

^{hec duo sepe iunguntur misericordia z veri- tas. maxime in psalmis.} misericordiam z veritatem cum

domio meo indicate michi: Sin-

autem aliud placet. hoc dicite mi-

chi: vt vadam ad dextraz siue ad

sinistram. Responderunt laban z

batuel: a domino egressus est ser-

mo. Nō possumus extra placitū

eius quicqz aliud loqui tecum.

En rebecca coram te est. tolle eaz

z p̄ficiscere: z sit vxoz filij domini

alma. sicut in etata. vbi in nostris codi- cibus scriptū est. Ec- ce virgo concipiet zc. In hebr̄o legitur. Ecce alma concipiet. Notandū ergo qz al- ma: semp virginē si- gnificat. z habet ebi- mologiaz apocrip̄a. i. abscondita. Nam in iob vbi scriptū est de sapiētia. et absco- detur ab oculis om̄iū viuētis. In hebr̄o dicit. maalma. Ergo alma: qd̄ inter p̄tatur abscondita. i. virgo ni- mia diligentia custo- dita: maioris laudis videtur esse qz virgo. Quā virgo potest esse corpore: z nō spūitus siue mente. q̄ vero ab- scōdita est: ep̄ubelin- virginitatis habet. vt z virgo z absco- dita sit. z q̄ abscondita est: iuxta ydionia he- br̄ez lingue cōsequen- ter z virgo est. Quē autē virgo. nō statim absco- dita. Hoc idē verbum in eodō te- maria sorore moyli adhuc virgine legi- mus. Ostendant igit̄ iudgi alicubi posituz alma: vbi adolēcen- tulā z non virginem sonet.

Responderūt la- ban zc. Aug. Aur abraam p̄phetam no- uerant. z propheticē a dño dictum. qd̄ p̄ illum dictum fuerat agnoscebant. aut si- gnū vt qd̄ seru⁹ nar- rauerit: locutionez dñi appellauerunt. Sem̄ magis de rebecca di- ctum est. abraam em̄ nō de rebecca. sed de aliqua ex tribu vlt̄ co- gnatōne sua dixerat z hoc ad vtrunqz vt immunis esset seruus a iuramento: si nō im- petrasset. qd̄ nō dicit cum aliquid prophe- tatur: certam em̄ esse decet p̄phetiam.

Probatiqz... Alma... Responderunt... En rebecca... Alma... Responderunt... En rebecca...

ferens diuitias domini sui. qz cu pdicatores ad supiora intelligeda 7 pro ferenda scientia 7 vita emineant: ad huc contradictionem carnis tolerant

Quis est ille zc. Rebecca viso ysaac quis sit requisito puero cognos

scit: qz ecclia p pbe tarum 7 aploz dicta quid de xpo credere

debeat intelligit Quz se mor pallio coope ruit: qz qto xpi my

teria penetrat: tanto de antea vita pfi dit. Un infirmitate sua pallio opire niti

tur: 7 q pu? in came lo libere gestat: descē dens verecūdia tegit

Cui quasi verecūda ti dicit. Quē em fru ctum habuisti tūc: in quibz nūc erubescis.

At illa t. zc. Dier. Alia editio teristruz qd etiā nunc gen? est arabici vestimti: quo mulieres puuicilli? velantur.

Introduxit eā zc. Greg. Hanc ysa ac i tabernaculo ma tris sue introduxit: 7 vxore accepit: qz i lo co sinagoge de qua nat? est xps ecclia dicitur: vt q cognati one i pdeterminatione prima fuerat: amore puuicta vxor fiat.

Quis est ille homo qui venit per agrum in occursum nobis? Di

xitqz ei: ipse est dominus meus.

At illa tollens cito pallium suum operuit se. Seruus aut cuncta q

gesserat narrauit domino suo ysa ac. Qui introduxit eā in taber

naculum sare matris sue: 7 acce pit eam vxorem: 7 intantum dile xit eam: vt dolorem qui ex morte

matris acciderat temperaret.

Abraam vero duxit vxorem nomine cethuram: quē peperit ei

zaimram: 7 iecsan: 7 madan: 7 ma dian: 7 iefboch: 7 sue. Jecsa quo

qz genuit saba 7 dadan. Filij da dan fuerunt assurim: 7 latbusim: 7 laomim. At vero ex madian or

tus est epha 7 opber: 7 enoch: 7 abida: 7 heldaa. omnes isti filij

cethurę. Deditqz abraam cuncta

Abraam vero zc. Isi. Alf. Mortua sara duxit abraam cethurā. Nō ppter incontinentiā: qz iā grandē: nec ppter filioz pcuratoz: qz illi se men quasi stellas celi ex ysaac promissum erat: Sed sicut agar: 7 hismael si gurauerunt carnales veteris t. Sic cethura 7 filij eius hęreticos qui se ad testamentū nouū existimant ptinere. Sed vtrazqz cubina: sola sara vxor

Abraam. Post assumptōez ecclie ad hęserūt xpo multę aīę hęretica prauitate recepit: q nō catholicos: s scismaticos genuerūt: qui vnitatē ecclie diuiserūt: quos significāt filij cethurę qui inferius numerantur.

Alia duxit vxorē zc. Dier. Cethura bebraice copulata aut puuicta.

Unde bebrai suspicant mutato nomine eandē esse agar. quę sara mortua de cubina trāsierit in vxorē. Et videt abraę excusari etas: ne senex no uis nuptijs lasciuisse arguat. De cethura aut nati filij abraā iuxta hysto ricos bebręoz occupauerūt trogoditen 7 arabiam vsqz ad maris rubi ter minā. Dicit aut aser ex posteris abraę exercitū aduersus libiam duxisse: 7 ibi victor: confedisse. a quo africam posterū ei? nuncupauerūt.

Mora. Cethura thiniama interpretatur. qd est incensum vel bon? odor

quę possederat ysaac. Filij autē concubinarum largitus est mu

nera. 7 separauit eos ab ysaac fi

lio dum adhuc ipse viueret: ad plagā orientalem. Fuerūt autē di

es vitę abraę centūseptuagintaqui

qz anni: 7 deficiens mortuus est

in senectute bona prouectęqz eta

tis 7 plenus diez. congregatusqz est ad populū suū. Et sepelierūt eum ysaac et hismael filij sui in

mambre quā emerat a filiis beth

is: 7 post obituz illius bndixit deus ysaac filio eius: qd habita

bat iuxta puteum nomine viuē

tis 7 videntis. De sunt generati ones hismael filij abraę quę pe

perit ei agar egiptia famula sarę.

Et hęc nomina filiozū eius in uo

cabulis 7 generationibus suis.

Abraam vero zc. Isi. Alf. Mortua sara duxit abraam cethurā. Nō ppter incontinentiā: qz iā grandē: nec ppter filioz pcuratoz: qz illi se men quasi stellas celi ex ysaac promissum erat: Sed sicut agar: 7 hismael si gurauerunt carnales veteris t. Sic cethura 7 filij eius hęreticos qui se ad testamentū nouū existimant ptinere. Sed vtrazqz cubina: sola sara vxor

Abraam. Post assumptōez ecclie ad hęserūt xpo multę aīę hęretica prauitate recepit: q nō catholicos: s scismaticos genuerūt: qui vnitatē ecclie diuiserūt: quos significāt filij cethurę qui inferius numerantur.

Alia duxit vxorē zc. Dier. Cethura bebraice copulata aut puuicta.

Abraam vero zc. Isi. Alf. Mortua sara duxit abraam cethurā. Nō ppter incontinentiā: qz iā grandē: nec ppter filioz pcuratoz: qz illi se men quasi stellas celi ex ysaac promissum erat: Sed sicut agar: 7 hismael si gurauerunt carnales veteris t. Sic cethura 7 filij eius hęreticos qui se ad testamentū nouū existimant ptinere. Sed vtrazqz cubina: sola sara vxor

Abraam. Post assumptōez ecclie ad hęserūt xpo multę aīę hęretica prauitate recepit: q nō catholicos: s scismaticos genuerūt: qui vnitatē ecclie diuiserūt: quos significāt filij cethurę qui inferius numerantur.

Alia duxit vxorē zc. Dier. Cethura bebraice copulata aut puuicta.

Hanc sortit abraam in pingui qui dicere poterat christi bonus odor sum? peccatum res fetida est. Si qz ergo est in quo nō sit odor peccati: s iusti cie suauitatis 7 misericordie: 7 qui dicat: Dirigat oratio mea sicut incensum. s c. t. zc. b cethura duxit vxorē ad tales nuptias ta lemz sobole apioz est sunt senes. qto enim quis est carne fessus: tāto spū robust? 7 sapientie pplexib? apt?

Fili dadan zc. Dier. Assurim in negociatores transferri putant. Latbusim in grifferrigz metalla cu dentes. Laomim philarchos: i pnceps ml taz tribuū 7 populoz rū Alij ab b assurim syros dici putāt. et a plensqz filijs abraę ex cethura occupatas indie regiones.

Deditqz abraam. zc. Isi. Quia dant munera filijs cōcubi nari i carnaliū. s n puenit ad regnū p missuz. hęretici vel u dei: qz carnalia lucra sequunt. solus ysaac est hęret. quia nō filij carnis extimant in se mine: s pmissionis.

Et deficiens m e. Dier. Male in lxx additū est. Deficiens mortu? est abraā: qz nō cōuenit abraę re ficere vel minni. Il lud quoqz qd posui mus in senectute bo na senex 7 plenus in greas codicibus po nit plen? diez: qd cū

sensum videat exponere eo q luce 7 diei opibus plenus o cūbuat: ma gis tamē ad anagogam facit: si simpliciter ponatur plenus.

De sunt generatōes zc. Hi populi ante filios ysaac cōputant: q cū sint de semine abraę: nō tñ cōputantur in semine: qz prius est qd animale est: deinde qd spiritale. Un post computationē carnaliū ponitur genea logia ysaac: de quo facta est pmissio: 7 electoz propaganda successio.

Et hęc nomina f. zc. Dier. Duodecim filij nascuntur hismaeli. pri mo genitus nabaioth: a quo omnis regio ab eufrate vsqz ad mare rubrum nabathea dicitur. q pars arabie est. Qaz familie ipsoz opida pagi 7 tri bus hoium appellatione celebrātur. Ab vno ex his cedar in deserto. 7 du ma alia regio: 7 thema ad austrum: 7 chedma alias cethma ad orientalem plagam dicitur. Qd in extremo capituli iuxta lxx legimus contra faciem omniū fratru suoz habitabat. Veri? est qd posuim? corā omniūz fratribz

Abraam vero zc. Isi. Alf. Mortua sara duxit abraam cethurā. Nō ppter incontinentiā: qz iā grandē: nec ppter filioz pcuratoz: qz illi se men quasi stellas celi ex ysaac promissum erat: Sed sicut agar: 7 hismael si gurauerunt carnales veteris t. Sic cethura 7 filij eius hęreticos qui se ad testamentū nouū existimant ptinere. Sed vtrazqz cubina: sola sara vxor

Abraam. Post assumptōez ecclie ad hęserūt xpo multę aīę hęretica prauitate recepit: q nō catholicos: s scismaticos genuerūt: qui vnitatē ecclie diuiserūt: quos significāt filij cethurę qui inferius numerantur.

Alia duxit vxorē zc. Dier. Cethura bebraice copulata aut puuicta.

Abraam vero zc. Isi. Alf. Mortua sara duxit abraam cethurā. Nō ppter incontinentiā: qz iā grandē: nec ppter filioz pcuratoz: qz illi se men quasi stellas celi ex ysaac promissum erat: Sed sicut agar: 7 hismael si gurauerunt carnales veteris t. Sic cethura 7 filij eius hęreticos qui se ad testamentū nouū existimant ptinere. Sed vtrazqz cubina: sola sara vxor

luis occubuit. i. in manibz filiorum suorum mortu' est: superstitio ad huc liberis. Fratres em filij appellatur. Unde iacob ponat coram fratribus meis z fratribus tuis. z diuident inter nos. Non em credendum est q iacob exceptis liberis suis aliquos fratres secū habuerit.

Duodecim principes. Duodenarius sicut sacratu' est in apostolis z in apostolicis vniuersis: sic execrabilis est in reprobis contra fidem trinitatis z euangelij p quattuor mundi partes dilatatis.

Ab euila usqz sur.

Regio qua' curat p' bison ab euila nepote noe sic vocata est. z solitudo contra facie' egypti. Sur quoqz est solitudo inter caedes z barad. extendens desertu' usqz ad mare rubz z egypti cōfina.

De mesopotamia.

Regio sterilis q sic grece vocat' quia media inter duo flumina tygrim z eufraten. Na' mesos medius potamos fluminis dicitur. hinc ypothamus. i. fluminalis equ' Deprecatusqz ē zc. Hiero. Pro motione vel collisione. Lxx. posuerunt ludibant vel recalcitrabant. Aquila cōfugebant filij in vtero ei' Simachus in similitudine nauis in sup' facie' ferebantur.

Hiero. Que' sancti orando efficiunt.

ita p' destinata sunt. vt p'abus obtineantur. Na' ipsa quoqz celestis regni p' destinatio ita est dispensata. vt ad hanc electi et labore pueniant: vt postulando mereant accipere qd eis de' ante secula disposuerat dare. Abraz nanqz dñs ait. In ysaac vocabit tibi semē. cui etiam dixerat. patrē m' tarū gentiū p'stiti te. Et rursum benedicā tibi z multiplicabo semē tuū sicut stel. qz zc. Vñ p'stat. q' de' semē abraz per ysaac multiplicare p' destinauerat: z tñ scriptū est. Deprecatus est dominus ysaac pro vxore sua zc. Si vero multiplicatio generis abraz per ysaac p' destinata fuit: cur sterile' accepit? Sed p' destinatio p'abus impletur. Is em in quo deus multiplicare semē abraz p' destinauerat: oratione obtinuit vt filios haberet.

Derrexitqz rebecca zc.

Aug. Querit quo ierit. cū nondū essent p' p'ixē vel sacerdotes tabernaculi aut templi dñi: forsitan ad locū vbi arā constituit abraham. Sed quomodo ibi resp' dñi darent' tacet scriptura: an p' aliquē sacerdotem. quē miz est si erat nō fuisse nominatū: z nullā sacerdotum factam mentionē esse. forsitan ibi cū orando allegassent desideria sua dormiebant: vt p' somnū monerentur. vel adhuc viuebat melchisedech cui' tanta fuit excellentia. vt dubitaret' vtrū homo an angelus fuerit. V'

^{¶ A quo re} primogenitus hismaelis naba[¶] gio a mari rubro usqz ad eufratē nabathea dicit' ioth. deinde cedar. z abdebel. et

mabsan. masma quoqz z duma z

massa adad et thema z iachur et

naphis z ebedma. Isti sunt filij

hismael. z hęc nomina p castella

z opida eorum: duodecim principes

tribuum suarum. Et facti sūt

anni vitę hismael centūtrigintase

ptem deficiēsqz mortu' est. et ap

positus est ad populū suū. Habi

tauit autē ab euila usqz sur: q' respi

cit egyptū introcuntibus assirios

Lozaz cunctis fratrib' suis obiit

De quoqz sunt generationes ysa

ac filij abraz. abraā genuit ysaac

Qui cū quadraginta esset anno

rum duxit vxorem rebeccam filiā

batuel siri de mesopotamia soroz

rem laban. Deprecatusqz est ysaac

dñm pro vxore sua. eo q' sterilis

esset. Qui exaudiuit eum. z dedit

conceptū rebecca. sed collidebantur in vtero ei' paruuli. Que' ait

Si sic michi futurū erat: quid ne

forte etiā illo tpe erant hoies dei. in quibz deus posset interrogari. Quid quid horum vel forte aliud fuerit: rebecca tñ secundū scripturā dominum interrogauit: z responsum eius meruit.

Duę gentes zc. Historica p'prietate responsum inuenitur completum. cum p'pter israhel. i. iacob minor filius supauit ydumeos. i. gentē quā p'p' gavit esau. eosqz p' dauid tributarios fecit q' diu fuerunt. usqz ad regem iudub quo ydumei rebellauerūt. z iugum de' ceruice excusserūt. sicut p'p'beta

cessu fuit concipere. [¶] Derrexitqz [¶] quā exierit abraham. vel ad secretū locum in quo quiescit orare. [¶] rebecca vt consuleret dominum.

Qui respondens ait: Duę gētes

in vtero tuo sūt. z duo populi ex

ventre tuo diuidentur. populus

quoqz populū superabit: z maior

seruiet minori. Jā temp' pariēti

eius reperti sunt. qui prim' egres

sus est rufus erat. z totus in mo

rem pellis hispid': Uocatusqz est

nomē eius esau. Protinus alter

egrediens. plantam fratris tene

bat manu: z idcirco appellauit eū

iacob. Sexagenarius erat ysaac

quādo nati sunt paruuli. Quib'

adultis factus est esau vir gna'

venādī. z homo agricola. Jacob

autē vir simplex habitabat in ta

bernaculis. Ysaac amabat esau

eo q' de venationibus illius ve

sceret. z rebecca diligebat iacob

interiora sua inculta relinquunt.

Vir simplex zc. Qd grece dicit' aplastos. hoc latini simpliciter interpretati sunt. Proprie autē aplastos non fictus. Vñ quidā sine dolo interpretati sunt dicentes. Erat iacob sine dolo habitans in domo. vt magna sit que stio. quomō per dolum accepit benedictionē. qui erat sine dolo: sed ad figurandum aliquid magnū hęc scriptura p'misit. hinc em maxime cogimur intelligere ibi spūalia: qz sine dolo erat. qui dolum fecit.

Simplex. Greg. Quia q' curis exterioribz spargi refugit: simplices in cogitatione z conscientie habitatoe consistunt. habitāt em in tabernaculis. qui se intra mentis secreta constringit nec dum ad multa foris inibat. a se ipso cogitatione alienatus recedit.

uit ysaac: qñ minorē p' maiore bñdixit. et b' idē dixit maiori. cū ipsū postea benedixit.

Jā tempus pa

zē. Hiero. Vbi nos pilosum posuimus in bebrgo habet seir. vñ esau. sicut alibi legimus. seir. i. pilosus dicitur est.

Protinus alter

zē. Hiero. Hoc figuratiter factū etiā in deis nō credentibus notū est: qualiter populus ecclesie populi sinagoge supauit z plebs iud. o'z tempore maior: seruiuit minori populo xpianorum. Moral. In singulis quoqz b' dicitur potest. Duę gētes z duo ppli intra nos sunt. i. viciōz z virtutū. iste minor. ille maior. plures em sūt mali q' boni. z vicia plura virtutibz. Sed tñ populus populū superat. z maior: seruiet minori. caro. i. spiritui. z vicia virtutibz p'cedit esau rufus z totus vt pellis hispidus. Deinde exit iacob tenēs plantā fratris. prior em popul' pphetarum z xpianorum pollutus. peccati z nequitie squalore circumdatus. cui' minor plantā tenuit quia maiorē populū minor supauit.

Factus est esau

uir gnaus ue zc.

Greg. coz vitam significat. qui exterioribus voluptatibz fusi carnē sequunt'. Agricola quoqz dicit': qz amatores seculi tāto colunt exteriora: q' to

interiora sua inculta relinquunt.

Vir simplex zc. Qd grece dicit' aplastos. hoc latini simpliciter interpretati sunt. Proprie autē aplastos non fictus. Vñ quidā sine dolo interpretati sunt dicentes. Erat iacob sine dolo habitans in domo. vt magna sit que stio. quomō per dolum accepit benedictionē. qui erat sine dolo: sed ad figurandum aliquid magnū hęc scriptura p'misit. hinc em maxime cogimur intelligere ibi spūalia: qz sine dolo erat. qui dolum fecit.

Simplex. Greg. Quia q' curis exterioribz spargi refugit: simplices in cogitatione z conscientie habitatoe consistunt. habitāt em in tabernaculis. qui se intra mentis secreta constringit nec dum ad multa foris inibat. a se ipso cogitatione alienatus recedit.

Loritur iacob zc. **H**ier. Ruben vltimum. hebraice edom dicitur ab eo aut q rubeo dicitur qmogenita vendidit: fului i edom nome accepit. **L**ui dicit iacob zc. **I**si. **E**lau primogenita ppter elcam fratri mino ri vendidit: z postea paterna benedictione tibi promissa priuatus est: iada icum populu significat. qui in exodo primogenitus dei filius appellatur. et ppter seculi lucra non solum primatus sui honorem amisit: sed z celestis regni pmiuam pparatu m adipisci non meruit. **U**nde per exprobratio nem dicitur auferet a v-reg. dei. z da. gen. fa. f. et. primogenita aut vestis erat sacer dotalis. qua induti maiores nata cu be nedictione patris vi ctimal deo velut pon tifices offerbant. hoc dono terreni amoris desiderio caruerit in dei: cui gloria futuri regni.

Juravit ergo e. zc. **G**reg. **S**ciendū aut q nos quiqz mo dis gule viciū tentat. **A**liqñ em indigentie tempora puenit. **A**li quādo temp? nō pze uenit: sed cibo lautū ores querit. **A**liqñ q sumenda sunt parari accuratius appetit. **A**liqñ qualitati cibo rum z tempori pgruit sed in quantitate su mendī mensurā exce dit. **A**liquando vero abiectum est qd desi derat: z tamē ipso de siderij estu veteri pec cat. **J**onāthas mor tis sententiā meruit: quia in gustu mellis constitutū edendi rē pus antecessit. **P**o pulus ex egipto du ctus in heremo occu buit: qz respecto mā na carnes petiuit: qz lautiores putauit. **F**iliorum heli prima cul pa est: qz ex voto eoz sacerdotis pner non de more vellet coctas carnes d sacrificio ac cipere: sed coquēdas querebat. quas accu ratius exhiberet. **E**t cū dicitur: hęc sunt in iquitas sodomie: supbia z samritas panis z abundantia. ostēdi tur inde perisse: qz cū vicio supbie mensurā refectōis excessit. hinc elau pri mogenita amisit: qz magno estu respicabilē abū i lenticula z cupiuit. ne qz abū s appetit? i vicio ē. **U**n lautiores citos plerūqz sine culpa sumim? z abiectiores cum reatu concupiscentie degustamus. **E**lau em primatum pro lenticula perdidit. helias in heremo virtutem carnes edendo seruauit. hinc dyabolus quia non cibum sed concupiscentiam causam esse damna tionis intelligit: primum sibi hominem non carne sed pomo subdidit. z se cundum pane tentauit. hinc est qz plerūqz culpa adē committitur: etiam cum vilia sumuntur. **N**e qz enim adam solus vt a pomo abstineret: probi bitionem accepit. **C**um enim alimenta salutē nostrę contraria reus indi cat: ab his etiā quasi p sententiam vetat. z cum cupientes noxia tangim? vetita gustamus. **E**a vero sumenda sunt: que nature necessitas querit: z

Simplicitas nō querit ollas carniū.
Loritur autem iacob pulmentū. ad

quem cū venisset esau de agro las sus. ait: Da michi d coctione hac
S Lenticula esca est hutorū animalium. signifi cans animalē legis intellectu: quo populus u daicus illectus maluit primati carere: qua ab eo recedere. qd etiā nunc studet a populo imo re impetrare. temporalib? dedit? post mortē nī chil speret boni.

ruia: qz opido lassus sum. **Q**uaz ob causam vocatū ē nomen eius sedom. **L**ui dicit iacob. vende mi chi primogenita tua. **I**lle respon dit: En morior: qd michi pderūt

primogenita: **A**it iacob: **J**ura er go michi. **J**uravit ergo ei esau: et vendidit primogenita. **E**t sic acce

pto pane z lentis edulio. comedit z bibit z abiit: paruipendens q primogenita vendidisset.

C. XXVI.
O **R**ta autem

fame super terram post eam sterilitatem que acciderat in diebus
S Christus ad gentes que p naturalē rationem credebant verū cōditore: quem significat abime abraaz: abiit ysaac ad abimelech lech. qui interpretatur pater meus rex. **Q**ue interpretatur partes vel macera: vt de strueret partes inimicitarū.
Regem palestinoz in gerara. **A**p paruitqz ei dominus z ait: **N**e de

non que edendi libido suggerit.
C. XXVI.
O **R**ta autem fame. **A**ug. **Q**ueritur quando hoc factum fuerit q ysaac abiit in gerara. vtrū postea qd esau primogenita vendidit: hęc enim continue narrantur. an vt fieri solet. per recapitulationem narratoz reuer sus sit ad ea cum progressus de filiis eius ad eum locum puenisset. qui de lenticula memoratus est: **I**nuenitur quippe abimelech. qui etiam saram concupierat. **I**plius em paranimphus z princeps militie: qui ibi memo

descendit in egiptū. ppter auxilium: scendas in egiptū. sed quiesce in terra quā dixerō tibi. **T**z pegrina celo subus possessurus es vt dominus. **R**e ibi. **E**rogz tecum z benedicam tibi. **T**ibi em z semini tuo dabo vniuersas regiones has. **C**ōplens iuramentū qd sponondi abraam patri tuo. z multiplicabo semen tuū sicut stellas celi. **D**aboqz po

steris tuis vniuersas regiōes has z benedicent in semine tuo oēs gentes terre. eo q obedierit abra am voci meę: z custodierit pcepta mea z mandata. z cerimonias legesqz seruauerit. **M**ansit itaqz ysaac in geraris. **Q**ui cum inter

rogaretur a viris loci illius sup vxore sua. **R**espondit: **S**oroz mea est. timuerat em cōfiteri q sibi so ciata esset coniugio. reputans ne forte interficerēt eum propter ei pulcritudinem. **L**unqz ptransis sent dies plurimi. z ibidem mora retur. prospiciens abimelech rex palestinoz p fenestrā. vidit eum iocantem cū rebecca vxore sua. z

de? vt intelligam? spalia. nec dari posse. nec pspari debere nisi ab vno deo
Lunqz pertransissent zc. **I**si. **A** tempore xpi vsqz ad constantini tempora nō in conuentu populoz. sed tanqz p latebras p̄dicabatur fides. **I**n secreto congregabant xpiani. tandem videntes principes seculi p mi racula xpi maiestātē cōtemperatam humane infirmitati. vt possint socia ri. z esse duo in carne vna: iam in manifesto xpi z ecclesie sacramentum p dicari permiserunt. z diu fuisse absconditum voluerunt.
Uidit eū iocantē zc. **A**ug. **Q**uid sibi velit in sacramento xpi z eccle sie. q tantus patriarcha cū coniuge iuserit: vnde coniugū sit cognitū. vi deat profecto quisqz ne aliquid in ecclesia narrando peccet: si secretū viri eius in scripturis intueatur. z inuenit eum maiestatem qua equalis est pa tri. paulisper abscondisse in forma seruili: vt eius capax esse posset humana

rati sunt etiā hic me moratur. **D**ouet aut tem vtrum viuere po tuerint: quādo enim fact? fuit amic? abrae nondum nat? est ysa ac: sed pmissus. **P**o namul aut anteqz na sceret ysaac illud fu ille factū. deinde ysa ac suscepit filios cum esset annozū .lx. **I**lli autem iuuenes erant quando esau vendi dit primogenita. po namus etiā circa .xx. annos fuisse. z fiant anni ysaac vsqz ad illud factum filioz eius circa .lxxx. adole scentem quoqz accipi amus fuisse abime lech. quando matrē ei? cupiuit. z abrae amicus factus est. po tuit ergo esse quali cē tenarius. si post illud factum filiozū pre xit in gerara. **E**t hoc ergo non cogit neces sitas. putare p recapitulationem narrataz esse ysaac pfectionez. **S**ed qz ibi scribitur diu fuisse. puteos fo disse. z de his conten disse. ditatū esse pecu nia. nimiz si recapitu lando dictum est. qd ideo fuerat p̄missū vt primū de filiis vsqz ad lenticulam nar ratio pueniret. **I**deo qd scripū est de ysa ac. benedixit eum de? z exaltatus est homo zc. secundū terrenaz felicitatez dictū esse sequētia docēt. quan qz ergo aliquid spiri tuale ista significant secundū id tamē fm qd contigerūt p̄missū sum est benedixit euz

infirmas . eoq; modo se coniugi congruus aptaret. quid em absurdum imo quid pronuntiationi futurorum incongruum: si ppheta carnale ali-

Seminavit aut ysaac in terra zc.

Hiero. Licet in alie na terra seminauerit ysaac. no puto q; tan ta ei ordei fertilitas fuerit. Vnde melius arbitror qd; habetur in hebrzo. q; qd; aqui la trahit. Inuenit in illo anno centuplu estimatum. rades au tem scriptura genus frugum. qd; centupli cauerit: videt cuncta rum in illo ostendisse virtutum multiplicati onem.

Ob hoc inuide tes zc.

Hiero. Ysaac christus. qui primum vult fodere puteos. quos foderant pueri patris sui. Moyses enim puteu legis fo dit. dauid salomon z prophete libros scri pserunt veteris testa menti. quos terrena z fordidia impleue rat iudeorum intelli gētia. quoz os cu vel let purgare: vt osten deret quecumq; lex z pphete dixerit de se dicta esse. ritati sunt palestini. i. iudei a re gno dei alieni. z dis cessit ab eis. no enim potest esse cu eis. q; in puteis nolunt habere aqua sed terra. Et dicit eis: Ecce relinq; tur vobis d. u. d. fo dit ergo ysaac. imo pueri eius puteu no uum. i. apostoli z euā geliste. qui fodientes puteu nouu testame tum inuenerit aqua saliente in vita ster nam. pro bis quoq; certat qui terrena sa piunt: nec patiuntur noua condi: nec vete ra purgari. Dicit er go ad eos quoniam indignos vos exhi buistis gē dei: ex h iam ad gentes ibim?

Puteos zc. ob struxerunt zc.

Hiero. Gregorius moral: Sepe cu verbis diuinis in tendimus demonum insidias grauis toleramus: qui menti nostre terrenaz cogitationu pulue rem aspergūt. vt intentionis oculos a luce intime visionis obscurēt. Nos em puteos fodimus cu scripturę alta penetram; quos occulte allophili re plent: q; terrenas cogitationes ingerunt. z diuine scientię aquam tollunt

accessito eo ait: **Perpicuū est q; vxoz tua sit. Cur mentitus es so**

rozem tuam esse? Respondit: Li

mui ne morerer propter eā. Dixit q; abimelech. Quare imposuisti nobis: potuit coire quispiam de

populo cū vxoze tua: z induxerast sup nos grande peccatū. Prece pitq; omni populo dicens: Qui te

tigerit hominis hui; mulierem. morte morietur. Seminavit aut

ysaac in terra illa: z inuenit in ipso anno centuplu. Benedixit q; ei dñs: z locupletat; est homo

z ibat proficiensq; atq; succrescēt donec veuementer magnus esse

ctus est. Habuit quoq; possessio nes ouiu. z armentoz. z familie

plurimum. Ob hoc inuidētes ei foderant serui patris illi; abimelech dicens: Quare fecerunt tibi puteos quos foderant serui patris tui? Respondit ysaac: Quia sciebam quia sciebat; quia sciebat; quia sciebat;

lelech diceret ad ysaac: Recede a nobis. quonia; potentioz nobis factus es valde. z ille discedens vt ueniret ad tozrentem gerare: habitauitq; ibi. Rursu fodit alios puteos quos foderant serui prius sui abraam: z quos illo mortuo

Vnde declinate a me ma. z seru. m. d. m.

Et ille discedens. zc. Hiero. Et abiit inde ysaac. z uenit in gerara val lem. z habitauit ibi. pro valle tozrentē habent in hebrzo. Quia em ysaac postq; magnus fact; est habitare potuit in valle. sed in tozrente de quo scriptu est: toz. in via bi. de quo helias in tempore sa mis bibit. sed q; non erat perfectus vt xps tozrens ei aruit. Xps vero etiā in tozrente traditus est: rēdicās regenerationē nostrā z baptisimū sacramen tum.

quib; ante pater vocauerat. Foderuntq; in tozrete. z reppererunt aquam viuam. Sed z ibi iurgi purgari uolunt.

um fuit pastoz gerare aduersus pastozes ysaac dicentium: Nostra est aqua. Quāobrem nomen putei ex eo qd; acciderat uocauit calumniam. Foderunt aut z alium

z p illo quoq; rixati sunt: appellauitq; eum inimicitias. Prose cutus inde fodit alium puteu: pro

quo no contenderunt. Itaq; uocauit nomē illius latitudo dicēs:

Nunc dilatauit nos dominus z fecit crescere super terram. Ascendit aut ysaac ex illo loco in berfabeg. vbi apparuit ei dominus in ipsa nocte dicens: Ego sum deus abraam patris tui. Noli timere: quia ego tecum sum. Benedicam tibi. z multiplicabo semen tuuz: propter seruum meum abraam. Itaq; edificauit ibi altare domi no. z inuocato nomie domini. ex tendit tabernaculum. pcepitq; seruis suis: vt foderent puteos.

Ad quem locum cū uenissent de

vocauit sicut pater eius. Moyses em z pphete apud nos suis nominibus appellatur: nec horum mutant uocabula puteoz.

Ad que locum zc. Hiero. Abimelech no semp pacem habet cu ysaac Aliq; dissidet. Aliq; pacem requirit. Et significat studiosos z sapientes

Fodit alios puteos zc. Hiero. Ysaac apud alieni genam gentē puteos fodit. in q; monemur vt in hac pegrinatione cogitationu profūda penetrem;: z quoz nō tozrescat. Al lopbili insidiātes pu teos replēt: q; immū di spiritus cū nos stu diose fodere conspi ciunt: molestias ten tationum cogitatio nibus ingerunt.

Aduerius pasto res. Hiero. Aquila z simachus aduersu z contrariū transtule runt. Sed in hebrzo bates sathana. Vñ patet sathanam con trariū interpretari.

Latitudo. In he brzo robooth. Vñ p batur illud qd; supra dictū est. Iple edifi cauit niniuen z robo oth. i. plateas eius.

Nunc dilatauit. zc. Dilatatus est ysa ac. z repleuit omnem terrā scientia trinitatis. z in toto orbe lati tudinem ecclesie col locauit. p; tñ in iudea notus. z in israel nominatus: postea in omnē terrā exi. so. e. id est. apostolor. qui p vniversum orbē fo derūt puteos. z aqua omnibus ostenderunt baptizantes omīs gē tes. in nomine p. z. f. z. s. f. Puteos abra am quos aperuit: sic

ad quem locum cū uenissent de

vocauit sicut pater eius. Moyses em z pphete apud nos suis nominibus appellatur: nec horum mutant uocabula puteoz.

Ad que locum zc. Hiero. Abimelech no semp pacem habet cu ysaac Aliq; dissidet. Aliq; pacem requirit. Et significat studiosos z sapientes

lelech diceret ad ysaac: Recede a nobis. quonia; potentioz nobis factus es valde. z ille discedens vt ueniret ad tozrentem gerare: habitauitq; ibi. Rursu fodit alios puteos quos foderant serui prius sui abraam: z quos illo mortuo

quo no contenderunt. Itaq; uocauit nomē illius latitudo dicēs:

Nunc dilatauit nos dominus z fecit crescere super terram. Ascendit aut ysaac ex illo loco in berfabeg. vbi apparuit ei dominus in ipsa nocte dicens: Ego sum deus abraam patris tui. Noli timere: quia ego tecum sum. Benedicam tibi. z multiplicabo semen tuuz: propter seruum meum abraam. Itaq; edificauit ibi altare domi no. z inuocato nomie domini. ex tendit tabernaculum. pcepitq; seruis suis: vt foderent puteos.

Ad quem locum cū uenissent de

vocauit sicut pater eius. Moyses em z pphete apud nos suis nominibus appellatur: nec horum mutant uocabula puteoz.

Ad que locum zc. Hiero. Abimelech no semp pacem habet cu ysaac Aliq; dissidet. Aliq; pacem requirit. Et significat studiosos z sapientes

seculi. qui per eruditionē philosophiē multa de veritate comprehenderunt. Adicū ysaac (qui verbū dei significat) nec semper in dissensione est: nec in pace. philosophia em̄ diuine legi nec in omnibus contraria est: nec in oībo cōsonat. Multi em̄ philosopho p̄ vnum deū qui cuncta creauit scribunt. Aliqui vero etiā addiderūt: q̄ p̄ verbū suū cuncta fecerit: z regat: z verbū dei sit quo cūcta mo-

derent: in quo z etiā gelio p̄sonāt. Mora lis ūo z p̄bifica p̄bi / losophia pene oīnia q̄ nostra sunt sentit. Dissidet vero cū dicit materiā esse cogernā deo. z negat deū cu rare mortalia: dicens puidentiā eius supra lunaris globi spacia cōbiteri. et q̄ vitas nascentiū stellaz cur sibi pandat. z cūz dicit mundū perpetuū z nullo sine claudendum. Et alia plura sunt in quibz nobiscū philosophi dissident vel concordant.

Diero. Pro ocho zat p̄nubo: in hebreo habet collegium amī coz eius. ut tā hōiem significet q̄ amīcorū turbā q̄ cū rege venerat. in quibz fuit p̄bi col p̄ncipis exercitus illius.

Abimelech et ochozat et p̄bi. Ili. Duo cū abimelech venēr. ochozat gener eius. z p̄bicol dux exercitus. Ochozat tenens. p̄bicol interpretatur os omnīz. Abimelech pater meus rex. bi tres imaginem philosophiē totius tenent: q̄ in tres partes diuidit logicā p̄bificam. ethicam. irationalē. naturalez moralem. Rationalis est q̄ deū patrem omnīz cōfiter: vt est abimelech. Naturalis que fixa est z tenet omnia velut naturę ipsius viribus nitens. quā profitetur ochozat: qui dicitur tenens. Moralī que in ore est omnium ad omnes p̄tinet z pro cōmuniū similitudine p̄ceptorz versat in ore oīm quā significat p̄bicol: qui interpretatur os oīm. bi ergo oīs bis eruditōibz instructi veniūt ad legē dei dicentes: Vidimus deū esse tecū zc. Benedictionem postulant: nō retributionē. Vñ sequit. Fecit ergo eis conuiuium qui em̄ verbū ministrat: sapientibus z insipientibz debitor est.

Ecce aut̄ in ipso die zc. Hier. Nescio quomodo in lxx. habet. z venērunt pueri ysaac. nunciantes ei de puteo quē foderūt. z dixerūt ei. nō in ueniūus aquā. z vocauit nomē eius iuramentū. Que em̄ etimologia est p̄pterea vocari iuramentū: qz nō inuenerūt aquā? Et ecōtrario in hebreo cui interpretationi aquila consentit z symachus. hoc significat qz inuenerūt aquā: z propterea appellatus sit puteo ipse satietas. z ciuitas bērsabez. i. puteus satietatis. licet em̄ supra ex verbo iurationis. vel ex septenario omnium numero qd̄ satez dicit: afferuim? bērsabez appellatam. tñ nūc ex eo qz aqua inuenta est. ysaac ad nomen ciuitatis alludens. declinavit paululū litterā z pro stridulo hebreoz: sin. a quo satez incipit. grecū sima. i. hebreozum famech posuit. Juxta allegoriā quoqz post tantos puteos i sine virtutibz non cōgruit vt ysaac aquam non inueniret. **C. XXVII.**

In hebreo sermone amīcorum eius collegiū. geraris abimelech z ochozat amīcus illius. z p̄bicol dux militum locutus est eis ysaac: Quid venistis ad me hominem quē odistis z expulistis a vobis? Qui respōderunt: Vidimus tecum esse dominum. z idcirco nos diximus: Sit iuramentū inter nos. z ineamus sēdus: vt non facias nobis quicqz mali. sicut z nos nichil tuorum attigimus. nec fecimus qd̄ te lederet: sed cum pace dimisim? auctū benedictione dñi. Fecit ergo conuiuium eis: z post cibuz et potum surgētes mane iurauerūt sibi mutuo: dimisitqz eos ysaac pacifice in locum suū. Ecce aut̄ in ipso die venerunt serui ysaac: annunciantes ei de puteo quē foderant atqz dicentes: Inuenimus aquā. Unde appellauit eū abundantiam. z nomen vrbi impositū est bērsabez vsqz in presentē diē.

Senuit aut̄ ysa. Ypolit? martir. Ysaac portat imaginem dei patris. Rebecca sp̄s sancti. Esau ppli p̄osis z zabuli. Jacob ecclesie z xpi. Senect? ysaac cōsummatōez mūdi. Oculi caligantes pisse fidez de mundo z religionis lumen neglectū esse significāt. Qz filius maior vocatur. acceptio est legis indgoz. Qz escas ei? z capturā dilexit pater hoies sunt ab errore saluati. quos per doctrinā iust? quisqz venat. sermo dei repmissionis benedictio. z spes regni futuri in q̄ cū xpo sūt regnaturi z vtz sabbatum celebraturi. Rebecca plena sp̄s sancto sciel qz audisset anteqz pareret. qz maior seruiet minori. hec formā gerit sp̄s sancti. que qd̄ futuruz esse nouerat in xpo: ante mediatā in iacob. loquitur ad filiū minorem. Vade ad gregē z affer michi duos hedos optimos. p̄figurans carnē saluatoris aduentuz. in quo eos liberaret: qui peccatis tenebantur obnoxij. Hedi em̄ vbiqz peccatores significant. Duo afferri iubent: ut duoz p̄ploz assūptio significetur. Leni. s. et boni. vocabiles. s. z innocētis aīę Stola esau est fides id est. scripturę hebreoz: qz illis p̄mo datę sūt: qz popul? gentium postea induit. pelles circūdatę brachij ei? peccata vtriusqz ppli. q̄ xps in extēsiōne manū cruci secū affixit. Ipe em̄ in corpore suo non sua. sed aliena peccata portabat.

Esau vero quadragenarius duxit vxores duas. Judith filiā beeri ethi. z basemath filiā elon eiusd loci: que ambę offenderāt animū ysaac z rebecca.

Senuit autem **C. XXVII.** Consumationē orbis ostendit

† Socus pater. † fides de mundo perit. z lu ysaac z caligauerunt oculi eius men religionis. † Ad accipiendā legem z videre non poterat. Vocauitqz esau filiū suū maiorem z dixit ei: fili mi. Qui respondit: Assuz.

Cui pater. Vides inquit qz senuerim: z ignozem diēz mortis meę

Sume arma tua pharethram et arcum. z egredere foras. Lunqz

venatu aliquid apprehenderis. **fac michi inde pulmentum sicut**

velle me nosti: z affer vt comedā.

z bñdicat tibi anima mea anteqz

moziar. Qd̄ cū audisset i rebecca

z ille abiisset in agruz vt iussione

patri expleret. dixit filio suo iacob: Audiui patrē tuū loquētem

pulum hebraicū. iacob gentilem pplm significat. Ysaac vero deū qui vtrūqz pplm illū p legē. istū p fidē sibi filios fecit. Esau agricola erat: qz indē p terrenis deo seruiebat. cui nō est dicitū vt esset paup sp̄s. mitis. pacific? misericors. p̄secutōez patiens. vt copiosā mercedē haberet in celis. S3 si custodieritis mādāta mea. dato vobis pluuiaz t̄pibz suis: z cetera q̄ p̄tinet ad carnis delicias. Fuit etiā venator: qz p effusione sanguis arietū z vituloz z bircoz deū placabāt. Jacob simplex habitabat in tabernaculis: qz electi de gentibz fide z volūtate deo placere studuerūt. Per tabernacula diuersas per orbem ecclesias. vel diuersos ordines intelligimus.

Sume arma zc. Ysaac diligebat esau: qz d venatōe ei? vescebat. Rebecca diligebat iacob. Ysaac deū. Rebecca aut̄ p̄scentiam dei figurat: qz diligebat deū pplm indgoz. eo qz assidue eoz oblatōibz placabat. S3 p̄ sciēs pplm gentiū mltō meliorē futuz p̄ p̄sciēte suę grāz ampl? diligebat

Esau i venatōe morāte. ut d̄ agrestibz aialibz cibos p̄ri exhiberz z bñdicere. mater iacob ad bñdictōez p̄cipiendā p̄ri applicuit: qz adhuc indē i legibz morāte. z ad fidē xpi tarde occurrūt. mater grā gentiles fidē quide sciētiētes ad p̄cipiendā bñdictionē indēis debita obtulit. Qualit̄ aut̄ bñdictōis donū. p̄meruerint: testat̄ opa iacob. q̄ p̄ bñdictionē suscipiēda gessit.

Dixit filio suo zc. Per duos hedos confessionem peccatoz gentilis

saluati. quos per doctrinā iust? quisqz venat. sermo dei repmissionis benedictio. z spes regni futuri in q̄ cū xpo sūt regnaturi z vtz sabbatum celebraturi. Rebecca plena sp̄s sancto sciel qz audisset anteqz pareret. qz maior seruiet minori. hec formā gerit sp̄s sancti. que qd̄ futuruz esse nouerat in xpo: ante mediatā in iacob. loquitur ad filiū minorem. Vade ad gregē z affer michi duos hedos optimos. p̄figurans carnē saluatoris aduentuz. in quo eos liberaret: qui peccatis tenebantur obnoxij. Hedi em̄ vbiqz peccatores significant. Duo afferri iubent: ut duoz p̄ploz assūptio significetur. Leni. s. et boni. vocabiles. s. z innocētis aīę Stola esau est fides id est. scripturę hebreoz: qz illis p̄mo datę sūt: qz popul? gentium postea induit. pelles circūdatę brachij ei? peccata vtriusqz ppli. q̄ xps in extēsiōne manū cruci secū affixit. Ipe em̄ in corpore suo non sua. sed aliena peccata portabat.

Vocauitqz esau Ili. Esau venator z agricola. Jacob ho simplex habitabat i tabernacul. Esau po

pulum hebraicū. iacob gentilem pplm significat. Ysaac vero deū qui vtrūqz pplm illū p legē. istū p fidē sibi filios fecit. Esau agricola erat: qz indē p terrenis deo seruiebat. cui nō est dicitū vt esset paup sp̄s. mitis. pacific? misericors. p̄secutōez patiens. vt copiosā mercedē haberet in celis. S3 si custodieritis mādāta mea. dato vobis pluuiaz t̄pibz suis: z cetera q̄ p̄tinet ad carnis delicias. Fuit etiā venator: qz p effusione sanguis arietū z vituloz z bircoz deū placabāt. Jacob simplex habitabat in tabernaculis: qz electi de gentibz fide z volūtate deo placere studuerūt. Per tabernacula diuersas per orbem ecclesias. vel diuersos ordines intelligimus. **Sume arma zc.** Ysaac diligebat esau: qz d venatōe ei? vescebat. Rebecca diligebat iacob. Ysaac deū. Rebecca aut̄ p̄scentiam dei figurat: qz diligebat deū pplm indgoz. eo qz assidue eoz oblatōibz placabat. S3 p̄ sciēs pplm gentiū mltō meliorē futuz p̄ p̄sciēte suę grāz ampl? diligebat Esau i venatōe morāte. ut d̄ agrestibz aialibz cibos p̄ri exhiberz z bñdicere. mater iacob ad bñdictōez p̄cipiendā p̄ri applicuit: qz adhuc indē i legibz morāte. z ad fidē xpi tarde occurrūt. mater grā gentiles fidē quide sciētiētes ad p̄cipiendā bñdictionē indēis debita obtulit. Qualit̄ aut̄ bñdictōis donū. p̄meruerint: testat̄ opa iacob. q̄ p̄ bñdictionē suscipiēda gessit.

populi. et penitentia possimus accipere. Hedi optimi. qz confessio peccato- rum et penitentia valde est deo acceptabilis. Unde. Sandiu erit in celo super vno peccatore p. a. zc. Per vnu peccatore. populii gentiu. per nona- ginta nonne iustos iudeos intelligit. qui sibi videbant iusti in obseruantia legis. Vn. vt qd in- stificatis vos cora ho- minibz zc. qui in im- pfecto numero ponu- tur: qz nulli ad perfe- ctum adduxit lex.

Et vestibus esau

Hic. Et in hoc loco tradit hebrei. primo genitos sanctos offi- cio sacerdotum. et ha- buisse vestimentu sa- cerdotale. quo indu- ti victimas offerebat ante qz aaron i sacer- dotium eligeret.

Parauit illa ci-

U. Per delectabi- les escas qz de hedis pparant ysaac. intel- ligim? penitentie opa te quibz dicit: fa cite fruct? dignos penite- tie. vestel valde bone quas esau. i. iudei do- mi filiquerat. optima legis precepta (verbi gratia) Diliges dñz teū tuū zc. et alia si- ne quibz nemo potest esse iust? Das iudei domi. i. in veteri testa- mento reliquerat: qz seruire nolent. His gentilis ornatus. ad- deū patrē cū cibis bo- norum opoz prexit. cum cibis aut panes obtulit. p panes sepe verbū dei intelligim? Bene aut ad deū cū cibis bonoz opoz per- git: qui alios quoscū- qz pōt ad bona opa monere non desinit.

Dater hedinis pel- lis bus manus iacob et colli nuda. pterit. pel- lis em cum ab hedo subtrahitur. remanet caro. unde cū tele- ctabilis conficit. et cū a peccatore vicia de- trahuntur. bonū na- ture cū ratione appa- ret. qz si fide coquā- tur. delectabiles cibi ex bono nature deo pparantur. Per col- lum in quo superbia apparet. mentis ela- tio signatur. Per manus opera. Collū hedinis pellicibz circumdat. qui ad elationem reponendā et humilitatis custodiā habendā. peccata preterita ante oculos mentis sepe producit.

Quomodo inquit tam cito zc. Ypolit? Querit ysaac a iacob. cur tam cito venerit. admirat? i. velocē credentium fidem. Cibi delecta- biles offerunt: qz hostia deo placēs. salus peccatoz. Post esum sequitur bñdictio. et ei? odore pfruit. virtutē resurrectionis et regni aperte. pñunci- at. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni. hęc est benedictio. Odore

cum esau fratre tuo. et dicentem ei: Affer michi de venatione tua. et fac cibos vt comedā: et bñdicaz tibi anteqz moriar. Nūc ergo fili mi acquiesce p filiis meis: et pgeni- ad gregē affer michi duos hedos optimos. vt faciam ex eis escas patri tuo quibus libenter vesci- Quas cū intuleris et comederit: benedicat tibi priusqz moriatur. Cui ille respondit: Nosti q esau frater meus? homo pilosus sit et ego lenis? Si attrectauerit me pat me? et fēserit. timeo ne putet me sibi voluisse illudere: et iducat sup me maledictōez p bñdictōe. Ad quez mater: In me sit ait ista maledictio fili mi. tantū audi vo- cem meam. et pergens affer q dixi Abijt et attulit. deditqz matri Pa- rauit illa cibos sicut nouerat vel- le patrem illius. et vestibus esau valde bonis quas apud se habe- bat domi. induit eū: pelliculasqz hedozum circūdedit manibus. et colli nuda protexit. Deditqz pul- mentum: et panes quos coxerat tradidit. Quibus illatis dixit: Dater mi? At ille respondit: au-

nominis xpi sicut ager mundus implet. Benedictio est d rore celi. i. plu- uia diuini verbi. et de pinguedine terrę. congregatōe populoz. multitu- dine frumenti et vini. hęc est multitudo quā colligit de sacramento corporis et sanguinis sui. Illi seruiūt ppli. i. gentiles pueri. Ip̄m adorant tribz ppli p arcuacionē creden- tes. Ip̄e est dñs fra- trū suoz. i. iudeozum Ip̄m adorāt filij ma- tris ei? qz secundum carnem nat? est ex ea Ip̄sum q maledice- rit maledice. et q be- nedixerit benedicetur Ip̄s ex ore populū pa- trem ignorantis bene- dicitur. i. veraciter di- citur. s. a iudicis aliis benedici putatur qui ab errantibz expectat Quos cū obla- tos zc. Postqz ysa- ac abum lumpsit. ia- cob obtulit ei vinūz Si p cibū actus vi- te opa designantur. p vinum qd mentes alienat. contemplati- ua accipitur. que ab amore seculi mentes electoz alienas facit Post cibū et potū ia- cob benedicatur: qz il- li benedictionem cele- stem a deo pcipiunt. qui eū vltz in finem bonis opibz placare student.

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

nominis xpi sicut ager mundus implet. Benedictio est d rore celi. i. plu- uia diuini verbi. et de pinguedine terrę. congregatōe populoz. multitu- dine frumenti et vini. hęc est multitudo quā colligit de sacramento corporis et sanguinis sui. Illi seruiūt ppli. i. gentiles pueri. Ip̄m adorant tribz ppli p arcuacionē creden- tes. Ip̄e est dñs fra- trū suoz. i. iudeozum Ip̄m adorāt filij ma- tris ei? qz secundum carnem nat? est ex ea Ip̄sum q maledice- rit maledice. et q be- nedixerit benedicetur Ip̄s ex ore populū pa- trem ignorantis bene- dicitur. i. veraciter di- citur. s. a iudicis aliis benedici putatur qui ab errantibz expectat Quos cū obla- tos zc. Postqz ysa- ac abum lumpsit. ia- cob obtulit ei vinūz Si p cibū actus vi- te opa designantur. p vinum qd mentes alienat. contemplati- ua accipitur. que ab amore seculi mentes electoz alienas facit Post cibū et potū ia- cob benedicatur: qz il- li benedictionem cele- stem a deo pcipiunt. qui eū vltz in finem bonis opibz placare student.

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Quos cū obla- tos zc. Postqz ysa- ac abum lumpsit. ia- cob obtulit ei vinūz Si p cibū actus vi- te opa designantur. p vinum qd mentes alienat. contemplati- ua accipitur. que ab amore seculi mentes electoz alienas facit Post cibū et potū ia- cob benedicatur: qz il- li benedictionem cele- stem a deo pcipiunt. qui eū vltz in finem bonis opibz placare student.

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Benedicens illi ait. Gregi. Alter ad venandū mittitur vt benedicatur. alter per suppositiones matris a patre benedicatur. Quis paruuloz i fa- cto iustoz. non iuxta sacre lectionis bysto- riam pascitur? Vide ri aut potest. qz iacob primogeniti benedi- ctionē nō p fraudem surripuit: sed rebū acceptit quā a fratre comparauit. Allego- rice vero ysaac maio- ris filij venatōe vsci- cupit: qz omnipotens deus iudeozū bona operatione pasci vo- luit. sed illo tardante minorē rebecca suppo- suit: qz dñs iudaicus populus bona opera foris querit. gentiles mater gratia intro- duxit: vt omnipotentī patri cibum boni operis offerret. et benedictionē maioris acciperet. Libum ex domesticis animalibz p̄buit: qz gentilis populus de exterioribz sacrifi- cijs placere non querens. dicit. In me sunt deus vota tua. que reddā lau- dationes tibi. Jacob manus brachia et collum hedinis pellicibz terit: quia hedus solet pro peccato offerri. et gentilis populus dum se peccatore confi- tēri non erubescit. carnis in se peccata mactauit. Vestimentis maioris in- duitur: qz sacre scripturę pceptis (q maiorī pplō data sunt) in bona opa- tione vestitur: et cis minor in domo vtit. q maior foras extēs reliquit int?

Grego. Alf. Isaac caligantibus oculis iacob filium nesciens benedixit. q̄ ventura erant p̄uidit: et qui p̄sens assisteret: nesciuit. Constat em̄ q̄ iudex qui plene legem didicerunt: aduentu xpi cognouerunt. Vñ herodes a principibus sacerdotum inquit: ubi xps nasceretur: cui protinus responderunt: In bethleem. **P̄** ergo nouerant: que passio nis tpe cu respiceret ignorabat: quoz noticia prior: et ignorantia posterior ysaac caligante signat. q̄ duz iacob benediceret: qd̄ in futuro ei eueniret p̄uidebat. sed q̄ p̄sens assisteret nesciebat. Sic iudex populus p̄phetice myste ria accepit: sed cecos oculos in p̄templatione tenuit: q̄ p̄sentem nō vidit: de quo multa in futuro p̄uidit. Ante se em̄ positu cer nere nō valuit: cuius aduentu potentia longe ante nunciavit.

Grego. Isaac filium nesciens: que b̄ndixit: sedm̄ illud: populus que nō cognouit: seruit michi. **z̄c.** p̄sentem nō vidit: et ventura ei p̄uidit: q̄ om̄i potens de cu p̄p̄betas p̄dicaret gentilitati p̄roganda gratiam: in p̄senti p̄ gratiam nō vidit: quā tūc in errore reliquit: et tñ q̄ hanc p̄ gratia b̄ndictionis collecturus erat p̄uidit. **Vñ.** Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni: cui benedixit dñs. **Ager em̄ mundus est.** Et q̄ electoz populus in toto m̄do virtutibz re dolet: odor filij odor est agri pleni. **Aliter em̄ olet flos vng.** q̄ magna est virtus et opinio p̄dicatoruz qui debriant mentes audientiu. **Aliter flos oliue:** quia suaue est op̄ misericordie qd̄ refouet et lucet. **Aliter flos rose:** q̄ mira est fragrantia que rutilat et redolet et cruce re martiriū. **Alit̄ flos lylj:** q̄ cādidā vita carnis: de incorrupte virginitatis. **Aliter flos violę:** quia magna est virtus humilium: qui vltima loca tenentes per humilitatem se a terra in altum non subleuant: et celestis regni purpuram in mente seruant. **Aliter redolet spica:** cum ad maturitatem perducitur: quia bonorum operum perfectio ad satietatem eoz qui iusticiam elurrit preparat. **Quia vero gentilis populus in electis per munduz sparsus virtutibz suis omnes qui intelligunt replet odore bone opinionis: et etc dicit:** odor filij mei sicut odor agri pleni: cui z̄c. **Sz q̄ virtutes ex se nō habet: recte additur:** Cui benedixit dñs. **Et q̄ p̄ quosdā in contemplatoz surgit:** p̄ quosdā in actiue vite opa pinguecit: sequit̄. **Det tibi de roze celi z̄c.** Ros desup et subtiliter cadit: et toniens d̄ roze celi accipim̄: quoniens p̄ infusione p̄templationis intime de supnis aliqd̄ tenuiter videm̄

Ecce odor filij mei: sicut odor agri pleni: cui benedixit dominus. **Det tibi de roze celi: et de pinguedine terre abundantia frumenti vini: et olei: et seruiat tibi populi: et adorent te tribus.** **Esto dominus fratrū tuoz: et incuruent ante te filij matris tue.** **Qui maledixerit tibi: sit ille maledictus.** **Et qui benedixerit tibi: benedictionibus repleatur.** **Uix ysaac sermonem impleuerat: et egresso iacob foras: venit esau: coctosq̄ de venatione cibos intulit patri: dicens: Surge pater mi: et comedede venatione filij tui: vt benedicat michi anima tua.** **Dixitq̄ illi ysaac: Quis enim es tu? Qui respondit: Ego sum filius primogenitus esau.** **Expauit ysaac stupore vehementi: et ultra q̄ credi potest admirans ait: Quis igitur ille est qui dudum captus venationem attulit michi: et comedi ex omnibus ebusti mundus impletur: Sanctorū virtutibus mundus impletur.**

Cū vero bona opa p̄ corpus agim̄: de terre pinguedine vitamur. **Abundantia fru. z̄c.** **Vñ.** Hęc est multitudo quā colligit de sacramento corporis et sanguinis sui.

Venit esau z̄c. **Sero esau ad patrem reuertit̄: quia prior populus in fine couerteret.** **Vñ p̄uertent ad vesperā et: f. p. u. c.** **Et alibi.** **Apuerit ora sua: sic comedēs i abscondito.** **Expauit ysaac.** **B̄ndictionē respiciens sam repetēte maiore filio expauit ysaac: et aliu p̄ alio se b̄ndixit se cognouit: nec indignat̄ cognito sacm̄e to: dicens: et b̄ndixi em̄ et benedictus est.** **Hęc est prima benedictio ysaac: minori populo xpiano y data.** **Sed nec maior: filius oīno respectus: q̄ cū intra uerit plenitudo gentium: tūc oīs israel saluus erit.** **Cui sc̄d̄ benedictiois p̄phā est.** **In pinguedine terre et in roze celi desup eb. t.** **In pinguedine terre: in fecunditate rez et potētia regni: q̄ in illo p̄lo fuit: et in roze celi eloquijs rei.** **Ips̄ eloquia rei cre dita sūt et legis testamēta.** **Vives gladio q̄ sanguini p̄p̄s ille dedit̄: necē in xpo et p̄phetis exeruit.** **Et seruius fratri tuo minori: i. p̄lo xpiano: tempulq̄ ueniet cum exanties et solues in gum et: de. c. t. cū sez p̄ cognitionē fidei et gratia xpi conuersus reposeris on? legis qñ iā tunc nō seruius minor: s̄ p̄ fidem frater vocaberis.**

Auditis esau sermonibus patris **Adhuc dolet prior populus p̄matu sibi esse preceptum.** **irrugit clamore magno: et cōster natus ait: Benedic etiaz et michi pater mi.** **Qui ait: Venit germanus tuus fraudulenter: et accepit benedictionem tuam.** **At ille subiunxit: Iuste vocatum est nomē eius iacob: supplantauit em̄ me.** **Et in quibus dolet iudicū populū christianū po en altera vice.** **Primogenita mea puli sibi esse prelati: et ei p̄emmet in alitū dūe temporalium.** **ante tulit: et nūc secundo surripuit benedictionem meaz.** **Rursumq̄ ad patrem: Nunquid nō reserua sti ait et michi benedictionē?** **Respondit ysaac: Dominum tuum illum constitui: et omnes fratres tuos seruituti illius subiungam.** **frumento et vino stabiliui eum: et tibi fili mi post hęc vltra quid faciam?** **Cui esau: Num vnā inquit tantū benedictionem habes pater? michi quoq̄ obsecro vt benedicas.** **Cunq̄ eiulatu magno flet: motus ysaac dixit ad eū: In pinguedine terre: et in roze celi**

tuus irascendū fuit: q̄ patre sefellit. **In adā quoq̄ et extasis p̄cessit anteq̄ diceret: Erūt duo i carne vna: qd̄ est magnū sacramētū in xpo et in ecclia.** **Benedixitq̄ ei z̄c.** **Alc.** **Si iusti viri volūtas bona est: qd̄ est q̄ ysaac nō esau que voluit: s̄ iacob que noluit b̄ndixit.** **Iusti hoīs q̄tū ad p̄sentiā volūtas bona est: de? vero sol? de futuris indicat.** **Ysaac humano more filiu maiore b̄ndicendū putauit: s̄ de? q̄ occultoz est cognito: minozey dignū b̄ndictōe ostēdit: vt nō hoīs ostēderet esse b̄ndictionē s̄ dei.** **Ideo in numeris ad moysen et aaron sacerdotes d̄: Ponite nomē meū sup filios israel: ego dominus benedicam eos.** **Sacerdotis est benedicere: rei effectū tribuere.** **Et aut̄ intellexit ysaac p̄ spiritū p̄phetice benedictionē minorū destinātā ait: Benedixi: et erit benedictus.** **Iuste vocatū est z̄c.** **Micro: Jacob supplantator: interpretatur. Ab eo**

Expauit ysaac **Ut quedā mētis alienatio sequeretur: q̄ extalis d̄: q̄ in magna rum rez reuelatōibz fieri solet.** **Vñ intelligenduz est: spūaliter admonitū esse ysaac: ut cōfirmaret benedictionē i iacob: cui potius irascendū fuit: q̄ patre sefellit.** **In adā quoq̄ et extasis p̄cessit anteq̄ diceret: Erūt duo i carne vna: qd̄ est magnū sacramētū in xpo et in ecclia.** **Benedixitq̄ ei z̄c.** **Alc.** **Si iusti viri volūtas bona est: qd̄ est q̄ ysaac nō esau que voluit: s̄ iacob que noluit b̄ndixit.** **Iusti hoīs q̄tū ad p̄sentiā volūtas bona est: de? vero sol? de futuris indicat.** **Ysaac humano more filiu maiore b̄ndicendū putauit: s̄ de? q̄ occultoz est cognito: minozey dignū b̄ndictōe ostēdit: vt nō hoīs ostēderet esse b̄ndictionē s̄ dei.** **Ideo in numeris ad moysen et aaron sacerdotes d̄: Ponite nomē meū sup filios israel: ego dominus benedicam eos.** **Sacerdotis est benedicere: rei effectū tribuere.** **Et aut̄ intellexit ysaac p̄ spiritū p̄phetice benedictionē minorū destinātā ait: Benedixi: et erit benedictus.** **Iuste vocatū est z̄c.** **Micro: Jacob supplantator: interpretatur. Ab eo**

Expauit ysaac **Ut quedā mētis alienatio sequeretur: q̄ extalis d̄: q̄ in magna rum rez reuelatōibz fieri solet.** **Vñ intelligenduz est: spūaliter admonitū esse ysaac: ut cōfirmaret benedictionē i iacob: cui potius irascendū fuit: q̄ patre sefellit.** **In adā quoq̄ et extasis p̄cessit anteq̄ diceret: Erūt duo i carne vna: qd̄ est magnū sacramētū in xpo et in ecclia.** **Benedixitq̄ ei z̄c.** **Alc.** **Si iusti viri volūtas bona est: qd̄ est q̄ ysaac nō esau que voluit: s̄ iacob que noluit b̄ndixit.** **Iusti hoīs q̄tū ad p̄sentiā volūtas bona est: de? vero sol? de futuris indicat.** **Ysaac humano more filiu maiore b̄ndicendū putauit: s̄ de? q̄ occultoz est cognito: minozey dignū b̄ndictōe ostēdit: vt nō hoīs ostēderet esse b̄ndictionē s̄ dei.** **Ideo in numeris ad moysen et aaron sacerdotes d̄: Ponite nomē meū sup filios israel: ego dominus benedicam eos.** **Sacerdotis est benedicere: rei effectū tribuere.** **Et aut̄ intellexit ysaac p̄ spiritū p̄phetice benedictionē minorū destinātā ait: Benedixi: et erit benedictus.** **Iuste vocatū est z̄c.** **Micro: Jacob supplantator: interpretatur. Ab eo**

igitur qd fratre arte de- cepit . allusit ad no- men . qui ideo ante ia- cob vocat' est . q' i or- tu plantā fratris ap- prehendit.

Et fratri tuo zc Quia ydumei tribu- rarij fuerūt israel . qui iacob vocatur.

Tempusq ue- Hoc impletū est . qm̄ rebellauerūt ydumei ne essent sub iuda.

Tempusq venit zc. Quasi iudaicus popul' a seruitute pec- cati in fine liberabit' . vt cū plenitudo gen- tium intrauerit . om̄is israel saluus fiet.

Dixitq in corde Cum scriptura dicat esau in corde suo de morte fratris tractat' . se quomō vel a quo sunt hęc nunciata re- beccę . Sz dar' intelli- gi . q' ei diuinitus oīa reuelabantur.

Propter insanabi- le odiū iudeoz p spi- ritum consilij pceptū ē apostolis vt relicta iudea . transirent ad gentes.

C. // XXVIII. **Vocauitq zc.** Aug' Qd habet la- tini codices vade in mesopotamiā in do- mū bathuel z cetera . greci habēt . Fuge in mesopotamiā zc . vt intelligat etiā ysaac intellexisse . q' esau de morte fr̄is cogitauit.

Profectus ue- Iti . Jacob fugiens dolos fratris . relicta domo patria . z parē- tibus vadit in regio- nem longinquam . vt accipiat vxorem . Si- militer xps flicis pa- rentib' secundū car- nez . i . iudeis . z patria . i . hierosolimā . z om- nibus iudee regionib' . abijt in gētes . vt acciperet sibi ecclesiā secundū illud : Vo- calo nō plebem meā . plebem meam zc .

Igitur egressus zc . Greg' . mox . In itinere dormire est . in p̄sentis vite transitu a rez temporalī amore quiescere . z in diez latentī cursu ab appetitū visibiliū mentis oculos claudere . quos primis parenti- bus seductor aperuit . Culpa em̄ oculos concupiscentie aperuit . quos inno- centia clausos tenebat . Angelos descendētes z ascendentes cernere . est ci- ues superne patrię contemplari . quanto amore auctori suo inhereant . vel quāta compassione cbaritatis . nostris infirmitatib' condescendant . Po-

desup erit benedictio tua . Uines in gladio . et fratri tuo serues :

tempusq veniet cum excutias et Noluas ingū eius de cernicibus tuis . **Oderat ergo semper esau** iacob pro benedictione . qua be-

nedixerat ei pater . Dixitq in cor de suo : **Veniet dies luctus p̄ris** mei : **z occidam iacob fratre me**

um . Nunciata sunt hęc rebeccaę . Quę mittens z vocans iacob fili- um suum . dixit ad euz : **Ecce esau** frater tuus minatur vt occidat te

Nunc ergo fili mi audi vocē meā z consurgens fuge ad laban fr̄ez meuz in aran . habitabisq' cū eo dies paucos . donec req̄escat su-

roz fratris tui : z cesset indignatio eius : obliuiscaturq' eozū quę fe- cisti in eum . **Postea mittam z ad** ducā te inde huc . **Cur vtroq' oz** baboz filio vna die : **Dixit quoq'** rebecca ad ysaac : **Tedet me vite** meę propter filias beth . **Si ac-** ceperit iacob vxorē d stirpe hui' terre . nolo viuere .

C. // XXVIII. **Vocauit ita** qz ysaac iacob . z bñ dixit eum . p̄cepitq' ei dicens : **No** li accipere vxorem de genere cha- naan : sed vade z proficiscere i me- sopotamiā syrię . ad domuz ba-

thuel patrem matris tuę . z accipe inde tibi vxorē de filiabus laban auunculi tui . **Deus autem omni** potens benedicat tibi . z crescere te faciat atq' multiplicet . vt sis in- turbas populozum . z det tibi be- nedictiones abraaz . z semini tuo post te : vt possideas terram pere- grinationis tuę . quā pollicit' est auo tuo . **Lūq' dimisisset eū ysaac** profectus venit in mesopotamiā syrię ad laban filium bathuel syri- fratrē rebeccaę matris suę . **Uides** autem esau q' benedixisset pater suus iacob . z dimisisset eū in me- sopotamiā syrię . vt inde vxorē duceret . z q' post benedictionem p̄cepisset ei dicens : non accipi- es coniugem de filiabus chana- an . qd'q' obediens iacob paren- tibus issit in syriam : probās quo- q' q' non libenter aspiceret filias chanaan pater suus . iuit ad his- maelem . z duxit vxorē absq' his quas prius habebat . melech fili- am hismael filij abraam sorozem nabaioth . **Igitur egressus iacob** de bersabee pergebat aran . **Lūqz** venisset ad quendam locuz . z vel- let in eo requiescere post solis oc- cubitum : tulit de lapidibus qui iacebant : z supponens capiti suo dormiuit in eodez loco . **Uiditqz** in somnis scalaz stantē sup' terrā

tulit de lapidibus qui iacebant : z supponens capiti suo dormiuit in eodez loco . **Uiditqz** in somnis scalaz stantē sup' terrā

fandū aut' q' ille dor- miens angelos cōspi- cit . qui i lapide caput ponit . In lapide em̄ ab exteriorib' cessās . interna penetrat : qui intenta mente imita- tionem redemptoris obseruat . q' caput po- nit in lapide . qui xpo inheret mente . Qui em̄ a p̄sentis vite acti- one remoti sunt . z ad supna nō intendunt dormire possunt . sed videre angelos ne- queunt : q' caput i la- pide tenere p̄tenuit . z corpore non studio dormiūt : q' caput nō in lapide . sed in terra posuerūt . Qui plerū- q' quāto securius ab- externis cessant : tāto latius immunde sibi cogitationis strepitū cumulant . Vñ vide- runt eā hostes . z veri serunt sabbata eius . **Precepto em̄ legis** ab exteriori opere in sabbato cessat . **Do-** stes ergo irridēt . cum ipsas vacationes ad illicita p̄rhabūt . Sā- eti glaboziosi' dormi- unt : qm̄ vigilāt : quia in eo q' actōes seculi deserentes superant . quotidie cōtra semet ipsos pugnat . ne mēs per negligentia torpe- at . ne sba cta ocio ad supna desideria fri- gescat . ne ipsi plus iusto deseruiat . ne sba discretionis specie si- bi parcendo a p̄fecti- one languescat . z cū ab hui' mandī inq̄si- tione se penit' subtra- hit : p̄ quietis studiū virtutib' intenta vi- gilans dormit . Vñ **Nemo potest duobz** dñis seruire . Et alibi **Nemo militās deo-** implicat se negocijs secularib' . Et vacate z videte quoniā sua- uis est dominus . **Tulit de . l . zc .** **Jf-** Dormitio iacob i iti- nere . mors xpi in cru- ce . **Lapis capiti sup-** positus . christus est secundum humanita- tem . quē iacob vixit : ut christus significaret . **Christus enim grece** vincus latine . **Caput aut' xpi de .** **Lapis ergo capiti iacob** suppositus . significat humanitate xpi coniunctā deo assumēti . caput em̄ viri xps . caput xpi de . **Uiditqz in somnis zc .** **Greg' . All' .** **Jacob** p̄dicatores significat . qui non solum caput ecclesie . i . xpm̄ p̄templando appetunt : sed ad mēbra illi' miserando descendūt : qd' angeli ascendentes descendē . esq' demonstāt

Hinc moyses crebro tabernaculum intrat et erit: et qui in contemplatione rapitur: foris infirmantia negotijs vrget. Intus arcana considerat: foris onera carnalium portat. Qui te dubiis semper ad tabernaculum recurrit: coram te stameti arca domini consilium: exemplum doctoribus habens: ut cum foris ambigit quod disponant: ad mentem quasi ad tabernaculum redeant: et velut coram testamenti arca domini consulat de quibus dubitat: apud se intus sacri eloquii paginas requirentes.

Mora. In itinere dormire e in via huius seculi ab impedimento actionum secularium quiescere. Jacob dormiens angelos vidit: quia illi diuina conspiciunt quae ab appetitu temporalium rerum oculos claudunt. quos bene clausos diabolus aperit dicens: In quacumque die comederitis: aperientur oculi vestri etc.

Illi. Vidit somnis etc. Angeli per scalam ascendentes et descendentes: euangeli sty sunt et predicatorum christi: ascendentes ad intelligendam diuinitatem: omne creaturarum excedentes: ut inueniant in principio verbum apud deum: per quod omnia facta sunt. Descendentes ut inueniant eum factum ex muliere: factum sub lege etc.

In illa enim scala a terra usque ad caelum: a carne usque ad spiritum: quia in illa carnalibus proficiendo: quasi ascendendo spirituales fiunt. Ad quos lacte nutriendos spirituales descendunt: quia non possunt eis loqui quasi spiritualibus: sed quasi carnalibus. Ipse est sursum in capite: Ipse deorsum in corpore suo: ecclesia. Ipse scala: quae ait: Ego sum via. Ad ipsum ascenditur: ut in excelsis intelligatur: et descenditur: ut in membris parvulis nutriatur. per illum se erigunt: ut sublimem expectent: et humiliant: ut eum sublimiter et temperanter annuncient.

Ego sum d. d. a. p. t. Distice designat mandatum diuinitatis ad humanitatem christi directum: cui terra: ecclesia promittitur: et semini illius

Ipse est sursum in capite suo: qui deorsum in corpore suo.

et cacumen eius tangens caelum

et euangelistas: predicatorum. et scilicet contra omnem creaturam apud deum per quem omnia facta sunt.

et inueniant eum cui omnia tribuunt.

angelos quoque dei ascendentes

et inueniant eum factum ex muliere.

et descendentes per eam: et dominum

innitum scale dicentem sibi: **Ego sum dominus deus abraham patris tui: et deus ysaac. Terram in qua dormis tibi dabo et semini tuo.** Eritque sem tuum quasi pulvis terrae. Dilataberis ad orientem et ad occidentem: et septentrionem et meridiem: et benedicent in te in semine tuo cunctae tribus terrae. **Et ero tuis cultus tuus quocumque prexeris: et reducam te in terram hanc: nec dimittam nisi complevero vniuersam terram quam dixi. Cumque euigilasset iacob de somno ait: Vere dominus est in loco isto: et ego nesciebam.**

Dauenusque terribilis est inquit locus iste: non est hic aliud nisi domus dei et porta caeli. **Surgens ergo iacob mane: tulit lapidem quem supposuerat capiti suo: et erexit in titulum: et fundens oleum desuper. Appellauitque nomen eius iherusalem: et iherusalem vocabitur. Et ait: Domine deus abraham patris mei: si inuenieris me: non desine a me: et dabo tibi gentes hereditatem tuam et partem terrae.**

Lucius euigilasset etc. Quis post tororem inertie euigilauerit: per exercitium boni operis vere exsurrexerit: in ecclesia sua peremerit gratiam dei et introitus regni celestis intelligit.

Surgens ergo. Aug. Quod erexit iacob lapidem quem capiti supposuerat in titulum: et supfundit oleum: nihil fecit ydolatrie simile quod non vel tunc vel postea frequentauerit lapidem adorando: aut ei sacrificando: sed si gnium fuit et prophetia ptinens ad vinctorem vnde christus dicit.

Appellauitque nomen eius iherusalem. Ab eo quod dicitur est: quod terribilis est locus iste etc. loco nomen imponit bethel: domus dei: quae ante iherusalem vocabatur: nunc vel amigdala. **U**nus ridicule quidam verbum hebraicum cum vlam nomen vrbis esse putat: cum vlam interpretatur pater. Ordo ergo iste est lectionis vocauit nomen loci illud bethel: et post iherusalem: vocabulum civitatis. **A**ntiquum vero scripturae verbo vlam: vel elam plenius sit: quod nihil significat nisi pater: vel ante vel vestibulum: vel supliminare vel postes etc.

Vocabitur domus dei. Prophecia est domus dei ibi futura. Ibi et ipse rediens deo sacrificauit. **C. XXIX. U**idit puteum. Aqua putei scientia veteris testamenti: quam lapis clauderat: quia littera legis spiritalem sensum in eo celabat: si uenisset christo lapis remoueret: cum per predicationem noui testamenti vmbra legis excluderetur: et veritas euangelii patefacta esset.

Alle. Per puteum baptismus: per agrum mundus exprimitur: per tres greges iuxta puteum accubantes signantur illi qui ad fidem trinitatis capiendam pertinent: in humilitate expectantes baptismi gratiam.

Lapide claudebatur. Duricia infidelitatis: qua abiecta percipitur baptismus vite. Pastores autem sunt ecclesie: qui amoto lapide: per iacob

vel vestimentum.

dum: et vestem ad induendum: reuersusque fuero: prospere ad domum patris mei: erit michi dominus in deum: et lapis iste quem erexit in titulum: vocabitur domus dei: cunctorumque que dederis michi decimas offeram tibi.

Do. **R**efectus ergo iacob venit ad terram orientalem: et vidit puteum in agro: tres quoque greges iuxta eum accubantes iuxta eum. **N**am ex illo adaquabantur pecora: et os eius grandi lapide claudebatur. **M**osisque erat: ut cunctis ouibus congregatis deuoluerent lapidem: et refectis gregibus rursum super os putei ponerent. **D**ixitque ad pastores: **F**rateres vnde estis: qui responderunt de aram. **Q**uos interrogans nunquid ait nostis laban filium nachor: **D**ixerunt: **N**o uimus. **S**an? ne est inquit: **U**allet inquit: et ecce rachel filia eius venit cum grege suo. **D**ixitque iacob **A**dhuc multum diei superest: nec est tempus ut reducantur ad caulas greges. **D**ate ante potum ouibus: et sic ad pasturas reducite. **Q**ui responderunt: **N**on possumus: donec omnia pecora congregentur

id est: christiano populo. **U**nde postula a me: et dabo tibi gentes hereditatem tuam et partem terrae.

Lucius euigilasset etc. Quis post tororem inertie euigilauerit: per exercitium boni operis vere exsurrexerit: in ecclesia sua peremerit gratiam dei et introitus regni celestis intelligit.

Surgens ergo. Aug. Quod erexit iacob lapidem quem capiti supposuerat in titulum: et supfundit oleum: nihil fecit ydolatrie simile quod non vel tunc vel postea frequentauerit lapidem adorando: aut ei sacrificando: sed si gnium fuit et prophetia ptinens ad vinctorem vnde christus dicit.

Appellauitque nomen eius iherusalem. Ab eo quod dicitur est: quod terribilis est locus iste etc. loco nomen imponit bethel: domus dei: quae ante iherusalem vocabatur: nunc vel amigdala. **U**nus ridicule quidam verbum hebraicum cum vlam nomen vrbis esse putat: cum vlam interpretatur pater. Ordo ergo iste est lectionis vocauit nomen loci illud bethel: et post iherusalem: vocabulum civitatis. **A**ntiquum vero scripturae verbo vlam: vel elam plenius sit: quod nihil significat nisi pater: vel ante vel vestibulum: vel supliminare vel postes etc.

Vocabitur domus dei. Prophecia est domus dei ibi futura. Ibi et ipse rediens deo sacrificauit. **C. XXIX. U**idit puteum. Aqua putei scientia veteris testamenti: quam lapis clauderat: quia littera legis spiritalem sensum in eo celabat: si uenisset christo lapis remoueret: cum per predicationem noui testamenti vmbra legis excluderetur: et veritas euangelii patefacta esset.

Alle. Per puteum baptismus: per agrum mundus exprimitur: per tres greges iuxta puteum accubantes signantur illi qui ad fidem trinitatis capiendam pertinent: in humilitate expectantes baptismi gratiam.

Lapide claudebatur. Duricia infidelitatis: qua abiecta percipitur baptismus vite. Pastores autem sunt ecclesie: qui amoto lapide: per iacob

adaquare greges cupiunt qz xpo auferente infidelitatem ab eoz cordibz quos pcedestinat ad sacramentu baptisimi: abluunt vnda purificatōis. **D**iscultus est ea. Aug. Consuetudinis fuit maxime in illa simplici tate antiquoz vt ppinqui ppinquas oscularent: z hodie fit in multis locis. Sed queri potest quomodo illa ab ignoto osculū accepit: si postea indicant iacob ppinquitatem: ergo intelligendū est aut illū qui ppinquitatē nouerat: fidenter in osculū iruisse: aut postea scripturā narrasse p recipitulationē: cū primūz iacob indicauerit qd esset.

Nomē maioris lya: minor ap r. Victorinus martir. Rachel z lya in similitudinez ecclesie z synagoge interpretat est. Lya maiorem natu synagogā significare existimat: quia prior populū dei genuit. que oculis lippa dicit: qz lex p moysē data: coopata est z signata. Rachel minor: z pulchra p sterilitate: post secundā ecclesiam significat: qz tempore posterior z lācta corpore z spiritu. Oculi eius decori: qz euangeliū videre meruerit. Sz diu sterildum synagoga populū generauit. Pro rachel iacob seruauit: z supponit ei lya: qz xps vt ecclesiā sibi alsumeret: prius sibi synagogā coniunxit.

Septem annis seruauit iacob septē annoz p duabz vxoribus plentis vitę tēpus significat: qd septem diebz voluit. in quo dominus formā serui accepit: obediens patri vt qz ad mortem. Iacob seruauit: qz filiū hominis nō venit ministrari: sed ministrare. Ille oues pauerit: z xps dixit: Ego sum pastor bonus. Ille p mercede variū pecus sibi abstulit: ebullitū diuersaz gentiū varietatē sibi congregauit. Ille tres virgas amputatis cornibus in alueis aquaz posuit: vt eaz contemplatione multiplicarent oues. z dominus noster in aqua baptismatis triū psonaz nomina: patris: z filij: z spūs sancti: populo fidei pposuit: vt qui h pleno corde prospexerit: efficiatur omis dei.

Videbantur illi pauci dies. zc. Quomodo h dicitur sit: querendū est: cum z breue tempus longū videat amantibz: Dicitur est ergo ppter laborē seruutis: que facilem faciebat amor.

Augu. Pro ingenti crimine obijciunt iacob quattuor vxores. Sz qm tunc mos erat: crimen nō erat: nūc autē crimen est: qz mos non est. Alia sūt peccata contra naturā. alia contra mores. alia contra pcepta. Sed iacob nō contra naturā h fecit: qui nō lasciuendi: sed gignendi causa illis mulieribz utebat: nec ptra morē: qz illo tempore in illis terris h facitabat. Nec cōtra pceptū: qz nulla lege phitebat. Nūc vero legibz z moribz h nō licet. Que duo si quis contempserit: etiā si tantūmodo causa generādi vratur pluribz feminis: peccat tñ: z humanā violat societate: cui necessaria est pro pagatio filioz. Sz qz hoies aliter se habentibz moribz: nō possunt delecta n vxozū multitudinē: nisi libidinis magnitudine: errantes nō putant haberi potuisse vxores multas: nisi concupiscentię carnalis flagrantia.

Item. Due sunt ergo vxores iacob libere. ambe em filie remissionis peccatorū: i. valatōis: qd est laban. vna amatū: altera tolerat. Sz qz toleratur prius: z vterius fecundat: vt si nō ppter se: ppter filios diligit. Labor em iusto maximū fructum in eis habet quos deo generauit inter multas tribulationes pdicando: ppter quos sunt in laboribz: z in plagis: z in mortibz frequēter: ppter quos habent foris pugnas: intus timores: ipos gaudium z coronam suā vocant. Quascunqz aut facit: z copiosius sermone fi-

et amoueamus lapidem de ore putei. vt adaquemus greges. Ad huc loquebatur. z ecce rachel veniebat cū ouibus patris sui: Nā gregem ipsa pascebat. Quā cum vidisset iacob. z sciret qz sobrinam suam. ouesqz laban auunculi sui. amouit lapidem quo puteus claudebatur: z adaquato grege osculatus est eaz. Fleuitqz eleuata voce. z indicauit ei qz frater esset patris sui. z filius rebecca. At illa festinans nunciauit patri suo. Qui cū audisset venisse iacob filiū sororis suę. occurrit ei obuiaz. complexqz eum. z in oscula ruens: duxit in domum suam. Auditis

dei quo predicant xpm crucifixū. z quidquid humana cogitatione citius percipit: z infirmos lye oculos nō pcurbat. Rachel autē clara facie mente excedit deo. z vidit in principio verbū apud deū. z vult parere. z nō potest qz generationem eius quis enarrabit.

Item. Due literę vxores iacob: qz due vitę nobis in corpore ihu xpi pdicatur. Vna spalis: in qua laboramus: altera eterna: in qua delectationem dei cōtemplabimur. Itā dñs passione: illā resurrectione declarauit. Vn lya interpretatur laborans. Rachel visum principū. vel verbū ex quo videt principium. Actio humana vitę in qua viuimus et fide: multū laboriosa est in opibus z incerta quo exitu pueniat ad utilitatem eoz quibz consulere volumus. Hec ē lya prior vxor iacob. et lippa oculis. Cogitationes em mortaliū timide: z incertę pudentię sūt. Spes vero eterne ptemplationis certam habēs intelligentiā veritatē: ipsa est rachel bona facie z pulchra specie. hanc amat omis pie studiosus: z propter hanc seruit gratię dei: in qua peccata nostra si fuerint sicut feniū alias cocinū: quasi nix dealbabit. Laban dealbatō cui seruauit iacob pro rachel. Neqz em quisqz cōuertitur sub gratia remissionis peccatoz: seruare iusticię: nisi vt quiete viuat in verbo: ex quo videtur principium: qd est deus. Ergo propter rachel: non propter lya seruatur. Remo em amat in opibz iusticię laborē: actionis vel passionis nec eam vitam propter ipsam expetit: sicut nec iacob lya. h tñ nocte suppositam in vsum generandi amplexus fecunditatē ei exptus est. z qz se nō poterat diligi dñs vt ad rachel pueniret: fecit eā tolerari. unde p filios cōmendauit. Ita quisqz dei seruus sub dealbationis peccatoz gratia est constitutus: hoc solum amans in sua meditatū conuersatione: vt doctrinam sapientię picipiat quā pleriqz se cito pcepturos putant: cum se in septem pceptis exercuerint: que sunt de dilectione: pximi: ne cuiqz noceatur: i. patrē tuū honora z matrem. nō mechaberis: nō occides: nō furaberis: nō falsum testimoniū dices: nō concupisces vxorē pximi tui: nec rem pximi tui: quibz p posse obseruatis: cū homini p concupita z sperata pulcherrima delectatione docting: p tentationes varias quasi p huius seculi nocte: tollerantia laboris adheferit: velut p rachel lya inopinata coniungit. z hanc sustinet: vt ad illā pueniat: si pseruenter amat: acceptis alijs septem pceptis: ac si dicatur ei: Serui alios septem annos p rachel: vt sis paup spiritū: mitis: lugens: esuriens: z sitiens iusticiā: misericors: mundi cordis: pacificus. Velle em si posset sine vlla tolerantia laboris: qz in agendo patientia amplectenda est ad pulchre contemplationis delectas puenire. Sed h non potest in terra morientū: qd his verbis significatur. Non est in loco nostro consuetudinis zc: Maior appellatur: que tempore prior est. Prior est em in hominis eruditione labor operandi que iusta sunt. Vn Concupisti sapientiā: serua mandata: que ad iusticiā pñet. Iusticia autē qz ex fide est: qz inter tentationū picula est: vt pie credendo qd nōdum intelligitur: etiā intelligentię meritū psequat. Vn nisi credideritis: nō intelligetis. Iusticia em ad fidem: ad sapientiā intelligentia primere monstrat. Non est tñ improbandū desiderū pspiciendę veritatis: h ad ordinē reuocandū: vt a fide incipiat: z bonis opibus nitatur puenire quo tendit. In quo em vratur virtus laboriosa est: in eo qd appat luminosa sapientia.

lya interpretatur laborans. Rachel visum principū. vel verbū ex quo videt principium. Actio humana vitę in qua viuimus et fide: multū laboriosa est in opibus z incerta quo exitu pueniat ad utilitatem eoz quibz consulere volumus. Hec ē lya prior vxor iacob. et lippa oculis. Cogitationes em mortaliū timide: z incertę pudentię sūt. Spes vero eterne ptemplationis certam habēs intelligentiā veritatē: ipsa est rachel bona facie z pulchra specie. hanc amat omis pie studiosus: z propter hanc seruit gratię dei: in qua peccata nostra si fuerint sicut feniū alias cocinū: quasi nix dealbabit. Laban dealbatō cui seruauit iacob pro rachel. Neqz em quisqz cōuertitur sub gratia remissionis peccatoz: seruare iusticię: nisi vt quiete viuat in verbo: ex quo videtur principium: qd est deus. Ergo propter rachel: non propter lya seruatur. Remo em amat in opibz iusticię laborē: actionis vel passionis nec eam vitam propter ipsam expetit: sicut nec iacob lya. h tñ nocte suppositam in vsum generandi amplexus fecunditatē ei exptus est. z qz se nō poterat diligi dñs vt ad rachel pueniret: fecit eā tolerari. unde p filios cōmendauit. Ita quisqz dei seruus sub dealbationis peccatoz gratia est constitutus: hoc solum amans in sua meditatū conuersatione: vt doctrinam sapientię picipiat quā pleriqz se cito pcepturos putant: cum se in septem pceptis exercuerint: que sunt de dilectione: pximi: ne cuiqz noceatur: i. patrē tuū honora z matrem. nō mechaberis: nō occides: nō furaberis: nō falsum testimoniū dices: nō concupisces vxorē pximi tui: nec rem pximi tui: quibz p posse obseruatis: cū homini p concupita z sperata pulcherrima delectatione docting: p tentationes varias quasi p huius seculi nocte: tollerantia laboris adheferit: velut p rachel lya inopinata coniungit. z hanc sustinet: vt ad illā pueniat: si pseruenter amat: acceptis alijs septem pceptis: ac si dicatur ei: Serui alios septem annos p rachel: vt sis paup spiritū: mitis: lugens: esuriens: z sitiens iusticiā: misericors: mundi cordis: pacificus. Velle em si posset sine vlla tolerantia laboris: qz in agendo patientia amplectenda est ad pulchre contemplationis delectas puenire. Sed h non potest in terra morientū: qd his verbis significatur. Non est in loco nostro consuetudinis zc: Maior appellatur: que tempore prior est. Prior est em in hominis eruditione labor operandi que iusta sunt. Vn Concupisti sapientiā: serua mandata: que ad iusticiā pñet. Iusticia autē qz ex fide est: qz inter tentationū picula est: vt pie credendo qd nōdum intelligitur: etiā intelligentię meritū psequat. Vn nisi credideritis: nō intelligetis. Iusticia em ad fidem: ad sapientiā intelligentia primere monstrat. Non est tñ improbandū desiderū pspiciendę veritatis: h ad ordinē reuocandū: vt a fide incipiat: z bonis opibus nitatur puenire quo tendit. In quo em vratur virtus laboriosa est: in eo qd appat luminosa sapientia.

Quid opus est inq̄t credere qd̄ michi nō ostendit. Manifesta aliqd̄ verbū. quo videam omnīū principiū. Id em̄ est ad qd̄ maxime r̄ p̄mit̄ in ardescit. Cui respondetur: Pulcrum est qd̄ desideras r̄ amari dignū. sed p̄ nūbit lya q̄s rachel. Ardo iste ad s̄ valeat. vt ordo nō recusetur sed toleret. sine quo nō potest ad id pueniri qd̄ diligit. Cum aut̄ puentuz fuerit. si mul̄ habeat in s̄ seculo. speciosa intelligentia r̄ laboriosa iusticia. Quāuis enim acate r̄ sinceriter certatur incōmutabile bonum. ad huc corp̄ qd̄ corrupit̄ aggruat animam. r̄ deprim̄ sensum multa cogitant̄. Ad vñ er̄go tendēdū: s̄ p̄pter s̄ multa ferenda.

Idem. Pro inde vita q̄ studio cōtemplationis cōperit. vt ea q̄ carni sunt inuisibilia. nō infirmis oculis mentis p̄ ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciat. r̄ sempiternā dei virtutē ac diuinitatē ineffabiliter certat. vacare vult ab om̄i negotio. r̄ ideo sterilis. Affectū do cōcium quo studia cōtemplatōis ignescūt. nō compatit̄ infirmitati hom̄. qui in p̄sulis sibi desiderant subueniri. S̄ q̄ ip̄a procreandi charitate inardescit: vult docere qd̄ nouit. Videt sororem labore actionis filijs abundantē r̄ dolet potius currere homines ad virtutē. qua eoz̄ necessitatibz̄ consulit. q̄ ad illam vnde diuinū incōmutabile aliqd̄ discitur. Vñ zelabat rachel sororem suā.

Idem. Pro inde q̄ pur̄ intellect̄ de illa diuina substātia q̄ corp̄ nō est. r̄ ideo ad carnis sensum nō p̄tinet. verbis carne editis exprimi nō potest. eligit doctrinam sapientē. p̄ quālibet corporeas imagines.

magnitudine. Dixitq̄ ad laban:

Da michi vxorem meam. quia iā tempus est impletum vt ingredi ar ad eam. Qui vocatis multis amicorum turbis ad conuiuium fecit nuptias. r̄ vespere lyam filiam suam introduxit ad euz̄. dans ancillam filię zelpham nomine.

Ad quā cum ex more iacob fuisset ingressus. facto mane vidit lya r̄ dixit ad socerum suum: Quid est qd̄ facere voluisti. nonne pro rachel seruiui tibi. quare imposuisti michi. Respondit laban: Nō est in loco nostro consuetudinis vt minores ante tradamus ad nuptias. Imple hebdomadam die rum huius copule. r̄ hanc quoq̄ dabo tibi pro opere quo seruiturus es michi septem annis alijs.

Acceperit placito. r̄ hebdomada transacta rachel duxit vxorem. Cui pater seruam balam tradiderat. Tandēq̄ potitus optatis nuptijs amorem sequentis prioris p̄tulit seruiens apud eum septem annis alijs. Videns autē dominus qd̄ despiceret lya. aperuit vuluam eius. sorore sterili permanente. Quē conceptum genuit filium. vocauitq̄ nomē eius ruben dicens: Vidit dominus humilitatem meam. Nunc amabit me vir meus. Rursumq̄ cōcepit. r̄ peperit filium. r̄ ait: Quoniam vidit me dominus haberi contemptui dedit etiam istum michi. Vocauitq̄ nomen illius symeon. Concepitq̄ tercio. r̄ genuit aliū filiū. di-

xitq̄: Nunc quoq̄ copulabitur michi maritus meus. eo qd̄ peperim illi tres filios. r̄ idcirco appellauit nomen illius leui. Quarto cōcepit r̄ peperit filiū. r̄ ait: Mōdo confitebor domino. r̄ ob hoc vocauit eum iudam. Lessa uitaq̄ parere.

Quemens aut̄ rachel qd̄ infecunda esset: inuidit sorori r̄ ait marito suo: Da michi liberos alioq̄n moriar. Cui irat̄ r̄ndit iacob: Num p̄ deo ego sum qui priuauit te fructu ventris tui. At illa. Dabeo inquit famulam balam. ingredi ad illam. vt pariat super genua mea: r̄ habeam ex illa filios. Deditq̄ illi balam in coniugium. Quē ingresso ad se viro: concepit r̄ peperit filium. Dixitq̄ rachel: Iudicauit me dñs. r̄ exaudiuit vocem meam: dans michi filium. Et idcirco appellauit nomen illius dan. Rursumq̄ balam concipiens peperit alterum. p̄ quo ait rachel: Comparauit me dominus eius sorore mea. r̄ inualuit vocauitq̄ eum neptalim. Sentiens lya qd̄ parere desisset. zelphā ancillam suam marito tradidit. Qua post conceptum edente filium. dixit: feliciter. Et idcirco vocauit nomen eius gad. Peperit quoq̄ zelpha alterū. Dixitq̄ lya: Hoc p̄ beatitudine mea. Beataz̄ quippe me dicent om̄s mulieres

vt unq̄ cogitādo in sinuare diuina: q̄ ab officio talia docēdi cessare. sicut eligit rachel ex viro suo et ancilla suscipere filios q̄ sine liberis eē. Balam em̄ interpretat̄ inueterata. q̄ ancilla rachel. De veteri em̄ vita carnis sensu. vbi cetera corpore cogitant̄ imagines. etiā cū de in cōmutabili substātia diuinitatis aliqd̄ audit: Suscepit r̄ lya de ancilla sua filios numerosos. plus amore succensa. cui ancilla zelpha interpretat̄ os hyans. q̄ illos significat: quoz̄ ad h̄ dicationē suscipiendā os hyat. r̄ cor n̄ hyat. Vñ plus hic labijs me honorat. cor autē eoz̄ longe est a me. Et alibi. Qui predicas nō furandū furaris. S̄ ut etiā p̄ hanc condicionalē litera vxor iacob laborans filios regni suscipiat ait dñs: q̄ dicunt facite zc. Vñ apostol̄ sine occasione sine veritate x̄ps annuncietur r̄ in s̄ gaudeo sed r̄ gaudeo tanq̄ ancilla pariete. de plus numerositate letatur. Ex vtro qui dem lye facta: sed ex beneficio rachel edita. Cū virū suū debita nocte p̄bitoz̄ accepit a filio lye manū dragonis malis cū sorore cubare p̄misit

XXX. Quemens aut̄

rachel qd̄ infecunda esset: inuidit sorori r̄ ait marito suo: Da michi liberos alioq̄n moriar. Cui irat̄ r̄ndit iacob: Num p̄ deo ego sum qui priuauit te fructu ventris tui. At illa. Dabeo inquit famulam balam. ingredi ad illam. vt pariat super genua mea: r̄ habeam ex illa filios. Deditq̄ illi balam in coniugium. Quē ingresso ad se viro: concepit r̄ peperit filium. Dixitq̄ rachel: Iudicauit me dñs. r̄ exaudiuit vocem meam: dans michi filium. Et idcirco appellauit nomen illius dan. Rursumq̄ balam concipiens peperit alterum. p̄ quo ait rachel: Comparauit me dominus eius sorore mea. r̄ inualuit vocauitq̄ eum neptalim. Sentiens lya qd̄ parere desisset. zelphā ancillam suam marito tradidit. Qua post conceptum edente filium. dixit: feliciter. Et idcirco vocauit nomen eius gad. Peperit quoq̄ zelpha alterū. Dixitq̄ lya: Hoc p̄ beatitudine mea. Beataz̄ quippe me dicent om̄s mulieres

vt unq̄ cogitādo in sinuare diuina: q̄ ab officio talia docēdi cessare. sicut eligit rachel ex viro suo et ancilla suscipere filios q̄ sine liberis eē. Balam em̄ interpretat̄ inueterata. q̄ ancilla rachel. De veteri em̄ vita carnis sensu. vbi cetera corpore cogitant̄ imagines. etiā cū de in cōmutabili substātia diuinitatis aliqd̄ audit: Suscepit r̄ lya de ancilla sua filios numerosos. plus amore succensa. cui ancilla zelpha interpretat̄ os hyans. q̄ illos significat: quoz̄ ad h̄ dicationē suscipiendā os hyat. r̄ cor n̄ hyat. Vñ plus hic labijs me honorat. cor autē eoz̄ longe est a me. Et alibi. Qui predicas nō furandū furaris. S̄ ut etiā p̄ hanc condicionalē litera vxor iacob laborans filios regni suscipiat ait dñs: q̄ dicunt facite zc. Vñ apostol̄ sine occasione sine veritate x̄ps annuncietur r̄ in s̄ gaudeo sed r̄ gaudeo tanq̄ ancilla pariete. de plus numerositate letatur. Ex vtro qui dem lye facta: sed ex beneficio rachel edita. Cū virū suū debita nocte p̄bitoz̄ accepit a filio lye manū dragonis malis cū sorore cubare p̄misit

Hira omnes greges etc. Hiero. Multum apud. lxx. confusus est sensus. et vsq; hodie nullum potui inuenire nostrorum. qui hunc locum plane exponeret. **V**is inquit iacob me seruire tibi alios septem annos. fac qd postulo. **S**epara omnes discolors et varias tam oues qm capras: et trade in manu filiorum tuorum. et ex utroq; grege alba et nigra pecora. i. vnus coloris da michi. **S**i quid igitur ex albis et nigris que vnus coloris sunt varium natum fuerit: meum erit. **S**i quid vnus coloris: tuum. **Q**uasi re difficilem non postulo. tecum facit natura pecorum: vt alba ex albis: et nigra nascantur ex nigris. **D**ecum iusticia mea. dñi deus hñmilitatem meam respicit et laborem. **O**pationes laban datam libenter arripuit: et ita vt iacob postulabat faciens: triu dierum iter inter iacob et filios suos separauit. ne quis dolus ex vicinitate pecoris nasceret. **I**ta iacob noua stropham comentat est. **E**t contra naturam albi et nigri coloris: naturali arte pugnauit. tres enim virgas populeas et amigdalinas. et maligranati (q; lxx. stiraceas et nucas et plataninas habeant) ex parte decorticans. variu virgarum fecit colorem vt vbiq; in virga cortice reliquisset. antiquus remaneret color. **V**bi tulisset corticem. candidus pareret. **O**bseruabat ergo iacob tempus. quo pecora ascendebantur. et cum post calorem diei ad potanduz aqua pergebant discolors virgas ponebat in canalibus. et admissis arietibus et hircis in ipsa potandi aquiditate oues et capras faciebat ascendi vt ex duplici desiderio. dñi et aquide bibunt et ascenduntur a maribus tales fetus conciperent: quales vmbas arietu et hircorum desuper ascendentiu in aquarum speculo contemplantur. **E**x

virgis em in can alibus positis: varius erat imaginum color. nec miru hac in conceptu feminarum esse naturam. vt qualem conspexerint sine mente conceperint. in extremo voluptatis estu quo concipiunt: sobolem talem. pcreent. **C**um hoc ipsum in equarum gregibus etiã apud hispanos dicat. **E**t quintilianus in controuersia qua accusatur matrona q; ethiopem peperit. pro defensione illius argumentatur hanc conceptuum esse naturam qua supradiximus. **E**t scriptu reperitur in libris yprocratis. q; quedã suspiratione adulterij fuerat puniendã. cū pulcerrimū peperisset virg; parēti generiq; dissimilem: nisi memoratus medicus soluisset questionem: monēs querere ne forte talis pictura esset in cubiculo: qua inuenta. mulier a suspiratione liberata est. **J**acob callidus. iusticiã etiã in noua arte seruabat. **S**i

Benedixitq; tibi deo ad introitum meum. **I**ustum est igitur vt aliqui prouideam domui meę. **D**ixitq;

laban: **Q**uid dabo tibi? **A**t ille ait: **N**ichil volo. **S**i si feceris qd postulo: itez pascã et custodi

am pecora tua. **H**ira om̄s greges tuos. et separa cunctas oues vari

as et sparso vellere. et qd cunq; fulsum et maculosum variuq; fuerit

tam in ouibus qm in capris. erit merces mea. **R**espondebitq; michi cras iusticia mea. quãdo pla

citi tempus aduenerit coram te. et om̄ia que non fuerint varia et maculosa. et fulsa tam in ouibus

qm in capris furti me argues. **D**ixit laban: **H**ratum habeo qd petis. **E**t separauit in die illo capras

et oues hircos et arietes varios atq; maculosos. **C**unctum autē gregem unicolorē. i. albi et nigri vel

leris tradidit in manu filioꝝ suorum. et posuit spacium itineris di

erum triu inter se et geneꝝ qui pa

scibat reliquos greges eius. **T**ol

lens ergo iacob virgas populeas virides et amigdalinas et ex plata

nis. ex parte decorticauit eas. de tractisq; corticibus. in his q; spoliata fuerat. candor apparuit. **I**ta

vero que integra fuerant. viridia permanserunt. atq; in huc modum color effectus est varius. **D**o

suitq; eas in canalibus vbi effundeatur aqua. vt cum venissent greges ad bibenduz ante oculos haberent virgas: et in aspectu earum conciperent. **F**actusq; est vt in ipso calore coitus. oues intuerentur virgas. et parerent maculosa et varia et diuerso colore resper

sa. **D**iuisitq; gregem iacob. et posuit virgas ante oculos arietum. **E**rant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

enim omnes agni et hedi varij fuissent. erat suspitio doli. et aperte laban inuidus contraxisset. **S**ic ergo tempauit vt laboris fructum acciperet: et laban non penit? expoliaretur. **S**ed qm oues et capre primo tempore ascēdebantur (quia melior est vernus fetus) anteponebat virgas: vt varia nascerentur. **Q**uemq; vero oues et capre sero querebant marem. non anteponebat: vt vnus coloris nascerentur pecora. et quidquid prius nascebat suus erat: quia varium. quidquid postea: laban. quia vni coloris. **Q**uãt scri

ptum est vt in virgis conciperent: vim hębrei verbi. nisi circūtu exprimere nō possum laameba em p. prie dicitur extremus i coitu calor. quo corpus omne cōcutitur: et patranti voluptati vicinus est finis.

Tollēs ergo etc. **A**liē. **B**regi. **I**n tellectus sacri eloqui in tra textum et mysterium tanta libratione pensandus est. vt neq; nimie discussionis pondus deprimat: nec

torpor incurie vacuum relinquat. **D**ulce em sententię tanta allegoriarum conceptione grauidę sunt: vt quisquis eas ad

solam hystoriam tenere nititur: earu notitia p incuriã pūct

Quedam ita exteriorib; pceptis inserunt: vt si quis subtilis penetrare desideret. nichil intus inueniat: sed sibi etiã qd foris est abscondat.

Unde bene narratio ne hystorica p significationē dicitur. **T**ollens iacob v. p. v. etc. **V**irgas populeas virides et amigdalinas et ex platanis qm oculos gregum ponere. est per scripturę seriē antiquorum patrum vitas atq; sententiã in exemplum populil ptebere. que q; iuxta rationis examen re

cta sunt: virge vocatur. quib; ex parte cortice subtrahit. vt candor intus appareat: et ex parte seruat. vt sicut fuerat exterioris viroz permaneat.

Sicq; virgarum color varius efficitur. q; ante cōsiderationis nostre oculos pcedentium patrum sententię quasi virge varię ponuntur: in quib; dum plerunq; intellectum litterę fugimus. quasi corticem subtrahim? sed dum sequimur: seruam? dumq; ab ipsis cortex litterę subducitur: allegorie candor aperitur. dum relinquuntur exterioris intelligentię virentia extēpla monstrantur. **Q**uas iacob in aque canalibus posuit: quia christus in libris sacre scientię quibus imbuimur eas fixit. **H**as aspicientes arietes cū ouib; coeunt: q; cū rationales nostri spiritus in intentione ear; defixi sunt. singulis actionib; pmissentur. vt tales fetus opeꝝ generent: qualia exempla pcedentiū in vocib; pceptoꝝ vident. et diuersum colorem proles boni operis bateat: quia subtracto cortice litterę. acute interna considerant: et

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

erant autem alba queq; et nigra laban. cetera vero iacob: separatis inter se gregibus. **I**gitur quãdo primo tempore ascēdebant oues ponebat iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ouium: vt in earum cōtemplatōe

sepe conseruato bene se in exterioribus for mant.

Alc. Cur iacob frau de in hoc loco no ar guitur. s. sine dubio vt propheta fecit. nec credendu est cu fecit se sine spiritali reue latione.

C. XXXI.

Mutauit mercedem. Dico. Pio eo q posuimus muta uit mercedem mea de cem vicib. Lxx. posu erunt decem annis. cu verbu hebraicu moim numer magis q an nos sonet. z ex sequē tibo is sensus probat q per singulos fetus laban condicoes mu tauerit. Si videbat variu nasci pecus di cebat. Volo vt i fu turo nascatur michi varia. tuc iacob vir gas in canalib non ponebat. ut feti vni color nasceretur. quo facto laban ea pe cora sue parti fieri debere dicebat. Sic vsq ad decem vices mutata est condicio. z qd cuq pposuerat laban vt sibi nascere tur. i cotrariu colore vertebat. Nunc autē in sex annis decē pa riendi vices incredi biles viderent. sed le ge virgilium in quo dicitur. Bis grauidę pecudes. Natura au tem ytalicaꝝ omnium z mesopotamię eadē esse dicitur.

concuperent. Quando vero sero tina admissura erat. z conceptus extremus: non ponebat eas. fa ctaq sunt ea que erāt serotina la ban: z que p zimi tempozis iacob ditatusq homo vltra modum. z habuit greges multos: ancillas z seruos camelos z asinos.

D. C. XXXI. Ostendit autē

audiuit verba filiorum laban di centium: tulit iacob omnia q fue runt patris nostri. z de illius fa cultate ditatus factus est incli: animaduertit quoq facies laban q non esset circa se sicut heri z nu diustercius. maxime dicente sibi domino: Reuertere in terram pa trum tuorum z ad generationem tuam. erogz tecū. misit z vocauit rachel z lyam in agrum. vbi pa scebat greges. dixitq eis: Uideo faciem patris vestri q non sit er ga me sicut heri z nudiuerticus. Deus autem patris mei fuit me cum. z ipse nostis: q totis virib meis seruietum patri vestro. Sz z pater vester circumuenit me. et mutauit mercedem meam decem vicibus. z tamen nō dimisit eum deus vt noceret michi. Siquādo dixit: varię erunt mercedes tuę. pariebant omnes oues varios fetus. Quando vero econtrario ait: alba queq accipies pro mer cede: omnes greges alba pepere runt. Tulitq deus substantiam patris vestri z dedit michi. Post q enim conceptus ouium temp

aduenerat: leuauit oculos meos z vidi in somnis ascendentes ma res super feminas varios z ma culosos z diuersorum colorum. Dixitq angelus dei ad me i som nis: Jacob. Et ego respondi: Assum. Qui ait: Leua oculos tuos z vide vniuersos masculos ascen dentes sup feminas. varios. ma culosos. atq resperfos. Uidi em omnia que fecit tibi laban. Ego sum deus bethel. vbi vixisti la pidez. z votū vouisti michi. Nūc ergo surge z egredere d terra hac reuertens in terrā natiuitatis tuę Responderuntq rachel z lyam: Nū quid habemus residui quicq in facultatibus z hereditate domus patris nostri? Nonne quasi alie nas reputauit nos. z vendidit co mediatq pzeꝑium nostrum? Sed deus tulit opes patris nostri. et nobis eas tradidit ac filiis nostris Unde omnia que pzeꝑit tibi do minus fac. Surrexit autez iacob z impositis liberis ac coniugibus suis super camelos abiit: tulitq omnem substantiam suam z gre ges. z quidquid in mesopotamia adquisierat pergens ad ysaac pa trem suum in terrā chanaan. Eo tempore ierat laban ad tonden das oues: z rachel furata est ydo la patris sui. Noluitq iacob con fiteri socero quod fugeret. Lunq abiisset tam ipse q omnia que sui iuris erant: z amne trāsmisso per geret cōtra montem galaad: nun ciatū est labā die terciō q fugeret

Uidi enim oia. zc. Et b dicitur q iacob nullo malo do lo fecit: sed diuina di spositione. vel q om nia in figura gerebā tur. Vn angelica vi sione meruit pfortari Nūc ergo surge Gregi. Post longā seruitutē pcepit dñs iacob. vt reuertere in patriā. tuc ignozā te socero cū vxoribus z comitatu pperabat Laban autē cōsecut⁹ est eū in monte gala ad. cum furore ydola requirēs. nec reperit Laban autē in hoc lo co dyaboli typum ge rit. Interpretatur eniz reuolatio. Dyabol⁹ vero cum tenebrosus sit transfiguratur se in angelū lucis.

Furata est ydo la patris zc. Dicit. Vbi nos ydola legi mus. in hebreo tbera fin scriptū est. qd aq la figuras vel imagi nel interpretatur. Hoc autē ideo dico. vt scia mus quid in iudiciū libro tberafin sonet. Contra montē zc. Qd q eo tempo re mons galaad dice retur. sed p anticipa tionē illo nomine vo catur quo postea nū cupatus est.

Qui assumptis.
 zc. Potest p laban mundus exprimi. qui cu furore iacob sequitur: q electos q sunt membra christi opprimere conat. **Filiam mundi vel dyaboli iacob abstulit:** cu sibi xps ecclesia ex gentibus comixit. cui per prophetam dicit. **Obliscere populum tuu z d p t.** In ydolis auaricia signat: q est ydolo z seruitus. **Laban** veniens apud iacob ydolu no reppit q ostensis mundi diuitijs redemptioi nostro dyabolo vestigia concupiscencie no reperit. **Sed q iacob n habuit:** rachel sedendo operuit. que inter pretatur onis. z ecclesiam significat. **Sedere aut est humilitatem penitentie appetere.** Un surgite post q sederitis. **Rachel ergo ydola sedendo operit:** q ecclesia christum sequens viciu terrene concupiscencie per humilitatem penitentie cooperuit. **Unde Beati quoz remissio sunt ini. z q t snt p.** **Ros** igitur rachel significat: qui ydola sedendo p geminus: si culpas auaricie penitendo damnamus. q auaricie immundicia no viriliter currētes impedit: s effeminate gradientes p blandi meta seculi resoluunt qd his verbis significat. **Iuxta psuetudine sciaz accidit mihi Quasi em muliebria pati se inno tuit.**

Ut oscularer zc.
 Dore scripturę filios ac filias suas iacob appellat: q filios vel fratres cognatos appellat. **Unde in sequentibus dixitq iacob fratribus suis:** **Afferte lapides.** In euāgelio quoz filij marie matertere domini fratres ei vocantur. **Tumui ne uolēter zc.** Quasi ideo me no tibi manifestaui: ne acerbitate psecutionis supares animas infirmas nouit tibi creptas.

iacob. Qui assumptis fratribus suis. persecutus est eum diebus septem: z comprehendit eum in monte galaad. Uiditq in somnis dicens sibi dominus: Laue ne quicq mali loquaris cōtra iacob
 T Sollatauerat. T Eminentia preceptorum
z iacob extendērat in monte tabernaculū. Luncq ille cōsequitur chistū. qui ait: ponā sedem meā in monte testamenti zc.
cutus fuisset eum cum fratribus

suis: in eodez monte galaad fixit tentoriū. Et dixit ad iacob: Quare ita egisti. vt clam me abigeres filias meas: q captiuas gladio
 T Quasi cur tu aduentum me celasti: si te co
Lur ignorate me fugere uoluisti nec indicare michi: vt prosequeretur te cuz gaudio. z canticis z timpanis z cytharis: No es passus
 T No ueni mittere pacem: sed gladium.
vt oscularer filios meos ac filias Stulte operat es. Et nuc quidē ualet manus mea reddere tibi malum. Sed deus patris tui be

ri dixit michi: Laue ne loquaris contra iacob quicq durius. Esto ad tuos ire cupiebas: z desiderio erat tibi domus patris tui.
 T Sicut gentilis loquitur. z notandū q hic primo inuenimus deos gentium. In superioribus em scriptura deū nominauit. Cur apud te latet auaricia. que est ydoloru seruitus.
Lur furatus es deos meos: Respondit iacob: Qd inscio te pfercus sum. timui ne uolenter auferres filias tuas. Qd autē furti me arguis: apud quencunq inuenieris deos tuos: nec corā fratrib nostris. Scrutare quid tuorum apud me inuenieris z aufer. Nec dicēs ignorabat q rachel furata esset ydola. Ingressus itaq laban tabernaculum iacob z lyc z utriusq famule. non

inuenisti de cuncta substantia domus tuę: Donec corā fratribus meis z fratribus tuis: z iudicet inter me z te. Idcirco viginti annis fui tecum. Ioues tuę z capre steriles no fuerunt. Arietes greges tui no comedit: nec capuz a bestia ostendi tibi. Ego damnuz omne reddebam: quidquid furto delinquebatur michi imputabas qd no fit pasto rib eccle. In ista quotidiana afficiebar perierat a me erigebas. Die noctuq gestu virebar z gelu: fugiebatq somnus ab oculis meis.

Sic per viginti annos in domo tua seruiui tibi. Quattuordecim pro filiabus. z sex pro gregibus tuis. Immutasti quoqz mercedē meam decem vicibus. Nisi deus patris mei abraaz. z timoz ysaac affuisset michi: forsita mō nudū me dimisisses. Afflictionem meā z labore manu meaz respexit

q coram te assurgere nequeo: q iuxta consuetudinem feminaruz nunc accidit michi. Sic delusa sollicitudo querentis est. Lumē q iacob cum iurgio ait: Quā ob culpam z ob qd peccatum meuz sic exarxisti post me: z scrutat es omnem suppellectilē meā: Quid inuenisti de cuncta substantia domus tuę: Donec corā fratribus meis z fratribus tuis: z iudicet inter me z te. Idcirco viginti annis fui tecum. Ioues tuę z capre steriles no fuerunt. Arietes greges tui no comedit: nec capuz a bestia ostendi tibi. Ego damnuz omne reddebam: quidquid furto delinquebatur michi imputabas qd no fit pasto rib eccle. In ista quotidiana afficiebar perierat a me erigebas. Die noctuq gestu virebar z gelu: fugiebatq somnus ab oculis meis.

Sic per viginti annos in domo tua seruiui tibi. Quattuordecim pro filiabus. z sex pro gregibus tuis. Immutasti quoqz mercedē meam decem vicibus. Nisi deus patris mei abraaz. z timoz ysaac affuisset michi: forsita mō nudū me dimisisses. Afflictionem meā z labore manu meaz respexit

Uirebar. Unus effectus est caloris et frigoris.

Marginal notes on the right edge of the page, partially cut off.

Marginal notes on the right edge of the page, partially cut off.

Afferte lapides. zc. Hiero. Aceruus lingua hebræa gal dicitur. Ad vero testi omni. Lingua syri a aceru ygar. testimo nij sedutha. Jacob ergo aceruū testimo nij. i. galaad hebrai ce vocauit. Laban aceruum testimonij. ygar sedutha gentis sue sermone. Erat cī syrus. z parentū linguam prouincie in q̄ habitabat sermone mutauerat.

¶ Si. Distice inter si deles tam in deos q̄ gentiles. testis est lapis eminens in similitudine xpi. z aceruus lapidū. q̄ est multitudo credentium.

Repressit anteq̄ nocere posses. deus: z arguit te heri. Respondit s̄ qd̄ nō fecit dei timore cōpressus. dicit se dūi fuisse causa carnalis affectus. ei laban: filie z filij z greges tui

z omnia q̄ cernis mea sunt. Quid possum facere filiis z nepotibus ^{hic laban gentilis populi ad fidem venientis typum gerit. Jacob vero iudaici fidelis.} meis: Veni ergo z ineamus s̄ qd̄

ut sit testimonium inter me z te ^{¶ nō ut pro deo coleret. sed ut in eo aliquid significaret. ¶ singularē qui fecit utraq̄ vni.} Tulit itaq̄ iacob lapidem. z iere ^{Cognatis.} xit illum in titulu. Dixitq̄ fratri

bus suis: Afferte lapides. Qui ^{¶ Congregatio} lapidum conuētus fidelium. congregantes fecerunt tumulū. ^{Significantes cōmunionē sacramentorum.} comederuntq̄ sup eum. Quē vo

cavit laban tumulum testis. z iacob ^{¶ gal. ¶ aad.} aceruum i testimonij: vterq̄ iuxta proprietatē lingue sue. Di

xitq̄ laban: Tumulus iste testis erit inter me z te hodie: z id circo appellatum est nomen eius gala

ad. id est. tumulus testis. Et a die cit laban: Intueatur z iudicet do

minus inter nos. quādo recesserimus a nobis: Si afflixeris filias ^{¶ deos alienos suadendo.} meas: z si introduxeris vroz ^{¶ Sectas hereticas.} z si introduxeris vroz

alias super eas. Null[¶] sermonis nostri testis est absq̄ deo q̄ p̄sent respicit. Dixitq̄ rursus ad iacob ^{Repetendo confirmat.} En tumulus hic z lapis quē cre

xi inter me z te testis erit. Tumulus in quā iste z lapis sint in testi monium. Si autē ego transiero il

lum pergens ad te: aut in p̄terieris malum michi cogitans. Deus ^{¶ Non recens.} abraam z deus nachor iudicet in

ter nos. deus patris eoz. Jura ^{¶ domini.} uit iacob per timorem patris sui ysaac: ¶ immolatisq̄ victimis in monte. vocauit fratres suos vt

¶ Jurauit iacob zc. Per timorem. s. quo timebat deū quē cōmendauit supra dicens: z timor patris mei zc.

Comestio panis. significatio vnitatis est. ederent panem. Qui cum come

disserent manserūt ibi. Laban vero de nocte consurgens osculat[¶] est filios z filias suas. z bñdixit ^{alias reuertensq̄ est.} illis. reuertens in locum suum.

C. XXXII. Iacob autez ^{¶ nō aspiciens retro.} abiit itinere quo ce

perat. fueruntq̄ ei obuiam angeli dei. Quos cum vidisset ait: ^{¶ Multitudo angelozū. que militia celi nominatur: quibus confortatus. nō metueret fratrem se curus eozū auxilio.} Castra dei sūt hec. Et appellauit

nomen loci illius manaim. id est ^{¶ Superatis p̄teritis tentationibus tanq̄ hostibus z tergo sequētibz. immūcē future tāq̄ castra.} castra. Misit autē z nuncios ante

hostes obuiā veniētes: quos oportet p̄uenire orando z bene opando ad qd̄ perficiendū pro se ad esau fratrem suum in terraz ^{¶ sunt aliquando persuasibilia humane sapiētie verba.} sunt aliquando persuasibilia humane sapiētie

seyr in regionē edom. p̄cepitq̄ eis dicens: Sic loquimini domi ^{¶ Cōfōz nature. nō gratie.} no meo esau: Hec dicit frater tu[¶] iacob: Apud laban pegrinat[¶] suz

mundi toto tempore vite p̄sentis. z fui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo ^{¶ Sapiētes. ¶ fatuos. ¶ Simples. ¶ quorum imbecillitati prouidendum. ne inducantur in tentationē.} z sui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo

z sui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo ^{¶ Qui timore seruiūt. nō amore.} z sui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo

z sui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo ^{¶ Imminente piculo qd̄ humana ratio habet faciamus. ne totum deo cōmittentes. tentare videamur.} z sui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo

z sui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo ^{¶ Ne iterum totū humano cōsilio tribuat. adiūgit orationē: qz p̄destinatio dei p̄cibus adiuuatur.} z sui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo

z sui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo ^{¶ Ne iterum totū humano cōsilio tribuat. adiūgit orationē: qz p̄destinatio dei p̄cibus adiuuatur.} z sui vsq̄ in p̄sentem diē. Dabeo

Laban uero de zc. Laban z iacob trans flumiū p̄terere runt: significare pōt duos populos p̄ baptisimū ad ecclēsiā venientes. Sed iacob vltra p̄grediente: laban reuersus est: qz filijs lucis in p̄fectu virtutum post baptisimūz meantibz. reprobi te p̄cepta dignitate post factam anam in apostasiā redeunt.

C. XXXII. Castra dei sunt. zc. Vbi castra posita sunt. in hebræo habet manaim. vt sciam[¶] si qñ interpretatū in alio loco ponit: quē locuz significet. Et pulcre ad fratrem inimicū iturus angeloz comitātū se dionis excipitur

¶ Timuit iacob. zc. Ang. Queri potest. quomodo fidem habuit promissis dei qz b̄ dixit. Sed fieri potuit. ut euereret castra eius esau. z tunc post illā afflictionem adesset. z q̄ promissis implet. Et admone mur hoc exemplo: vt quibus credamus i deum. faciamus tñ que faciēda sunt in salutis p̄sidiū. Verba quoq̄ iacob confideranda sunt dicentis: deus patris mei abraam zc. qz in his verbis z humana infirmitas z fides pietatis apparet.

¶ Trebar. Vnus effectus est caloris et frigoris.

Transiit iordanem. Per baptis-

Erue me de ma-

Et ecce vir zc.

Gregi. Diffice. Ja-

Qui autem luctat ali-

Qua si ergo vincatur ange-

Et notandum qd idem victus nernuz

Et tunc iacob vno pede claudica-

Et tunc iacob vno pede claudica-

abraam. z deus patris mei ysaac

Domine qui dixisti michi: reuer-

z veritate tua qua explesti seruo

In baculo meo trasiui iorda-

nem istum: z nunc cum duabus

turmis regredior. Erue me d ma-

nu fratris mei esau. quia valde

cum timeo: ne forte veniens pecu-

tiat matres cum filiis. Tu locu-

es vt benefaceres michi. z dila-

tares semen meum sicut arenam

maris: que pze multitudine nu-

merari non potest. Cuzq; dormis-

set ibi nocte illa. Separauit d his

que habebat munera esau fratri

boch. Traductisq; omnibus que

ad se pertinebant remansit solus

Et ecce vir luctabatur cum eo vs-

q; mane. Qui cum videret qd eu-

superare non posset. tetigit neruu-

scmozis eius: z statim tamaruit.

Dixitq; ad eum: Dimitte me. Ja-

esau. Ipse quoq; post nos venit

Similiter dedit mandata secudo

ac tercio z cunctis qui sequeban-

tur greges dicens: Iisdem verbis

loquimini ad esau: cum inueneri-

tis eum. z addetis: Ipse quoq;

seruus tuus iacob iter nostrum

insequitur. Dixit em: Placabo il-

lum iacob. Placabo eu. z post hoc videbo facies

lum muneribus que pcedunt:

eius. z postea videbo illum. Forstian

propiciabitur michi. Precesserut

itaq; munera ante eum: ipse vero

mansit nocte illa in castris. Cuzq;

mane surrexisset. tulit duas vro-

res z totidem famulas cum vnde

cim filiis. z transiit vadum ia-

boch. Traductisq; omnibus que

ad se pertinebant remansit solus

Et ecce vir luctabatur cum eo vs-

q; mane. Qui cum videret qd eu-

superare non posset. tetigit neruu-

portat. Nos ergo si ad spirituales patres

redimus. angelum in via teneamus: ut sua

uitate intima deū ap

prehendamus.

Et ecce vir zc.

In hoc principaliter

lacrameti dñici ima-

go figurata est. Vir enim iste xpm signifi-

cat: cui volenti hua-

luit iacob. vt myteri-

um significaret passi-

onis. in qua vilus est

in corporis sui sobole

qualuisse deo. z qua

li cum infirmo. ita cu

carne eius luctamen

inire z inualescere cu

diceret: crucifige. cru-

q; videret

is videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q; videret

q̄ violēter interp̄ta
tū videt. Dic em̄ ist̄
p̄ has litteras scribit
Joth. sin. res. aleph
lamech. q̄d interp̄ta
tur princeps v̄. vel
direct̄ v̄. Vir v̄o
videns t̄n̄ bis litte
ris scribit. vt vir tri
bus litteris scribatur
Aleph ioh̄ sin. 7 di
catur bis. Vidēs ex
tribus Res aleph he. 7
dicat rab. Et v̄o ex
duabus. Aleph 7 la
mech. 7 interp̄tat̄ v̄
us vel fortis. Quis
igit̄ grandis autori
tatis sint. 7 eloquentie
ip̄s̄ v̄mbra nos op
primat. qui ist̄ v̄z
vel mente videntem
v̄n̄ trāstulerūt: nos
magis scripturę 7 an
geli. vel dei qui israel
ip̄m vocavit autori
tate ducimur. q̄s cu
inlibet eloquentie se
cularis.

Vocauitq; ia
cob zc. **M**und quo
q; qd sequit̄. 7 bene
dicit em̄ ibi. Vocauit
q; iacob nomē loci il
lius facies dei zc. In
hebręo dicit̄ phanu
el. vt sciam̄ ip̄sū esse
locū. qui i ceteris scri
pturę voluminib; se
cundū hebręos pha
nuel legit̄.

Regre. **Q**ueritur
cū ventas dicat. ne
mo videbit faciem me
am. Et t̄n̄ nemo vi
dit v̄q; quomō te
staf iacob. Vidi t̄n̄
um facie ad facie. hu
mane em̄ mentes oca
lo interiori purgato.
cū vicioz erugo tri
bulatōis igne fuerit
cremata. Icticiā pa
trię celestis aspiciunt
vt purgem̄ lugendo
pū. q̄ fecimus. 7 post
contemplamur gau
dia q̄ querim̄. Pri
us em̄ exurente tristi
cia caligo dextergitur
7 sic resplendente ra
ptim in circumscrip̄to
lumine. mens illustra
tur. Quo in gaudio
cuiusdam securitatis
absorbetur. 7 q̄si post
defectū p̄sentis vite
v̄tra se rapta in qua
dam nouitate recrea
tur. Ibi mens ex im
menso fonte visionis supno rore aspergit̄. Ibi n̄ se sufficere ad id ad qd
rapta est cōtemplatur. 7 veritate sentiēdo videt. quia q̄sta est veritas ipsa
nō videt. 7 cui tanto se longe estimat. quanto appropinquat. quia nisi il

Quasi incōprehensibilis est deus.
Cur queris nomen meum qd est
mirabile. 7 benedixit ei in eodem

loco. **V**ocauitq; iacob nomē loci
facies dei. **N**ō q; deus videri possit. s; formā vidit in qua deus locutus est. Quem su
illius phanuel dices: **V**idi dñz
p̄a dixit virum. q; d; homo erat futurus.
facie ad faciem. 7 salua facta est
anima mea. **D**ixitq; est ei statim
sol. postq; transgressus est phanu
el. **I**psē vero claudicabat pede.

Quā ob causam non comedunt
filij israel neruz. qui emarcuit in
femore iacob vsq; in presentē di
em: eo q; tetigerit neruū femoris
eius 7 obstupuerit.

E XXXIII.
Leuans aut

iacob oculos. vidit venientē esau
7 cum eo quadringentos viros.
Diuisitq; filios lye 7 rachel am
barumq; famularum. 7 posuit
vrang ancillam 7 liberos earuz
in principio. **L**yam vero in secun
do loco 7 filios eius. **R**achel aut
7 ioseph nouissimos. **E**t ipse pro
grediens adorauit pronus in ter
ram septies: donec appropinqua
ret frater eius. **C**urrens itaq; esau
obuiam fratri suo. amplexat̄ est
eum. stringensq; collum eius. et
osculans fleuit. **L**euatisq; oculis
vidit mulieres 7 paruulos earuz
7 ait: **Q**uid sibi volunt isti. 7 si ad
te pertineant. **R**espondit: **P**ar
uuli sunt quos donauit michi de
us seruo tuo. **E**t appropinquat̄ est

ancillę 7 filij earum. incuruati sūt
Accessit quoq; lya cū pueris suis
7 cū similiter adorassent: extremi
ioseph 7 rachel adorauerunt. **D**i
xitq; esau: **Q**uę nam sunt iste tur
mę. quas obuiam habui. **R**espō
dit: **U**t inuenirem gratiam coraz
domino meo. **E**t ille ait: **D**abeo
plurima frater mi: sine tua tibi. **D**i
xit iacob: **N**oli ita obsecro: **S**ed
si inueni gratiam in oculis tuis:
accipe munusculuz de manibus
meis. **S**ic em̄ vidi faciem tuam:
quasi viderim vultum dei. **E**sto
michi propicius: 7 suscipe benedi
ctionem quā attuli tibi. 7 quā do
nauit michi deus tribuens om̄ia
vix fratre compellente. suscipiēs
ait: **B**radiamur simul. eroq; soci
us itineris tui. **D**ixit iacob: **N**o
sti domine mi q; paruulos habe
am teneros. 7 oues ac boues fe
tas mecum: **Q**uas si plus in am
bulando fecero laborare. morien
tur vna die cuncti greges. **P**re
cedat dominus meus ante seruu
m. 7 ego sequar paulatim ve
stigia eius. sicut video paruulos
meos posse. donec veniaz ad do
minum meum in seyr. **R**espōdit
esau. **O**bsecro. vt de populo qui
mecum est saltem socij remaneāt
vieg tuę. **N**on est inquit neceffe:
Doc vno tantum indigeo. vt in
ueniam gratiaz in conspectu dñi
mei. **R**euerfus est itaq; illo die

lam vtēq; aspiceret
non eam aspiceret se
posse sentiret. **V**isus
ergo aie dñi intendit
immēditatis dōmifica
tione reuerberat. **I**p
sa em̄ cūta implens
cuncta circūstat: 7 id
circo mens non se ad
comphendendā incir
cumscriptā sbam di
lata. quā inopia sup
circūscriptōnis angu
stat. **V**n̄. ad se citius
relabit. 7 p̄spectū qui
buldā varietatis ve
stigijs. ad sua intima
renocat. **H**ec ipsa cū
p̄tēplatoz facta
nō solida 7 pmanēs
visio. s; quali quēdā
visionis imitatio dei
facies dñi. **Q**uia ei p
facie quēlibet agno
scim̄. cognitiōne dei
facie vocam̄. **J**acob
ergo postq; cū ange
lo luctat̄ est. ait: **V**i
di dñm facie ad facie
Quasi. **C**ognoui te
um. q; ipse me cogno
scere dignus est. **H**ec
cognitiō i sine plenit
sime fiet. **V**n̄. **L**unc
cognoscā. sicut 7 cog
nitus sum.

C. XXXIII.
Diuisitq; aquila
dimidiavit vt vnuz
cunē faceret ancilla
rum cū paruulis suis
7 aliez librarū cum fi
lijis suis. **P**rimasq;
mitteret ancillas. se
cundas liberas. **I**pse
ante om̄s fratre ado
ratur̄ occurreret.

Sic enim vidi
zc. **A**ng. **V**tz pauē
tis 7 p̄urbati animi
verba vsq; i hāc adu
lationē. p̄p̄erūt. an
sine peccato potuerūt
dici: fortassis em̄ q;
dicit sunt 7 gentium
dij. q; sunt demonia
nō p̄iudicatur ex his
verbis homini dei. q;
7 si benigno aīo sunt
dicta s; verba fina.
q; post bonā suscepti
onē met̄ transierat.
potuit sic dici. quēad
modū moyses phara
oni deo dicit̄ est. fm̄
illud apli: 7 si sūt qui
dicuntur dij sine in ce
lo sine in terra zc. ma
xime q; sine articulo
dictū est i greco: qua
euidētissime solet veri dei significatio fieri. **N**ō em̄ dicit p̄ sephon tithen
p̄ sephontheu qd facile intelligūt q; grecū audire 7 intelligere solent.
Et ego sequar zc. **A**ng. **Q**ueritur si mendaciū fratri p̄miserit. **H**oc

eniz sic scriptura nar-
rat. no fecit. s. co pre-
xit itinere qd dirige-
bat ad suos. An for-
te veraci animo. pmi-
sit. s. aliud postea co-
gitando telegit.
Sochot. Hiero.
Vbi nos tabernacu-
la habem. in hebreo
legitur sochot. est au-
tem vsqz hodie ciui-
tas tras iordanem s.
vocabulo in parte sy-
chopolcos. de qua in
libro loco. scripsim.
**Transiuitqz i sa-
lem.** 2c. Die. Error
oborit. quomodo sa-
lem sichem ciuitas ap-
pellatur. cu hiem sale
in qua regnauit mel-
chisedech. sales ante
dicta sit. aut igie vni-
us vtraqz vrbis nois
est. qd de plunibz in-
de locis inuenimus
vt idem vrbis z loci
nomen in alia z alia
tribu sit. aut ista sale
q. p sichem nunc no-
minat. dicemus inter-
pretari psummatam
atqz pfectam. z illam
q. postea hierusalem
dicta est pacificam.
**Vtruzqz accetu pau-
lulu** declinato s. vo-
cabulum sonat. Tra-
dunt hebrei q. femur
claudicantis iacob ibi
sanatu sit. Ideoqz ci-
uitatem curati atqz p-
fecti vocabulum con-
secutam.

Egressa est aute
Dina. Dina vt mu-
lieres extranez regio-
nis videat. egreditur.
cum mens sua studia
negligens. actiones ali-
enas curans. extra or-
dinem ppriuz euaga-
tur. qua sichem prin-
ceps terre opprimat.
qz inuentam in curis
exterioribz dyabolus
corumpit. z cogluti-
nata est anima ei. cu
ea. qz vnitā sibi p in-
quitatez respicit. z qz
mens a culpa resipi-
scens afficit. z admil-
sum flere conat. coz-
ruptor s. p. ac securi-
tatem vacuam ante
oculos vocat. quati-
nus vitilitatem tristi-
cie subtrahat. Unde
addit. **Tristeqz blan-**
dicijf delini. Dō em

esau itinere quo venerat in seyr. z
iacob venit in sochot: **Ubi** edifi-
cata domo. z fixis tentorijf appel-
lauit nomen loci illius sochot. i.
tabernacula. **Transiuitqz** in sales
vrbem sichimorum. que est in ter-
ra chanaan. postqz regressus est
de mesopotamia syrię: **Et** habita-
uit iuxta oppidū. emittqz partem
agri. in qua fixerat tabernacula a
filijs emoz patris sichem centum
agnis. **Et** erecto ibi altari. inuoca-
uit super illud fortissimum deum
israel.

Egressa est au-
tem dina filia iacob vt videret mu-
lieres regionis illius. Quā cū vi-
disset sichem filij emoz euei prin-
ceps terre illius. adamauit eam
et rapuit. z dormiuit cum illa vi-
tē coglutina-
ta est anima eius cum ea: triste-
m qz delinuit blandicis: z pergens
ad emoz patrem suum. accipe mihi
inquit puellam hanc coniugē
qd cū audisset iacob absentibus
filijs. z in pastu pecorum occupa-
tis: siluit donec redirent. **Egresso**
autem emoz patre sichem. vt lo-
queretur ad iacob: ecce filij eius
veniebant de agro. **Auditoqz** qd
acciderat. irati sunt valde. eo qz se-
dam rem operatus esset in israel:
z violata filia iacob rem illicitam

gressa est au-
tem dina filia iacob vt videret mu-
lieres regionis illius. Quā cū vi-
disset sichem filij emoz euei prin-
ceps terre illius. adamauit eam
et rapuit. z dormiuit cum illa vi-
tē coglutina-
ta est anima eius cum ea: triste-
m qz delinuit blandicis: z pergens
ad emoz patrem suum. accipe mihi
inquit puellam hanc coniugē
qd cū audisset iacob absentibus
filijs. z in pastu pecorum occupa-
tis: siluit donec redirent. **Egresso**
autem emoz patre sichem. vt lo-
queretur ad iacob: ecce filij eius
veniebant de agro. **Auditoqz** qd
acciderat. irati sunt valde. eo qz se-
dam rem operatus esset in israel:
z violata filia iacob rem illicitam

anima filię vestre: date eā illi vxo-
rem: z iungamus vicissim cōnu-
bia. **Filias** vestras tradite nobis
z filias nostras accipite. z habita-
te nobiscū. **Terra** in potestate ve-
stra ē: exercete. negociamini z pos-
sидete eam. **Sed** z sichem ad pa-
trem z fratres eius ait: **Inueniā**
gratiam coram vobis. z quecūqz
statueritis dabo. **Augete** dotem
z munera postulate. **Libens** tri-
buam qd petieritis: tantum date
michi puellam hanc vxorem. **Re-**
sponderūt filij iacob sichem z pa-
tri eius in dolo. seuentes ob stu-
cere qd petitis. nec dare sororem
nostram homini incircūciso: q il-
licitum z nephariuz est apud nos
Sed in hoc valebimus fēderari
si esse volueritis nostri similes. et
circumcidatur in vobis omīf ma-
sculini sexus. tunc dabimus z ac-
cipiemus mutuo filias nostras
ac vestras: z habitabim us vobi-
scum. erimusqz vnus populus.
Si autem circumcidi nolueritis:
tollemus filiam nostram z recede-
mus. **Placuit** oblatio coz emoz
et sichem filio eius: nec distulit
adolescēs quin statim qd peteba-
tur expleret. **Amabat** em puellaz
valde: z ipse erat inclitus in omī
domo patris sui. **Ingressiqz** por-
tam vrbis. locuti sunt populo. **U-**
ri isti pacifici sunt: z volunt habi-
tare nobiscū. **Negotietur** in terra

alioz facta gūiora.
modo nichil esse qd
factū est. modo mife-
ricordem deū loquitur.
z temp ad penitenti-
am pollicet. vt dū p
hęc recepta mens du-
atur. penitētia disse-
ratur. vt tūc bona nō-
la pcpiat. quā nunc
mala nulla pstant
z tūc pleni abhorrea
tur supplicij. q nunc
gaudet in delicijs.
Dina. Que intep-
tatur iudiciū illud. s.
est em iudiciū. vt qz
sponte negligens. va-
gatur mor a dyabo-
lo corruptatur.
Dormiuit cū ea
Aug. Et intēdit ani-
me dng filię iacob z
adamauit virginem
z locutus est secundū
sensū virginis. Quo
modo virgo dicitur
si iam dormiuit cū ea
nisi forte uirgo nomē
etatis est secundū he-
breum eloquium. an
potius p recapitulati-
onem post cōmemo-
ratur qd ante factū
est. prius enim potuit
intendere anime ipsi-
us. z amare virginē
z loqui secundū sen-
sum virginis: deinde
dormire cū illa.

Pacifici vbi. s. i. i.
interpretati sunt pacifi-
cos: aquila transfudit
consummatus atqz p-
fectos. pro quo in he-
breo legit salamin.
Et quo apparet illd
esse rez. qd supra de
salem diximus.

Assensu sunt oēs
 zc. Aug. Paulo an
 te iacob loquēs cum
 esau filios suos infan
 tes esse significat. Que
 ri ergo sit quomodo
 potuerunt tantā stra
 gem facere: quis illis
 in circūcisionis volo
 re pstituit. Sed in
 telligendū est diu hic
 habitasse iacob. co
 nec filia ei? grandior
 fieret: z filij iuuenes.
 Scriptū est em: z ha
 bitauit iuxta populū
 emiteqz partes agri in
 quā fixerat taberna
 cula. a filijs emoz pa
 tris siche centū agnis
 z erecto ibi altari in
 uocauit sup illud for
 tissimuz reum israel.
 Egressa est aut dina
 filia iacob videt m
 regionis istz. zc. Ap
 paret ergo his verbis
 non transeuntem ibi
 māisse iacob. s agrū
 emisse. tabernaculum
 z aram constituisse: z
 sic diuitius habitasse
 Filia vero ei? cū iam
 amicas habere posset
 condiscere voluisse fi
 lias ciuiū loci. z ita fa
 ctam esse pro illa ce
 dem z repredationē
 Multitudo em non
 parua erat cū iacob
 plurimuz ditato: sed
 filij eius in hoc facto
 nominant: quasi pā
 cipes z auctores.

Arreptis duo zc
 Dira. Sic pastores
 ecclesie peccatū carnal
 vel animę viciū de
 bent gladio spiritus
 qui est verbū dei. pa
 rati viciū omnē ino
 bedientiam.
 Nos enim pau
 ci zc. Aug. Hoc di
 cit: qz plurimuz tella
 poterant surgere: nō
 qz multominus habe
 ret qz possent expu
 gnationi ciuitatis suf
 ficere.

Nūquid ut scor
 to zc. Aug. Zelus
 filioz iacob in vltio
 nem sororis morali
 ter cōmonet pastores
 fidelium curam habere
 animaz sibi cōmissa
 num. ne violentē cor
 porali relicto. aut for
 nicatione spirituali.
 Paratiz sint vici
 sci omnē inobediēti

z exerceant eam: que spaciofa et
 lata indiget cultoribus. Filias
 eorum accipiem? vxores: z nras
 illis dabim?. Unū est quo differē
 tantum bonum: si circūcidamus
 masculos nostros ritum gentis
 imitantes. z substantia eorum et
 pecora z cuncta que possidēt. no
 stra erunt. Tantū in hoc acquie
 scamus: vt habitates simul vnuz
 efficiamus populū. Assensu sūt
 quidā in primitiua ecclesia. qui circūcisionem z
 ritum iudaicos. religioni christiane necessarios
 esse dicerent. quibus dicitur. Si circūcidamini:
 omnes circūcisus cunctis mari
 chistus vobis nō proderit. hos paulus celebra
 to conuentu quasi in dolore circūcisionis occi
 bus. Et ecce die tercio. quando
 dit: cum eos gladio spiritus a societate fidelium
 sequestrauit.
 grauissimus vulnere dolor est
 arreptis duo filij iacob symeon z
 leui fratres dine gladijs. ingressi
 sunt vrbem confidenter: interfe
 ctisqz omibus masculis. emoz et
 sychem pariter necauerūt: tollen
 tes a iam heretica prauitate deceptaz de socia
 te dyaboli. factum tamē hoc p se facinus est. qd
 etiā iacob displicuit: s in ecclia ppheta fuit.
 tes dinam de domo sychem soro
 rem suam. Quibus egressis irru
 erunt super occisos ceteri filij ia
 cob. z depopulati sunt vrbem in
 vltionē stupri. oues eorum z ar
 menta z asinos cunctaqz vastan
 tes. que in domib? z in agris erāt
 paruulos quoqz z vxores eorū
 duxerunt captiuas. Quibus per
 petratis audacter iacob dixit ad
 symeō z leui: Turbastis me. z odi
 osum fecistis chananē z phere
 zeis habitatoribus terre huius.
 Nos pauci sumus. illi congrega
 ti. percutient me: z deleboz ego z
 domus mea. Responderūt: Nū
 quid vt scorto abuti debuere so
 rore nostra?

Iterea locu
 tus est deus ad iacob: Surge et
 ascende bethel z habita ibi: fac

Iterea locu
 tus est deus ad iacob: Surge et
 ascende bethel z habita ibi: fac
 altare deo qd apparuit tibi. quā
 do fugiebas esau fratrem tuum.

Jacob vero conuocata omni do
 mo sua ait: Abijcite deos alienos
 qui in medio vestri sūt. z munda
 mini: ac mutate vestimenta vestra
 Surgite z ascendamus in bethel
 vt faciamus ibi altare domino. qd
 exaudiuit me in die tribulatiois
 meę: z fuit socius itineris mei. De
 derunt ergo ei omnes deos alie
 nos quos habebant et in aures
 que erant in auribus eorum. At
 ille infodit eos sub terebinthum.
 que est post vrbem sychem. Lun

Ibi enim apparuit ei deus. cum
 fugeret fratrem suum. Eodē tem
 pore mortua est delboza nutrit
 rebecca. z sepulta ad radices be
 thel subter quercum. Uocatūqz
 est nomē loci illi. quere? fletus.
 Apparuit autem iterum deus ia
 cob quando reuersus est de meso
 potamia syrię. z venit in bethel.

Bndixitqz ei dicens: Nō ultra vo
 caberis iacob: sed israel erit nomē

am. z ex cōmunicatio
 nis gladio feriat su
 pratorē. ne impun it?
 enadat.

Et in aures que
 zc. Aug. Queritur
 quare iures: que si
 ornamenta erant ad
 ydolatriā non prin
 eant. sed intelligēdū
 est philacteria fuisse
 deoz alienoz.

Venit igitur ia
 cob zc. Aug. no tā
 dum tria nomina hu
 ius ciuitatis esse com
 memorata. ulāhaus
 qd pri? vocatū est cū
 illuc venisset iacob p
 gens in mesopotami
 am. z bethel. qd ipse
 iacob iposuit. z luzā.
 nec mi? multis em ci
 uitatib? z fluminib?
 sicut z ipsis dominib?
 multis de causis ad
 duntur nomina. vel
 mutantur.

Diero. Venit igit
 zc. Ecce manifestiss
 me cōprobat bethel
 nō vlam vt suprad
 ctum est. sed luzā. i.
 amigdali. antea esse
 vocatam.

Non vocaberis
 zc. Aug. Querit cū
 semel dictū sit. nō vo
 caberis ultra ia. zc.
 Cur legat postea ia
 cob vocatus? Sed s
 nomē ad illā pertinet
 pmissionē. in qua vi
 detur de? quomodo
 nō est ante a patrib?
 vltis. vbi nō erit no
 men vetus: qz nichil
 remanebit vel in ipō
 corpore restitatis: et
 visio rei summā pre
 mium erit.

Diero. Nō voca
 beris vl. zc. Rōdum
 em ab angelo nomē
 ei imponitur. sed im
 ponendum a deo pre
 dicit. Qd igit illuc
 futuz pmittitur: hic
 expletum docetur.

in feyr dicat habitat
 se: hien potuit vt
 iacob fugiente in me
 sopotamia: esau volo
 re pprepte benedicti
 onis a parente recel
 serit: z habitauerit in
 feyr: xx. annis. quibz
 iacob anstuit. Cui re
 uerso reconciliat: rur
 sus de feyr: reuersus
 auz fratre suo: donec
 pater viueret: qz mor
 tuo a fratre recessit: qz
 diuites erant z simul
 habitare no poterat
Isti filii feyr zc.
 Diero: Postqz enu
 merauit filios esau
 alius repetit qui an
 te esau in terra edom
 principes extiterut ex
 genere horreoz: qui
 liberi interpretant. In
 teutromio manife
 stius scribit quomō
 uenerūt filij esau z in
 terfectis ho:reis terrā
 eoz hreditauerunt.
Stra. Filij feyr zc
 Id est liberi q licet i
 paralipomenon legit
 primo habitauerunt
 in monte feyr: quibz
 expulsis ydumei ha
 bitauerūt pro illis.
Erat aut foror.
 Dier: Hec est thāna
 de qua supradictum
 est: z thanna erat cō
 cubina eliphaz pri
 mogeniti esau zc. Jō
 horreoz recordat: qz
 primogenitus filioz
 esau ex filiabus eozū
 accepit cōcubinā. Q
 aut dicit theman z ce
 nez z amalech: z reli
 qua. Sciam? postea
 regionibz z gentibus
 ydumeoz ex his vo
 cabula imposta.
Iste est ana zc.
 Dier: Quidā simpli
 cit aqs calidas hūc i
 deserto repisse dicūt
 qz vocam? themas.
Diero. Iste ē ana
 Qui inuenit ianum
 in deserto cū pasceret
 asinos sebron patris
 sui. Varia apud he
 bicos de h capitulo
 disputat. Apud gre
 cos enī z nostros silē
 tiū est. Alij putant iā
 nu z maria appellata
 Hūc enī scribūtur
 litteris: z volūt illum
 pascentē asinos aqz
 cōgregatōes reperit
 se: qz in tra ydioma he
 bice linguē maria di

a fratre suo iacob. Diuites enim
 erant valde: z simul habitare nō
 poterant: nec sustinebat eos terra
 peregrinationis eorum pze mul
 titudie gregū. Habitauiqz esau
 in monte feyr: ipse est edom. De
 aut sūt generationes esau patris
 edom in monte feyr: z hec nomi
 na filioz eius. ^{Themanites.} Eliphaz filius ada
 vxoris esau. Rabel quoz fili
 basemath vxoris ei. ^{Themanites.} Fucrūtqz fi
 lij eliphaz theman. omar. sephua
 et gathan. z cenez. z chore. Erat
 aut thamna z cubina eliphaz filij
 esau. quē peperit ei amalech. Di
 sunt filij ada vxoris esau. Filij au
 tem rabel. naath. z zara. semma
 z meza. Di filij basemath vxoris
 esau. Isti quoz erāt filij oolibama
 filie ane filij sebeon vxoris
 esau quos genuit ei: iebus z ihe
 lon z chore. Di duces filioz esau
 filij eliphaz primogeniti esau:
 Dux theman. dux omar. dux se
 phua. dux cenez. dux chore. dux
 gathan. dux amalech. Di sunt fi
 lij eliphaz in terra edom. z hi filij
 ada. Di quoz filij rabel filij
 esau. dux naath. dux zara. dux se
 ma. dux meza. Di aut duces ra
 buel in terra edom. Isti filij base
 math vxoris esau. Di aut filij oo
 libama vxoris esau. Dux iebus.
 dux ibelon. dux chore. Di duces
 oolibama filie ane vxoris esau.
 Isti sunt filij esau. z hi duces eo
 rum: ipse est edom. Isti filij feyr
 horrei habitatoz terre. Lothan
 z sobal. z sebeon. z anan. dison. z

eser. z disan. Di duces horrei fi
 lij feyr in terra edom. Facti sūt au
 tem filij lothan horrei z eman.
 Erat autz sozoz lothan thamna
 Et isti filij sobal. aluban z mane
 eth z ebal sephi z on an. Et hi filij
 sebeon achia z anan. Iste est anā
 qui inuenit aquas calidas in soli
 tudine cum pasceret asinas sebe
 on patris sui. Habuitqz filioz di
 san z filiam oolibama. Et isti filij
 disan: abda z iesban. z iethzam
 z charan. Di quoz filij eser bala
 annan. z zeuan z achan. Habuit
 autem filios disan hus z aran.
 Di duces horreoz ū: dux lothan
 dux sobal. dux sebeon. dux ana
 dux dison. dux eser. dux disan.
 Isti duces horreozum qui impa
 uerunt in terra feyr. Reges autē
 qui regnauerunt in terra edom
 anteqz haberent regem filij israel
 fuerunt hi. Balach filius beoz:
 balaam ariolū. ipse enī rex moab: z filius sephoz
 ite rex in feyr: z filius beoz.
 nomēqz vrbis ei? denaba. Moz
 tuus est autz balach. z regnauit
 pro eo iobab filius zare de bosra
 Lūqz mortuus esset iobab regna
 uit pro eo husan de terra thema
 norum. Hoc quoqz mortuo: re
 gnauit pro eo adad: filius bada
 di. qui percussit madian in regio
 ne moab. z nomē vrbis ei? auith
 Lūqz mortuo esset adad. regna
 uit pro eo semla de maserecha.
 Hoc quoqz mortuo regnauit p
 eo saul de flunio rooboth. Lūqz
 z hic obiisset. successit in regnum
 balaannan filius achoboz. Isto
 quoqz mortuo. regnauit pro eo

antē qz stagnū rppit
 qd i heremo difficile
 inuenit. Qd nulli pu
 tāt aqs calidas ligua
 punica qz hebrige pter
 mina ē h noie signifi
 cari. Sūt qz arbitrat
 onagros hūc asinabz
 admulisse: z hūdi rep
 pisse z cubitū vt velo
 cassimi nascerēt asini
 qz vocāt iamin. Alij
 dicunt qz equaz gre
 ges ab alimū pum? fe
 cit ascēdi. vt muli cō
 tra naturā nascerēt.
Isti duces. De h
 cedentibz ait. qui de
 feyr. nō de his quos
 h incipit numerare qz
 de esau sunt.
Reges aut Scie
 diū qz non omēs reges
 cōmemorat q fuerūt
 anteqz haberēt reges
 filij isrl. quoz primul
 saul. h hos oēs tm: qz
 regnauerūt anqz mo
 reretur moyses.
Reges a Scdm
 temp? qz vnebat scri
 ptor cōmemorat. cuz
 aut feyr qz istos genu
 it ibi habitaret nō dū
 ueniret esau in terrā
 illā. ab eo vocabatur
 terra edom.
Augu. Qd miz qz
 numerātibz ab abra
 am p esau prēm gen
 tis edom. ad quē per
 rabel filij esau. z za
 ra filij rabel: z io
 bab filij zara cui suc
 cessit balach. qz prim?
 fuit rex in terra edom
 vsqz ad vltimū regē
 quē nominare potuit
 moyses. ples genera
 tiones inueniunt qz
 numerant ab abraā.
 p iacob vsqz ad moy
 sen. Illic enī inueni
 tur fere. xij. Dic autē
 vsqz ad moyse ferme
 vij. Fieri enī potuit
 vt ideo ples ibi noia
 rent: qz citi? moriedo
 ples ait alteri successē
 rūt. sic cōtigit vt aliū
 ordine seqs mathe?
 ab abraā vsqz ad io
 seph. xl. duas genera
 tiones numeret. Lu
 cas alio ordine. nō per
 salomonē sic ille: h p
 nathan. lxxvi. In il
 lo enī ordine vbi plu
 res numerant citius
 mortui sūt qz hic ubi
 pauciores.
Dusan. Diero.
 Quē quidā suspicāt
 b 2

templa edificatū est.
 z turri adit turri
 gregis significat. i.
 congregatioz qz
 tus. Unde mltas
 Et tu turris gregis
 nebulosa syon zc. J
 lo quoz tempoz ia
 cob translocam vbi
 postea templum edifi
 catū est. Babulle ten
 tova vocat. Sed si se
 quuntur ordinem vie
 paltor: vna tribuē
 loas est. vbi vbi au
 gdoz. qz in curuo
 mnt. cecit. vbi iacob
 peccata sua pante lo
 co nomen impoens
 vel qd vbi? est quo
 dam vaticinio futuz
 iam tunc mysterium
 monstrabat.
Abit ruben zc.
 Hoc enim nō
 scribit nūc futura
 populi peruersitas p
 mōrat. qz in il
 lo cōt. flagitū. in scri
 pturis est. p pbenā su
 turcum. qz p ruben
 primogenitus populi
 lūl. hūc figurat. qz
 itozum cōcubine pol
 luit. i. legē vtrius te
 stamēti p nācōdo
 maculauit. Qz aut cō
 cubina vbi? testamē
 ti significat. pau
 lus ostendit dicens:
 abraam duos filios
 habuit. vna de anā
 z alter. d. libera zc.
 Erant autem zc.
 Dier: Quidā opo
 modo h vrbis cū te
 manū lege post na
 tu sūt cū iā transisset
 tētel. et appropia
 rent tētel. Sed iō
 intelligit dicit cōne
 morans vnde dicit si
 hys. hūc sūt filij iacob
 qz facti sūt a in mōdo
 potamia syon: qz mē
 multos vbi? tū erat
 nō ibi natus: qui tū
 inde euasit. nācōdi
 habuit. qz ibi copula
 ta est mater ei? pūm
 nulla eternū facit
 est solatio hūc? qz
 miz: qz ut per hūc
 cōn accipiam.
Emitate arbee
 Dier: Pro arbee
 lūc. campū habet cū
 de amico abraā dicit.
 qz vbi? sanctaz an
 tūc tentationis vbi? p
 CXXVI.
 est cur elan post metes
 iam quādo venit iacob

Num ego zc. Queri potest secundum litteram quando a patre adoratur...

Luz fratres illius zc. vltz renuntia michi zc. Ii. Iacob mittit filium...

In dothaim. Defectione. In gratia diuina deflectione erat qui de fratricidio cogitabant.

Ruben. P. videns sermo propheticus quem ruben significat...

Drego. Quia ioseph inter fratres vltz ad fines vltz in istis pleuallit voluit...

suus z dixit. Quid sibi vult hoc somnium qd vidisti? Num ego z mater tua z fratres tui adorabimus te super terram?

Inuidebant igitur ei fratres sui: Pater vero rem tacitus considerabat.

Luz fratres illius in pascuis gregibus patris morarentur in tunicis talaribus z polimitis...

Uade in cisternam veterem que non habebat aquam. Et sedentes vt comederent panem...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

sed proiecite eum in cisterna veterem que est in solitudine: manusque vestras seruate innoxias.

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Nudauerunt eum zc. Ii. Et in die ebriatum p morte expoliauerunt tunica corporali...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

Uiderunt bysmaelitas. Ang. Que ritur quare bysmaelitas scriptura quibus venditus est ioseph...

minus male fecerit in vaga turpitudine: requirendo filios.

Instante autem... Quare diuisa... Zera interpretatur oriens...

Quare diuisa... Zera interpretatur oriens...

C. XXXIX. Igitur ioseph... Fuit dominus...

Fuit dominus... Igitur ioseph...

Claudatur fides ecclesie... muneribus ait: Justior me est: quia...

non tradidi eam sela filio meo. At tamen... ultra non cognouit illas.

in utero. Atque in ipsa effusione... qua obstetric ligauit coccinum di-

cens: Iste egredietur prior. Illo...

est alter. Dixitque mulier: Quare...

diuisa est propter te maceria: Et...

ob hanc causam vocauit nomen...

frater eius in cuius manu erat coc-

cinum: quem appellauit zaram.

C. XXXIX. Igitur ducit...

Igitur ducit... phutiphar eunuchus pharaonis...

princeps exercitus vir egiptius...

de manu hysmaelitarum a quibus...

perductus erat. Fuitque dominus...

sperare agens. Habitauitque in domo...

domini sui qui optime nouerat...

esse dominum cum eo: et omnia que...

gereret ab eo dirigi in manu illius.

Inuenitque ioseph gratias coram...

domino suo: et ministrabat ei.

Inuenitque ioseph gratias coram...

quo prepositus omnibus guber-

nabat creditam sibi domum: et uni-

uersa que ei tradita vel credita fu-

erant. Benedixitque dominus do-

mus egipti propter ioseph: et multi-

plicauit tam in egiptibus quam in agris

cunctam eius substantiam. Nec

quicquam aliud nouerat: nisi panem

quo uescebatur. Erat autem ioseph

pulchra facie: et decorus aspectu.

Post multos itaque dies iniecit

domina sua oculos in ioseph: et

ait: Dormi mecum. Qui nequaquam

acquiescens nephario operi dixit

ad eam: Ecce dominus meus omni-

bus michi traditis ignorat quid

habeat in domo sua: nec quicquam

est quod in mea non sit potestate: vel

non tradiderit michi preter te: quam

uxor eius es. Quomodo ergo pos-

sum malum hoc facere: et peccare

in dominum meum? Huiusmodi

verbis per singulos dies loque-

batur: et mulier molesta erat ado-

dispones alia pcedit... iras: et quod permittit ira-

tus: sic tolerat ut in consilio...

fit: ut quod sine uoluntate dei...

facta uertunt: et con silio militat: etiam...

repugnat. Magna opera domini exalta...

in oculo eius. Magna opera domini...

magnum sunt: ut per omne quod agit...

voluntas expratur. Magna opera domini...

unde repelli putatur. Magna opera domini...

omnia quecumque uoluit: et in ceteris...

hinc salomon ait. Non est sapientia non...

est prudentia: non est consilium contra...

iniquitatem. In cunctis ergo que agimus...

vim supernę uoluntatis inquam: cui...

Marginal notes on the right side of the page, including 'Dico in manu...' and 'Dico in manu...'

Brego. Alf. Qui relicto in manu. e. zc. Quia du synagoga...

est foras. Lun qz vidisset mulier svelamen littere. vestem in manibus eius. z se esse...

cerem principis militum. in quo t Innocens cu nocentibus. t scui nutu omnia fiunt. vincit erat t ioseph. Ar custos...

C. XL. Duo eunuchi. Inuenit ioseph duos eunuchos i carcere. duos populos fidelium z infidelium...

ibi clausus. Fuit aut dominus euz t qz chuz inter mortuos liber. ioseph. z miseratus illius. dedit ei gratiam in conspectu principis carceris...

Uideba cora zc. Hiero. Et ecce vitis in conspectu meo. z in vig tres fundi. z ipsa germinans tres undos...

Is ita gestis. qz peccauerit duo populi ori accidit vt peccaret duo eunuchi. pincerna regis egypti. z pistoz domino suo...

quo recordabitur pharao ministri tui. z restituet te in gradum pristinum. dabisqz ei calicem iuxta officium tuum...

Marginal notes on the left side of the page, including 'dispones alia pcedit' and 'Post multos itaqz...

Nunc ergo etc. Hoc tempore gratie videmus impletum...

Et quinta parte. Notandum quod egypti quinta parte frugum...

Et si. Cogregavit ioseph p septe annos omnem frugum...

Qui spiritu etc. Angl. Tercio nisi fallor insinuat nobis in libro spiritus sancti...

Dixitq. Ii. Ioseph qui typus christi gerebat curram...

boues intantum deformes et macilentas. ut nunquam tales in terra egypti viderim. Quae deuoratis et consumptis prioribus...

et industrium. et proficiat cum terra egypti. qui constituat prepositos per singulas regiones...

curru celestis regni. de quo dicitur: currus dei decem milibus multiplex...

Time demum. Quia gaudis plures...

Putabas me stare super ripam...

Et vocavit zc.
 Hiero. Et vocavit pharaon nom ioseph pharaonephane. z de die ei assenez. f. p. f. e. Licet h' nomē hebr. ai cē absconditoꝝ repto rem sonet: tñ quia ab egiptio ponit ipsius lingue debet habere ratione s. Interpretat ergo pharaonephane. sive vt. lxx. transferre voluerit spontūpha. nec saluator mundi. eo q' orbem terre a fame liberavit. Potan dñi aut q' dñi quon. dam z emptoris sui filiā vxorē accepit: qui ad id locoꝝ pontifer eliopolcos erat. Neq' phas erat ab q' annuclis ydoli illius esse antitites: vt vera illa hebreoz su per eo quā ante dixi mus suspitio compro betur.

Et dedit illi ur.
 zc. Aug. Queri solz cui' phutipharis als petefre vt pleriq' ha beat z corrupz vt su pra dictū est. vtrum illi' cui' seru' fuit. an alteri? S'z credibili us alterius. Q' de il lo quomodo credat multa sunt q' moue ant. Primum q' scri ptura nō memorauit cū videat hoc nō pol se pretere qd ad io seph gloriā ptinebat vt ei' filiam duceret cui' seruus fuit. De inde quomodo spa do filiā habere potuit Sed respondet. quo modo vxorem? Po stea em credit absci sus vel casu vel spon te. Et q' honoz ei' q' solet nō memoratur .i. q' archimachir' fu it: quē principē coco rum latini interpretati sunt. principem mili tie quidā intelligunt S'z etiā hic respōde tur. duos illum hono res habuisse: sacerdo tium solis. z militie principatū. Cogruē autez alibi ille honoz memorat: qui talib' congruit actib'. Dic vero postq' in ioseph apparuit non parua diuinitas: honoz soce rti' debuit nomina ri. qui ptinet ad diuī

aut pedem in omni terra egipti.
 T. S' vt recte gereret ebristi similitudine: qui sal uator nō modo egipti: sed totius mundi.
Ueritq' nomē illi' z' vocavit eu
 lingua egiptia ca saluatoꝝ mun
 Joseph iudimat' dicit vxorē. z ebristi' ascē dit ad celos subleuat'. sociat sibi ecclesia de ge tibus. quā bene significat filia sacerdotis cito di. Deditq' illi vxorē assenez filia polcos: qui sacerdos erat gentiū. Eliopolis quo q' interpretatur ciuitas solis: de qua. occat sibi sponsā. qui in sole posuit tabernacula suum.
 phutipharis sacerdotis eliopole

os. Egressus est itaq' ioseph ad
 T. S' hac etate ebristi' predicare cepit euāgeliz an quā nemo debet assumi ad sacerdotiū vt pre dicationis officii.
 terram egipti. Triginta aut erat
 T. S' In mundo se presentāo per predicationē annoꝝ quando stetit in cōspectu z miracula.
 regis pharaonis: z circūiuit oēs

regiones egipti. Venitq' fertili
 tas septem annorum. z in mani
 pulos redactē segetes congrega
 tē sunt in hozrea egipti. Omnis
 etem frugum abundantia in sin
 gulis vrbibus condita est. tanta
 q' fuit mltitudo tritici. vt arene
 maris coequaretur: z copia men
 su ram excederet. Nati sunt autez
 T. S' Chusto. S' fuisse sio a fide quā faciet an
 ioseph filij duo añq' veniret: fa
 rieb'ustus.
 mes: quos ei peperit assenez filia

phutipharis sacerdotis eliopole
 os. Vocauitq' nomen primoge
 T. Oblitio. hic est iudae' popul' dei sui oblit' dea. S' Chustus.
 niti manasses dicens: Dibliuisc
 me fecit deus omniū laborū meo
 rum: z dom' patris mei. Nomē
 T. S' fructificatio. qd' significat ecclesia d' gentib' quoz secundū appellauit ephra
 im dicens: Crescere me fecit deus

in terra paupertatis meę. Igitur
 T. Tempore pacis ecclesiastice simto.
 trasactis septem annis vbertatis
 qui fuerant in egipto: ceperūt ve
 nire septez anni inopię quos pre
 dixerat ioseph: z i vniuerso orbe
 T. S' verbi dei. S' qz nō erat qui faceret bonū. S' qz nō erat qui faceret bonū.
 ifames i' pualuit. In cuncta au
 T. S' alias fames erat.
 tem terra egipti non erat panis.

Qua esuriēte. clamauit popul'
 ad pharaonem alimenta petens
 T. In angustia spiritualis famis. cōsiliū vniuz est vt recurram' ad hozrea ioseph. i. sanctas scri
 Quibus ille respōdit: Ite ad io

pturas a sanctis patrib' nobis ad cōsolationes inopie referuatas.
 seph. z quidquid vobis dixerit fa
 cite. Crescebat autē fames quoti
 T. S' alias omni.
 die in vniuersa terra. Aperuitq'
 T. S' penduntur frumēta verbi dei egiptiis. cū se ioseph vniuersa hozrea: z vende
 mancipant diuinis obsequiis.
 bat egiptijs. Nam z illos oppres
 T. S' verbi dei.
 serat fames: omnesq' pꝛouintie
 veniebant in egiptum vt emerēt
 escas. z malū inopię tparent.

Hic // XLII.
Wdiēs aut
 T. S' Iudae' popul' S' sea
 iacob q' alimenta
 gelica doctrina predicaretur in mundo.
 venderentur in egipto. dixit filijs
 suis: Quare negligitis? Audiui
 q' triticum venundetur in egipto
 Descēdite z emite nobis necessa
 ria. vt possimus viuere: z nō con
 T. S' de famelica litte
 sumamur inopia. Descendentēs
 ra minime gloriatur iudei sub decalago p'stutu
 igi' fratres ioseph decem vt eme
 T. S' pa nlo ad huc
 rent frumēta in egipto. Beniamin
 paternis traditionib' occupato.
 domi retento a iacob. qui dixe

rat fratribus eius: ne forte in iti
 T. S' humilitauerūt se ad intellectū eozuz de qui nere quicq' patiat mali. S' Ingres
 bus dicra est. vt qui nō vident videant.
 si sunt terram egipti cu' alijs qui

pergebant ad emēdum. Erat aut
 T. S' panis in terra vel intelligentie. S' Iu
 dea. S' Chustus.
 fames in terra chanaan. z i o
 T. S' aduādi. S' S' alii sermo scientie alii sermo
 seph princeps egipti: atq' ad illi
 sapientie alii int' p'p'etiano sermonu.
 us nutum frumenta populis ven
 T. S' Chustū adorat omnis cetus sanctorum.
 debantur. Lunq' adorant eū

fratres sui z agnouisset eos. qua
 si ad alienos durius loquebatur
 interrogans eos: Unde venistis
 Qui responderunt: De terra cha
 naan. vt emam' victui necessaria
 T. S' Cognoscebantur iudei a ebristi. Ipsi aut nō
 cognoscebant eum.
 Et tñ fratres ipse cognosces: non

est agnitus ab eis. Recordatusq'
 T. S' quid' vidit q' sol z luna z stelle adoraret ea.
 somniorū quę aliquādo viderat
 ait ad eos: Explozatoꝝ estis. vt
 videatis infirmioꝝa terrę venistis

nitatē nō parūā secū
 dum opinionē egipti
 onuz in sacerdotio. f.
 solis. S'z in omib'us
 his qui p'positus fuit
 custodiarū carceris:
 incredibile est esse p'
 positi in officio sacer
 dotum. Deinde non
 simpliciter dictū ē. q'
 sacerdos solis esset: s'
 ciuitatis solis q' vo
 cat' eliopolis. Abesse
 autē dicit' plusq'. xx.
 milib' a ciuitate mē
 pbi rbi pharaones
 .i. reges maxime cō
 manebant. Quomō
 deserto officio sacer
 dotij potuit str. nuz
 regis seruire militie
 principatū? Accedit
 etiā q' egiptij sacer
 dotes p'hibent nō ser
 uire nisi templis deo
 rum. nec aliud officij
 gerere. S'z forte tūc
 aliter fuit. Credit q'
 q' qd' placet. nō ē mi
 chi questio cui' exit'
 sit clausus. sive vnus
 fuit petefres. sive duo
 q' dicit em hoz q' q'q'
 existimet. nō est fidei
 piculosum: nec cōtra
 rium veritati scriptu
 ram.

Nati aut sunt
 zc. Hiero. Obserua
 ppter questionē que
 post re filijs ioseph
 pponenda est. q' an
 te famis tempus quo
 iacob intravit i egi
 ptum. duos tm filios
 habuit manassen et
 ephraim.

Aperuitq' io
 seph zc. Ioseph a
 penuria frumenti sal
 uat egiptum. z xps a
 fame xbi literat mū
 dū Apuit hozrea sua
 xps in orbe terraruz
 z erogatione frumētū
 sui omia subingauit
 Nisi fratres ioseph
 vendidissent: defece
 rat egiptus nisi in dei
 ebristi crucifixissent:
 perierat mund'. Ioseph interpretatur au
 gmentatio. S'z illo
 ioseph ampliacione
 non habuit. nisi sola
 egipt'. in nostro vni
 uersus mundus. Ille
 erogauit triticum. no
 ster dei verbum. In
 omnē em terrā eruit
 son'. e. C. XLII.

Dixit iacob zc.
 Ili. Est frumentū in

[Marginal notes in a smaller script, partially illegible.]

egypto. Dicit et dicitur pater ex egypto voca ui filium meum. Descendunt decem pueros. i. indei s. b. decalago p. h. i. quos ipse cognoscens non est agnitus ab eis. Cognoscitur hebrei a xpo: et ipse non agnoscit eum. Dederunt illi pecuniam sed ioseph. i. xps tritici reddidit: quod non pecunia emittit xps: sed gra.

Per salutem pharaonis. Quid est quod ioseph vir sapiens. nec solus inter homines. sed etiam scriptura teste laudatus iuravit per salutem pharaonis non erit tuius de egypto frater suos: nisi frater iunior veniret. An etiam homo et fidelis vilius fuerat salus pharaonis? Quamquam magis ipse si quod in tanto homo non locauerat: fide seruabat. si illi quod cum fructu empta possidebat. Quod si non curabat pharaonis salutem: nunquid piurum. p. cuiuslibet hominis salutem vitare non debuit. An non est piurum: Tenet enim vni eorum. donec veniret beniamin: et verum san est quod dixit non ex ibit: donec veniat frater vester. Ad omnes cum potuit pertinere quod dictum est. Nam quomodo ille venturus esset: nisi ad eum reducendum aliqui redissent: Sed quod sequitur. magis virget q. h. one. vbi itez iuravit dices: Mittite ex vobis vnus. et adducite frater vestrum. et cetera. vsq. p. salutem pharaonis exploratores estis. Hinc hinc in seipso fuit iuratio: quod si vera non dixerit. exploratorum pena digni essent. quos tamen vera dicitur sciebat. neq. piurum est q. h. si ei que castissimum non dicitur. Si adulterius de q. argueris commisit: damnat te de. et bis verbis adhibeat iurationem. Vex omni no iurat: ibi enim edicio est. quia dicit. Si fecisti: que tamen non fecisti certum habet. S. di

Qui dixerunt: Non est ita domine sed serui tui venerunt vt emerent cibos. Omnes filij vnus viri sumus. Pacifice venimus: nec quicquam famuli tui machinantur mali. Qui bus ille respondit: Aliter est. Imminuta terra huius considerare venistis. Et illi: Duodecim inquit fratres serui tui sumus filij vnus viri in terra chanaan. Minimus cum patre nostro est. alius non est super. Hoc est ait quod locutus sum: Exploratores estis. Jam nunc experimentum vestri capiam. Per salutem pharaonis non egrediemini ^{Subaudi omnes.} In hinc donec veniat frater vester ^{Subaudi omnes.} minimum. Mittite ex vobis vnum vt adducat eum: Vos autem eritis ^{Subaudi omnes.} in vinculis donec pbeniur que dixistis vtum falsa an vera sint. ^{Subaudi omnes.} Alioquin p salutem pharaonis exploratores estis. Tradidit ergo eos custodiri tribus diebus. Die autem tercio eductis e carcere ait: Facite que dixi. et viuetis. Deus enim timeo. Si pacifici estis. frater vester vnus liget in carcere: Vos autem abite. et ferte frumenta que emistis in domos vestras. et fratrem vestrum minimum ad me adducite: vt possim vestros probare sermones. et non moriamini. Fecerunt vt dixerat. et locuti sunt in uero loco et gente. et apertis sacramentis que prius elata erant in volamine littere. cauimus in fratrem nostrum. videtes angustiam anime illius dum deprecaretur nos. et non audiuimus: idcirco venit super nos tri

1 Sic significat nicodemum et ioseph qui non conbulatio ista. E quibus vnus i ruben ^{Subaudi omnes.} fenserunt p. h. i. et actibus iudeorum i morte hiesu. ait: Nunquid non dixi vobis: no

lite peccare in pueris: et non audistis me? En sanguis eius exquiritur. ^{Subaudi omnes.}

Nesciebant autem quod intelligeret ioseph. ^{Subaudi omnes.} eo quod per interpretes loqueretur

ad eos. Avertitque se parumper et fleuit: et reuersus est ad eos. Tollesque symeon: et ligans eum illis presentibus. iussitque ministris vt implerent saccos eorum tritico. et reponerent pecunias singulorum

in saccis suis: datis supra cibariis in via. Qui fecerunt ita. At illi portantes frumenta in asinis suis profecti sunt. Apertoque vnus sacco vt daret iumento pabulum in diuersorio. contemplatus pecuniam

in ore sacculi dixit fratribus suis Reddita est michi pecunia. et habetur i sacco. Et obstupefacti turbati que mutuo dixerunt: Quidnam est hoc quod fecit nobis deus? Ueneruntque ad iacob patrem suum in terra chanaan. et narrauerunt ei

omnia que accidissent sibi dicentes: Locutus est nobis dominus terre dure. et putauit nos exploratores esse provincie. Cui respondimus pacifici sumus nec vllas molimur insidias. Duodecim fratres vno patre geniti sumus. Vnus non est super: minimus cum patre versatur i terra chanaan. Qui

ait nobis: Sic probabo quod pacifici sitis. Fratrem vestrum vnum dimittite apud me: et cibaria domibus vestris necessaria sumite et abite. Fratresque vestrum minimum

apertis u. s. Fratres ioseph dant argentum. quod iudei conuersi dimittunt lram occidentem. et accipiunt spm vniuersalem. repit tamen argentum in ore sacco: quod p. h. i. fructu spualis itelligit non dicitur nito: clo q. n. t. g.

apertis u. s. Fratres ioseph dant argentum. quod iudei conuersi dimittunt lram occidentem. et accipiunt spm vniuersalem. repit tamen argentum in ore sacco: quod p. h. i. fructu spualis itelligit non dicitur nito: clo q. n. t. g.

apertis u. s. Fratres ioseph dant argentum. quod iudei conuersi dimittunt lram occidentem. et accipiunt spm vniuersalem. repit tamen argentum in ore sacco: quod p. h. i. fructu spualis itelligit non dicitur nito: clo q. n. t. g.

cit aliq. v. est. q. si fecit adulterium: damnat illi dms. Hoc at v. est. Si at v. non dicitis: exploratores estis. cum etiam si mentiantur: non sunt exploratores. s. ita dcm est: exploratores estis tanq. si dictum esset exploratores pena digni estis. Hoc est exploratores reputabimini merito medacj vestri. Estis aut potius se dici p. habebimini et dputabimini. in u. mere similes locutus est docet. Vn. et illa locutio helye. Quicumq. exaudierit in igne erit v. n. non em. erit sed habebit.

Nesciebant autem Aug. Quid est quod cum inter se penitentes loquerentur de ioseph. quod cum illo male egerant. et b. eis diuino iudicio redderet. quod se penitentiam videbat. adiungit scriptura: Ipsi ignorabant quod audiebat ioseph. Interpretis enim inter illos erat. hoc. intelligendum est ideo putasse eos quod ille non audiret: quod videbant interpretem qui inter illos erat: nichil ei dicere eorum que loquebantur. que adhibuit putabant: quod eorum ne sciret lingua. Rec. cura erat interpretis ea dicere illi a quo posset fuerat qui non ad illi. sed inter loquebantur.

Quem cur ioseph vir missum frater taliter afficere voluit. in p. telatione agnitiois sue. cum posset eis se in notescendo cito subuenire. Sed h. non vltionis causa fecit: vt vindicaret malum quod sibi factum fuerat: s. vt cognosceret vtrum eodem stimulo fratrem verum punirent. si cut ipm in ceteras p. nicias vendiderant

Apertoque u. s. Fratres ioseph dant argentum. quod iudei conuersi dimittunt lram occidentem. et accipiunt spm vniuersalem. repit tamen argentum in ore sacco: quod p. h. i. fructu spualis itelligit non dicitur nito: clo q. n. t. g.

Apertoque u. s. Fratres ioseph dant argentum. quod iudei conuersi dimittunt lram occidentem. et accipiunt spm vniuersalem. repit tamen argentum in ore sacco: quod p. h. i. fructu spualis itelligit non dicitur nito: clo q. n. t. g.

Apertoque u. s. Fratres ioseph dant argentum. quod iudei conuersi dimittunt lram occidentem. et accipiunt spm vniuersalem. repit tamen argentum in ore sacco: quod p. h. i. fructu spualis itelligit non dicitur nito: clo q. n. t. g.

Apertoque u. s. Fratres ioseph dant argentum. quod iudei conuersi dimittunt lram occidentem. et accipiunt spm vniuersalem. repit tamen argentum in ore sacco: quod p. h. i. fructu spualis itelligit non dicitur nito: clo q. n. t. g.

Apertoque u. s. Fratres ioseph dant argentum. quod iudei conuersi dimittunt lram occidentem. et accipiunt spm vniuersalem. repit tamen argentum in ore sacco: quod p. h. i. fructu spualis itelligit non dicitur nito: clo q. n. t. g.

natat non p. h. i. dam opinionem egypti... C. XLII. Dicit iacob...

Tulerunt ergo viri munera. et pecuniam duplicem: et beniamin. Descenderuntque in egiptum: et steterunt coram ioseph. Quos cum ille vidisset. et beniamin simul: precepit dispensatori domus sue dicens. Introduc viros domum. et occide victimas. et instrue conuiuium: quonia hodie mecum sunt comesturi meridie. Fecit ille sicut fuerat impatum: et introduxerunt viros domum. Ibiq; exterriti dixerunt mutuo: Propter pecuniaz quam retulimus prius in saccis nostris introducti sumus: ut deuoluat in nos calumniam. et violenter subiciat seruituti. et nos et asinos nostros. Quia obrem in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem locuti sunt: Oramus domine vt audias nos. Jam ante descendimus vt emeremus escas: quibus emptis cum venissemus ad diuersorium. apuimus sacculos nostros. et inuenimus pecuniam in ore saccorum: quam nunc eodem pondere repositamus. Sed et aliud attulimus argentum: vt emamus que necessaria sunt. Non est in nostra conscientia. quis eas posuerit in marsupijs nostris. At ille respondit: Pax vobiscum. nolite timere. Deus vester. et deus patris vestri: dedit vobis thesauros in sacculis vestris. [†] Na pecuniaz quam dedistis. probatam ego habeo. Eduxitque ad eos simeon. Et introductis domum attulit aquam. et lauerunt pedes suos: deditque pabu-

// Deus vester etc
Aug. Mendacium videtur. si aliquid significare credendum est. Argentum enim quod datur non minus quod per barum appellatum est. illud forte est de quo dicit. Eloquia domini. eloquia casta. a. i. e. p. t. p. septuplum. i. p. barum perfectum.

la asinis eorum. Illi vero parabant munera: donec ingrederetur ioseph meridie. Audierat enim quod ibi esset comesturi panem. Igitur ingressus est ioseph domum suam: obtuleruntque ei munera. et tenentes in manibus adorauerunt proni in terra. At ille clementer resalutatis eis. interrogauit eos dicens: Saluus ne est pater vester senex de quo dixeratis michi? Adhuc viuit? Qui responderunt: Sospes est seruus tuus pater noster. Adhuc viuit. Et incuruati adorauerunt eum. Attollens autem oculos ioseph vidit beniamin fratrem suum vterinum. et ait: Iste est frater vester minimus [†] de quo dixeratis michi: et rursus: Deus inquit misereatur tui fili mi. Festinauitque in domum: quia commota sunt viscera sua super fratre suo. et erumpebant lacrimae: et introiens cubiculum fleuit. Rursusque lota facie egressus continuit se et ait: Ponite panes quibus apposuit. seorsum ioseph [†] et seorsum fratribus. egiptijs quoque qui vescebantur seorsum. Illi citum enim est egiptijs comedere cum hebreis: et prophanus putant huiusmodi conuiuium: Sederunt coram eo primogenitus iuxta primogenita sua. et minimus iuxta etatem suam. Et mirabantur nimis sumptis partibus quas ab eo acceperat. Maiorque pars venit beniamin: ita vt quinque partibus excederet. Biberuntque et inebriati sunt cum eo.

Vidit ioseph etc
Isti. Paulus qui lux circumfulsit eum qui paruulus. quod nondum maturam fidei etate gerebat. Unum etiam adulescens legitur. dum lapidantem stephanum vestimenta suabat. fletus ioseph. cecitas pauli fletus est christi. lauit faciem christi. cum baptisat paulus. propter que a plurimis videndum est christus.

Aug. Affectus boni animi semper procliuus est ad pietatem. Unum in ioseph virtutum possumus considerare rare copiam. Castus erat. cum spreuit impudiciam domine. Sapiens cum diligenti inuestigatione fratrum animos explorabat. qualiter sentiret de fratre suo vterino. Iustus erat in adhibendo discipline delinquentibus. Pius in conversione penitentium.

Quibus appositis etc. Secundu appositi sunt tibi ioseph. quasi adueniens. et seorsum fratribus quasi ex teris natione. egiptijs quoque seorsum. quasi indigenis. qui putabant. prophetam esse cum peregrinis conuiuium. Biberuntque et inebriati etc. Au. Solent ebriosi huius testimonium adhibere sibi in patrocinium. propter ioseph. qui valde sapientis commendat. Sed huius verbum pro saturitate ponitur in scripturis. Unum. visitasti terram et inebriasti eam. quia in laude benedictionis huius positum est. et donum dei commemorat. apparet hanc ebrietatem saturitates significare. Na ita inebriari vt inebriant ebriosi. nec ipsi terre utile est. quam maiore huius ore quam sufficit. corrumpit. sicut vita ebriosi qui non satietate se replet. sed mergit diluuium.

Modicum refertur
Dicitur. Aliud refertur
et mellis et thymiam et
stace et thymiam
et maces. sicut vt aqua
et simacibus transiit
runt amigdala. vbi
notis codicibus ha
bet thymiam. et be
bopo est nectra. quod
aquila florae vltra
lit et opo romano
dicitur. et in ysaia
gaurum. autem esse cella
thymiam. autem sine
rasi intelligit. et quod
in illa sunt aromata
vincta creata.

Cypsum que
zc. **I**sid. Quid sibi
vult qd inuentus est
cypsum ioseph i sac-
culo beniamin: nisi qd
in corde pauli celestis
doctrine iam pfulge-
bat eloquii. dñi esset
eruditus in lege. S3
qd subiectus nō erat
deo intra saccoz erat
cypsum: doctrina in-
tra legem lucerna in-
tra modiu3. **M**issus
tñ ananias manū im-
posuit: marcupiū sol-
uit: z argentū respren-
dit: z decidentibus
squamis quasi sacci
vinctulis soluto sacco
i. deposito legis ve-
lamine adeptus est gra-
tie libertate: z reuela-
ta facie sermonis euā-
gelii p̄dicat.

An ignoratis
zc. **A**ug. Quid hoc
sibi velit queri solet:
An qd nō serio sed io-
co dictū est vt exitus
docet: non est haben-
dum mendaciū. **M**ē-
dacia em̄ a mendaci-
bus serio agunt: non
ioco. **C**ū autē q̄ non
sunt tanq̄ ioco dictū
tur: nō putant men-
dacia. **S**ed magis
mouet: quid sibi ve-
lit hęc actio ioseph: q̄
frēs suos donec eis
apiret quis esset toti-
ens iudificauit: z tan-
ta expectatione suspē-
dit: qd licet tanto sit
suauis cū legē: quā-
to sit illis inopinatus
cū quibz agit: tñ sapi-
entie illius grauitate
nisi magnus aliquid
istō quasi ludo signi-
ficaret: nec ab illo fie-
ret: nec scriptura dice-
ret: in qua sanctitas
tanta: z p̄phandorū
intētio futurorū. **N**ō
negligenter ergo con-
siderandū puto tan-
tam miserā in p̄tur-
batione fratru suoz
quā modo ioseph q̄
diu voluit tenuit: z
q̄sta voluit mora p̄-
duxit: z tanto eos fa-
ciēs calamitosos: q̄-
to ipsoz futurā letici-
am cogitabat: z qd
agebat ut eoz gaudi-
um differeret: ad hoc
agebat: vt dilatione
cumulare tanq̄ nō
essent cōdigē passio-

D **R**ecepit autē

ioseph dispensatori domus suę di-
cens: **I**mple saccos eoz frumen-
to quātū capere possunt: z pone
pecuniam singulorū in summitate
sacci: **C**ypsum autē meū argente-
um z precii qd dedit tritici pone
in ore sacci iunioris. **F**aciūqz est
ita. **E**t orto mane dimissi sunt eoz
asinis suis. **I**amqz vrbe exierant
et processerant paululum. **T**unc
ioseph accersito dispensatore do-
mus ait: **S**urge inquit perseque-
re viros: et apprehensis dicito:

Quare reddidistis malū pro bo-
no? **C**ypsum que furati estis ipse
est in quo bibit dominus meus: z
in quo augurari solet: **D**essimaz
rem fecistis. **F**ecit ille vt iusserat
z apprehensis per ordinem locu-
tus est. **Q**ui respōderūt: **Q**uare
sic loquitur dominus noster: vt
serui tui tantū flagitij cōmiserint

Pecuniam quā inuenimus in sū-
mitate saccozū reportauimus
ad te de terra chanaā. **E**t quomō-
consequens est: vt furati simus d
domo domini tui aurum vel ar-
gentum? **A**pud quencūqz fuerit
inuentum seruoꝝ tuozū qd que-
ris moriatur: z nos serui erimus
domini nostri. **Q**ui dixit: **F**iat iu-
xta vestram sententiā. **A**pud quē
cūqz fuerit inuentum: ipse sit ser-
uus meus: **U**os autē eritis inno-
xij. **I**taqz festinato deponētes in
terram saccos aperuerunt singu-
li. **Q**uos scrutatus incipiēs a ma-

ioze vsqz ad minimum inuenit cy-
psum in sacco beniamin. **A**t illi
scissis vestibus oneratisqz rursuz
asinis reuersi sunt in oppidū. **P**ri-
musqz iudas cum fratribz ingres-
sus est ad ioseph. **N**ec dum enīz
de loco abierat. **O**mēs qz ante eū
in terra pariter coꝝruerunt. **Q**ui
verba pro verberibus irrogat fratribus: ne re-
maneat unpunitū fratrum scelus.
bus ille ait: **L**ur sic agere volu-
istis: an ignoratis qd non sit simi-
lis mei in augurandi sciētia? **C**ui
iudas: **Q**uid respondebimus in-
quit domino meo: vel quid loq̄-
mur: aut iuste poterimus obrēde-
re? **D**eus inuenit iniquitatem ser-
uozū suozū. **E**n omnes serui
sumus domini mei: z nos z apd
quē inuentus est cypsum. **R**espō-
dit ioseph: **A**bsit a me vt sic agaz
Qui furatus est cypsum ipse sit
seruus meus: vos autē abite libe-
ri ad patrem vestrum. **A**ccedens
autem propius iudas cōfidenter
ait: **O**ro domine audi me: loqua-
tur seruus tuus verbū in auribz
tuis: z ne irascaris famulo tuo.
Tu es enim post pharonez domi-
nus meus. **I**nterrogasti prius ser-
uos tuos: habetis patres aut fra-
trem: z nos respōdimus tibi do-
mino meo: **E**st nobis pater senex
z puer paruulus qui in senectute
illius natus est. **C**uius vterinus fra-
ter est mortuus: z ipsum solū ha-
bet mater sua: pater vero tenere
diligit eum. **D**ixisti quoqz seruis
tuis: **A**dducite eum ad me: z po-
nam oculos meos sup illū. **S**ug-
gessim tibi dño meo: **N**ō potest

nes tantilli temporis
ad futurā gloriā exul-
tationis future cogni-
to fratre quē a se per-
ditum extimabant.

Cui iudas zc.
Aug. Multa in nar-
ratione inde aliter di-
cta sunt q̄ cū illis ege-
rat ioseph: q̄nil apd
eū loqueret: vt omni-
no de insimulatione
exploratoꝝ nichil di-
ceret: qd vtrū consul-
to tacitū sit: an id fe-
cerit p̄turbatōis obli-
uio nō apparet. **N**ā
z illud qd dixerunt
se a ioseph interroga-
tos de patre z fratre
suo: se autē illi in erro-
ganti indicasse mirū
est: si vel ad sententi-
am potest ipsa pueni-
re narratio: vt eā cō-
fiter eē veracē: quāqz
z si aliqua falsa in ea
sunt: falli potius per
obliuionez potuit: q̄
auderet mēiri. **A**pud
eū p̄sertim cui nō sic
nescienti: sed q̄ noue-
rat eū scire: vt eū fle-
cterent ad misericor-
diam narrationi in-
ferebat.

puer relinquere patrem suū. Si
 em̄ illum dimiserit: morietur. Et
 dixistis seruis tuis: Nisi venerit
 frater vester minimus vobiscum
 nō videbitis amplius faciē meā.
Lum ergo ascendissem⁹ ad famu-
 lum tuū patrem nostrum. narra-
 uimus ei om̄ia que locutus est do-
 minus me⁹. Et dixit pater noster
Revertimini ⁊ emite vobis parū
 tritici. Cui diximus: Ire nō possu-
 mus. Si frater noster minimus
 descēderit nobiscū. proficiscemur
 simul. Alioquin illo absente. nō
 audemus videre faciē viri. Ad
 que ille respondit: Vos scitis qđ
 duos genuerit michi vxor mea.
Egressus est vnus. ⁊ dixistis: Be-
 stia deuorauit eū. ⁊ hucusq; non
 comparet. Si tuleritis ⁊ istum. ⁊
 aliquid ei in via contigerit: dedu-
 cetis canos meos cuz meroze ad
 inferos. Igit̄ si intrauero ad ser-
 uum tuum patrem nostrū. ⁊ pu-
 er defuerit cū anima illius ex hu-
 ius anima depēdeat. videritq; eū
 non esse nobiscuz. morietur: ⁊ de-
 ducent famuli tui canos eius cū
 dolore ad inferos. Ego proprie
 seruus tuus sum. qui in meaz hūc
 recepi fidem. ⁊ sponđi dicens:
 Nisi reduxero eum. peccati reus
 ero om̄i tempore in patrem meū
Manebo itaq; seruus tuus pro
 puero in ministerio domini mei:
 ⁊ puer ascendat cū fratribus suis
Nō em̄ possum redire ad patrem
 absente puero: ne calamitatis q̄
 opp̄ssura ē p̄ez meū testis assistā

D C. XLV.
Quoniam se pote

rat vltra cobibere ioseph multis
 corā astantib⁹. vñ p̄cepit vt egre-
 deretur cūcti foras. ⁊ null⁹ interes-
 set alienus agnitioni mutuz. Ele-
 uauitq; vocem cum fletu. quā au-
 dierunt egiptij. ⁊ omnis domus

pharaonis. ⁊ dixit fratribus suis
⁹ Sic iudeis dū christū ignozantibus circa fi-
 nem mūdi innotescens exhibebit se eis placitū.
 qui prius eū senserat iuste iratum.

Ego sum ioseph. Adhuc pater me-
 us viuūt. Nō poterant responde-
 re fratres: nimio terroze p̄territi.

Ad quos ille clementer: Accedi-
 te inquit ad me. Et cū accessissent
 prope: Ego sum ait ioseph frater

vester. quem vendidistis in egi-
 ptum. Nolite pauere: nec durum
 vobis esse videatur qđ vendidi-

stis me i his regionibus: Pro sa-
⁹ Nisi em̄ a iudeis tra-
 ditus fuisset christus saluus nō esset mundus.
 lute em̄ vestra misit me deus an-

te vos in egiptum: Bienniu⁹ est
 em̄ qđ fames cepit in terra esse: et
 adhuc quinq; anni restāt: quibus

nec arari poterit nec meti. Pre-
 misitq; me de⁹. vt reseruemini su-
 per terram: ⁊ escas ad viuendum

habere possitis. Nō vestro consi-
 lio. sed dei voluntate huc missus
 sum. qui fecit me quasi patrē pha-

raonis: ⁊ dominum vniuersę do-
 mus eius ac p̄ncipem in omni
 terra egipti. Festinate ⁊ ascendite

ad patrem meuz. ⁊ dicetis ei. hęc
 mandat filius tuus ioseph: De⁹
 me fecit dominum vniuersę terre

egipti: Descende ad mene moria-
⁹ qđ interpretatur propinquitas. vnde patet
 qđ ⁊ in egipto habuit uirū nō tñ longe ē a deo
 ⁹ Alii iessen arabie. sed verius gesem dicitur.
 ris: et habitabis in terra iessen.

Misit me deus
 ⁊ Aug. Quid ē qđ
 iuxta alia exēplaria
 ita legit: Misit enim
 me deus ante vos. re-
 manere reliquias ve-
 stras sup̄ terrā. ⁊ eni-
 trire semē reliquiarū
 vestraz magnā: hoc
 em̄ non vsquequaq; cō-
 sonat. vt reliquias
 iacob accipiam⁹ etiā
 filios ei⁹. cū om̄s sint
 incolumes. an forte il-
 lud significat secreto
 mysterio qđ ap̄ls ait
 Reliquie p̄ electōez
 gratie salūte facte sūt
 ad hoc em̄ occasus est
 xps a iudeis. ⁊ tradi-
 tus est gentib⁹. tanq̄
 ioseph egiptijs a fra-
 trib⁹. Vñ qđ ⁊ ego
 israelita sum. vt ⁊ ple-
 nitudo gentiū intra-
 ret: ⁊ sic omnis israel
 saluus fieret.

Et habitabis i
 terra iessen ara-
 Additū est. Diero.
 In heb̄eo nō habet
 Vnde error increuit
 qđ terra gessen i ara-
 bia sit. Porro sicut
 in nostris codicibus
 est p̄ extremū m̄. scri-
 bitur iessen. qđ mibi
 nequaquā placet terrā
 significare cōplutam
 iessen em̄ in ymbrem
 vertitur. vbi ⁊ in ple-
 nisq; gesem reperit.

Et sunt uiri. p. Aug. Comendat in patriarchis qd pecora nutritores erat a puericia sua z a parentibus suis: qd hec iusta est seruitus: z iusta dominatio: cum pecora homini seruiunt: z ipse pecoribus dominatur. **U**n faciam? homine ad imaginem z similitudinem habebit potestate piscium maris z volatiliu celum: z oim pecora qd sunt sup terra. ubi insinuat rationes debere dominari irrationabili vite. **S**erui autem hominem homini vel iniquitas vel aduersitas fecit. Iniquitas sicut dicitur est. Male dicitur chanaan. seruus erit fratribus suis. **A**dversitas sicut ioseph a fratribus venditus alienigena factus est seruus. **P**rimos ergo seruos quibus non me lingua latina dicit: bella fecerunt. **Q**ui enim supatus iure belli posset occidi: qd seruatus est. seruus appellatus est. **I**nde z mancipia: qd z mancipata sunt. **E**st etiam ordo naturalis in hominibus: ut seruiat scie viris: filij parentibus: qd z illic hec iusticia est: vt infirmior ratione seruiat fortiori. **H**ec igitur in dominatibus z seruitutibus clara iusticia est: vt qui excellunt ratione: excellant dominatione. qd cum in seculo p iniquitatem hominum perturbatur: vel p naturarum carnalium diuersitate. ferunt in se temporale aduersitatem: in fine habituri ordinatissimam z sempiternam felicitatem.

C. XLVII.
Dies peregrinationis. Aug. Quid est qd dicit iacob pharaoni dies annoz uite mee quos incolam. **S**ic enim habent greci: qd latini habent ago vel habeo. **U**trum ergo ideo dicit quos incolam: qd in terra natus est: qua nondum populul diuina pmissione hereditate acceperat: z ibi vitam ducens: vtique

ad me: z sunt viri pastores ouium curamq habent alendoru gregu **P**ecora sua z armenta z omnia q habere potuerunt adduxerunt secum. **L**unq vocauerit vos z dixerit: qd est opus vestrum: respondetis: **U**iri pastores sumus serui tui ab infantia nostra vsq in presens: z nos z patres nostri. **N**ec aut dicitis: vt habitare possitis in ^{Adverto egyptu in quibus est figura huius seculi: in quo abundat iniquitas abominantur pa} terra iessen: qd detestatur egypti stozes pecorum: abominatio est enim iniquo viri iustus.

Omnes pastores ouium.

Ingressus ergo ioseph nunciauit pharaoni dicens: pater meus z fratres oues eorum z armenta z cuncta q possident venerunt de terra chanaan: z ecce consistunt in terra iessen.

Extremos quoq fratrum suorum quinq viros statuit coram rege: **Q**uos ille interrogauit: quid habetis operis? **R**esponderunt: **P**astores ouiu sumus serui tui: nos z patres nostri. **A**d peregrinadu in terram tuam venimus: quoniam non est herba gregibus seruorum tuorum ingrauescente fame in regione chanaan. **P**etimusq vt esse nos iubeas seruos tuos in terra iessen. **D**ixit itaq rex ad ioseph: **P**ater tuus z fratres tui venerunt ad te. **T**erra egypti in conspectu tuo est: in optimo loco fac eos habitare: trade eis terram iessen. qd si nosti in eis viros industrios: constitue illos magistros pecorum meorum. **P**ost hec introduxit ioseph patrem suum ad

regem: z statuit eum coram eo. **Q**ui benedicens illi: z interrogatus ab eo: **Q**uot sunt dies annorum vite tue? ^{Sancti adue} **R**espondit: **D**ies peregrinationis vite mee centum triginta annorum sunt parui z mali z non peruenerunt vsq ad dies patrum meorum quibus peregrinati sunt. **E**t benedicto rege egressus est foras. **I**oseph vero patri z fratribus suis dedit possessionem ^{vel loco.} in egypto in optimo terre solo ramesses vt preceperat pharao: et alebat eos omneq domum patris sui: prebens cibaria singulis. **I**n toto enim orbe panis deerat: z operesserat fames terram maxime egypti z chanaan. **E** quibus omnem pecuniam congregauit pro venditione frumenti: z intulit eam in granaru regis. **L**unq defecisset emporibus precium: venit cuncta egyptus ad ioseph dicens: **D**anobis panes: **Q**uare morimur coram te deficiente pecunia: quibus ille ^{pecora pro frumento da} respondit: **A**dducite pecora vestra: **Z** dabo vobis pro eis cibos si precium non habetis. **Q**ue cum ad durissent: dedit eis alimenta pro equis z ouibus z bobus z asinis **S**ustetauitq eos illo anno pro comutatione pecorum. **V**enerunt anno secundo z dixerunt ei: **N**on ^{vel domino nostro.} celamus dominum nostrum qd deficiente pecunia pecora simul defecerunt: nec claz te est q absq pecoribus z terra nichil habeamus. **E**rgo morimur te vidente: et nos z terra nostra tui erim? **E**me

in aliena terra erat: non solum qd peregrinabatur sicut in mesopotamia: sed etiam qd ibi erat ubi natus est. **A**n potius secundum illud apostoli accipiendum est: qd diu sumus in corpore peregrinamus a domino. **E**t illud In quibus sum ego in terra z peregrinus sicut oes patres mei. **R**ep dicit de omnibus diebus vite sue: non puenerit in dies annorum patrum meorum: quos dies incoluerunt. **N**o enim aliud voluit intelligi qd qd latini codices habent vixerunt. **A**t p b significauit: hac vita esse incolatum: i peregrinationis habitatio. **S**z b sanctis puenit quibus eterna patria pmittit. **V**idendum est ergo quomodo d impis dicitur: incolens z abscondet: ipi calcantem meum obseruabunt. **D**e his enim conuenientius accipit: qui vt abscondant incolunt. **N**o manent in domo in eternum. **I**oseph vero z. **Q**uerendum est vnu terra ramesses ipsa sit iessen: hanc enim petierant: z pharao hanc erat dant. **C**si. **A**ll. Tradidit ioseph patri z fratribus optimam terram iessen: prebens eis cibaria qd fames terra oppresserat. sic z dñs patribus: i. patriarchis z prophetis ex quibus est secundum carnes: sive omnibus sanctis de quibus i euangelio dicit: **H**i sunt fratres mei q faciunt voluntate patris mei. his dat terram optimam de qua dicit. **C**redo videre bo. d. in t. v. **P**rebes cibaria singulis. **D**eiebat triticum p suo ioseph: nec tñ eu z p qd vidit: nec qd triticus accepit adorauit quomodo ergo somnium impletum putamus? nisi maioris rei contineat prophetiam. **A**dducite pecora z. **Q**uerit enim ioseph frumenta colligeret vni locis vineret:

pecora unde vinebat: cum tanta fames inuallisset. et fratres ioseph pharaon dixerunt: Non sunt pascua pecoribus puerorum tuorum etc.

Emit igitur etc.

Non iniusticie vel ini gratias arguit ioseph cum etiam fidelitas eius inde commendat. quia nulli propterea gratias suscepit.

Distice autem significat omnes qui in spiritu egypcio sunt. et ei operes ambiunt seruos esse.

Quibus et statuta cibaria ex horreis publicis prebebantur: et idcirco non sunt compulsi vendere possessiones suas.

Dixit ergo ioseph ad populos: En ut cernitis et vos et terram vestram pharaon possidet.

Accipite semina et serite agros: ut fruges habere possitis. Quinta pars regi dabitur: quartam reliquam permitto vobis in sementem.

Qui responderunt: Salus nostra in manu tua est. Respiciat nos tantum dominus noster: et leti seruiemus regi.

Quatuor relique in sementem et cibos possessionibus permittunt. quia actus vite vsus vnicuique preedit. ut sementem virtutum opera: et fructus iusticie metat in vitam eternam.

Quo iurante adorauit israel dominum. Adorauit super caput virge sue. Nonnulli emendatius habent Adorauit super caput virge sue. vel in capite virge sue. vel in cacumine. vel super cacumen virge sue.

nos in seruitutem regiam. et prebe semina: ne pereunte cultore terra redigatur in solitudinem.

Subiecitque eas pharaoni. et cunctos populos eius a nouissimis terminis egypci usque ad extremos fines eius.

Quibus et statuta cibaria ex horreis publicis prebebantur: et idcirco non sunt compulsi vendere possessiones suas.

Dixit ergo ioseph ad populos: En ut cernitis et vos et terram vestram pharaon possidet.

Qui responderunt: Salus nostra in manu tua est. Respiciat nos tantum dominus noster: et leti seruiemus regi.

Quatuor relique in sementem et cibos possessionibus permittunt. quia actus vite vsus vnicuique preedit.

Preter terra etc. Hoc significat ecclesie terram in qua veri sunt sacerdotes libera esse a censu mundiali que verbo diuino indefinenter pascitur.

egypci regibus quinta pars soluitur: et factum est quasi in lege absque terra sacerdotali: que libera ab hac condicione fuit.

Dixit ergo ioseph ad populos: En ut cernitis et vos et terram vestram pharaon possidet.

Qui responderunt: Salus nostra in manu tua est. Respiciat nos tantum dominus noster: et leti seruiemus regi.

Quatuor relique in sementem et cibos possessionibus permittunt. quia actus vite vsus vnicuique preedit.

Quo iurante adorauit israel dominum. Adorauit super caput virge sue.

Nonnulli emendatius habent Adorauit super caput virge sue. vel in capite virge sue. vel in cacumine. vel super cacumen virge sue.

Luce appropinquare cerneret.

Aug. Ea filium iuratione costringit. quia costringit abraam seruum. Ille mandans vni uxori ducat filio suo.

Quid autem sibi velit tam sollicita corporis commendatio ut non in egypto sepeliatur: sed in terra chanaan iuxta patres suos.

Quo iurante adorauit israel dominum. Adorauit super caput virge sue.

Nonnulli emendatius habent Adorauit super caput virge sue. vel in capite virge sue. vel in cacumine. vel super cacumen virge sue.

Nonnulli emendatius habent Adorauit super caput virge sue. vel in capite virge sue. vel in cacumine. vel super cacumen virge sue.

Nonnulli emendatius habent Adorauit super caput virge sue. vel in capite virge sue. vel in cacumine. vel super cacumen virge sue.

in aliena terra etc. non solum quia pascua batarum sunt in medio tamia sed etiam quia erat vbi nati estis pascua secunda illud apostoli accipiendos etc. quia summi in corpore pascua sunt a dno. Et illud in quibus sum ego in terra et peregrinatus sum oes patres mei. etc. etc.

De his itaque tractat actus nuntiatus est ioseph quod egrotaret

quis vnā plus hater possit lram si esset sue. vt nō aitōi s̄ cai toī esset. Et is merito gr̄ie qd̄ sit qd̄ dcm̄ est. Nā facile intelli geret senē q̄ virgam ferebat sicut solet illa gras. ad deū adorandū se inclinasse super caput virge sue. Sic ferebat: vt sup̄ eā caput inclinādo adoraret deū. Quid ē ergo adorauit super caput vel cacumē x̄ge ei⁹. i. ioseph? An forte tulerat ab eo x̄gā qm̄ ei iurabat. z dum eam tenet post verba iurantis nondū illa reddita adorauit deum: Non em̄ pudebat eū ferre tantisp̄ insigne potestatis filij sui: vbi figura rei future p̄signabatur.

Die. Et adorauit israel cōtra summitatē virgē ei⁹. ^{h̄} etiā in loco quidā frustra simulant adorasse iacob sumitatez sceptri ioseph. q. s. honorās filiū. potestate illius adorauerit. cū in hebreo multo aliter legitur. z adorauit israel ad caput lectuli. quia postq̄ iurauit ei fili⁹ securus de petitione. adorauit decum puer sus ad caput lectuli. Sactus em̄ uir z doctus: senectute oppressus sic habebat lectulū positū: int̄ ipse iacentis habitus absq̄ vlla difficultate ad ordē esset paratus

Qui assumptis die. Et tulit duos filios secū manasse et ephraim. Et h̄ appareret qd̄ supra diximus qd̄ ioseph ad id locum duos tm̄ filios habuit ephraim z manasse. Si autē post multos annos moriet̄ iacob duos tm̄ duxit ad benedictionem illo vtiq̄ tempore cū filij ei⁹ generare neq̄ erant paruuli atq̄ lactates in ingressu patris z fratru nepotes ex his habere non potuit.

Qui confortatus sedit. **D**ie. Et confortatus israel sedit super lectulū. **Lur. lxx.**

pater suus. **Q**ui assumptis duobus filiis manasse et ephraim ire perrexit. **D**ictumq̄ est seni: **E**cce filius tu⁹ ioseph venit ad te. **Q**ui confortatus sedit in lectulo. **E**t ingressu ad se ait: **D**eus omnipotens apparuit michi in luza. quē est in terra chanaan. benedixitq̄ mibi z ait: **E**go augeto te z multiplicabo. z faciam in turbas populoz. **D**aboq̄ tibi terram hanc z semini tuo post te in possessionem sempiternā. **D**uo ergo filij tui qui nati sunt tibi in terra egypti anteq̄ venirem ad te mei erunt ephraim z manasse: sicut ruben et simeon ^{s̄ vocabuntur filij israel.} reputabuntur michi. **R**eliquos autē quos genueris post eos tui erunt: z nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionib⁹ suis. **M**ichi em̄ quādo veniebam de mesopotamia mortua est rachel in terra chanaan in ipso itinere.

Eratq̄ verum tempus. **E**t ingressu ^{s̄ vel ephraim.} diebar ephraim. z sepeliui eam iuxta viam ephraim quē alio nomine appellatur bethleem. **V**idens autem filios eius. dixit ad eum: **Q**ui sunt isti? **R**espondit: **F**ilij mei sunt: quos donauit michi deus in hoc loco. **A**dduc eos inquit ad me. vt benedicam illis. **O**culi enim israel caligabant p̄ nimia senectute: z clare videre nō poterat. ^{s̄ Alias applicitor} **A**pplicatosq̄ ad se deosculatus z circumplexus eos dixit ad filium: **N**on sum fraudatus a cōspectu tuo. insup̄ ostēdit michi de⁹ semen tuū. **L**unq̄ tulisset eos

ioseph 8 gremio patris: adorauit pronus in terrā. **E**t posuit ephraim ad dexteram suam. id est. ad sinistram israel. manassen vero in sinistra sua ad dextram. s. patris. **A**pplicuitq̄ ambos ad euz. **Q**ui extendens manum dexteram posuit super caput ephraim iunioris fratris. **S**inistram autem super caput manasse. qui maior natus erat cōmutans manus. **B**enedixitq̄ iacob filios ioseph z ait: **D**eus in cui⁹ cōspectu ambulauerunt patres mei abraam z ysaac: de⁹ qui pascit me ab adolescentia mea vsq̄ in presentem diem: angel⁹ qui eruit me de cunctis malis benedicat pueris istis: z inuocetur super eos nomen meū. noia quoq̄ patrum meoz abraam z ysaac: et crescant in multitudine super terrā. **V**idens autem ioseph qd̄ posuisset pater suus manū dextram super caput ephraim: grauiter accepit.

Et apprehensam patris manum leuare conat⁹ est de capite ephraim: z transferre super caput manasse. **D**ixitq̄ ad patrem: **N**on ita cōuenit pater: quia hic primogenit⁹. **P**one dexteram tuam super caput eius. **Q**ui renuens ait: **S**cio filij mi scio. **E**t iste quidem erit in populos z multiplicabitur. **S**z frater eius iunior maior illo erit: z semen illius crescet in gentes. **B**enedixitq̄ eis in tempore illo dicens: **I**n te benedicetur israel atq̄ dicetur: **F**aciat tibi deus sicut ephraim et sicut manasse. **C**ōstituitq̄ ephraim ante manassem. **E**t

idem verbū aliter atq̄ aliter ediderint ne scio. sed audacter dico qd̄ idem verbū macha. qd̄ hic in lectulo translulerūt: supra vbi dixit adorasse iacob virgā nominauerunt.

Duo ergo filij tui qui nati zc. Anq̄ venirem ad t. in egypto mei sunt. **H**ierodotus dicit qd̄ lxx. annis ingressu iust in egyptum. z qd̄ ioseph coepte nō nouē. s̄ duos tm̄ filios habuit. sic ipse iacob testat. **Q**uāntū dicit ephraim et manasse. sicut rutē z symeon duz tribus erūt z ex suis vocabulis appellabunt. z duos populos procreabunt. z terrā p̄missionis hereditabūt. **Q**uāntū dicit reliquos filios quos post mortē meā genueris: ostendit. necdū esse. preatos. **Q**d̄ vero addit **E**t nomine fratrum suoz vocant in possessionib⁹ suis: s̄ est nō accipiet terrā sepatim nec funiculos p̄prios sed in trib⁹ ephraim z manasse quali appendices miscerunt.

Et sepeliui eā ioseph quasi nescienti indicat vbi z quādo matre sepeliret forte p̄phetice cōmemorans ibi sepultaz esse matrem ei⁹. vbi erat x̄ps natus. **L**unq̄ tulisset zc. **I**st⁹. **D**icit factum est in clau z iacob dicente dño: maior seruiet minori. ita z in filijs ioseph. maior ei⁹ manasse. i. obliuio. populū significat in deoz. **D**inoz vero xp̄ianoz. **H**ic ē ephraim qui fecunditatem significat qd̄ puenit populo iuniori q̄ est coz⁹ xp̄i. qui fecundatus est in latitudine mundi. **I**oseph q̄ dem ephraim ad sinistram. manassen ad dextram p̄stituit. **A**t ille cancellatis manibus crucis mysteriū p̄figurans. trāslataz in minorē dextrā. in maiorē sinistrā figuratiter supposuit: vt

crucis similitudo sup capita eoz notata iudicis scandalu christiana futu ram gloriā pignaret. z seniore p crucis mysteriū sinistrū futuz de dextro z iuniorē de sinistro dextrum.

Do tibi partē unā. Dicit. Ego tedi tibi sicimā precipuā sup fra tres tuos quā accepi d manibz amorreoz in gladio meo z sagitta. Sichi ma iuxta grecā z latinā consuetudinē declinata est. hebraice em sicken di citur iohs euangelista testat. Licet viciose sicbar legat. Quia igit sicken

trāstetur in humerū pulcre allisit ad no mē dices. Ego tedi tibi humerū vni pro pūo em vni scri bit in hebreo. Qd at se dicit in arcu z gla dio possedisse. arcū et gladiū iusticiā vocat p quā meruit pegri nus z aduena interse cto sicken z emoz de periculo literari. Li mit enim ne vicina opida z castella ob euerione federate vr bis aduersū se cōsur gerent. Vel sic dabo tibi sicimā quā emi in fortitudine mea. i. pecunia quā mto la tore acq̄siui sup frēs mos. i. absq̄ sorte de di eaz tribui ioseph.

Ibi em sepulcrū est ioseph z mansoleū eius ubi vsq̄ hodie cernit.

Aug. Q sicimā z dicit iacob p̄cipua m se dare filio suo ioseph: z addidit q̄ pos sedit eā in gladio z arcu: querit quo mō ad litteram pueniat. Emit eī centū agnis possessionē illā nō q̄ pit iure belli. An qz salen ciuitatem sibi mox filij ei expugna uerāt: z iure belli po tuit ei fieri vt iustū bellū cū eis videatur q̄ priores fecerūt iniu riā cōtaminando ei? filiā: Cur ergo nō de dit eā maioribz filijs suis: qui h fecerūt de inde si modo de vi ctoni i gloriā dāt eā ioseph: cur ei tūc displicerūt filij q̄ hoc cōmiserūt? Cur teniqz eū eos benediceret: id exp̄bando memorauit: Latet ergo hic p̄beticum sacramentū: qz ioseph quādā p̄cipua significatōe xpm signifi cauit: z ei dat illa terra vbi obruit iacob deos alienos: vt xps intelligat possessū gentes dijs patrū suoz renūciantes: z in xpm credentes.

Alc. In benedictionibz iacob hystoria teatenda: z allegoria inuestigā da. hystoria de diuisione terre p̄missionis. All. De xpo z ecclesia q̄ in no uissimis temporibz reuelanda: p̄ tñ hystorie fundamēta sunt ponenda.

Ruben. Hiero. Ruben primogenit me. tu fortitudo mea z principi um filioz meoz: durus ad ferendū: z durus p̄ccacitate z iniuria sicut aqua nō ebullias: ascendisti em sup lectū patris tui: tūc violasti stratum cū ascē disti. In hebreo ita: Ruben primogenitus me. fortitudo mea: z capitulū liberis meis. Maior ad portā duz: z maior robore: effusus es quasi aqua: ne adiciās: ascendisti cubile patris tui: z cōtaminasti stratum in ascensu. Et est sensus: Tu es primogenit me in liberis maior: z debebas iuxta ordi nem natiuitatis tue: z hereditatē q̄ primogenitis debet: i. sacerdotiū z re gnum accipe. Hoc em in portando onere z p̄ualido robore demonstrat. Sed qz peccasti: z quasi aqua q̄ vasculo non tenet: voluptate effusus es

ait ad ioseph filiū suū. En ego mo rior: z erit deus vobiscū. reducet qz vos ad terrā patrū vestrorum Do tibi partē vnam extra fratres tuos. quā tuli de manu amorreī in gladio z arcu meo.

C. XLIX.

U. Dicit aut

iacob filios suos: z ait eis: Con gregamini vt annunciet q̄ ventu ra sunt vobis diebus nouissimis

Lōgregamini z audite filij iacob. audite israel patrē vestrū. Rubē

primogenitus me. tu fortitudo mea: z principium doloris mei.

Prior in donis. Maior in im perio. Effusus es sic aqua: Nō

crecascas: qz ascēdisti cubile pa

trium: z incedisti in cubile patris tui: z cōtaminasti stratum in ascensu.

Et est sensus: Tu es primogenit me in liberis maior: z debebas iuxta ordi nem natiuitatis tue: z hereditatē q̄ primogenitis debet: i. sacerdotiū z re gnum accipe. Hoc em in portando onere z p̄ualido robore demonstrat. Sed qz peccasti: z quasi aqua q̄ vasculo non tenet: voluptate effusus es

impetu: p̄cipio vt vltra nō pecces: z in fratru numero p̄gnas peccati inas quo primogeniti ordinem pdidisti.

Symeon et leui zc. Dicit. Symeon z leui fratres consumauerūt iniquitatē adiuuentis sue. In cōsiliū eoz nō veniat anima mea: z in cō gregatione eoz ne emulet iecur meū: qz in furore suo interfecerūt hominē z in desiderio subnerauerūt thaurū. In hebreo autē sic habet: Symeō z leui fratres: vasa iniquitatis arma eoz: in archanū eoz ne intret anima mea

z in cōuentu eoz ne desolet gloria mea. qz in furore suo inter fecerūt viuz: z in libi dine sua suffoderunt murū. Significat aut nō fuisse sui cōsiliū: qz sicken z emoz federa tos viros interfecerūt: z contra ius pacis z amicitiaz sanguines fuderūt innocētē: z crudelitate quasi fu rore rapti muros ho spite vrbis emererūt

U. Dicit aut Symeon z leui vasa iniquitatis bellantia. In cōsiliū eoz nō ve niat anima mea: z in cōtu illoruz

non sit gloria mea: quia in furore suo occiderūt virū: z in volunta

te sua suffoderūt murum. Ma ledictus furor eoz: qz pertinax: z indignatio illoruz quia dura.

Diuidā eos in iacob: z dispergā eos in israel. Juda te laudabūt

fratres tui: Man tua in cerui

bunt te filij patris tui. Catulus leonis iuda: Ad predā fili mi ascē disti

Requiescens accubuisti vt leo: z q̄ leona. Quis suscitabit

confitentur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

Requiescens accubuisti zc. In. Vel. catulus leonis in somno

conferuntur: vel te laudabūt fratres tui: z adorabūt te filij tui patris. Ca tulus leonis iuda: ex germine fili mi ascendisti procumbēs vt leo z quasi catulus leonis. Quis suscitabit eū: Licet de xpo grande mysteriū sit: tñ fm lram significat: qz reges ex iuda p̄ danid stirpē generent. z qz adorēt cum om̄s tribz. Nō em ait: Filij matris tue: s̄ filij patris tui: z qd sequit ex ger mine f. m. a. In hebreo autē de captiuitate f. m. a. vt ostēderet eū captiuos populos esse auctoz: z iuxta intelligentiā sacratioz ascēdisse in altum ca ptiuā durisse captiuitatē. Sine qz melius p̄no: captiuitas passionē. ascē lus resurrectionē significat. Alligās ad vitē pullū suū: z funiculo pullum asine. In hebreo ita habet: alligās ad vitē pullū suū: z in forech fili mi asī nā suā: qz pullū asine: cui supedit ihsus: gentiū populū. vinee aploz qui ex iudicis sunt: copulauerūt: z ad forech: i. ad electā vitē alligauerūt ali nam cui supedit: i. ecclesiā ex gentibz cōgregatā. Qd aut dicit fili mi apo strophē facit ad ipm iudā: qz xps sit vniuersa factus. Qd aut legimus ad vitē pullū suū in hebreo potest legi vrbem suam. Iuxta eundē sensum alijs verbis ecclesia monstratur: de qua dicitur: Nō potest ciuitas absco di supra montem posita.

contra antichristum. ante occulto aduentu humilitatis. post manifestata gloria maiestatis. Unde moyses: Benedictus in latitudine gad. quasi leo requiescit. cepitq; brachium et vertice. et vidit principatum suum. Chastus enim in sepulcro quiescit. virtute et sapientiam excelsoz humiliavit. et ei datus est principatus et honor et regnum.

Neptalim. Hiero. Virgultu dissolutu dans in natione pulcritudine In hebreo ita scriptu est. Neptalim ager irriguus. significans q; aq; in mortalitate in eade nascunt tribu. Sive q; sup lacu genesa / ret. flumio iordanis irrigua sit. Hebrei autem voluit ppter tyberiam q; legis videtur habere noticiam. agru irriguu et eloqa pulcritudinis ppetari.

Ubi aut nos agru irriguu. et lx. virgultum resolutu solue est hebreu ceru? emiss? p; interpretari. ppter temporaneas fruges et velocitate terrae uteris. Sed melius si ad doctrina saluatoris cuncta referamus quia ibi maxime docuit.

Ubi Neptalim ceruus emissus etc. Apostoli enim et predicatorum velociter exsistentes sicut cerui. trascendunt impedimenta seculi. et excelsa meditantur. dant eloquia pulcritudinis. predicant doctrina saluatoris.

Filius auctus etc. Hiero. Filius auctus sup fonte filie gradit composito incedentes sup muz. et exacerba uerunt eu. et contederunt et irascebant ad uersus eum habentes sagittas. Sedit in fortis arcu ei. et dirupta sunt vincula manuu eius. a manib; fortis iacob. Inde pascet lapis israel a teo patris tui. q; in plerisque lxx. dissonant: sicut i hebreo habetur expositus. Et est sensus. o ioseph. q; ideo sic vocaris: q; auxit te michi dñs. vel inter freres tuos maior futurus es et fortissimus. Tribus enim effraim fortissima fuit ut in libro regum legitur: o in qua filii ioseph. qui tam pulcher es. ut tota de muris et turribus ac fenestris puellarum egypti turba prospiceret. Inuiderunt tibi et ad iracundiam pronocauerunt fratres tui habentes linoris sagittas. et ze li iaculis vulnerati. Verum tu arcum tuum. et arma pugnandi posuisti in domino. qui fortis est pugnator. et vincula tua quibus te fratres ligauerunt. ab ipso soluta sunt: ut ex tuo semine nascatur tribus effraim. fortis et stabilis et instar lapidis durioris inuicta. imperans quoq; decem tribubus israel.

Beniamin lupus rapax etc. Hiero. Mane comedet adhuc: et ad

vesperam diuidet escam. Quamquam de paulo manifesta prophetia sit. q; in adolescentia persecutus ecclesiam. in senectute predicator euangelij fuerit: tamen in hebreo sic legitur. Beniamin lupus rapax siue capiens. in matutino comedet pcedam. et ad vesperam diuidet spolia. Ita hebrei exponunt. Altare in quo immolabantur hostie. et sanguis ad basim illius fidebatur. in parte tribus beniamin fuit. Hoc ergo inquit significat. q; sacerdotes mane immolabant hostias. et ad vespera diuidebant ea que sibi

Benedictiones patris tui confor tate sunt benedictionibus patrum

inter fratres suos. Beniamin lupus rapax. Mane comedet pcedam: et vesperam diuidet spolia. Omnes

hi in tribubus israel duodecim. Hec locutus est eis pater suus. Benedixitq; singulis benedictionibus propriis. et precepit eis dicens: Ego congrego ad populum meum sepelire me cum patribus meis in spelunca duplici que est in agro ephron ethci contra mabze in terra chanaan. qua emit abraham cum agro ab ephron ethco in possessionem sepulcri. Ibi sepeli erunt eum et saram uxorem eius. Ibi sepultus est ysaac cum rebecca coniuge sua. Ibi et lya condita

Omnes hi in tribubus israel etc. Quis cur iacob oes qs de liberis et ancillis genuit: eqli honore filios et heredes constituerit. quia sicut xps oim qui p fide corpi ei? palian? pari honore et gloria celestia premia largitur. Non est em ibi discretio. iude? sit an grecus. barbar? an scitba seruus an liber. quia per omnia et in omnibus christus. qui formam serui induit. et pro liero et pro seruo seruauit. ut omnibus equale donum largiatur. Quicunq; enim fidem domini promeretur nullis maculis carnalis natiuitatis obfuscatur. Unde: Effundam de spiritu meo super omnem carnem.

... mundi sine quod... re. Fortis alius requie... bur operis se cretat. q; ad vi... putant fidiu antipm de... anant. Equit? et q; omi... de tempore. Sed q;... uictoria fuerit aut... Sicut tu epe... ubi dicit. In alibi... p; uerlimpes ani... may me in inferno... nec uobis sancti tu... uidere corruptione... Aliq; ad antipm hie... transferit. que de in... bu dom uentura esse... runt. q; dan et colu... ber? et mox dicitur... Unde dan ad aq;... lonem caltrantem... est illa significatio qui... ait. Sed et in morte... testamti in laterib;... aquilonis etc. Et ali... bi. A den audie? est... frontis egypti eius... Qui no solu colater... sed ceruicis uocatur... Kulla q; grece uo... ma uicant? et bucler... pens comit? esse q;... betur. p quem uigil... aduen? antipm alle... ritur. qui ptra factos... moxsa pefitior? p;... cationis et conu pte... fians amabit. Be... mita aut angustior? e... q; via. Est ego uola... ter in uia. q; ois per... latinidionem uiz; an... bulare puocat. quib;... opali pendo blandi... tur. sed i uia mcedat... quia tales ortos sui... uenno colunt. Fu... ceruicis in lenia. q;... opos fidelis respicit... obli callida p; uatione in... etha hie? ualidius et...

Appositusq; est zc. Strab. Rugren dum de quo populo dicat. Na de patri bus nulla qstio est. Notu est em q abra am z ysaac apposit est sed populus mul titudo est. Illi autem tam pauci non pote rant popul? dici. In telligendū ergo h eti am de angelis dici ad quoz societate. d mū do transeūtes appo nuntur sancti. Vnd Accessistis ad mōtes syon. z ad hierusalem celestem: z ad frequē tiam angeloz zc. L.

Trāsierunt. xl. Strab. Qui nume rus pgnitētie z humi litati cōuenit. Vñ in lege z in euangelio a pphetis z ab ipso do mino obseruatus est.

Aug. Quadragā ta dies sepulture qis memorat scripta. for te pgnitētia z signifi cant qua sepeliuntur peccata. Nō em fru stra. xl. dies ieiunioz sunt pstituti. quibus moyses z helias z ipē dñs ieiunauit. z ecclē sia pcpūā obseruati onem ieiunioz qua dragessimam vocat. Vñ z in hebzgo dñi ninitis scriptū est. xl. dies z niniue subuer tetur. vt p tot dieb ac cōmodatos. s. humi liationi pgnitentium intelligant in ieiunij sua fleuisse peccata. z impetrasse misericor diam. Nec tm luctu pgnitētiū h numerus cōuenit. N. em dies post resurrectionē fe cit dñs cū discipulis suis intrans z exiens manducans z bibēs qui dies leticię fuerit. Nec. lxx. interpretes errasse credendi sunt qui dixerūt: Tridnū z niniue subuertetur. Maiore em autori tate p̄diti q̄s inter p̄tū officiu z est. pphētico sp̄ritu (quo etiā ore vno in suis interp̄tationib; qd magnum miraculum fuit. consonasse fir mantur) tridnū posuerunt q̄suis nō ignorarent q. xl. dies in hebzgo lege rentur. vt in xp̄i clarificatione intelligerent dissolui z aboleri peccata. qui traditus est ppter delicta nostra. z resurrexit ppter iustif. nostra. Clarifi catio aut dñi in resurrectione z ascensione cognoscit. Vñ bis q̄suis vnus z eundē sp̄ritū redit. Prino post q̄s resurrexit. Secūdo post q̄s ascendit. Et qz post tridnū resurrexit. Post. xl. aut dies ascendit: vnum hoz qd po sterius factum est: p nume z quadraginta diez hebzgi significant. alterum

iacet. Finitisq; mandatis quibus filios instruebat. collegit pedes suos sup lectulum z obiit: apposi tusq; ad populum suum.

Q. C. L. Quid cernēs

ioseph ruit sup faciez patris. flēs z deosculans eum: p̄cepitq; ser uis suis medicis vt aromatibus condirent eum. Quibus iussa ex plentibus transierūt quadraginta dies. Iste quippe mos erat cada uerum conditorū. Fleuitq; eum egiptus septuaginta diebus: Ex pletozq; planctus tempore. locu tus est ioseph ad pharaonis fa miliam: Si inueni gratiam in cō spectu vestro. loquimini in auri bus pharaonis. eo q pater meus adiurauerit me dicens: En mori or. In sepulcro meo qd fodi mi chi in terra chanaan sepelies me. Ascendam igitur z sepeliam pa trem meum: ac reuertar. Dixitq; ei pharao: Ascēde z sepeli patre z tuū. sicut adiuratus es. Quo ascē dente ierunt cum eo omēs senes domus pharaonis. cunctiq; ma iores natu terre egipti. Dom? io seph cum fratrib? suis. absq; par uulis z gregibus atq; armentis que dereliquerunt in terra iessen. Habuitq; in comitatu currus et equites: z facta est turba non mo

T ubi murmurauit postea populus. z diuino igne psumptus est. Altas achad. dica. Ueneruntq; ad areā azad

que sita est trans iordanem. Ubi celebantes exequias. planctu ma gno atq; uehementi impleuerūt septem dies. Qd cū audissent ha bitatores terre chanaan dixerūt Planctus magn? est iste egiptijs Et idcirco appellauerunt nomen loci illius planctus egipti. fece runt ergo filij iacob sicut p̄cepit eis: z portantes eum in terrā cha naan sepelierunt in spelunca du plici. quā emerat abraaz cū agro in possessionē sepulcri ab ephron ethgo contra faciez mambre. Re uersusq; est ioseph in egiptum cū fratribus suis z omī comitatu se pulto patre. Quo mortuo tim en tes fratres ei? z mutuo colloquē tes. ne forte memor sit iurie quā passus est. z reddat nobis maluz qd fecimus. mandauerūt ei dicē tes: Pater tuus p̄cepit anteq̄ moreretur. vt hec tibi verbis illi us diceremus: Obsecro vt obli uiscaris sceleris fratrum tuorum z peccati atq; malicie quā exercu erunt in te. Nos quoq; oramus vt seruo dei patri tuo dimittas iniquitatem hanc. Quib? auditif fleuit ioseph: Uenerūtq; ad eum fratres sui. z proni adorantes in terram dixerunt: Serui tui sum?

raoni nomine ei? Pater me? adiurauit me dicens: In monumento qd ego feci michi in terra chanaan: ibi me sepelies. Queritur quomō v̄z sit cū hec verba patris ei? cū de sepultura mandaret: nō legantur. S; ad lē tentiā verba sūt referēda. sicut supra alia similiter iterata. Voluntati em enuncia dē z in noticiā pferendē oportet verba seruire. Fodisse aut sibi ia cob sepulcrū nuncq; supius legitur: s; forte nisi fodisset. nō modo diceretur Uenerūtq; ad areā zc. hic locus trans iordanē est. z distat ab he bron septuaginta milib;. P̄tergressi sunt ergo locum: in quo tēbant

vero d triduo qd ad eandē rem p̄tinet. lxx memorant. nō interp̄ tationis seruitute. s; p̄phetie autoritate Non ergo dicamus vñ hoz falsum esse: z p alijs interp̄tibus cōtra alios litigem? cū illi q ex hebzgo in terptantur. p̄tent scri ptum esse qd interp̄ tantur. z lxx. autori tas que tanto diuini t? facto miraculo cō mendat: tanta in ec clesijs vetustate fir metur.

Lxx. diebus zc Strab. Ethnici. ix. diebus mortuos fle bant. Vñ z nouen dial. nona dies voca bat. qñ sepeliebatur dei cultores. Septēz dieb; exequias cele brabant. Vñ luctus mortui septē dies: lu ctus aut fatui omē tē pus vitę eius. Septe narius em requies si gnificat Vnde septi ma dieb; sabbatū. i. re quies dicitur Celebrāt ergo septimam diem mortuozū. optantes illos cum dño requie scere a laborib; p̄sen tis vitę. Hinc ergo dicitur fleuit eum egi ptus. lxx. dieb;. q est decuplatus septena rius. Septies em te ni. lxx. sunt.

Potest etiam dici quia sicut tercia dies mortui agitur a fide libus vt anima q̄ est triplicis nature requi escat. ita septimus di es celebratur. vt aīa corpi reconcilietur q̄ carne illicente pecca uit. In septenario ei tria sunt z quattuor ternarius pertinet ad animā q̄ irascibilis z p̄cupiscibilis. z ratio nalis est. Quaterna rius ad corp. q̄ quat tuor: p̄stat elementis Expleto plactu zc. Aug. Q mandauit ioseph potentes egipti ut dicerēt pha

sepe em n postea triduo iordanem ruit ad loci sepulcrum. Vnde que n p̄tinet quare lxx. cent. Vñ p̄tinet alijs: quia hebzgi iordanē cōtra faciez mambre. Vñ lxx. autoritas que tanto diuini t? facto miraculo cōmendat: tanta in ec clesijs vetustate fir metur. Lxx. diebus zc Strab. Ethnici. ix. diebus mortuos fle bant. Vñ z nouen dial. nona dies voca bat. qñ sepeliebatur dei cultores. Septēz dieb; exequias cele brabant. Vñ luctus mortui septē dies: lu ctus aut fatui omē tē pus vitę eius. Septe narius em requies si gnificat Vnde septi ma dieb; sabbatū. i. re quies dicitur Celebrāt ergo septimam diem mortuozū. optantes illos cum dño requie scere a laborib; p̄sen tis vitę. Hinc ergo dicitur fleuit eum egi ptus. lxx. dieb;. q est decuplatus septena rius. Septies em te ni. lxx. sunt. Potest etiam dici quia sicut tercia dies mortui agitur a fide libus vt anima q̄ est triplicis nature requi escat. ita septimus di es celebratur. vt aīa corpi reconcilietur q̄ carne illicente pecca uit. In septenario ei tria sunt z quattuor ternarius pertinet ad animā q̄ irascibilis z p̄cupiscibilis. z ratio nalis est. Quaterna rius ad corp. q̄ quat tuor: p̄stat elementis Expleto plactu zc. Aug. Q mandauit ioseph potentes egipti ut dicerēt pha

sepelire eum. et postea transito iordane redierunt ad locum duplicis speluncae. Unde queri potest quare hoc fecerit. Si dicit aliquis: quia bella timebat sicut filij israel circumdanti per desertum. et annis. donec transisset iordane. venerunt ad terram promissionis. Et maioris significantie causa facta est. In loco enim qd area azad dicitur. postea multitudine filiorum israel murmurans contra dominum diuino igne consumpta est. Tunc ergo luctu non tam mors iacob qd ruina populi futura legebatur.

Vixitq; centum et octiduum. **Et** hoc filios filiorum. vel nepotes filiorum dicat scriptura ioseph uiuendo vidisse quomodo iungit eos. lxxv. animabus cum quibus iacob egiptum dicit intrasse. cum ioseph senescendo peruenit ut eos natos videret. Cum autem iacob ingressus est in egiptum. iuuenis erat ioseph. et eum pater moriens quinquagesimum sextum fere annum agentem reliquit. Unde constat mysterij causa illi numerus. i. lxxv. scripturam commendare. Secundum historie fidem iacob cum lxxv animabus intravit in egiptum. non illo vno die quo venit: sed quod in filijs suis plerumq; appellatur iacob. et in posteris suis. et per ioseph constat eum intrasse in egiptum. Introitus autem accipiendus est quod diu vixit ioseph. per quem factum est ut intraret. Toto enim illo tempore nasci et viuere potuerunt omnes qui commemorantur: ut lxxv. anime compleantur usque ad nepotes beniamin. Sicut enim dicit hi filij lxx quos peperit ipsi iacob in mesopotamia syrie. loquens etiam de his qui non erant nati. quod illic pariter eos et ex quibus nati sunt

Quibus ille respondit: Nolite timere: Num dei possumus resistere voluntati? Vos cogitastis de me malum. et deus vertit illud in bonum ut exaltaret me. sicut in presentia rum cernitis: et saluos faceret multos populos. Nolite timere. ego pascam vos et paruulos vestros. Consolatusq; est eos. et blande ac leniter est locutus: et habitauit in egipto cum omni domo patris sui. Vixitq; centum decem annis: et vidit filios effraim usque ad tertiam generationem. Filij quoque machir

filij manasse nati sunt in genibus ioseph. Quibus transactis locutus est fratribus suis: Post mortem meam deus visitabit vos. et ascendere vos faciet de terra ista ad terram quam iurauit abraam ysaac et iacob. Cumq; adiurasset eos atq; dixisset: deus visitabit vos: asportate vobiscum ossa mea de loco isto. mortuus est expletis centum decem vite sue annis. et conditus aromatibus repositus est in loculo in egipto.

pepererat. ibi eos perhibens natos: quod causa qua nascerentur ibi nata est. et pariter eorum quos lxxv ibi peperit. Ita quoniam causa intrandi in egiptum iacob in ioseph habuit totum tempus quo in egipto vixit ioseph. ingressio erat iacob in egiptum per sinum pgenie illo vno. pagabatur per quem factum est ut ingrederetur.

Asportate ossa etc. Strabo. Ioseph sicut pater eius terram promissionis tota mente desiderabat: et incolatum egipti detestabatur. Nos quoque moraliter instruit: ut quod diu sumus in mundo terram promissionis. in videntium semper desideremus. et ibi requiescere optemus. quod bene fit: si numerum

annorum ioseph moribus imitemur. Centum enim et decem vite annis expletis mortuus est. Nos quoque studeamus per decalogi obseruantiam ad eternam beatitudinem quam centenarius significat peruenire.

Conditus est aromatibus. Sira. Moyses. Felix est anima que aromatibus virtutum condita in loculo corporis tegens quotidie proficiendo perenni vite referuatur. Si quidem in fide spe et charitate custodia fuerit: per gratiam christi peruenire merebitur ad speciem diuine contemplationis cuius adoptio perfecta est leticia. Unde adimplebis me leticia cum vultu tuo.

vero dicitur quod ad eandem rem peruenit momentaneis non interpretacionis sermone. s. prophetie antecipitate. Non ergo dicimus nisi hoc: fallam esse: et alij interpretibus contra alios lingunt. cum illi qd ex hoc in interpretantur sicut scripsum esse qd interpretantur. et sic. antecipitans que tanto vniuersi? facta miraculo commendat. tam in uel dicitur ueritate firmetur.

Uixitq; centum etc. Strabo. Ioseph sicut pater eius terram promissionis tota mente desiderabat: et incolatum egipti detestabatur. Nos quoque moraliter instruit: ut quod diu sumus in mundo terram promissionis. in videntium semper desideremus. et ibi requiescere optemus. quod bene fit: si numerum annorum ioseph moribus imitemur. Centum enim et decem vite annis expletis mortuus est. Nos quoque studeamus per decalogi obseruantiam ad eternam beatitudinem quam centenarius significat peruenire.

Conditus est aromatibus. Sira. Moyses. Felix est anima que aromatibus virtutum condita in loculo corporis tegens quotidie proficiendo perenni vite referuatur. Si quidem in fide spe et charitate custodia fuerit: per gratiam christi peruenire merebitur ad speciem diuine contemplationis cuius adoptio perfecta est leticia. Unde adimplebis me leticia cum vultu tuo.